TICHY GYULA

ÚJ MŰVÉSZET

1998/aug.

P - 9396

2.0.

TICHY GYULA

Új művészet

1998. ~~okt.~~ AUG.

2.0.

MDK

Tichy Gyula

A csillagász, toll

"A titok zárja I;" toll

KEVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

13-14.l.

MDK

Tichy Gyula

A megnyilatkozott ajtó, toll

Vissza! A titok zárja II. toll

Menj siess", toll

KEVE II. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

13-14.l.

MDK

Tichy Gyula

Jezabel... tollr.

Az ólomsisak, I. toll

Az angyal megkötözi a sárkányt, toll

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 16.1.

MDK

Tichy Gyula

Az ólomsisakII. toll

Az uj Jeruzsálem, toll

A fizikus, toll

KÍVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 16.1.

MDK

Tichy Gyula

Vérző lábak utja, toll

Mig ők tanakodnak, vf.

A vetélytársak, toll

KÉVE II. kiáll. N.Szol. 1918. nov. 16.1.

MDK

Tichy Gyula

Babilon leomlik, toll

Erdei,lovas, toll

A 3. angyal trombitál,toll

KÉVE 11. kiáll. N.Szel. 1918. nov. 16.1.

MDK

Tichy Gyula

A müvészet hiábavalósága, toll

A 4. angyal poharát kitölti, toll

Halastó, toll

KEVE 11. kiáll. R.ázol. 1918. nov.

16.1.

Tichy Gyula

Az uj Jeruzsálem, toll

A fizikus, toll

Vérző lábak utja, toll

KEVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 10. 1.

MDK

Tichy Gyula

Jezabel álpróféta, toll

Az ólomsisak, I. "

Az angyal megkötözi a sárkányt, toll

Az ólomsisak, II. toll

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 16. l.

Tichy Gyula

Mig ők tanakodnak... vf.

A vetélytársak, toll

Babilon leomlik, "

KÉVE XI. kiáll. M.Szal. 1918. nov. 16. 1.

MDK

Tichy Gyula

Erdei lovas, toll

A harmadik angyal trombitál, toll

A müvészet hiábavalósága, toll

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 16. 1.

Csókakő
Fejér m.

ed viritanék
d mosojognék
ki kedvéért élnék

kis borocskát
s ajándékát
ve fáradságát
a piczi száját.

y ha nem szeretne

MDK

Tichy Gyula

A negyedik angyal poharát kitölti, toll

Halastó, toll

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 16. l.

MDK

Tichy Gyúla

"Irjad: Mertem!", toll
És birja azokat vasvesszővel, toll

"Irjad." toll

A könnyező fa, toll

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13. l. 14.l.

MDK

Tichy Gyula

Az angyal megesküszik, hogy idő többé nem lészen
toll

Hér oszlopa, toll

A hetedik, szabaditó angyal, toll

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13. 1. 14.1.

MDK

Tichy Gyula

Leány a tulsó partról, vf.

A 4-ik angyal trombitál, toll

A fenevad és az álpróféta bünhődése, toll

A csillagész, toll

KÉVE XI. kiáll. M.Szal. 1918. nov. 13. l. 14.l.

MDK

Tichy Gyula

Vissza! /A titkok zárja II./ toll

"Menj, siess!"toll

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

13-14 l.

MDK

Tichy Gyula

"A titok zárja I." toll

A megnyilatkozott ajtó, toll

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

13-14 l.

MDK

Tichy Gyula

A herceg kalandja, of.

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 11. 1.

MDK

Tichy Gyzla

A herceg kalandja, of.

KVS 11. kiáll. N.Szsi. 1918. nov. 11. 1.

MDK

Tichy Gyula: P.J.dr. arcképe

Nemzeti Szalon, 1909.KÉVE II. Kiáll.

MDK

Tichy Gyula: Bródy Sándor géniusza
Őszi ég alatt

Nemzeti Szalon 1909. KÉVE II. Kiáll.

MDK

Tichy Gyula: Anya gyermekével

Nemzeti Szalon, 19o9. KÉVE II. Kiáll.

MDK

Tichy Gyula: A Rozsnyói utca

Nemzeti Szalon, 1909. KÉVE II. kiáll.

MDK

Tichy Gyula

Kéve münchoni kiállitása 1914.

MDK

Tichy Gyula: Lovak a hóban

Nemzeti Szalon, 1909. KÉVE II. Kiáll.

MDK

Tichy Gyula: Anyám kertje

Nemzeti Szalon, 1909. KÉVE II. Kiáll.

MDK

Tichy Gyula festőm.

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

5.1.

Tichy Gyula festőm. megh. 1920. jun. ~~29~~ 22.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal.

5. 1.

MDK

Tichy Gyula, festöm.
sz.1879.

618. Patak mentén. Eredeti fametszet a müvés
aláirásával. 31.5 x 13.5.

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 53.l.

MDK

Tichy Gyula

A "Kéve" Bécsben. A Ház. Modern müvészeti folyóirat. 1910. 35.l.

MDK

Tichy Gyula,

A Müvészet könyvjegy pályázatára beérkezett többszáz rajz közül fenti rajzaiból is vásároltak.

Hazai krónika.
Müvészet. 1908. 271.l.

MDK

Tichy Gyula

Haláltánc, repr.

Művészet 1915. 271.l.

MDK

Tichy Gyula festőművész (+ 1920.jun.22.)

A "KEVE" Művészegyesület tagja volt.

Nemzeti Szalon, Kéve XX.kiáll.1929. 4.1.

MDK

Tichy Gyula

"Ibolyaszedők", eredeti linoleummetszet.(1912/13.)

Nemzeti Szalon.Kéve.X.kiáll. 1917.

MDK

Tichy I. Gyula, festö.

Rimaszombat 1879. aug.28. :-u.e.1920.jun.22.
A bp.-i föiskolán Székely Bertalan, Nagybányán Holló-
sy tanitványa. Kiállitásokon gyakran szereplö müvei
a nagybányai müvészkör törekvéseihez csatlakoztak.

E.G. II. 534.l.

MDK

Tichy Gyula

A feledés kutja, rézk.

Sub specie aeternatis, rézk.

A vérfolyam tündérei, rézk.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Gyula

Az élet kristálylapja, rézk.

" " : más feldolgozásban

A győzelem ára, rézk.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.1.

MDK

Tichy Gyula

D'Annunzuio halála, rézk.

Tengerparton, hidegtü

Tantalus, rézk.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Gyula

Biedermeier, rézk.

A parkban, rézk.,repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l. Repr. 22.l.

MDK

Tichy Gyula festőművész

A KÉVE művésztagja 1917-ben.

Nemzeti Szalon.Kéve.X.kiáll.kat.1917. 6.l.

Tichy Gyula

MDK

A tenger halottja, rajz

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Tichy Gyula MDK

Akasztott ember, rajz

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Tichy Gyula

Biblikus tárgyú képeivel és linoleummetszeteivel vett részt a "KEVE" 1911.évi kiallitasan.

Bölöni György: A "KEVE" kiállitása.

A Ház 1911. 3-4.sz. 171.l.

MDK

Tichy Gyula

Magyar Iparművészet. 1916. 174.l.

MDK

Tichy Gyula

Havas szombat reggel, temp.

Krisztus siratása, temp.

Vásár, of.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 26.l.

MDK

Tichy Gyula

Jön a faun, vf.

Szigoru paragrafus, vf.,repr.

Zarathustra leánya, vf.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. **26.1.** Repr. 4.1.

MDK

Tichy Gyula

Farkas Zoltán: Tichy Kálmán és Tichy Gyula.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 1-1o.l.

MDK

Tichy Gyula, festöm.

majd mindegyik kiállitó erös fejlödést mutat, igy ö
is, bár katonai szolgálatot teljesit.

Nemzeti Szalon.-"Kéve" kiálliátsa. Megnyilt nov.4.
Müvészet, 1917. 7o.l.

MDK

Tichy Gyula festőművész

A "KÉVE" művésztagja elhunyt 1920.jun.22.

A "KÉVE" XVI-ik kiáll.kat.1925.nov.29-től dec.13-ig.

MDK

Tichy Gyula

Huszonhat művel vett részt a "KÉVE" Münchenben 1914-ben rend.kiallitasan.

Szablya János: A Kéve könyve.1916.VIII.k.

MDK

Tichy Gyula

Művészet 1914. 255.l.

MDK

Tichy Gyula

Biblikus tárgyu képeivel és linoleummetszeteivel szerepelt a "Kéve" 1911.évi kiallitasan.

Cikk: A "Kéve" kiallitasa.

A Ház,1911.IV. 3-4.sz. 171.l.

Tichy Gyula.

a"Kéve" müvészegyesület tagja a megalakulás ide-
jén 1908-ban

Bende János:

a Képzőművészeti Egyesületek Története,kézirat.

Tichy Gyula.

a "Magyar grafikusok egyesülete"-nek tagja.

Benda János.

a Képzőmvészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Tichy Gyula és Kálmán,

kell.kiállitása Szent György Céh.

"e.a./: Tichy Gyula és Kálmán kiállitása.
Az Ujság. 1916 jan.3o.

Tichy Gyula MDK

Látogatás, lino

A felszabaditott gondolat, toll

Madách, toll

Diana és Akteon, lino

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestő és grafikusok egyesülete kiállitásai

Tichy Gyula MDK

Bólyay János, toll

Melancholia, lino

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestő és grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Tichy Gyula

Rokoko, rajz, repr.

Művészet 1908. 369.l.

MDK

Tichy Gyula

A "Kéve" Müvészegyesület tisztikara és tagjai.Kéve XX. kiáll. 1929.

Tichy Gyula

cvód

A Kové Könyve

1913. II. k.

(Ibolyaszedők c. linoleum-metszetéről.)

XIII. kiállításunk számára a RIGLER JÓZSEF EDE PAPÍRNEMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG készítette az összes nyomtatványokat.

A növénydísz KMOSKÓ MIHÁLY ÉLŐ- ÉS MŰVIRÁGKERTÉSZETÉBŐL, Budapest, VI., Eötvös-utca 6—8. való.

Tichy Gyula
festő
Ninive pusztulásához készült illusztrációi (Beardsley – Bayros mellékvizel).

Kerdi Kovács László. A Nemzeti Szalon téli tárlata. Pesti Hirlap 1907. XII. 8. [illegible]

19
Kath. Gyárfás, Protáz
Prot. Gyárfás

CSÜTÖRT.
20
Kath. Szilvér p. vt.
Prot. Ráfael

PÉNTEK
21
Kath. Gonzagai Alaj.
Prot. Alajos

SZOMBAT
22
Kath. Paulin pk.
Prot. Paulina

Izr. 14. S. Nassza 1. Per.

Tichy Gyula.

a modern magyar művészet egy jelentős alakja.

Szabadi Judit: L'apparition moderne style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

3001

Tichy Gyula

úgy mythológiai mint pedig a mindennapi élet figuráit szerepelteti művein; előszeretettel egy női alakot is ábrázol érzéki tónusban:

Szabadi Judit: L'apparition du modern style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

3001

Tichy Gyula

Közölt műve:

9. p. „Virágot szedő nő." Fametszet, 250x180 mm.

Budapest, Nemzeti galéria.

Szabadi Judit: L'apparition du modern style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

Tichy Gyula

Közölt műve:

„Nő virággal," fametszet, 30 x 100 cm.

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49 n.

1921

Tichy Gyula

fametpetein az átlag budapesti nőt mutat-ja be-érintetlen korának kétségeitől és vágyaitól.

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49. sz.

1951

Tichy Gyula

Woman with flower

(Woodcut, 30 x 100 cms.)

(repr.)

The New Hungarian Quarterly

1973. nov. (2.)

Tichy Gyula és Tichy Kálmán

Haranghy Jenő, Lénárd Róbert, Benkhard Ágoston, Remsey Jenő és Remsey Zoltán, Tichy Gyula és Tichy Kálmán, valamint Korniss Elemérné szerepelnek a KÉVE jubiláris kiállitásán, melyet tiz éves fennállásának megünneplésére rendeztek. A résztvevő müvészekről és ott bemutatott müveikről Rózsa Miklós számol be. A két Tichy,-Gyula és Kálmán, a MÜVÉSZHÁZban bontogatta már szárnyait"-a kritika megállapitása szerint.

A HÉT, Bp. 1917. nov. 11.
XXVIII. évf. 45. sz. 718. lap.

VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

Gyula Tichy
BZ am Abend
Berlin 1021 22. April 1970

Welt wallender Wellen

Ungarischer Jugendstil im Alten Museum

Jugendstil. Welt der weichen, welligen Linien, der geheimnisvollen Gestalten, des Lila und Weiß, der subtilen sinnlichen Frauen mit den wehenden Schleiern, üppig wallenden Haaren. Des Melancholikers Herz mag angesichts dieser wallenden Wallungen vielleicht mitwallen ...

Gestern wurde im Alten Museum die Ausstellung „Ungarischer Jugendstil — Kunst um 1900" eröffnet. Daß neben Malerei, Grafik und Plastik auch Plakate, Kleidung und Medaillen gezeigt werden, deutet an, daß der Jugendstil eine alle Bereiche einbeziehende Kunstrichtung war. Mit einer Ästhetik, die jenseits des damaligen bürgerlichen Geschmacks angesiedelt war.

Vorherrschende Motive sind immer wieder die typisch jugendstiligen Frauen mit den blassen überirdischen Gesichtern, Akte von verschlüsselter Erotik, aber auch — das muß eigens ungarisch sein — knallig bunte und Frauenti

Gyula Tichy „Blumenpflückende

überhaupt nicht überirdische Stilleben und Märchenszenen.

Wem die Kleinplastik „Finale" von Zsigmond Kisfaludi Strobl auffällt, soll wissen, daß vom gleichen Künstler auch die Freiheitsstatue auf dem Budapester Gellertberg stammt.

gi.

Tichy Gyula

Régebbi müveinél a szimbolikus tartalomban gazdag, költői, nagyon szellemes és stilusos megoldásokat a kritika nem értékeli olyan mértékben, mint a mostani erőteljes, magvas előadással készitett kompozicióit.
A KÉVE kiállitásán szerepel a müvész alkotásaival.
Müvészet c. rovát közleménye.

A HÉT, Bp. 1918. nov. 24.
XXIX. évf. 47. sz. 734. lap.

Tichy Gyula, festő-grafikusművész (1879-1920). 1.) Folytatás

A Kéve művészegyesület 1907. ápr. 27-én nemcsak felfogásban, színvonalban is igen különböző kiállítókat mutatott be. – Tichy Gyula „Királyasszony néném" c. képéről éppen a mostani történelmi elégtételszándékok bizonyítják, hogy z avaróan amatőr kompozíció, Körösfői-Kriesch „Zách Klára"-tábláihoz képest is, pedig az utóbbiak nem feltétlenül nemzeti remekművek. – A Kéve-kiállítás a Vaskeméti Galériában látható ezen a nyáron: Kozma Lajos-bútorok- és lámpa, egy dekorativ Tichy Kálmán akvarell. Tichy Gyula kiagyalt tollrajz-vonalai-ésötletei értelmet és funkciót kapnak azokon a könyvcímlapokon, amelyeket szintén kiállítottak egy előkelően bizarr, keskeny Kozma-üvegszekrényben. (említve).

Rózsa Gyula: „alkotóközösség" a századelőn.

Népszabadság, 1984. júl. 13. 7-old.

Tichy Gyula, festő-grafikusművész /1879-1920/. 2.) Folytatás

Tichy Gyula grafikája a Kéve 1913-as kiállításának plakátján - és a mostani emlékkiállításán.

/repr./.

Rózsa Gyula: „Alkotóközösség" a századelőn.
Népszabadság, 1984. júl. 13. 7-old,

Tichy

A szecessziós gráfika ellentétes irányu lású mesterének a Tichy testvérek mú-veiben is felbukkan az erdélyi népi épi-tészet alapmotivumkincse.

R.Gellér Katalin: Néhány szó az erdélyi szecesszióról.
Művészet, 1975.december - 17.oldal

Jelzet:

Év:

Felvette:

Épületrajz:

Leírás:

Rajzi tükör:

Mértékarány:

Technika:

Eredeti:

Jelzet:

Év:

/Nem lehet megállapitani, hogy a müvész testvérpár közül Gyula, vagy Kálmán-ról van-e szó, a Tichy-eknél./

Tichy és Kozma Lajos

Az egymás mellett szereplőket, mint két ellentétes müvészi felfogásu müvészt emliti meg a kritika a KÉVE kiállitásáról szóló ismertetésében. Igen nagy értéket tulajdonit a KÉVE müvészi vezetésének, hogy nem gátolta a tagok ellentétes müvészi látását, felfogását, s megőrizhetik önálló egyéniségüket s ennek értelmében teljesen szabadon fejlődhetnek.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 14. XX. évf.
46. sz. 762. lap.

Tichy Gyula (Rimaszombat, 1879 - Rimaszombat, 1920)

„Dámát kísérő öreg gavallér" vízfestmény

21,5 x 16 cm s. l. j: Tichy Gyula

kikiáltási ár: 4000 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Tichy Gyula

Az alant felsorolt müvészek a KÉVE kiállitásán mutatták be müveiket, melyekről a Margitay-kritika a következő értékelést adta:
Lénárd Róbert: „Penzance rézkarca és a Charing Gross Bridge akvatintája elsőrendüek. Kiváló müvész. Vedutái, figurális alkotásai kvalitások."
Tichy Gyula és Tichy Kálmán: A két müvész annyira hasonlit egymásra, hogy alig lehet megkülönböztetni őket. Grafikusok mindketten, s ez festményeiken is észrevehető. Munkájukban "van valami ódon hangulat, s a mesemondás naivitása, valamint némi magyarság. "Részeg vőlegény", "A befalazottak", "Lakoma a fogoly tiszteletére" c. müveik is ezt bizonyitják." Fenti kritika teljes müvésznévsorát lásd: Haranghy Jenő nevénél.
Élet, Bp. 1917. nov. 11. IX.évf.45. sz. 1099-1101. lap.

Tichy Gyula

m. sign.-val /Margitay Ernő/ három kiállitásról számol be:
Garay Ákos és Honti Nándor a Könyves Kálmán Szalonban mutatja be müveit.
Tichy Kálmán és Tichy Gyula a Szent György-Céh aukciójának keretében szerepel müveivel.
Kosztolányi Kann Gyula és Zsolnay-Mattyasovszky Miklós alkotásaival az Ernst Muzeumban jelentkezik.

A müvészek munkájának értékelése az egyes nevek szerint külön cédulákon szerepel hivatkozással Kosztolányi Kann Gyula nevére.

Élet, Bp. 1916. febr. 27. VIII. évf.
9. sz. 211. lap.

Tichy Gyula sokféle technikával készült képsorozata foglalja el a harmadik terem jó részét. Egy gyengéd lélek reflexiói e művek; festésük szinte ugy hat ránk, mint egy kései lovag halk bókjai, amelyekkel egy romantikus eszmét üdvözöl. Nagyon jellemző stilusára a „Magyar királyfi Bizáncban" cimü tempera. A királyi hölgy finom, csaknem précieuse mozdulata már magában megadja nekünk a hangot, amely az egész képen visszafojtottan zöng. Remekbe himzett a ruhája, a képen mint kompozición finomhangu sikdiszitményt ad. S most mind, ami körülötte van, épület, ég és virág, felhő és bokor ugyanennek a sikdiszitménynek értelmében formálódik. Ezek a lények nem plasztikusok, nem a napi életből valók, hanem hősi regékből elénk szállt fantómok, akik most itt költői parabalokákban szólnak hozzánk a mese bölcs és szerény hangján. Ezt a hangot finom érzékkel végig megőrizte Tichy: nincs zökkenés a képein s egy vonás sem emlékeztet minket az élet tülekedésére. Épp oly temperált a szine, amelynek skáláját letompitotta ama harmoniákig, amiket a gyöngyház vagy opál diszkrét sugárjátéka mutat nekünk.
Egy sor más kép mutatja, mily eltérőn lehet a szint interpretálni. Az mélyhanguvá, változat nélkül is uralkodón gazdaggá válhatik, mint azt pél-

Tichy Gyula

Lyka Károly: A Kéve negyedik kiállítása. A Kéve Könyve. Budapest 1913. III. k

hónap műtárgya emzeti Galériában

Gyula: Királyasszony néném I.

a (1879—1920) számos jelentős nyarán került a ti Galéria tulaj- Tichy Kálmánné . Az 1908-ban *yasszony néném* ny e hagyaték kedő darabja.

ajfestés technika- Bertalan tanítvá- Mintarajziskolában Hosszas kísérletek an 1906 nyarán rá- gyéniségéhez köze- temperafestésre, gjelentősebb műve- a. Munkásságának ző darabjai mégis apjai, a művészettör- kirodalom is elsősor- kusként tartotta szá- fikai munkáit techni- dalúság jellemzi; kés- szített ceruza-, toll- és tusrajzokat, akvarelleket, és a linómetszést ő honosítja meg a XX. század eleji magyar rajzművészetben. Virtuóz rajztudását az alkalmazott grafika számos területén kamatoztatta; könyvillusztrációk, plakátok, pénztervek, bélyegtervek kerültek ki keze alól.

A századelő magyar szecessziós festészetében tovább élnek a XIX. században előtérbe került történelmi témák. Tichy más képein is tetten érhető a historizmus iránti fogékonyság (*Endre királyfi Bizáncban, Portyázó kurucok* stb.). Ez a fogékonyság összekapcsolódik a szecesszióban jelentkező irodalmi tematikával is. Az itt bemutatott művet is Arany János 1855-ös balladája ihlette. A képen a történet azon pillanatát látjuk, amikor Károly Róbert királyunk feleségének, Erzsébetnek öccse, Kázmér a királynő udvarhölgyei között megpillantja Zách Klárát, és kéri nővérét, hogy a leányt megkaphassa.

A kép színei visszafogottak; a formákat körülíró kontúrrajzok, a megnyúlt, légies alakok, a figurák finomkodó kéz- és fejmozdulatai a szecesszió stíluskörébe kapcsolják a művet. A lányok alakjában a XIX. századvég preraffaelita Beatrice nőtípusa jelenik meg. A középkori tematika is az angol művészeti mozgalom múltba fordulását idézi. Tichy Gyula több variációt készített a témáról. A Nemzeti Galéria előcsarnokában fotón mutatjuk be az 1907-ben készült olajfestményt és az 1908-ban festett temperaváltozatot.

A magyar történelem ezen 1330-ban történt tragikus epizódja, a Zách nemzetség kegyetlen kiirtásának históriája több alkotót is megihletett. Madarász Viktor 1859-ben festi meg Zách Felicián című képét. Körösfői Kriesch Aladár pedig 1911-ben készíti el a történet két jelenetét megörökítő nagyméretű táblaképeit.

Plesznivy Edit

Népszabadság, 1984. 11. 19

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: A Gyermekrádió műsora.
8.50: Megérintlek. Vitó Zoltán versei.
9.05: Mit hallunk?
9.30: Újdonságainkból. Szt.
10.10: Rip van Winkle. Részletek Planquette operettjéből.
11.00: 69 perc a Miskolci Nemzeti Színházról.
12.10: Jó ebédhez szól a nóta. Szt.
12.57: A rulettkirály. Kellér Andor kisregényének rádióváltozata.
14.00: Erről beszéltünk. A Magyar Rádió körzeti stúdióinak műsoraiból.
14.35: Táskarádió.
15.33: Dostal operettjeiből. Szt.
16.01: Útközben hazafelé.
Közben: 16.30: Hírek.
17.29: A Gyermekrádió műsora.
18.35: Poptarisznya. Szt.
20.05: Máté Ottília és Lerner Ferenc nótákat énekel. Szt.
20.35: Társalgó.
22.00: Régi idők filmdalai. XI. r.
22.45: Sárospataki diákdalok. Szt.
23.15: Francia operettekből.

3. MŰSOR

9.00: Ernani. Részletek Verdi operájából. Szt.
10.00: Új Zenei Újság. Szt.
10.45: Öt kontinens hét napja.
11.03: A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarának matinéja. Szt.
Közben: kb. 11.40: Az eladástól a szerelésig. Riport.
Kb. 11.55: Kis magyar néprajz.
Kb. 12.45: Francia madrigálok. Szt.
13.05: Dzsesszfelvételek. Szt.
13.35: Népzene sztereóban. Szt.
14.05: A kamarazene kedvelőinek. Szt.

lás II. futam. Jégkorong döntők.
15.50: Képújság.
16.00: Műsorainkat ajánljuk! (sz.).
16.30: Delta. Tudományos híradó (sz.).
17.00: Nyílik a rózsa. I. elődöntő. A Magyar Rádió és a Magyar Televízió nótaénekesversenye.
18.00: Téli olimpia. Műkorcsolya. — Gálaműsor.
19.40: Esti mese (sz.).
19.55: Hírek.
20.00: A Hét (sz.).
21.00: Kapcsoltam. Társasjáték. (sz.).
21.45: Telesport. Téli olimpia. Záróünnepség. Közvetítés Szarajevóból (sz.).
Kb. 23.00: Hírek.

2. MŰSOR

17.05: Bolgár kódexek a X. századtól a XVIII. századig. Bolgár rövidfilm (sz.).
17.40: Bella Vista foglya. Csehszlovák film (sz.).
19.55: Hírek.
20.00: Carlo Zecchi vezényli a Magyar Állami Hangversenyzenekart (sz.).
21.00: Összefüggések. James Burke rendhagyó gondolatai a változásról. Angol rövidfilmsorozat. IX/3. rész (sz.).
21.50: Beszélgetések és utazások Ferencsik Jánossal. (sz.).
22.45: Képújság.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.25: Mit üzen a Rádió?
9.00: A hét zeneműve: Liszt: A bölcsőtől a sírig.
9.50: Tájház Endrődön. Riport.
10.00: Zenedélelőtt. Szt.
10.45: Láttuk, hallottuk.
12.00: Félóra népzene. Szt.
12.35: Kis magyar néprajz.
12.40: Tánczenei koktél. Szt.
13.25: Világifjúság.
14.00: Kettőtől ötig . . .
17.00: Eco-mix.
17.30: Ötödik sebesség. Szt.
18.35: Rockhangversenyekből.
19.30: Sportvilág.
20.00: Egy különös szekta nyomban.
20.35: Show, ami show.
20.35: Pódiumparádé.
23.30: Dzsessz.

3. MŰSOR

9.00: Mesedélelőtt.
9.28: Smetana operáiból. Szt.
10.00: Szonda.
10.30: Kamarazene. Szt.
11.40: Zenekari muzsika. Szt.
12.30: Klasszikus operettekből. Szt.
13.07: Az Állami Népi Együttes felvételeiből. Szt.
13.55: Zenekari muzsika. Szt.
15.05: Trisztán és Izolda. Részletek Wagner zenedrámájából. Szt.
16.00: Az Iskolarádió műsora.
16.30: Magyar zeneszerzők. Szt.
17.00: Adam Ant felvételeiből. Szt.
17.30: Richter zongorázik. Szt.
18.12: Verdi-áriák. Szt.
19.05: Az Iskolarádió műsora.
19.35: Zenekari hangverseny. Szt.
Kb. 20.40: Mihai Eminescu versei.
Kb. 20.55: Egészségünkért!
Kb. 21.45: Operettrészletek. Szt.
22.20: A hét zeneműve.
22.50: Dzsesszfelvételeinkből. Szt.

262. „Királyasszonynéném.“ Olajfestmény. 800 korona.
263. Lakoma a fogoly tiszteletére. Olajfestmény. 800 korona.
264. Öreg házak a Jóléni-utcában. Olajfestmény. 300 korona.
265. Szőke nő ázott almafa alatt. Tempera. 400 korona.
266. A befalazottak. Olajfestmény. 800 korona.
267. Mária Terézia a csikavai hársak alatt. Olajfestmény. 2000 korona.
268. Jelenés. Olajfestmény. 800 korona.
269. Timárház Rozsnyón. Olajfestmény. 300 korona.
270. Gobelin álom II. Tempera. 400 korona.
271. A részeg vőlegény. Olajfestmény. 800 korona.
272. Gobelin álom I. Tempera. 400 korona.
273. Felhők a tavaszi égen. Olajfestmény. 300 korona.

Kéve X. kiáll. 1917. N.Szal.

287. Kocsisok. Rajz. Magántulajdon.
288. Krisztus sirbatétele. Olajfestmény. Magántulajdon.
289. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
290. Kutya. Olajfestmény. Magántulajdon.
291. Tájkép. Olajfestmény. Magántulajdon.

Kiadó. T3

1021 VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

Der Morgen
Berlin

Gyula Tichy

3. Mai 1976

Die wehenden Haare der Sehnsucht

Ungarische Kunst um 1900 in der Neuen Berliner Galerie: Interessanter Jugendstil

Hauptsächlich seit den letzten beiden Jahrzehnten hat das Interesse an der Kunst um 1900 stetig zugenommen. Die Kunstfreunde werden sich noch gut an die beachtliche Ausstellung „Stilkunst um 1900 in Deutschland" erinnern, die 1972 in der Nationalgalerie zu sehen war. Jetzt bietet sich die Möglichkeit, in der Neuen Berliner Galerie bis zum 23. Mai Malerei, Grafik, Plastik und Mode des ungarischen Jugendstils kennenzulernen. Dabei dürfte es äußerst lehrreich sein, die nationalen Besonderheiten aufzuspüren, obwohl die Schöpfer des Jugendstils Internationalität beabsichtigten. Kompliziertes und Widersprüchsvolles fließt unter der Bezeichnung Jugendstil zusammen: Bruch mit dem Historismus des 19. Jahrhunderts und Fin-de-siècle-Stimmung, Hingebung an das knospende, fruchttragende Leben und verfeinerte Dekadenz, hochgestimmter Aufschwung und resigniertes Innehalten, gesuchte Anbetung der realen organischen Welt und ihre Stilisierung zum Unwirklichen.

Eines der progressiven Merkmale der Kunst um 1900 ist zweifellos ihr Streben nach einer Synthese aller Künste, eine Ganzheitsidee, der sich alle schöpferischen Ausdrucksspuren einzuordnen haben. In der ungarischen Ausstellung wird dieser Aspekt, der sich sowohl auf Architektur wie Inneneinrichtung bezieht, deutlich durch Bilderrahmen, die für ein bestimmtes Sujet extra angefertigt wurden und gewissermaßen das Gemälde im Rahmen fortsetzen. In J. Vaszarys Frauenakt im Walde mit dem Titel „Der lebendige Schlüssel" werden sogar die Bäume in der Umrahmung weitergeführt.

Weibliche Wesen mit üppig wehenden Haaren und voller Liebessehnsucht kehren in mannigfachen Abwandlungen wieder, in hingebungsvoller Gebärde und modischer Diesseitigkeit im Ölbild „Madonna" (Körösföi-Kriesch), in den schlanken Akten der dreifigurigen Kleinplastik „Finale" (Stróbl), in der farbigen Lithografie eines blumenbekränzten Mädchenkopfes „Traum" (Helbing).

Gyula Tichy: „Blumenpflückende Frauen", Grafik

Der Jugendstil konnte schon deshalb nicht ausschließlich internationalen Charakter tragen, weil er auch einen Kult des Heimatlichen betrieb. So unterscheidet er sich in seiner Naturromantik oftmals durch die unterschiedlichen Merkmale der Landschaft und sinnfälliger noch durch Themen, die Historie beinhalten. Körösföi-Kriesch interpretiert die mittelalterliche „Geschichte von Klára Zach" mit theatralischem Märchenzauber, István Csók überdeckt seine „Bauerntruhe mit Tulpen" so sehr von einem Form- und Farbengefühl für Volkskunst, daß nur noch mühsam Elemente des Jugendstils herauszulesen sind. Einen ähnlichen Eindruck vermittelt das Gemälde „Begräbnis" (Rippl-Rónai), das inhaltlich zwar der dem Jugendstil gemäßen Thematik vom Werden, Wachsen und Tod nahesteht, sich formal aber wie eine lebensvolle bäuerliche Milieuschilderung ausnimmt.

Wer sein Wissen erweitern möchte über den nur kurze Zeit andauernden Jugendstil (kaum zwei Jahrzehnte), wer Vergnügen findet an seinen fließenden, geschwungenen Linien, den aufsteigenden Ranken und floralen Ornamenten, den idealisierten Mädchengestalten, der sollte diese Ausstellung nicht versäumen.

Gisela Schlicker

eicht? Und es wird gefragt: Wie geht es weiter? Das „Weiter" beantworten die Dokumente, über die wir in den letzten Monaten überall diskutierten. Der IX. Parteitag wird all das zum Programm unserer Zukunft zusammenfassen. Das bisher Erreichte spürt jeder selbst: Neubauwohnungen, Ehekredite, Renten, Wohnheime für Veteranen, Kindergärten, neue Kaufhallen, „Mach mit!"-Fleiß, der sich lohnte — all das und viel, viel mehr wurde vorgezeigt in Stadt und Land.

Am Augenfälligsten in unserer Hauptstadt, wo mit dem Palast der Republik ein bleibendes Symbol für die künftigen Mai-Feiern auf dem Marx-Engels-Platz entstanden ist, symbolisch für unseren Weg, symbolisch auch an dieser Stelle. Denn welch kampferfüllte Tage hat dieser

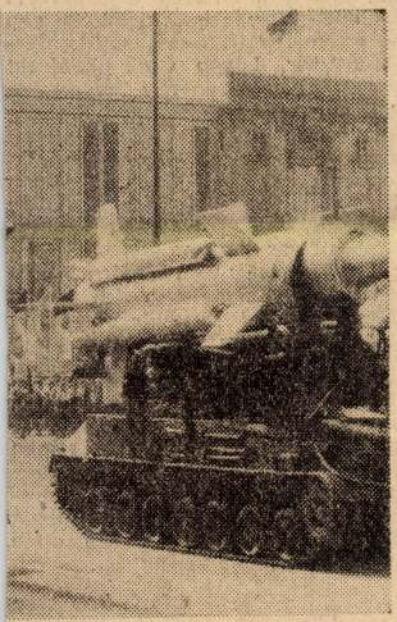

Platz im Herzen Berlins erlebt, erlitten und endlich für die Zukunft erstritten: Königlich-preußische Willkür rief die Demonstranten in den 1848er Märztagen ans Ufer der Spree. Hunderttausende hörten am 9. November 1918, wie Karl Liebknecht vom Balkon des Schlosses eine freie, sozialistische Republik verkündete. Hier trafen sich später Berlins Arbeiter zu ihren Kundgebungen, warnte die Stimme Ernst Thälmanns vor dem Faschismus, der regierte, bis alles in Scherben fiel. Und 1946 endlich: 500 000 treffen sich voller Hoffnung zur Maifeier, bereit, das neue Leben zu gestalten. Seit dem 1. Mai 1951 trägt der Platz die Namen von Karl Marx und Friedrich Engels.

SED schlenderten die Berliner am Nachmittag in ihren Palast, den sie ganz für sich gebaut haben. Sie flanierten über den Alex, stürmten den traditionellen Buchbasar, umlagerten „ihre" Schriftsteller, und zwar so, daß bei der unermüdlich schreibenden und diskutierenden Anna Seghers sogar ein Ordnungshüter schützend eingreifen mußte. Und vor der Kongreßhalle, mitten auf dem Platz, saßen die Jüngsten auf dem Pflaster und malten mit bunter Kreide ihr Leben. Was sie malten? Häuser und Kräne, Raketen, Vater und Mutter beim Einkauf, Fahnen und Lokomotiven. Ihre Umwelt. Und immer wieder nahmen sie grelles Gelb für die Sonne und leuchtendes Rot für die Pausbacken der Gesichter, die einen

Tichy Gyula

a szecesszió-stilus hatása alatt alkotta müveit.

Szabady Judit : "Secession" in Graphic Art.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.

45 sz.

192 1

Tichy Gyula

német befolyás alatt alkotott fametszetei mitho-
lógiai és mindennapos alanyokat szerepeltet, saját-
tos enervált női alakokkal együtt.

Szabady Judit: "Secession" in Graphic Art.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.

45 sz.

192 1

Tichy Gyula

FESTMÉNY

TICHY GYULA

A Kévé Harmadik Ciállitása
1911. jamai
A Hár 1911. IV. 3-4. H

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JUL 11

Tichy Gyula,

PESTI MŰSOR

festő - grafikusművész,

1021

A Tichy testvérek

Érdekes művészeti stílussal, a szecesszióval ismerkedhetünk meg a *Magyar Nemzeti Galériában*, a *Tichy testvérek emlékkiállításán*. Munkásságukat csak kevesen ismerték, alkotásaik 1920 óta nem szerepeltek hazai kiállításon.

Tichy Gyula 1879-ben született Rimaszombaton, *Kálmán* 1888-ban Rozsnyón. Mindketten egyaránt művelték a festészetet és a grafikát. Életük nagy részét a Felvidéken élték le, így természetes, hogy munkásságukban nagy helyet kapott a szepességi és a gömöri táj, jellegzetes motívumaival, alakjaival.

Tichy Gyula 1897-ben iratkozott be a Műegyetem gépészmérnöki karára. Rövidesen azonban a Mintarajz Iskola tanítványa lett, ahol *Székely Bertalan* irányítása alatt végleg eljegyezte magát a képzőművészettel. 1900-ban a nyarat Nagybányán töltötte *Hollósy Simon* mellett. 1904-ben a Budapesti Evangélikus Gimnázium rajztanára lett. Ez a feladat hatott témaválasztására is. Ebben az időszakban készítette az ótestamentum szerelmi történeteit feldolgozó rajzciklusát, az *Énekek énekét*. Súlyos betegsége azonban visszakényszerítette Rozsnyóra. Szerette *Ady* verseit, *Móricz* regényeit, de franciás irodalmi műveltsége ellenére orosz írókat is olvasott. A festők közül *Cézanne, Mucha és Klim* voltak rá hatással.

Olajfestményei zömmel 1907 és 1912 között, életének legzavartalanabb időszakában készültek. *Zách Klára* történetét a *Királyasszony néném* című ciklusában dolgozta fel. Középkori kosztümökben ábrázolt nőalakjai mögül előbukkan a Rozsnyó környéki táj. *Endre királyfi Bizáncban* című képe levegős, világos, egységes kompozíció. Mozgalmasságát a színfoltok mozaikszerű egymás mellé helyezésétől nyeri.

Gyakori témája a nő: hol mint Mária, hol géniusz, hol a kielégítetlen kisvárosi dáma. Legnagyobb méretű vásznát 1912-ben festette, *Az álarcok* címűt. A sokfigurás kompozíció jelkép, arra figyelmeztet a szemlélőt, hogy a mindennapi élet, a sors szerepjátszásra kényszerít bennünket.

A festészet mellett grafikával is foglalkozott. 1909-ben *Bálint Andor* előszavával negyven tollrajzát jelentette meg kötetben *Egy tusosüveg meséi* címmel.

emlékkiállítása

A kiállítás a Paál László teremben tekinthető meg júl. 5—19-ig.

retnék a népi ihletésű tányérokhoz gitárkíséret mellett elénekelni néhány népdalt is. Gyerekek nélkül meg el sem tudom képzelni az életemet. A gyereknevelést tekintem elsőrendű hivatásomnak — s minden mást ehhez igazítok. Azt hiszem, hogy azért is tudok ennyi mindent csinálni, mert ők vannak.

A műhelyben már sorakoznak a kiállításra elkészített tárgyak. Itt értettem meg igazán, hogy mit jelent Csavlek Etelka művészetében ez a kettősség, s hogy nála valóban összefonódik — s nem műkedvelői szinten — a kettő. A figurák játszanak, mosolyognak, nevetnek, kiabálnak, sírnak, grimaszt vágnak. Csupa játék, humor, ötlet, jókedv, életvidámság valamennyi. Elmesélik az előzményt, a történést és a következményt még annak is, aki nem ismeri a mesét. A játszótéren „elkapott" pillanatok: csúszda, csőbebujkáló, mászóka — mind egy-egy gyermeki gondolat, cselekvés vagy érzés kerámiában megörökítve. A Hétfejű sárkánya kedvesen zenélő, s egyáltalán nem ijesztő, elefántjai pedig annyi mindent tudnak: az egyik — gondolatban — repülni akar, s rettentően meglepődik, amikor elesik, a másik kettő libikókázni készül boldog arccal, s amikor az kettétörik, a meglepetéstől tátva marad a szájuk. De görkorcsolyázó és ágas-

Tichy Gyula

"A Szent György-Céh aukciójának keretében két Tichy lépett a közönség elé"-irja m. sign.-val /Margitay E/ A fiatalabb Tichy Kálmán a sulyosabb egyéniség. Akvarelljei, rézkarcai, talentumos, vérbeli müvészre vallanak. "Rozsnyói utcarészletek" c. alkotásán látszik, hogy felfelé haladó uton jár.

Tichy Gyula az idősebb müvész. Az idők folyamán nem sokat változott. "Ma is szimbolista, előadásmódjában és technikájában nem elég egyéni." A "három kiállitás" c. kritikában felsorolt müvészek nevét lásd: Kosztolányi Kann Gyula nevénél.

Élet, Bp. 1916. febr. 27. VIII. évf. 9. sz. 211. lap.

Tichy Gyula, festő- és grafikusművész.

A két iskolázott, rokonszenves festőtestvér érzékeny hangulatok megragadásával idézte a posztimpresszionizmus jegyében környezetét, elsősorban Rozsnyó csöndes látványértékeit, s ezzel hozzájárult egy képileg ritkán láttamozott táj vizuális megörökítéséhez ugyanúgy, mint Vitéz Mátyás, aki Lőcse reneszánsz építészetét és intimitását használta festői motívumnak. Tichy Gyula és Tichy Kálmán egy szűkített feladatra vállalkozott, de azt becsülettel elvégezte, így műveik ma is élnek, ma is hatnak.

Lasonci Miklós: Kiállítóteremekben.
Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 14.

Tichy Gyula, grafikus

L: Mátyus Géza

Vadas József: Loza Kéve 12.

Élet és Irodalom. Bp. 1984 szept 14. XXVIII/37

MDK

Tichy Gyula

A mindenség, repr.

Gyöngyösy 131.l.

Tichy Gyula
vézm.
1898

Ginisk 1930
89. l.

miniszter rendeletéből: Dr. Tiha

A hivatal

mini

Tichy Gyula

részt vett a buffalói
magyar graf. kiállitáson
1914.

Birnbaum 36. l.

festészet határán mozog, bizonyos szempontból
Szárnyasoltárok táblaképeiből ma csak egyet isn
legvégéről : az esztergomi Keresztény Múzeumb
szárnyasoltár részei voltak egykor, amit az is igazol
két erősen elmosódott álló szentet. A belső old
látunk, melynek értelmét máig sem tudta a kutat
Legvalószínűbb Gerevich Tibor hipotézise, mely
Margit életéből vett jeleneteket ábrázolnak. Az el
stílű teremben játszódik, ahol egy glóriával és
királyleány kezében lévő tükörben szemléli magá
karokkal üldögél. A másik jelenet már a szabadba
egy Madonna-képet nyujt az előtte térdelő kir
Madonnakép teljesen olasz trecento ízlésű, mint a
megérezni a sienai festészet hatását. A kép szer
boldog Margitét, úgy talán allegórikus ábrázolás
örök értékek felé fordulásának. Jellegzetes viszont
világias. Az első jelenet mintha az udvari élet eg
amint a királyleány palotájának termében arcvc
kétségtelenül szorosabb kapcsolatok fűzték az udv
légkörhöz is, melynek szellemét könnyű felismerni
tól, elsősorban Simone Martinitől, de testileg és
mindkét kép nyugodt formái hazai mesterre eng

Tichy Gula

festö kül. 1879.

Rimaszombat

cród

Krück II. 632. l.

~~Bécs II. 34~~

1907. II. 11.

Mairkolcz mit. (78/1904.)

Matlekovics mire

Tichy Gyula

l.

Lex Magyaró

570. b. l.

Ugocsa

Akli, ref. templom.
Alsó-Varasló, g. k.
Fekete-Ardó, r. k.
Gyula, ref. templon
Halmi, ref. templon
Királyháza, várron
Komjáth, ref. temp
Kökényesd, r. k t
Mátyfalva, r. k. te
Nagy-Szőllős, r. k.
Kankóvár.
Nevetlenfalu, r. k.
Nyalábvár, várrom
Rakasz, g. k. temp
Salánk, ref. templo
Szőllős-Végardó, r
Tisza-Ujhely, ref. t
Tivadar, ref. temp

Tichy Gyula

vül. 1879.

Apai nephez. X. 217

Erod

Skexlib.

el az okmány:

.k Országos Főfelügyelősége.

herczeg Sándor utcza 13./

Jelen leletet fölvette:

Budapest, 191 évi.....hó....

Tichy Gyula, grafikus

l. Bíró Miklós

Vadas József: Reklámot a plakátnak

12.

Élet és Irodalom Bp. 1986. jún. 6 XXX/23.

Tichy Gyula, festő-grafikusművész (1879-1920).

„Énekesnő" c. (repr.)

S. M.: Századelejei művésztársaság kiállítása a Vecskeméti Galériában.

Petőfi Népe, 1984. júl. 1.

Tichy Gyula

[TICHY]

→ Kozma Lajos

MŰVÉSZET 1985/2/25

Tichy Gyula [ ]

□ TICHY GYULA ÉS TICHY KÁLMÁN emlékkiállítását Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg tegnap délben a Magyar Nemzeti Galériában.

-□ Tichy Gyula.

Esti Hírlap, Bp. 1979 júl. 7.

2.

Tichy Gyula

Rózsa Gyula: „Alkotókörösség" a századelőn
A kevé nemvészegyesület kiállítása a Kecskeméti Galériában

Népszabadság, 1984. VII. 13

Tichy /a lap csk vezeték nevet ir, nem jelöli, hogy a két fiatal müvésztestvér közül Kálmán, vagy Gyula szerepel-e a tárlaton./

A müvész mellett nyolc müvész nevét sorolja fel, akik részt vettek a Mücsarnokban rendezett kiállitáson: Rudnay, Götz, Góth Móric, Conrád, Vadász Miklós, Major és Kóber Leó szerepelnek a legujabb generációból, akik érzik és tudják, hogy a grafika egész külön müvészet, mint Tövis: "Grafika" cimmel irja a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1909. febr. 14. XX. évf.
7. sz. 114-116. lap között.

Tichy

Schütz J., Tibor, Pálinkás, Stróbl Zs., Gyenes Lajos, Vadász Miklós, Jávor Pál, Frecskay Endre, Bednár János, Benjámin, Márton Ferenc, Littkei, Kasnya Béla, Kató, Kádár Béla, Lechner, Zádor István müvészeket sorolja fel Tövis: "Balatoni és egyéb képek" cimmel a Nemzeti Szalon őszi tárlatáról. Ezek „az ambiciózus, tehetséges, fiatal, modern müvészek" csak azért kerülhettek be a kiállitásra, hogy a hatalmon lévő kis csoport,-amely magát festőként nevező kisiparosokból áll- saját érdekében kihasználhassa őket, becsempészve egy-egy eladásra szánt giccset a fiatalok alkotásai közé,-állapitja meg a kritika.
A HÉT, Bp. 1908. szept. 27. XIX. évf.
39. sz. 631. lap.

Tichy /Gyula vagy Kálmán, a két fivérről a lap nem jelzi, melyikről van szó./

A Szalon téli tárlatára néhány müvésztársával együtt, ezeket a fiatal tehetségeket "nagy kegyesen bebocsátották, mivel kép hijján be kellett volna csukniuk a boltot"-közli a Müvészet c. rovat kritikája, s megjegyzi hogy valamennyien megérdemelték volna, hogy komolyabb kiállitáson szerepeljenek, s ne csupán faltölteléknek használják fel müveiket.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 13. XIX. évf.
50. sz. 817. lap.

Tichy Gyula, festő

Rozsnyói mületérű. (1879–1920.)

Kombathy Viktor: A felső-Sajó völgye

270 – 275.

Élet és Tudomány, Bp. 1974. febr. 8.

XXIX

6.

Tichy Gyula

Művei szerepelnek Soó Rezső ex libris,
kisgrafika gyüjteményében

Weiner Mihályné:Magyar ex libriseok Soó Rezső kis-
grafika gyüjteményében

Művészettörténeti Értesitő 1974/1 79.old.

Tichy Gyula

A KÉVE által a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson az itt felsorolt művészek mutatták be műveiket: Remsey Jenő, Lohwag Ernesztin, Gara Arnold, Tichy Gyula, Moiret Ödön, Kalmár Elza, Mihály Rezső, Lénárd Róbert, Erdei Viktor és Ács Lipót.

Tichy Gyula temperáiról igen nagy elismeréssel ir a kritika. Dicséri technikáját, választott témáinak "eleven történelmi levegőjét.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius, III. évf. I. kötet. 108. lap.

Tichy Gyula

225. Lép Nő virággal. Fametszet 250x180 mm
MNG

226. Lép Diana és Akteon. Linóleummetszet
245x330 mm MNG

227. Lép Virágot vedő nő, Fametszet 250x180 mm
MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Tichy Gyula (1879-1920)

Tájszerű művészetének egyéni stílust és jellegzetes hangvételt tudott adni.
Művészetéről szóló sorok a 85. oldalon „A szecessziós ízlés jegyében, a szecesszió népszerűsítői" c. fejezetben

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Bp. 1979. Corvina

NÉPSZAVA 1997 júl. 18. 9. l.

Tichy-grafikák a Várban

Szirmay David írása
a NÉPSZAVÁNAK

Mintha a feledés homályába merült volna manapság *Tichy Gyula* (1879–1920) képzőművész munkássága. Pedig a művészettörténészek a festő-grafikust a századforduló egyik legnagyobb alkotójának tartják, olyan neves művészekkel említik együtt, mint *Székely Bertalan*, *Csók István* vagy *Rippl-Rónai József*. A szecessziós képek szerelmesei most egy Tichy-grafikákból rendezett kiállítást láthatnak a Hadtörténeti Múzeumban „Egy Tusos Üveg Meséi" címmel. Tichy rajzai egyszerre viselik magukon a konstruktivizmus, a futurizmus és a szimbolizmus stílusjegyeit. Visszatérő motívumai közé tartozik az erotikus akt éppúgy, mint a gépek és különféle tudományos szerkezetek megjelenítése. Az utóbbi témát a művész nyilván műegyetemi tanulmányaiból merítette, de a jövő technikájáról megalkotott képei sem ridegek és „tényközlőek" csupán, hanem szecessziósan díszítettek, gondolatgazdagok. A tárlat augusztus 3-ig tekinthető meg.

óráig a 1034 Budapest, Seregély utca 13. címen.

A pályázatok felbontására: 1997. augusztus 19-én kerül sor.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a megvásárolni kívánt vagyonrész megnevezését, ingatlanrész esetén a földterület és épület pontos meghatározását,
- a felajánlott vételárat és a fizetési feltételek megjelölését,
- a bánatpénz letétbe helyezését igazoló dokumentumokat,
- az ajánlati kötöttség időtartamát, ami nem lehet kevesebb, mint a benyújtási határidőtől számított 60 nap.

A kiíró a pályázat felbontása után szóbeli vagy írásbeli kiegészítést kérhet. A kiíró fenntartja a jogot, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa, esetleg második fordulót tartson és új pályázatot írjon ki.

A kiíró a benyújtási határidő lejártától számított 15 naptári napon belül értesíti a pályázókat a pályázat eredményéről. Az LQD Kft. a nyertesekkel az adásvételi szerződést az eredményhirdetést követő 15 naptári napon belül kívánja megkötni. Ezen időszak alatt a nyertes bánatpénze elvesztésének kockázatával köteles a teljes vételár fedezetét biztosítani. Amennyiben a nyertes visszalép, az LQD Kft. jogosult ugyanazon vagyonrészre a második legkedvezőbb ajánlatot tevővel szerződést kötni.

TICHY Gyula

Wiedemann, Eva: Gyula Tichy - Graphiker (1879-1920). =
Mitteleurope. Kunst, Regionen, Beziehungen
Bp 1995. 107-114.

6. M.F. 6(42) 1. 87.

1880. április 26-án ajánlotta fel könyvtárát Szeged városának *Somogyi Károly* esztergomi kanonok. Az alföldi várost az egy évvel korábban szinte teljesen elpusztító árvíz után hazai összefogással és nemzetközi segítséggel erőteljes lendülettel kezdték újjáépíteni. A város modern arculatát is ekkor alakították ki. Somogyi felajánlásával az „Alföld fővárosának" szellemi újjáépítését alapozta meg. Előrelátóan gondolt arra is, hogy Szegeden hamarosan tudományegyetem létesül, s az ő rendszerezett, 43 701 kötetes gyűjteménye alapját képezheti majd az egyetem működésének is. Felajánlásában leszögezte, hogy a könyvtár Szeged város örök és elidegeníthetetlen tulajdonát képezi, feladata *„a nemzeties irányú közművelődést és tudományosságot az ország nagy terjedelmű déli vidékén terjeszteni"*. A *közművelődés* és a *tudományosság* együttes szolgálatát fogalmazta meg az 1881. február 15-én kelt Alapítványi oklevél is.

z alapító

omogyi Károly (1811-1888) a múlt század
nek szellemi, egyházi-irodalmi életében
szerepet töltött be. Kiadója és szerkesz-
a *Religio és Nevelés* című folyóiratnak; a
gyar nyelvű egyházi irodalom kialakításáért,

TICHY Gyula

Tolkin Trilógia: „Egy elfeledett festő". =
Lelkipásztor, 50, 1985, 7 431-441.

MEGHÍVÓ

SZERETETTEL MEGHÍVJUK

TICHY GYULA

1879-1920

SZECESSZIÓS FESTMÉNYEIBŐL ÉS GRAFIKÁIBÓL

RENDEZETT, ÁRUSÍTÁSSAL EGYBEKÖTÖTT

KIÁLLÍTÁSUNKRA.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

SÜLE KATALIN MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

VERNISSAGE:

1996 ÁPRILIS 3-ÁN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

TICHY GYULA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1996 ÁPRILIS 3-19 IG HÉTKÖZNAPOKON 10-18 ÓRÁIG

A KIÁLLÍTÁS HELYE:

MŰGYŰJTŐK GALÉRIÁJA AUKCIÓS HÁZ

1053 Budapest, V. Kossuth L. u. 10 1/2 em.

Tel: 117-6579, 117-5995, 117-3294, 117-5707, 122-0407 Fax: 117-5741

Ticky Szula

Tichy Gyula

A Nemzeti Szalon Grafikai kiállitásán szereplő müvészek munkáinak méltatása:
Pálla Jenő: finom vizfestményei a tárlat legszebb darabjai.
Aiglon: korábbi rajzaiból több frisseség, közvetlenség áradt, mint a mostani "ópiumálmaiból"
Tichy Gyula: "csupa sablon, reminiszcencia és egyhanguság.
Lénárd Róbert: igen szépek kiállitott rézkarcai.
Lakatos Arthur: kiválóan szép pasztelljei komoly tehetségre vallanak.
Jaschik Álmos: kiemeli érdekes egyéniségét, de rajzait tulzsufoltaknak látja.
Vida Árpád: Akvarelljei a legszebbek a tárlaton.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet 386. lap

TICHY Gyula

25 grafikája

KABA Melinda: A Budapesti Történeti Muzeum évi jelentései 1981-1987. = TBM XXIV. Bp., 1991 288.p.

Speaking Peoples, edit. by Sir Mortimer Wheeler, Taylor, London, 1969, pp. 357 – 361.

53 (N) 'Canterbury Cathedral; the capitals of the Crypt', 1969, pp. 246 – 247.

* 54 (A) 'A Romanesque Casket from Canterbury in Flore *Chronicle*, LXIV, 1969, pp. 37 – 43.

55 (B) *Romanik. Belser Stilgeschichte*, VI, Stuttgart, 1970. E *Romanesque Art*, 1971. Japanese transl. 1979.

56 (B) *Romanik, Gotik, Byzanz* (with F. Deuchler and I. H IV, 1986 (Reprint of 55 above).

57 (N) Miscellaneous entries in *The Oxford Companion to* 1970.

58 (Bc) *Westminster Abbey*, London, 1972 (with Dean Eric Clark, John Pope-Hennessy, A. L. Rowse), 'The 147 – 195.

* 59 (A) 'A 12th Century Column-figure of the Standing V Sheppey, Kent', *Kunsthistorische Forschungen Ott* pp. 208 – 214.

60 (B) *The Monastic Achievement*, London, 1972. Dutch tr *Middeleeuwen*, Bussum, 1975; Hungarian transl. Budapest, 1986.

61 (N) *Adam Młodzianowski – Exhibition of woodcuts and b* London, 1972.

* 62 (A) 'Late Romanesque Fountain from Campania', *The Bulletin*, LX, 1971 – 1973, 1974, pp. 6 – 17.

63 (R) *Sigena. Romanesque Painting in Spain and the Winch* London, 1972; *Ivory Carvings in Early Medieval E* [illegible] *in France. 1140 – 1270* by [illegible]

[illegible] *England from 1259 to 1328* by P. Verd

TICHY Gyula

ifj. Foltin Bruno: Tichy Gyula műveinek. Doktori ért. 289 p.

oruban hadi festő volt, után-
andóan a szépséges Olaszor-
al rótta a kis olasz városo-
vészet legrejtettebb remeke-
asan küldött képeket a buda-
második gyűjteményes kiál-
025-ben újra Párisba ment.
- mondja egyik levelében, -
gi Páris után az "új"-ba be-
rcsa volt a régi "normális"
után, mely ugyan már akkor
ott volt, azt a képzőművé-

TICHY Gyula

XLII. 42. r.

Plesznivy Edit

Tichy Gyula: Királyasszony néném I.

(A hónap műtárgya a Nemzeti Galeriák)

Népszabadság, 1984. febr. 19. 7. lap

M

fore houses. 1936. k. tempera, papír, 80×60 cm

Tichy Gyula

Kéve IV. kiáll. 1913

TICHY GYULA TEMPERA

1909. II. 8. sz.

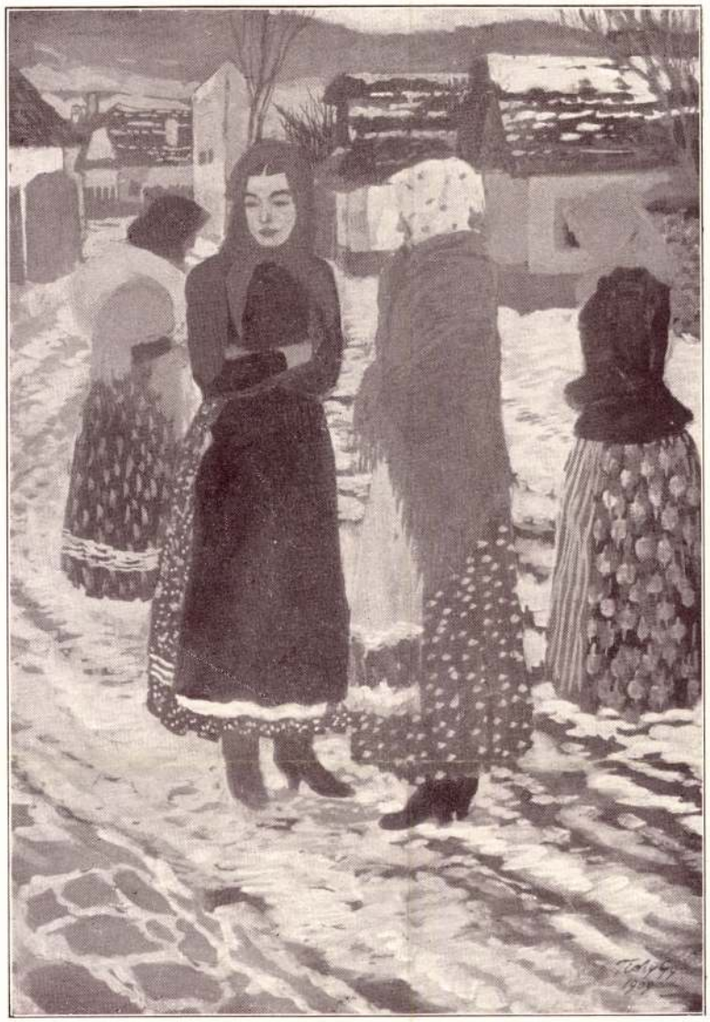

A Kéve második kiállítása.

ROZSNYÓI UTCA TICHY GYULA

ST.-CLOUD

LÉNÁRD LÉVY RÓBERT

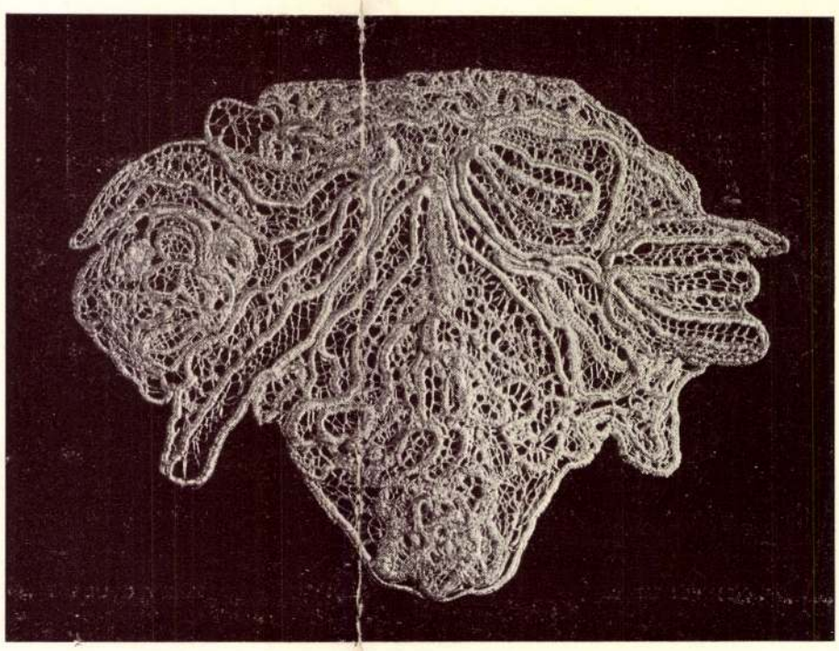

CSIPKE

TÓTHVÁRADI KORNIS ELEMÉRNÉ

TICHY GYULA

MEGHÍVÓ

A kiállítást megnyitja:

Dr. Gellér Katalin

művészettörténész

és

Dr. Földi Ferenc

mérnök-alezredes

fegyverkonstruktőr

A HADTÖRTÉNETI MÚZEUM és az

ARTE GALÉRIA

tisztelettel meghívja

TICHY GYULA

képzőművész

(1879-1920)

"EGY TUSOS ÜVEG MESÉI"

című grafikai kiállításának

megnyitójára

1997. július 10-én 14 órára

csüt.

A kiállítás megtekinthető:

1997. július 10-augusztus 3-ig.

Hadtörténeti Múzeum 1014 Tóth Árpád sétány 40.

ÚJ CSAPÁSON

Részlet LÁZÁR BÉLÁnak ily című, most megjelent művészregényéből

A HÁZ
MODERN
MŰVÉSZETI
FOLYÓIRAT

1909.
II. 1-2 sz.

Sándorffy Ákos, a híres pleinairfestő, minekutána münchení és párisi sikerei után hazajő, nagy falképtervekkel, panaszkodik barátjainak, hogy nincs alkalmatossága, amit befesthessen. Barátja, Verebély Géza híres arcképfestő, elviszi az öreg építőmesterhez.

Az öreg úr mosolyogva fogadta őket.

— Az Erzsébet királynő-emléken dolgozgatok éppen. Csak úgy magamnak firkálgatok, játszadozom. Mert hiszen úgy sem fogom kivihetni. Már egészen lemondtam mindenről. Magyar formanyelven beszélni csak unokáink fognak.

Ákost megütötte a szó.

— Magyar formanyelven?

— Hát persze. Minden nép a maga érzését csak a maga nyelvén fejezheti ki. A művészet pedig érzés kifejezése. Az építészet is az. Ezer oka van annak, hogy a magyar építészeti formanyelv az egyszerű konstrukciók díszítésénél megakadt. De én azt vallom feladatomnak, hogy ezt a fejlődést továbbvigyem. A modern problémák szellemében persze, — tehát épp az ellenkezőjét annak amit a többiek csinálnak. Nem a régi beszédmódot kell a modernbe beleplántálni, hanem a magyar törekvéseket a modern technika, az új formanyelv alkotása közben magyar hangot megütni.

Verebély közbevetette:

— És micsoda eszközökkel?

— A népies formák továbbfejlesztésével. Mint a finnek. Mint az angolok, kiki a maga egyénisége szerint. Nekünk ezt a magyar népstílust meg kell tanulnunk, mint valamely nyelvet, ki kell találnunk szabályait, bele kell mélyednünk szellemébe, hogyha majd monumentális feladatok elé állít az idő, belevihessük e formák szellemét. Örökké a holt régit kintornázni, — eh, kinek jut ma eszébe a latint vagy a görögöt továbbfejleszteni? Ilyen szerencsétlen idea csak az építészek körében születhetett meg... Látja Uram, éppen az ön művészete a legfőbb érvem. Ön Párisban, vagy Páris környékén, élt, éveken át francia földön festett, — de mert egyéni a látása, a művészete, mindjárt kiéreztem belőle a — nemzetit is.

Ákos érdeklődve hallgatta.

— A nemzetit? Én sohase gondoltam rá.

— Persze. Ez magától jött. Ezt a faj érzése sugalta. A ritmusában rokon zene hangjai hallszanak a magyar népzenével, a magyar dekorációval. A színeiben, a színösszhangjaiban, — az érzése formájában. Ezt tudatosan lehet fejleszteni, de csak annak, akit erre különben is rávezet az ösztöne. Mondjuk a vére...

— Igaza lehet. Idegenben mindég észrevették, hogy a látásom módja, hogy is mondjam csak? hogy hát idegen. Ez lehetett az. Magyaros, ősi ritmusok megzendülése. Mostani álmaimban is van valami, ami — érzem — az enyém. Ott születtek a fájdalom néma éveiben a váradi szőllőshegyek mögött. A nagy magányban. Most felszította egy új érzés, ellenállhatatlan munkavágyak gerjedeznek bennem, de nem tudom még őket fixírozni.

— Hiszen ha a viszonyok megengednék, hogy egyik-másik tervem megépülhetne!

Új nemzeti irányt csak építészethez simuló és általa kötött művészet teremthet! Ha olyan művész egyéniségekkel társulva, mint ön, módot adhatnék képzelete kifejtésére. Falakat, hol tobzódhatna, területeket, melyeken álmait felépithetné.... Például egy Magyar Népház.... ezrek és ezrek szórakozására, nevelésére, kulturális szükségletei kielégitésére.... Hol nagy termek, játszóhelyek, olvasó szobák állanának a köz javára; ahol minden tárgy művészkéz, magyar művészkéz munkája volna; olyan művészeké, akik összetanulnának, egy alapon állva százszorszép és folyton változó, egyéni művészi alkotásokat teremtenének; festő, szobrász, iparos, mind egy magyar gondolkozású épitész terveihez simulva teremtene, önállóan, a maga képzeletével oldva meg a részletet, amelyet rábiztak; micsoda hatalmas, változatos és mégis egységes művészi munka lenne az!

Ákos csillogó szemekkel hallgatta.

— Uram — én azért jöttem önhöz, — csinálna nekem valami keretet az álmaim megteremtéséhez. És ime, ön megálmodta azt, — előre — a genieje sugallatára, megálmodta azt hatalmasabban, monumentálisabban! Én most már megkaptam életfeladatomat. Áldom a sorsomat, mely ide vezetett.... Uram, Mesterem, — ezt a Magyar Népházat felépited, én pedig tele pingálom.... Isten engem úgy segéljen!

Hozzálátnak a munkához, s közben Ákost párisi műkereskedője látogatja meg, akit a terv elragad, s támogatást ígér. Azonban barátai agitálására akad egy nemes gróf, aki a terv támogatására felajánlja a szükséges milliókat. Érthető, mily örömet okoz ez a művészeknek!

Pedig igen sok olyan pillanat várakozott még rájuk, amikor ez a nagy öröm korainak látszott. Hogyan, — azt hitték, hogy álmaik már valóra váltak? Hát elfeledkeztek arról, hogy emberek közt éltek?

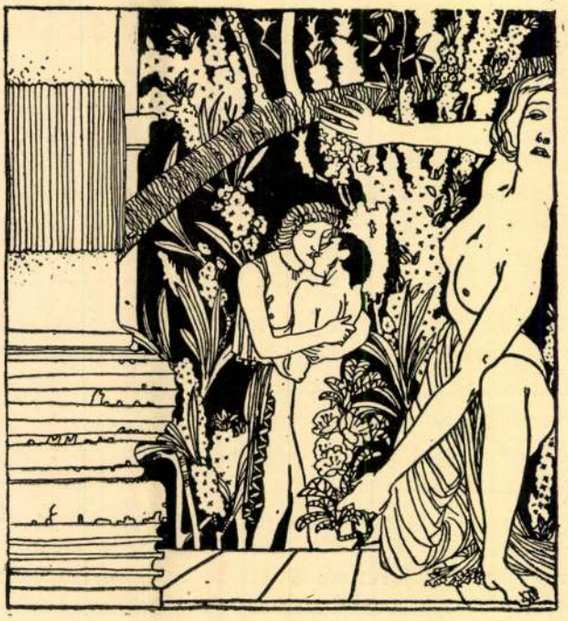

TICHY GYULA RAJZA

DESSIN DE J. TICHY

Eleinte minden ment, mint a karikacsapás. A nemes grófadományát a sajtó osztatlan lelkesedéssel fogadta, s maga a gróf — mikor megnézte az öreg mester és Ákos terveit, vázlatait, elragadtatva kiáltott fel:

— Büszke vagyok rá, hogy ilyen mesterek glorifikálják elhunyt feleségem drága emlékét. Parancsoljanak velem, Uraim! Tegyék bele művükbe egész magyar művész lelköket, — minden korláttól, főleg anyagi korláttól menten...

És ők elkezdték a szervezés nagy munkáját. De itt azután úton-útfélen megbotlottak egy-egy útjokba állított kövön. Kik állították az akadályokat? Azok, akiket a terv modernsége és magyarsága kizavart a hagyományok alkalmazásának kényelméből, s attól tartottak, hogy új ideálok felállításával meddő küzdelemre kényszerittetnek. Érezték, hogy olyan stílust, amely nincs, de amelyet teremteni kell, kopizálásra berendezett lelkük nem használhat. Élethalálküzdelemre szervezkedtek titokban.

Először is apró támadások, majd mindegyre hangosabb felszólalások jelentek meg a lapokban a városligetbe tervezés ellen. Levegő kell a népnek! — kiáltották. Barbarizmus kipusztitani a főváros tüdejét! Az utolsó fától is meg akarnak bennünket fosztani? Aztán titokban felbujtatták a spekuláló szellemet, s a telektulajdonosok elkezdték felhajtani az árakat.

Szerencsére az egész kérdés anyagi vezetését a kutyás német vette a kezébe és az ő lelkes és energikus fellépésének köszönhető a főváros közgyülésének határozata, mely a Hungária-út mögötti hatalmas telket egyenesen a Magyar Népház javára felajánlotta.

A titkos ellenségeket e csapás nem sujtotta le. A belügyminisztert e határozat megsemmisitésére igyekeztek rávenni, a főváros vagyonával való oktalan sáfárkodásnak mondván a nagylelkű határozatot. Mindez heves sajtóvitatkozással járt együtt. A kutyás

TICHY GYULA RAJZA

DESSIN DE J. TICHY

német azonban meggyőzte a belügyminístert, hogy a Magyar Népház kulturális missziót van hivatva teljesíteni és a miníster megerősítette a határozatot.

Az ősz mester ezalatt kiépítette a maga csatatervét, melyhez minden oldalról segítő csapatokat nyert a művészek köréből. Napról napra tanácskozások folytak, amelyek végül a következő határozatban folytak össze:

A Magyar Népház mindent felölel, amire a főváros közönségének télen-nyáron szüksége van kulturális önképzéshez. Az épületcsoportok egy nagy egységes egészet fognak alkotni, de ez egészben a részletek gazdag változatosságban helyezkedhetnek el. A művészetek minden ága: képzőművészet és zene, irodalom és a nemes sport, felnőtt és agg, gyermek és ifjú egyaránt otthont lel benne, s a Magyar Népház igyen minden igényt ki is elégít.

Nem egy hatalmas mulató, hanem elsősorban Pleinair-múzeum lesz, ahol a magyar nép szellemének legbecsesebb darabjait mutatják be, még pedig eredeti formában. Amit a nép stilizáló, dekoratív, konstruáló tehetsége alkotott: a népszellem formateremtő képzeletében gyönyörködni akaró a Pleinair-múzeumban megtalálja. És ezt a szellemet, mely megnyilatkozik akkor, amikor a nép kifaragja tornácos oszlopát, kihímezi kapuját, megépíti templomát, házát és annak berendezését, a Pleinair-múzeum összegyűjti mindenek okulására elsősorban azért, hogy abból okuljon ő, a mester és tanítványai, a Magyar népház alkotása közben. Le fognak szállani a néphez, ő és tanítványai csoportosan járva be az országot, felkeresik a népet művészi alkotása közben, hogy megtanulják formanyelvét, kikutassák művészetének törvényeit, behatoljanak szellemébe. A modern tudással felfegyverkezett készség ilyképp népnemzeti alapon alkothat. Ha a modernség a szükséglet világos felösmerésében, az anyagok természetének számbavételében és logikus konstruálásában rejlik: magyarrá tesszük ezt akkor, ha mindennek kifejtésénél a nép formaérzéséhez menekülünk. Ha valaha, most nyílik alkalom, — kiáltott fel a mester, — hogy megteremtsük a magyar építészet művészi alapjait. A legfőbb ideje, mert a modern vandalizmus pusztít, s éppen a naiv mult emlékein kezdi munkáját.

A fiatal építészek lelkesedve hallgatták eszméit és csatlakoztak hozzá. A mester szétosztotta köztük birodalmát — a magyar népművészetet — s azok vándorútra keltek, gyűjtöttek, rajzoltak, tanulmányoztak az egész nyáron.

Ákos pedig csinálta vázlatait, álomképeit a legerősebb munkakedvvel, Lóri oldalán. Most már megkapta álomképeihez az inspiráló valót, s hatalmas színvázlatokban dolgozta fel az elképzelt és átálmodott Szerelmet. Nagy, egységes, szabad világításban fogta fel művét, egy-egy fal területén belül a legváltozatosabb formamegoldásokat tűzvén ki feladatul maga elé.

Így telt el a nyár szorgos munkában, miközben a mester egymásután vázolta meg az egyes részleteket, a hatalmas zenetermet, a nagy olvasó- és könyvtárszobákat, az előadótermet, a sporttelepet csak nagy alapjaiban, mert mindjobban látta, hogy e feladat erején és a festők, szobrászok munkáján kívül egész építészeti mesteriskolát is foglalkoztathat.

Igy történt, hogy mire őszkor visszajöttek fiatal barátai, hozzáfogtak künn a telepen az egyes műtermek felállításához, s megindult a munka. Az egyes részletek megoldására mindenki pályázott, a fiatalok összeállottak a részletek megtervelésére, számuk mindegyre nőtt, s a munka karácsony felé már kezdett kialakulni. Ekkor Ákos bevonta festőbarátait is a munkába, Robel-Rési, Sanyi, Ábris kapva kaptak az alkalmon, sőt Verebély is ígéretet tett, hogy a díszterem egyik falára megfesti a királyt.

A nemes gróf gyakran megjelent közöttük és örvendve látta azt a lelkes vetélkedést, mely a fiatal művészek közt fejlődött.

Pedig a titkos áskálódasok meg nem szüntek. Főleg a grófot környékezték meg.

— Hogyan, — mondották, — méltó a boldogult nemes emlékéhez, hogy magyar parasztstílusban állít néki emléket? Ő, aki maga volt a disztinkció, az apártnak, a finomnak, az igazi értelemben felfogott arisztokratizmusnak kedvelője, ki nem forrott, agyoncifrázott, tulipiroskodó cigányházzal örökittessék meg?

A nemes gróf mosolyogva hallgatta e besugásokat. Csak a kutyás németnek említette meg. Az így felelt:

— Láttam én a magyar parasztot, excellenciád is látta. Van annál arisztokratább érzésű ember?

Az öreg gróf bólintott egyet.

— A gőgje csupa nemesség, az ízlése biztos, az erkölcse tiszta. Amit az ő érzése teremtett, az a maga naivitásában csupa színarany művészet. Mint a magyar nóta, középkori ritmusokból fejlett, a fiatal művészek lelkébe átplántálva színmagyar formanyelv dallama csendül majd ki abból.

A gróf biztatólag rázta a fejét, de azért a kutyás németnek szeget ütött a fejébe ez a dolog. Itt tenni kell valamit.

Este, mikor Ákos nagy műtermében összegyűltek, elmondta a gróffal való beszélgetését. Az öreg mester — az ő nemes nyugalmával — csak mosolygott.

— Cigánystíl? Hiszen még egy Liszt is azt írta egyszer, hogy nincs magyar, csak cigánydal van. De aztán ő maga is belátta tévedését, — mert jóakaratú bíráló volt. Hogy keleti hatás nyilatkozik meg a magyar nép művészetében, az bizonyos, — ráfoghatják tehát, hogy cigánystílus, azt is, hogy zsidóstílus, — vagy, hogy hindustílus. Sebaj. Mert nem az alapforrás a fődolog. Mi lesz belőle? Hatalmas folyam. Csak dolgozzatok, fiuk!

A kutyás német azonban titokban írt Rancnak, a francia kritikusnak, Ákos párizsi barátjának, hogy jöjjön Pestre, nézze meg ezt a nagyszabású munkát, melynek jelentő-

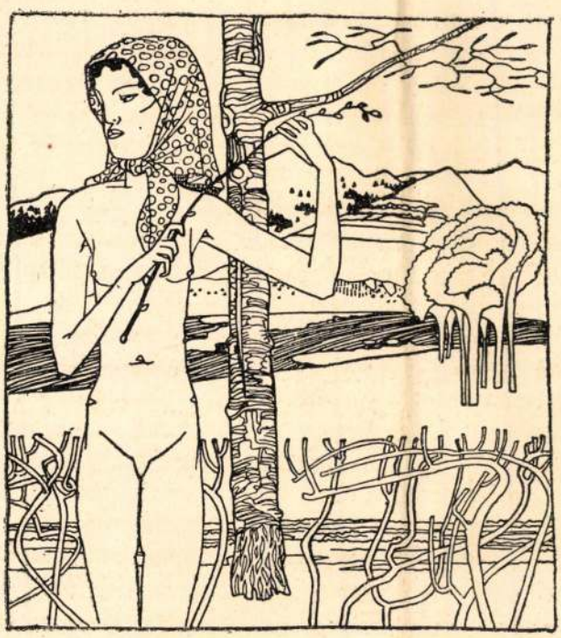

TICHY GYULA RAJZA

DESSIN DE J. TICHY

sége nem szorítkozhat egyedül az ország határai közé. És így történt, hogy tavasz felé, egy kora márciusi napon beállított Ranc Ákoshoz.

A legnagyobb munkában találta. Az egész telepen lázas munka folyt. Napokon keresztül nézte Ranc a készülő munkát. Az építészek mint versenyeznek egy-egy ajtófélfa kidolgozásán, a megállapított területekre mint terveznek dekoratív festményt, a kész kartonok után mint készül a színes üvegablak, a fiatal Juhász mint mintáz hatalmas kőalakokat, művész munkája lesz a sporttelep minden egyes oszlopa, a létra, mellyel a fákat nyesni fogják, a színház lámpája, az olvasóterem szekrénye, s mindenen végigvonul egy egységes szellem, népies, finomkodó, szeszélyes vonalakból kialakítva.

Alig tudott megválni ettől a környezettől Ranc. A cikk, melyben a Figaro-ban, erről az élményéről beszámol, így kezdődik:

„. . . . . És mégis igaz! Az én turáni vérem lángba borult, amikor, — annyi esztendei távollét után hazatérve, — a magyar fővárosban ilyen nagyszellemű művészi munkát láttam kialakulóban . . .“

Aztán elbeszéli a tervet, ismerteti a félig kész alkotásokat, s himnust zeng az öreg mesterről, aki, mint a jó szellem, buzdít, oktat, kritizál, s szellemével táplálja ezt a hatalmas művésztestet.

Aztán leírja Ákosnak készülő alkotásait, melyeket a fény szeretete ihletett, a Szerelem csodás ábrázolását, annak minden fázisát, a nagy, egységes fénypompát, mely izzóvá teszi a színeket; a vonaljáték méltóságos egységét, mely minden brutális, erőszakos mozdulatot kerülve, a néma, halk, nyugodalmas hatásokat eddig nem látott tökélyben aknázza ki. . . .

A cikk a François I. emberei közt víharos lelkesedést keltett. Az egész társaság sürgönyileg hívta meg Ákost a közeli kiállításukra. A már kész műveket látniok kell. Nincs joga elvonni tőlük a gyönyörködés lehetőségét.

És a gróf szívesen beleegyezett, hogy a tavaszi Szalonban kiállíthassa az első kész képet. Az első, aki bámulására sietett, Job Pista volt, s már negyednap Pesten termett, hogy megkérje, engedné meg, hogy nála dolgozhasson. Csodákat beszélt a kép hatásáról. Az öreg Monet is eljár a képhez mindennap, s könnyes szemekkel beszél róla. De Ákos mindezen csak azért örült, mert Lóri is hallgatta.

Ez a párisi siker döntő hatással volt a vállalkozás sorsára. Minálunk csak a külföldön át lehet elösmertetésre szert tenni. A kis kulturának átka ez. Nincs ítéletünknek biztonsága. Itt senki sem mer véleményt mondani. Várja a másik szavát. Figyel ide, neszel minden idegen hangra, főleg a külföldére, s azután igazodik. Így történt most is. A Figaró véleménye nemzeti közvéleményt teremtett. Tudták, hogy új csapáson jó úton indultak el, — de most már mások is elösmerték ezt.

Az öreg mester, — az ő nemes nyugalmával, — csak mosolygott:

— Tehát tetszik? — Nekem! nem. Ez csak a kiindulás. Még nagy küzdelem előtt állunk. Még évtizedek munkája van hátra. . .

Egy este, késő nyári este, mikor a műtermekben abbahagyták a munkát és a mester tanítványai élén indult be a városba, a rendes kávéházának terraszán kipihenni a napi fáradalmait, jött elébe a kutyás német. Mosolygott a mesterre.

— Vidékről jöttem, mester, — mondotta, — képzelje, nagy meglepetéssel láttam, mint épülnek ott, egészen a mester stíljében, új középületek.

A mester megcsóválta a fejét.

— Elég baj az.

— Baj? Hiszen ez az idők jele. A törekvései, a művészi felfogása terjed, — hát . . .

— Ha úgy volna! De csak agyonaprózzák a vonalamat, felbontogatják a ritmusokat, sablonokká hígítják az élményeimet. Karrikatura válik így az elvből!

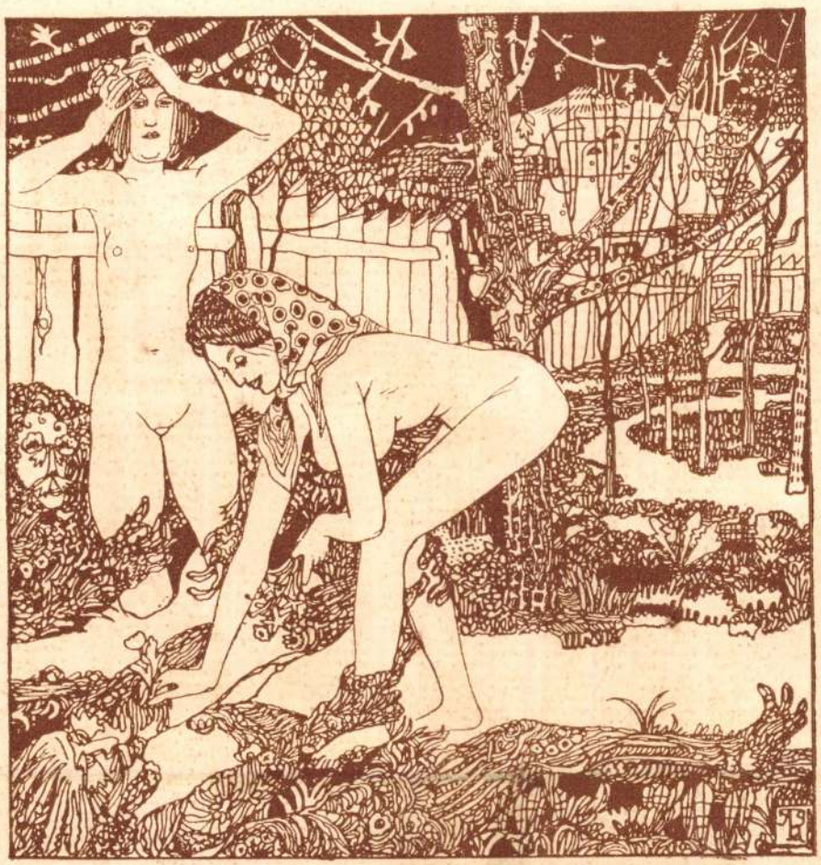

AZ ELSŐ NYÁRI NAP TICHY GYULA RAJZA

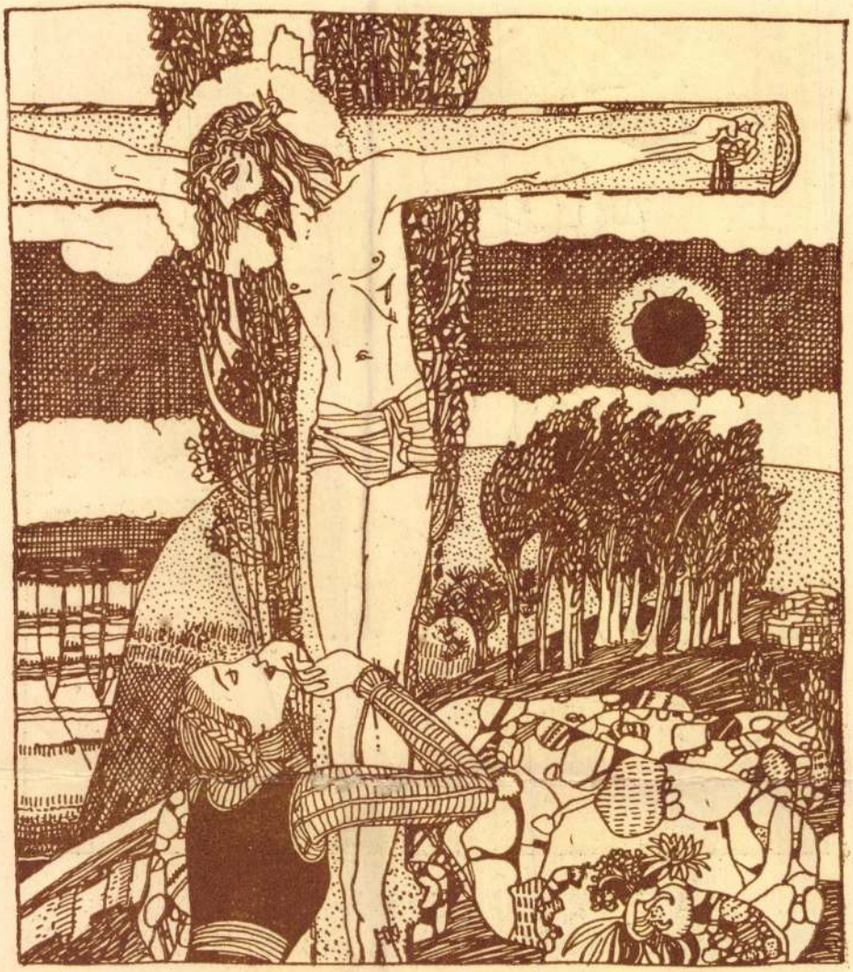

GOLGOTHA TICHY GYULA RAJZA

Új nemzeti irányt csak építészethez simuló és általa kötött művészet teremthet! Ha olyan művész egyéniségekkel társulva, mint ön, módot adhatnék képzelete kifejtésére. Falakat, hol tobzódhatna, területeket, melyeken álmait felépíthetné.... Például egy Magyar Népház.... ezrek és ezrek szórakozására, nevelésére, kulturális szükségletei kielégítésére.... Hol nagy termek, játszóhelyek, olvasó szobák állanának a köz javára; ahol minden tárgy művészkéz, magyar művészkéz munkája volna; olyan művészeké, akik összetanulnának, egy alapon állva százszorszép és folyton változó, egyéni művészi alkotásokat teremtenének; festő, szobrász, iparos, mind egy magyar gondolkozású építész terveihez simulva teremtene, önállóan, a maga képzeletével oldva meg a részletet, amelyet rábíztak; micsoda hatalmas, változatos és mégis egységes művészi munka lenne az!

Ákos csillogó szemekkel hallgatta.

— Uram — én azért jöttem önhöz, — csinálna nekem valami keretet az álmaim megteremtéséhez. És íme, ön megálmodta azt, — előre — a genieje sugallatára, megálmodta azt hatalmasabban, monumentálisabban! Én most már megkaptam életfeladatomat. Áldom a sorsomat, mely ide vezetett.... Uram, Mesterem, — ezt a Magyar Népházat felépíted, én pedig tele pingálom.... Isten engem úgy segéljen!

Hozzálátnak a munkához, s közben Ákost párisi műkereskedője látogatja meg, akit a terv elragad, s támogatást ígér. Azonban barátai agitálására akad egy nemes gróf, aki a terv támogatására felajánlja a szükséges milliókat. Érthető, míly örömet okoz ez a művészeknek!

Pedig igen sok olyan pillanat várakozott még rájuk, amikor ez a nagy öröm korainak látszott. Hogyan, — azt hitték, hogy álmaik már valóra váltak? Hát elfeledkeztek arról, hogy emberek közt éltek?

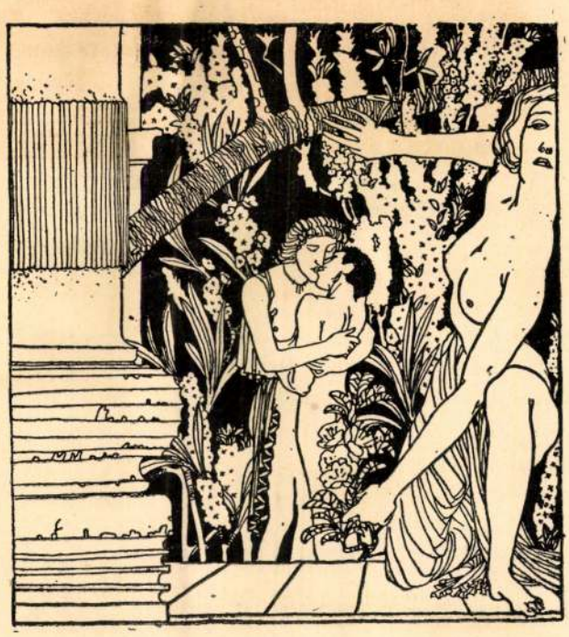

TICHY GYULA RAJZA

DESSIN DE J. TICHY

ÚJ CSAPÁSON

Részlet LÁZÁR BÉLÁnak ily című, most megjelent művészregényéből

Sándorffy Ákos, a híres pleinairfestő, minekutána münchení és párisi sikerei után hazajő, nagy falképtervekkel, panaszkodik barátjainak, hogy nincs alkalmatossága, amit befesthessen. Barátja, Verebély Géza híres arcképfestő, elviszi az öreg építőmesterhez.

Az öreg úr mosolyogva fogadta őket.

— Az Erzsébet királynő-emléken dolgozgatok éppen. Csak úgy magamnak firkálgatok, játszadozom. Mert hiszen úgy sem fogom kivihetni. Már egészen lemondtam mindenről. Magyar formanyelven beszélni csak unokáink fognak.

Ákost megütötte a szó.

— Magyar formanyelven?

— Hát persze. Minden nép a maga érzését csak a maga nyelvén fejezheti ki. A művészet pedig érzés kifejezése. Az építészet is az. Ezer oka van annak, hogy a magyar építészeti formanyelv az egyszerű konstrukciók díszítésénél megakadt. De én azt vallom feladatomnak, hogy ezt a fejlődést továbbvigyem. A modern problémák szellemében persze, — tehát épp az ellenkezőjét annak amit a többiek csinálnak. Nem a régi beszédmódot kell a modernbe beleplántálni, hanem a magyar törekvéseket a modern technika, az új formanyelv alkotása közben magyar hangot megütni.

Verebély közbevetette:

— És micsoda eszközökkel?

— A népies formák továbbfejlesztésével. Mint a finnek. Mint az angolok, kiki a maga egyénisége szerint. Nekünk ezt a magyar népstílust meg kell tanulnunk, mint valamely nyelvet, ki kell találnunk szabályait, bele kell mélyednünk szellemébe, hogyha majd monumentális feladatok elé állít az idő, belevihessük e formák szellemét. Örökké a holt régit kintornázni, — eh, kinek jut ma eszébe a latint vagy a görögöt továbbfejleszteni? Ilyen szerencsétlen idea csak az építészek körében születhetett meg... Látja Uram, éppen az ön művészete a legfőbb érvem. Ön Párisban, vagy Páris környékén, élt, éveken át francia földön festett, — de mert egyéni a látása, a művészete, mindjárt kiéreztem belőle a — nemzetit is.

Ákos érdeklődve hallgatta.

— A nemzetit? Én sohase gondoltam rá.

— Persze. Ez magától jött. Ezt a faj érzése sugalta. A ritmusában rokon zene hangjai hallszanak a magyar népzenével, a magyar dekorációval. A színeiben, a színösszhangjaiban, — az érzése formájában. Ezt tudatosan lehet fejleszteni, de csak annak, akit erre különben is rávezet az ösztöne. Mondjuk a vére...

— Igaza lehet. Idegenben mindég észrevették, hogy a látásom módja, hogy is mondjam csak? hogy hát idegen. Ez lehetett az. Magyaros, ősi ritmusok megzendülése. Mostani álmaimban is van valami, ami — érzem — az enyém. Ott születtek a fájdalom néma éveiben a váradi szőllőshegyek mögött. A nagy magányban. Most felszította egy új érzés, ellenállhatatlan munkavágyak gerjedeznek bennem, de nem tudom még őket fixírozni.

— Hiszen ha a viszonyok megengednék, hogy egyik-másik tervem megépülhetne!

Eleinte minden ment, mint a karikacsapás. A nemes gróf adományát a sajtó osztatlan lelkesedéssel fogadta, s maga a gróf — mikor megnézte az öreg mester és Ákos terveit, vázlatait, elragadtatva kiáltott fel:

— Büszke vagyok rá, hogy ilyen mesterek glorifikálják elhunyt feleségem drága emlékét. Parancsoljanak velem, Uraim! Tegyék bele művükbe egész magyar művész lelköket, — minden korláttól, főleg anyagi korláttól menten...

És ők elkezdték a szervezés nagy munkáját. De itt azután úton-útfélen megbotlottak egy-egy útjokba állított kövön. Kik állították az akadályokat? Azok, akiket a terv modernsége és magyarsága kizavart a hagyományok alkalmazásának kényelméből, s attól tartottak, hogy új ideálok felállításával meddő küzdelemre kényszeríttetnek. Érezték, hogy olyan stílust, amely nincs, de amelyet teremteni kell, kopizálásra berendezett lelkük nem használhat. Élethalálküzdelemre szervezkedtek titokban.

Először is apró támadások, majd mindegyre hangosabb felszólalások jelentek meg a lapokban a városligetbe tervezés ellen. Levegő kell a népnek! — kiáltották. Barbarizmus kipusztítani a főváros tüdejét! Az utolsó fától is meg akarnak bennünket fosztani? Aztán titokban felbujtatták a spekuláló szellemet, s a telektulajdonosok elkezdték felhajtani az árakat.

Szerencsére az egész kérdés anyagi vezetését a kutyás német vette a kezébe és az ő lelkes és energikus fellépésének köszönhető a főváros közgyülésének határozata, mely a Hungária-út mögötti hatalmas telket egyenesen a Magyar Népház javára felajánlotta.

A titkos ellenségeket e csapás nem sujtotta le. A belügyminisztert e határozat megsemmisítésére igyekeztek rávenni, a főváros vagyonával való oktalan sáfárkodásnak mondván a nagylelkű határozatot. Mindez heves sajtóvitatkozással járt együtt. A kutyás

TICHY GYULA RAJZA

DESSIN DE J. TICHY

német azonban meggyőzte a belügyminístert, hogy a Magyar Népház kulturális missziót van hivatva teljesíteni és a minister megerősítette a határozatot.

Az ősz mester ezalatt kiépítette a maga csatatervét, melyhez minden oldalról segítő csapatokat nyert a művészek köréből. Napról napra tanácskozások folytak, amelyek végül a következő határozatban folytak össze:

A Magyar Népház mindent felölel, amire a főváros közönségének télen-nyáron szüksége van kulturális önképzéshez. Az épületcsoportok egy nagy egységes egészet fognak alkotni, de ez egészben a részletek gazdag változatosságban helyezkedhetnek el. A művészetek minden ága: képzőművészet és zene, irodalom és a nemes sport, felnőtt és agg, gyermek és ifjú egyaránt otthont lel benne, s a Magyar Népház igyen minden igényt ki is elégít.

Nem egy hatalmas mulató, hanem elsősorban Pleinair-múzeum lesz, ahol a magyar nép szellemének legbecsesebb darabjait mutatják be, még pedig eredeti formában. Amit a nép stilizáló, dekoratív, konstruáló tehetsége alkotott: a népszellem formateremtő képzeletében gyönyörködni akaró a Pleinair-múzeumban megtalálja. És ezt a szellemet, mely megnyilatkozik akkor, amikor a nép kifaragja tornácos oszlopát, kihímezi kapuját, megépíti templomát, házát és annak berendezését, a Pleinair-múzeum összegyűjti mindenek okulására elsősorban azért, hogy abból okuljon ő, a mester és tanítványai, a Magyar népház alkotása közben. Le fognak szállani a néphez, ő és tanítványai csoportosan járva be az országot, felkeresik a népet művészi alkotása közben, hogy megtanulják formanyelvét, kikutassák művészetének törvényeit, behatoljanak szellemébe. A modern tudással felfegyverkezett készség ilyképp népnemzeti alapon alkothat. Ha a modernség a szükséglet világos felösmerésében, az anyagok természetének számbavételében és logikus konstruálásában rejlik: magyarrá tesszük ezt akkor, ha mindennek kifejtésénél a nép formaérzéséhez menekülünk. Ha valaha, most nyílik alkalom, — kiáltott fel a mester, — hogy megteremtsük a magyar építészet művészi alapjait. A legfőbb ideje, mert a modern vandalizmus pusztít, s éppen a naiv mult emlékein kezdi munkáját.

A fiatal építészek lelkesedve hallgatták eszméit és csatlakoztak hozzá. A mester szétosztotta köztük birodalmát — a magyar népművészetet — s azok vándorútra keltek, gyűjtöttek, rajzoltak, tanulmányoztak az egész nyáron.

Ákos pedig csinálta vázlatait, álomképeit a legerősebb munkakedvvel, Lóri oldalán. Most már megkapta álomképeihez az inspiráló valót, s hatalmas színvázlatokban dolgozta fel az elképzelt és átálmodott Szerelmet. Nagy, egységes, szabad világításban fogta fel művét, egy-egy fal területén belül a legváltozatosabb formamegoldásokat tűzvén ki feladatul maga elé.

Így telt el a nyár szorgos munkában, miközben a mester egymásután vázolta meg az egyes részleteket, a hatalmas zenetermet, a nagy olvasó- és könyvtárszobákat, az előadótermet, a sporttelepet csak nagy alapjaiban, mert mindjobban látta, hogy e feladat erején és a festők, szobrászok munkáján kívül egész építészeti mesteriskolát is foglalkoztathat.

Igy történt, hogy mire őszkor visszajöttek fiatal barátai, hozzáfogtak künn a telepen az egyes műtermek felállításához, s megindult a munka. Az egyes részletek megoldására mindenki pályázott, a fiatalok összeállottak a részletek megtervelésére, számuk mindegyre nőtt, s a munka karácsony felé már kezdett kialakulni. Ekkor Ákos bevonta festőbarátait is a munkába, Robel-Rési, Sanyi, Ábris kapva kaptak az alkalmon, sőt Verebély is ígéretet tett, hogy a díszterem egyik falára megfesti a királyt.

A nemes gróf gyakran megjelent közöttük és örvendve látta azt a lelkes vetélkedést, mely a fiatal művészek közt fejlődött.

Pedig a titkos áskálódasok meg nem szüntek. Főleg a grófot környékezték meg.

— Hogyan, — mondották, — méltó a boldogult nemes emlékéhez, hogy magyar parasztstílusban állít néki emléket? Ő, aki maga volt a disztinkció, az apártnak, a finomnak, az igazi értelemben felfogott arisztokratizmusnak kedvelője, ki nem forrott, agyoncifrázott, tulipiroskodó cigányházzal örökíttessék meg?

A nemes gróf mosolyogva hallgatta e besugásokat. Csak a kutyás németnek említette meg. Az így felelt:

— Láttam én a magyar parasztot, excellenciád is látta. Van annál arisztokratább érzésű ember?

Az öreg gróf bólintott egyet.

— A gőgje csupa nemesség, az ízlése biztos, az erkölcse tiszta. Amit az ő érzése teremtett, az a maga naivitásában csupa színarany művészet. Mint a magyar nóta, középkori ritmusokból fejlett, a fiatal művészek lelkébe átplántálva színmagyar formanyelv dallama csendül majd ki abból.

A gróf biztatólag rázta a fejét, de azért a kutyás németnek szeget ütött a fejébe ez a dolog. Itt tenni kell valamit.

Este, mikor Ákos nagy műtermében összegyűltek, elmondta a gróffal való beszélgetését. Az öreg mester — az ő nemes nyugalmával — csak mosolygott.

— Cigánystíl? Hiszen még egy Liszt is azt írta egyszer, hogy nincs magyar, csak cigánydal van. De aztán ő maga is belátta tévedését, — mert jóakaratú bíráló volt. Hogy keleti hatás nyilatkozik meg a magyar nép művészetében, az bizonyos, — ráfoghatják tehát, hogy cigánystílus, azt is, hogy zsidóstílus, — vagy, hogy hindustílus. Sebaj. Mert nem az alapforrás a fődolog. Mi lesz belőle? Hatalmas folyam. Csak dolgozzatok, fiuk!

A kutyás német azonban titokban írt Rancnak, a francia kritikusnak, Ákos párizsi barátjának, hogy jöjjön Pestre, nézze meg ezt a nagyszabású munkát, melynek jelentő-

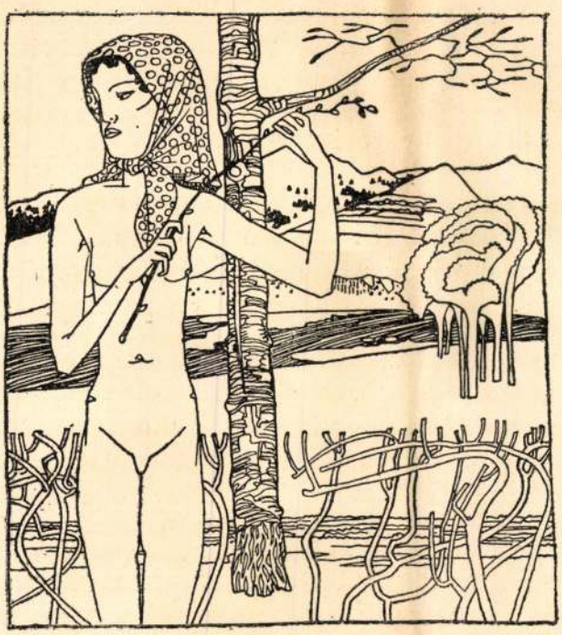

TICHY GYULA RAJZA

DESSIN DE J. TICHY

sége nem szorítkozhat egyedül az ország határai közé. És így történt, hogy tavasz felé, egy kora márciusi napon beállított Ranc Ákoshoz.

A legnagyobb munkában találta. Az egész telepen lázas munka folyt. Napokon keresztül nézte Ranc a készülő munkát. Az építészek mint versenyeznek egy-egy ajtófélfa kidolgozásán, a megállapított területekre mint terveznek dekoratív festményt, a kész kartonok után mint készül a színes üvegablak, a fiatal Juhász mint mintáz hatalmas köalakokat, művész munkája lesz a sporttelep minden egyes oszlopa, a létra, mellyel a fákat nyesni fogják, a színház lámpája, az olvasóterem szekrénye, s mindenen végigvonul egy egységes szellem, népies, finomkodó, szeszélyes vonalakból kialakítva.

Alig tudott megválni ettől a környezettől Ranc. A cikk, melyben a Figaro-ban, erről az élményéről beszámol, így kezdődik:

„. . . . . És mégis igaz! Az én turáni vérem lángba borult, amikor, — annyi esztendei távollét után hazatérve, — a magyar fővárosban ilyen nagyszellemű művészi munkát láttam kialakulóban . . .“

Aztán elbeszéli a tervet, ismerteti a félig kész alkotásokat, s himnust zeng az öreg mesterről, aki, mint a jó szellem, buzdít, oktat, kritizál, s szellemével táplálja ezt a hatalmas művésztestet.

Aztán leírja Ákosnak készülő alkotásait, melyeket a fény szeretete ihletett, a Szerelem csodás ábrázolását, annak minden fázisát, a nagy, egységes fénypompát, mely izzóvá teszi a színeket; a vonaljáték méltóságos egységét, mely minden brutális, erőszakos mozdulatot kerülve, a néma, halk, nyugodalmas hatásokat eleddig nem látott tökélyben aknázza ki. . . .

A cikk a François I. emberei közt viharos lelkesedést keltett. Az egész társaság sürgönyileg hívta meg Ákost a közeli kiállításukra. A már kész műveket látniok kell. Nincs joga elvonni tőlük a gyönyörködés lehetőségét.

És a gróf szívesen beleegyezett, hogy a tavaszi Szalonban kiállíthassa az első kész képet. Az első, aki bámulására sietett, Job Pista volt, s már negyednap Pesten termett, hogy megkérje, engedné meg, hogy nála dolgozhasson. Csodákat beszélt a kép hatásáról. Az öreg Monet is eljár a képhez mindennap, s könnyes szemekkel beszél róla. De Ákos mindezen csak azért örült, mert Lóri is hallgatta.

Ez a párisi siker döntő hatással volt a vállalkozás sorsára. Mínálunk csak a külföldön át lehet elösmertetésre szert tenni. A kis kulturának átka ez. Nincs ítéletünknek biztonsága. Itt senki sem mer véleményt mondani. Várja a másik szavát. Figyel ide, neszel minden idegen hangra, főleg a külföldére, s azután igazodik. Így történt most is. A Figaró véleménye nemzeti közvéleményt teremtett. Tudták, hogy új csapáson jó úton indultak el, — de most már mások is elösmerték ezt.

Az öreg mester, — az ő nemes nyugalmával, — csak mosolygott:

— Tehát tetszik? — Nekem nem. Ez csak a kiindulás. Még nagy küzdelem előtt állunk. Még évtizedek munkája van hátra. . .

Egy este, késő nyári este, mikor a műtermekben abbahagyták a munkát és a mester tanítványai élén indult be a városba, a rendes kávéházának terraszán kipihenni a napi fáradalmait, jött elébe a kutyás német. Mosolygott a mesterre.

— Vidékről jöttem, mester, — mondotta, — képzelje, nagy meglepetéssel láttam, mint épülnek ott, egészen a mester stíljében, új középületek.

A mester megcsóválta a fejét.

— Elég baj az.

— Baj? Hiszen ez az idők jele. A törekvései, a művészi felfogása terjed, — hát . . .

— Ha úgy volna! De csak agyonaprózzák a vonalamat, felbontogatják a ritmusokat, sablonokká hígítják az élményeimet. Karrikatura válik így az elvből!

Tichy Gyula

SZENT-GYÖRGY-CZÉH GRAFIKUS KIÁLLITÁSA

Graphiker-Ausstellung

30. GLÜCK KÁROLY. Karl Glück: Ani Krögel, Berlin. – Rézkarc. Radierung.
Graphische Ausstellung der Sankt-Georgs-Innung.

megnyilatkozása; ezt az architekturális tájképet nem is karcolhatta igy más, csak Hegedüs, a hatalmas figurális viziók festője. . . .

Evvel zárul az elköltözött művészek sorozata.

Jelenleg alkotó grafikusaink sorát Nagy Sándorral kezdjük meg. Az egyik lap a művész gödöllői magányába vezet bennünket, falevélhez; a művészben tehát nem a széles ecsetü festő, de a minuciózus technikáju grafikus győz; komoly elmélyedésében nem hizeleg a természetnek sem: viharvert ágas-bogas fenyőfa áll az ábrázolás közepén, melynek barokkos vonalait jobbról-balról a mélyülő erdő kis fenyőfáinak parallel vonalai enyhitik kellemesre;

A Nyugat 1915. 38. l.

SZENT-GYÖRGY-
CZÉH GRAFIKUS
KIÁLLITÁSA

Graphiker-Ausstellung

48. TICHY GYULA. Julius Tichy: Biedermeier. Rézkarc. Radierung.
A Szent-György-Czéh grafikai kiállitása.

tárgyak nem lesznek szükségképpen a fénylő aranyhoz hasonlók, úgy mint ma (csillárok, lámpák, tentatartók, kilincsek és ezerféle más tárgy), hanem sokkal kevesebb folytonos fényesítést igénylő külsővel bírók és amellett a réznek vagy illető fémnek mégis előnyeit mutatók. Vagy ki tudja ma megmondani, hogy a fémmegmunkálások között szerepelő kézi kovácsolást a megmunkáló gépek fejlődésével ma-holnap részben milyen kovácsolás vagy hozzá hasonló eljárás fogja felváltani, (pedig fogja !) ; és akkor a kovácsolható fémek a művészi ipar céljaira is éppen ennek folytán mily újabb alakításokban használhatók fel majd, és ezzel a régibb és eredeti kézi kovácsolás stilisztikai elveinek egy részét talán mellőzik. Hiszen új megmunkálás, új felfogást és új szabályokat hoz létre, az kétségtelen. És hogy a fémfelületnek állandó színezése (vegyi vagy fizikai úton) sem várat magára többé soká, az is valószínű ; ki a megmondhatója annak már most, hogy azokkal a színekkel, új megmunkálásokkal mi minden lesz lehetséges a fémművesség és a művészi fémipar terén ? Kulturánk haladásával folytonos változásoknak nézünk elébe, s azért a fémművesség úgy technikai, valamint művészi téren meg fog változni ; és akkor, mint mondottuk, az öntött mint kovácsolt vasnak is szerepe a művészi ipar körében emelkedni fog. Említett jelek erre engednek következtetni.

ALEXANDRE CHARPENTIER. A francia éremművészetnek és szobrászatnak nagy halottja van : Alexandre Charpentier, az éremművészet egyik legkiválóbb alakja Neuillyben meghalt ötvenhárom éves korában. Leginkább mint érem- és plakettművész lett világhírű. Ezen a téren hatalmas egyéniség volt és kis alkotásait méltán illethetjük a monumentális jelzővel.

Plakettjei ismeretesek az egész világon és az Orsz. Magy. Iparművészeti Múzeumban is nehány elsőrendű alkotással van képviselve. Talán legszebb plakettjei azok amelyek az „Anyaság"-ot ábrázolják. Szegény szülőktől származott és nagy küzdelmek árán szentelhette életét művészetének. Az éremművészetet Pouscarme-tól, a modern éremművészet atyjától, tanulta az École des Beaux-Arts-ban. Itt ismerte meg az éremművészet technikáját és művészi törvényeit. 1883-ban tünt fel először érmeivel a Salon kiállításán. Az iparművészet modern áramlatának hatása alatt előszeretettel fordult az iparművészeti feladatok felé : nem egy szelencét, dísztányért, dobozt stb.-it hozott létre, leginkább ónból. E tárgyak és a plakettek tették nevét világhírűvé. Mintázott azonkívül életnagyságu szobrokat. Itt is az „Anyaság" legkedveltebb tárgya művészetének. A butortervezéssel is megpróbálkozott. Charpentier a mi kiállításainkon is részt vett : a Nemzeti Szalonban, majd a Műcsarnokban és leginkább Festészet című kis ezüstplakettja örvendett nagy kelendőségnek.

Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében : az Anyai szeretet, Jean, a mester gyermekének arcképe, a Lemercier cég plakettje, Puvis de Chavannes arcképe, a Könyvbarát, J. Luce festő arcképe, az Eiffel torony befejezésének emlékére készített plakettje van öntött bronzból, Zola emlékérme vert bronzból és a Festészet című plakettje, vert ezüstből, kiállítva. CS. K.

Mundus vult Schundus.

(LISZT FERENC.)

Megbecsüljük a régi bútort ! Hogy egy asztal vagy szék száz évig is eltartott, annak oka, hogy akkoriban jól csinálták meg őket. Ezen erényüket felismerjük ma. Létezéséből hasznot húzni s a meglevő példányokat facsimile-másolatokkal szaporitani, egyértelmű a termelés egészséges fejlődésének megakasztásával.

HALSEY RICARDO.

147.

147. G. JEANNIOT : KORLÁTON. SUR LA BALUSTRADE.

PÁRISBAN a Société de l'Histoire du costume egy kosztümkiállítást szervez, amely a tavasszal a Jardin des Tuileries-ben nyílik meg. Célja tulajdonképpen az, hogy egy párisi kosztümtörténeti múzeum alapítását elősegítse.

STOCKHOLM műipari kiállítása (1909-ben) a svéd műipari produkció minden ágából válogatott gyűjteményt fog bemutatni, azonkívül a népművészetet a maga teljességében.

FÉMMŰVESSÉG.

A KOVÁCSOLT VASNAK újabb alakításaival találkozunk napról napra. Stilisztikai finomságokkal bíró, új formai részekkel ékeskedő sírkeresztek, rácsok, kisebb méretű használati tárgyak, mint gyertyatartók, kandeláberek, kútfoglalatok, támasztók, tálcák stb. jelennek meg kiállításokon (München stb.) s a folyóiratok közlései és képei is erről tesznek tanuskodást. Az új törekvéseknek egyik legörvendetesebb jelensége ez. És nevezetes emellett, hogy az öntött vasat is az újabb művészi alkotási vágy mennyire figyelmére méltatja. Mult évfolyamunkban is érintettük már ezt; s most megint újabb dolgokról számolhatnánk be; öntött vasból művészi alakításban sírkeresztet, hamúvedreket, kályhákat láttunk azóta közölve. A jelenségnek két haszna van: először az, hogy az illető anyag (az öntött és kovácsolt vas) jobban forgalomba jön, és a művészi iparnak működési tere ezzel is nagyobbodik, másodszor, hogy az új, eddig nem látott formák révén új jellegű produktumok keletkeznek és ezzel a technika is fejlődik. Együtt jár tulajdonképpen ez a három dolog, amennyiben egyik a másikából következik. Annyi bizonyos, hogy a vasnak belső helyiségeinkben használható tárgyak készítésére való alkalmazása még távolról sem az és oly méretű, mint, ami nézetünk szerint, lehetne; sem a kovácsolt, sem az öntött vas a művészi iparban nem játssza az őt megillető szerepet. Hogy ez meg fog változni, arra már vannak jelek; s ez a változás például fog szolgálni arra, hogy bármilyen szépnek és jónak látszó általános érvényű művészeti elvek alkalmazása körül gyakran hibát követünk el, ha generalizálunk. Ez az általánosítás az új művészetben különösen az anyagra vonatkozó főkérdésben vagy szabályban sántikál, amely utóbbi azt mondja: hogy az anyag mindig a maga mivoltában jelenjék meg; a fa maradjon fa, a vas maradjon vas, stb. Hogy ez igaz, az bizonyításra nem szorul. De hibás a belőle a gyakorlatban is eddig-

146.

146. TICHY GYULA: HALDOKLÓ TAVASZ. LINOLEUMMETSZET.

LE PRINTEMPS MOURANT. GRAVURE SUR LINOLEUM.

elé levont és általánosított következtetés: hogy tudniillik az anyagnak a maga eredeti szépségével, színével, és megjelenését kétségtelenül kifejező egyéb sajátságaival kell bírni; hogy t. i. a fa csak a fának színét, a sárgaréznek csak a sárga színt, a vörös réznek csak a vörös rézszínt, a vasnak csak a piszkos szürke vagy feketés színét szabad mutatni, és következőleg eme — és egyéb — anyagokat más színben használni tilos vagy legalább is nem művészi. Ez már nem helyes következtetés; legalább általánosan, tehát minden időre nézve nem. Ma ez lehet a felfogásunk, de sem tegnap nem volt az, és lehet, hogy holnap sem lesz az; s valószínűleg nem is lesz, mivel úgy a mechanikai mint kémiai technológia folytonos fejlődésben van, a művészet pedig ezeknek vívmányait, ha képviselőiben azaz a művészetben, amint remélhető, elég életrevalóság lesz, a maga javára, fejlődésére és hasznára ki fogja aknázni. Csak egy-két példát említünk: Akkor talán a rézből és öntvényeiből készült

Magyar Iparművészet
1909.

T i c h y G y u l a festő
1879 - 1920.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
239.
"A Kéve könyve"

A HÁZ
MODERN
MŰVÉSZETI
FOLYÓIRAT

1909. II. 6-7.

TICHY GYULA RAJZA

EGY POETIKUS TEMETŐ

SZERETEM A TEMETŐT, valami különös vonzalom fűz hozzá; az emberi kultúra legősibb helye oly melegen beszél hozzám. Mikor ősszel a levél belepi, a szél betakarja a sírokat, mikor sóváran meresztik a fák ágaikat az égnek, itt érzi az ember az örök elmulás gondolatát legjobban; vagy tavasszal, mikor virág fakad mindenfelé, a napsugár aranyvirágokat rajzol a fűre, lehet-e az élet nagy problemáját jobban látni, mint a temetőben? Valami nagy, mély, örökkévalóság árad innen, valami csodás nyugalom, amit sehol jobban meg nem találok.

Csak ha rátekintek azokra a zsúfolt, kietlen egymást túlkiabáló sírkövekre, emlékekre, menekülök onnan a temető régi részébe. Azok az elhagyott, virágos sírhantok, egyszerű emlékeikkel, mennyivel vigasztalóbban szólnak a szívhez, mint az a sivár, hazugpompájú kötenger, mely olyan sírkőraktárszerűen hat, érckoszorúival, csinált virágaival. Oly szomorúan hirdeti ez az új rész a XIX. század kulturátlanságát. Azokban a bájos, magányos kővel kerített falusi templomok temetőiben, hol méhek gyüjtik a mézet és levendula illatozik a sírokon, mennyivel inkább találja meg a gyászoló a vigaszt a leg-

nagyobb emberi fájdalomban. Valamikor régen, mikor még nemcsak kőből csináltak síremlékeket, fából, bronzból, vasból, sokkal jobban megtalálták azt a hangot, mely magasztos érzelmet kelt, a mult század hivalkodó művészkedése még a halál magasztos fenségét is megtépkedte, megmutatta, hogy kell sivárra, kietlenné tenni a temetőt.

Sok történt már azóta ezen a téren, művészemberek vették kezükbe az ügyet és sok szépet alkottak. Jobb úton vagyunk ma már, de hiába, ha még oly szép, még oly poétikus az emlék formája a környezetnek, az egésznek is van szava hozzá, az emlékeknek egymáshoz, a temetőhöz való viszonya is lényeges.

Temetőt csináltak sokat, de amelyben igazán újabb kor leheletét éreznők meg, csak a kilencvenes években találunk, Grässel Hans a mozgalom megindítója, hatalmas képviselője, ő adta meg münchení temetőiben az impulzust hozzá, követésre méltó példát alkotott. De hiába, az ő temetőjét is megrontották, a sírkövek zavarossága, egymással való versengése, a sűrűn álló magas kövek a legjobb törekvéseket is meghiusították, bárcsak részben, mert azért még így is párját kell keresni temetőjének, művészi értékben.

Azok a törekvések a temetőalkotás terén, melyek a drezdai, nürnbergi, legutóbb a münchení kiállításon nyilvánultak meg, a münchení Waldfriedhofban, erdei temetőben forrtak ki, leszűrődve, megtisztulva a kiállítási hatástól. Valami nagy, mély, örök hangulat nyugszik rajta. Az erdő mintegy jelképezi az emberiség tiszteletét halottai iránt. Amint ott suttog, zúg, mintha csak örökké a halottakról az élőknek beszélne. Messze a város zajától, félre a gyárak meredő kéményeitől, húzódik egy fehér fal, ott mozog, él az erdő tövén, igazán él, engedelmeskedik minden fának, kihasal, kikerüli őket, itt-ott felemelkedik, amikor mögötte síremlék épül, mintegy óvja azt a különös erdőt, nehogy a kíváncsi ember megzavarja csendjét. Kis útszéli kápolna épült a falba, szerves egészet ad vele, és a fehér magas falat, fekete-szürke cserepek fedik, helyenkint egy-egy zöldglazuros téglával tarkítva, alul pázsit köriti, mögötte pedig százados fenyők mozgatják bozontos szakállukat, illatoznak, csodás a levegő, mintha valami különös kertben járna az ember, még a madarak is másképen énekelnek ott. Az élet és elmulás nagy titka regeként hat ebben a fenséges temetőben, melyet a természet és a művész keze fájdalmasan komoly, tarka köntösbe öltöztettek.

És a fal csak mozog tovább, most hirtelen nyilani kezd, oválisokon betekintünk és két bájos kis házikó bújik elénk, verandájukat, ablakukat beborítja a muskátli piros virágja, hatalmas foltot adnak a sötétlő zöldek; két monumentális sphinx őrzi a bejáratot, a fehérlő léckerités megint csodás színharmoniát ad a pirosló úttal és sötétzöld fenyővel. Elmegyünk a két ház mellett, valami mély érzés szól belőlük, a beszentelő-csarnok, a ravatalozó, minden, minden a művész érző, számító kezéről beszél.

Szürke gránittáblák szegélyezik a hatalmas főutat, oldalt meg ősi fenyők alkotnak sorfalat, alattuk pedig zöldelő pázsiton különös virágok nőnek, itt-ott kikandikál a bokrok közül egy családi sír, mind-mind egy-egy kis zsákutcában, elzárva a forgalmi úttól, külön életet él, intim kis zárt teret a gyászoló sirlátogatóknak.

Vörös virágok pompáznak nagy halomban, felettük pedig egy egyszerüségében monumentális épület, a beszentelési csarnok emelkedik, mely egybeépült a ravatalozóval (Münchenben kötelező a temetőben való ravatalozás), odébb a kertészlakás húzódik meg, a melegház, mind összefüggő csoportot képezve, melyet fal fog körül és zár el a külvilágtól.

Nemesen egyszerű szürkéslila a belseje, fenséges primitívségében, meghatóan szimbolizálja a megsemmisülés gondolatát. És sehol sem kerül ellentétbe, sehol sem verseng a természettel, mindenben és mindenhol alárendeli magát neki, ez a valódi Raumkunst, itt érzi csak az ember igazán át azt, ami után az architektura törekszik.

Soha természetet még úgy nem használtak ki, mint itt; néhány körben álló fenyő közé

VERANDÁN
TICHY GYULA LINOLEUM-METSZETE

Művészet 1912.

AZ IMPRESSZIONISTA LÉLEK

— Egy pszichoanalisztikus esztétika kísérlete. —

Az impresszionizmus a művészetek történetében nemcsak egyik irányzat a többi között, hanem minden kor művészi törekvéseinek lényege, az az ideál, amely felé tudva vagy tudatlanul a kor művészei lelküket irányították. Ha pedig impresszionizmuson nemcsak a XIX. század második felében virágzó irányt értjük, hanem ezt csak egyik — bár a legfejlettebb — impresszionista fázisnak tekintjük, akkor előttünk áll az a nagy perspektiva, hogy az impresszionizmus voltakép mindenféle művészetben épp a művészi lényeget teszi ki és közel jutunk ahhoz a föltevéshez, hogy impresszionizmus és művésziség voltakép egy és ugyanaz: az egyik pszichologiai nyelven mondja meg azt, amit a másik a technikain fejez ki.

Egy előbbi tanulmányban sikerült kimutatni, hogy az impresszionizmus időnként más-más tartalommal lépett fel. Más az egészen primitiv ember és nép impresszionizmusa és más a fejlettebb stádiumban lévő nemzedékeké. Kifejtettük továbbá, hogy az impresszionizmus a körülöttünk elterülő világnak és saját magunk felfogásának bizonyos módja: eredő a lélek erotikus alaphajlamai és az idők folytán elő-

álló kulturgátlás között. Jelenlegi feladatunk lesz megvizsgálni azokat a feltételeket, amelyek az impresszionista lélek kialakulásának alapját teszik. Az előbbi értekezés bizonyos értelemben tárgyi elemzés volt. Elemezte azokat az érzelmeket, amelyek a nyilvánvaló tudatban előállanak, különbséget tett közöttük élvezésük sajátos módjainak különbségei szerint és rábukkant arra, hogy az élvezésnek két merőben különböző forrása van: az egyik a Weber-Fechner-féle általánosított tétel alá foglalt jelenségek élvezetének, a másik az ez alá nem foglalt „primitiv élet" élvezetének forrása; az egyik diszproporciós, az inger- és érzetnövekvés aránytalan, a másikban nincs növekvés, mert egyszerre van adva az élvező szemléletnek az egész adható mennyiség. Miután az impresszió lényegével tisztába jöttünk volna, most már lehetséges lesz ennek a jelenségnek az egyéni lélekben való előállását, az impresszió állapotának keletkezését — pszichogenezisét — megadni. Ez az értekezés tehát egy individuál-pszichologiai esztétika kísérlete.

Minden eddigi műelmélet összefüggött azzal a pszichologiával, amellyel a kor rendelkezett. A jelenlegi pszichologia fejlődését pedig eddig-

Tichy 1. Gyula, festő, stb. l.
777. old.

T. Z 2. Kálmán, festő és grafikus,
stb. l. 777. o.

Tichy Gyula

koll. Eiäll. a Szent György

céhben

vrod

Művészet 1916. 23. l.

1

CSEH GYÖRGY

B. U. É. K.

MEGHIVÓ

Cseh György mély tisztelettel meghívja este 9 órai kezdettel rendezendő

SZILVESZTER ESTÉLYRE

Vége reggel 6 órakor • Részvételi díj személyenként 2.— pengő • Jazz • Cigány • Változatos szilveszteri bohóságok • Tréfás táncversenyek értékes díjakkal • Ezen meghívó két személyre szól •

Meghívó belépéskor felmutatandó

Ticky Gyula

Minoszet

1917.69

Simitó szorvascsontból VI. 19

ciához vezet vissza. E csoport körül négy prófétának nagyobb és ugyanannyi szibillának kisebb alakja váltakozik egymással. Az ívek sarkaiban egy-egy angyal szimbolikus jelvényeket tart. A boltcikkelyeket arany alapon festett groteszk ékítményű színes sávok szegélyezik, s ezek, váltakozva egy-egy puttotól és egy-egy szeráffejtől képzett gyámban futnak össze.

A bejárat két támasztó pillérén, „a chiaroscuro", szürke színben festett szentek egész légiója sorakozik, részint apró négyzetes mezőkben, részint médaillonokban. A két pillér fölé hajló dongaboltozatú íven öt, részben színes mellkép Krisztus életéből vett, egyszínben festett négy jelenettel váltakozik. A Krisztus ostoroztatását megörökítő jeleneten Amiconak egy újabb sajátos férfi arctípusával ismerkedünk meg. Erős, csontos arc, szakáll és bajusz nélkül, tömpe orr, hangsúlyozott áll, égnek meredő, durva hosszú haj. E típus hozzájárul egyik rajzának hitelesítéséhez. (Uffizi, v. 368, sz. 1384).

Ugyane templomban, a főbejárati falon Amiconak egy további falfesménye látható, mely alacsony emelvényen a Madonnát ábrázolja, ölében az áldó Jézussal, két férfi és két női Szent társaságában; az emelvény előtt, bíborvánkoson zenélő angyal ül. A Madonna elhelyezése rokon a Francesco Francia egyik Annunciazione-jával (Bologna, Pinacoteca, 79. sz.). A Madonna felső félalakja mögött bíborfüggöny gyűjti össze a túlnyomó részben meleg színeket. E képet szemlélve elhisszük a Vasari adomáját, mely szerint Amico egyszerre két kézzel festett, hogy gyorsabban dolgozhassék.[1] És elhisszük a Malvasia állítását, mely szerint a Marsili-palota számos falképét 15 nap alatt festette meg, hogy napjában két lírát kereshessen.[2] A S. Fredianobeli Társas Madonnán (Santa Conversazione) a rajz rossz, elsietett, a formák esetlenek.

GEREVICH TIBOR

[1] op. cit., V: 182.
[2] op. cit., I: 117.

EX-LIBRIS
TICHY GYULA RAJZA

Művészet 1909

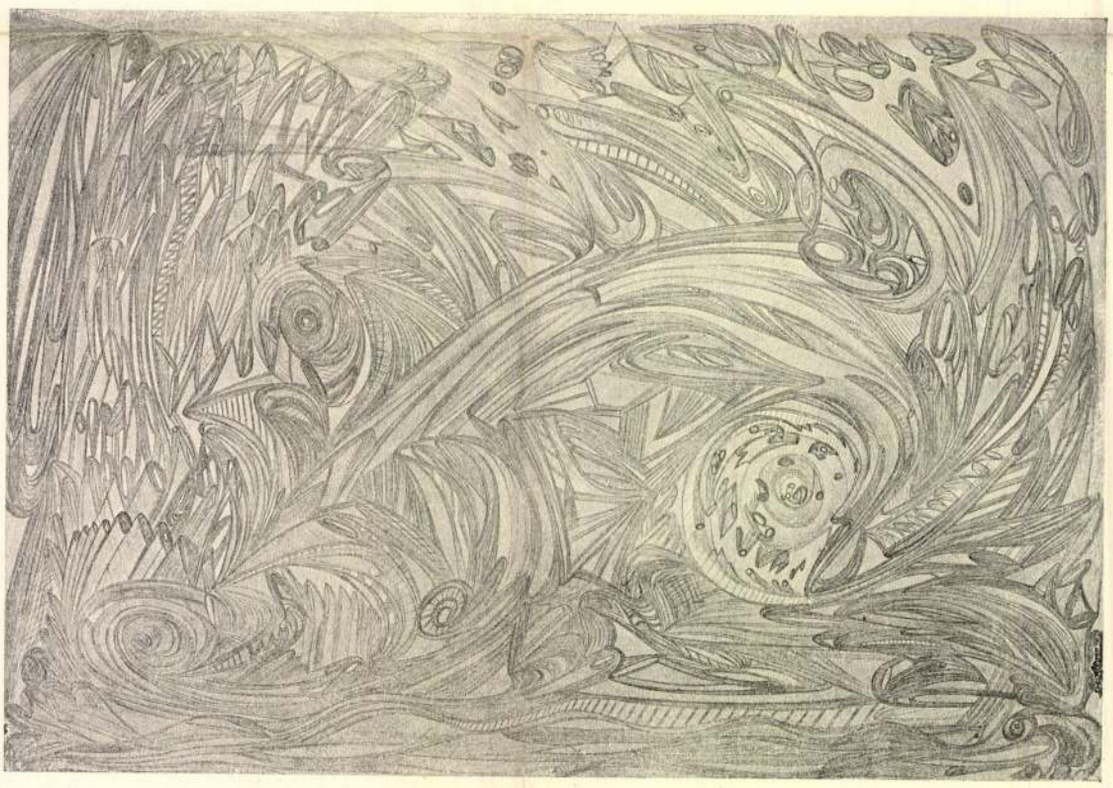

MÉDIUM-RAJZOK

dol arra, hogy gyermekének az életben milyen rettenetes ellenségekkel kell majd megküzdenie. De a kétkedés mellett a reménynek egy fakó sugarát is látjuk az arcon, hogy a gyermek, az ember le fogja küzdeni őket. Ebben a képben megtaláljuk az embernek, a homo sapiensnek csunyán szép tragédiáját a maga teljességében.

Az ismertebb nevek közül Henri Matisse-ével találkozunk. Két kisebb képet küldött. Az egyik „A kertésznő", a másik egy „Akttanulmány". Matisse rajzol, még pedig nagyon becsületesen. Felix Valloton Páris, a szép Maja, vagy pedig az Olympia hatása alatt, egy felfogásban azonban teljesen önálló, fekvő aktot festett. Megkapó közvetlenséggel tekint ki a képből ez a kis párisi nő.

A berlini szeccesszió a két legjobb emberét küldötte el a mérközéshez, Slevogtot és Liebermannt. Az utóbbiakhoz tartozik ma már a Bécsből Berlinbe szakadt Emil Orlik is. Jan Toorop Nymegen, akit nálunk a nemzetközi grafikai kiállítás alkalmával annyira kicsúfoltak, egy változatos kollekcióval szerepel. Különösen szép Berlage építőművész arcképe, amelyet Toorop a lámpa sárga fénye mellett majdnem teljesen kék tónusban tartott.

A franciák a legjobb nevekkel szerepelnek: Bonnard, Puy, Vuillard és Maurice Denis, akinek „Bukolikus őszi ünnepély"-e rendkívül érdekesen megkomponált plein-air kép. Azután egy egész csomó kevésbbé ismert és ismeretlen név. Fiatalok: Schroeder Henrik „Winter in der kleinen Stadt" című képe a megtestesült tél. Ennek a kis képnek a ritmusa és monumentalitása igazán nagy hatású. Azután Ernesto de Fiori Róma falfestményei. Az egyik: vékony zöld oszlopokkal négy mezőre osztott tér. Az első és harmadik mezőben némi változtatással ugyanaz a férfi akt, a második és negyedik mezőben pedig ugyancsak némi változtatással ugyanaz a női akt. Az egész képet zöld pilléreken nyugvó vörös boltozat fedi. Ízlés, erős rajztudás és dekoratív hatásra való törekvés munkáinak legkiválóbb tulajdonságai, ámbátor dolgai még nagyon magukon hordják a párisi iskoláztatás hatását.

TICHY GYULA LINOLEUM-METSZETE

A krakói Wojtkiewicz cirkuszképe és Giovanni Giacometti Stampa kitünően karakterizált sunyi arcú munkása egészitik ki a kiállitás nivóját. És végül egy bécsi nő, Berta Pinell Koller, „Aratás" cimü képével szerez lelki örömöket. Egyebekben pedig a fiatal bécsiek nem igérnek sokat. Túlságosan szenvednek Klimt hatásától. Igy például Egon Schiele, Klimt kifejezési eszközeivel dolgozik, anélkül azonban, hogy dolgaiban csak megközelitőleg is oly értékeket tudna produkálni mint Klimt. Ennélfogva ez a nem közönséges tehetség ellenszenvesen hat, mivel tisztán másolt külsőségeket nyujt.

A kiállitás grafikai szenzációja Max Mayrshofer München volt. Fejnélküli, halmozott aktjaival és alakjainak ismétlésével erőteljes ritmust vált ki dolgaiból. Nagyon érdekes és egyéni látású művész.

A szobrászok között első helyen Metznert emlitjük. Kisebb, de érdekesen eredeti plasztikákkal szerepeltek Ernst Barlach Berlin és Thomas Theodor Heine. Az utóbbi egy nagyon mulatságosan megmintázott ördöggel.

Olbrichnak, a korán elhúnyt épitőművésznek a dolgai egy nagyobb termet töltöttek meg. A legtöbbet publikációkból ismerjük.

Az iparművészet az idén háttérbe szorult. Egy csomó angol iparművészeti tárgy került kiállitásra és noha Mackintosh is eljön, az összhatás gyenge. A „Deutsche Werkstätten für Handwerkskunst" géppel gyártott bútorokkal szerepel, de tekintettel az ilyen természetü előállitás kötött voltára, a régebbről ismert tipusok lényegét e munkák meg nem haladják. Itt emlitjük még meg azokat a porcellánokat, amelyek a nymphenburgi porcellángyárban készültek és amelyek Joseph Wackerlet, München, dicsérik. A porcellán formanyelvét kevesen kezelik a modern művészek között olyan megértéssel mint ő. 1909 július elsején csukódtak be a „Kunstschau" kapui. Az emberi szellem legszebb alkotásai találtak benne két éven át otthonra. Keserűség fogja el az embert, ha elgondolja, hogy anyagi okok teszik lehetetlenné ennek az érdekes dolognak az állandó fentartását. De keserűségünket némileg tompitja az a körülmény, hogy a csákány bontó munkáját kulturális cél jegyében kezdte meg, mivel erre a helyre egy nagy közkórházat emelnek. És ott, ahol két éven át az emberek lelke frissült fel és jutott erőkhöz, ott majd ezentúl a sinylődő és beteg emberiség teste fog felfrissüléshez és új erőhöz jutni.

Sz. I.

1909.
II. 6-7.

TICHY GYULA LINOLEUM-METSZETE

Sírnak, hogy már itt van a ma és hátukat a hideg borzongatja, hogy nemsokára itt lesz a holnap. S hogy az ő keserves fáradságukon kár ne essék, erővel akarják a holnap helyébe a tegnapot iktatni. Az ilyenek számára a „Kunstschau 1909" nagyon tanulságos. Itt gyönyörű harmóniában olvad össze egymással a tegnap, a ma és a holnap. De itt egyszersmind azok is tanulhatnak, akik csak a holnapra esküsznek és elfelejtik, vagy nem tudják, hogy minden tegnap valamikor holnap volt.

Ebből a kiállításból ezek is, meg amazok is megtanulhatják, hogy valamely művész egyéniségének súlya nem attól függ, hogy melyik irány követője, hanem igenis attól, hogy a tartalom és kifejezésmód lényegét megértette-e? Minél nagyobb mértékben rendelkezik valaki a tartalom és kifejezésmód lényegének megértésére való képességgel, annál magasabb a művészete. És minél kisebb mértékben rendelkezik az alkotó ember ezekkel a képességekkel, annál inkább közeledik a mesterség felé.

Ennek a kiállításnak ebben fekszik a legnagyobb ereje. Giotto vagy Gauguin, Donatello vagy Rodin mind, mind azért nagy művészek, mert világéletükben arra törekedtek, hogy a benső és külső lényeget közöljék velünk. Ennek az elméletnek a diadalát és érvényesülését látjuk Klimték nemzetközi kiállításában és ez a körülmény tette lehetővé a legkülönfélébb kultuszok és a legdivergálóbb temperamentumok egymás mellé állításával azt, hogy felejthetetlen örömérzetek élvezetében volt részünk.

Ennyit a kiállítás egyetemes hatásáról.

* * *

Vincent van Gogh emlékének egy egész termet szenteltek. Illetőleg egy Gauguint is látunk az egyik falon. A haitii tartózkodás idejéből. Áhítattal állunk meg ezek előtt a képek előtt. És csodálkozunk, hogy ezeknek a nagy, hatalmas ingéniumoknak milyen temérdek követője nem értette meg ezt a művészetet. Nagyon okos dolog volt, hogy van Goghot ennyire hangsúlyozták. A „csak szín" és „csak rajz" apostolai okulhatnak. Rajz és szín nála elválaszthatatlan egységek.

Eszünkbe jutnak az ő levelei és ismét átéljük ezeket a ritka érdekességű olvasmányokat. Ezt a termet csak nehéz szívvel tudja az ember elhagyni.

Az élők közül Klimtnek jutott külön terem. A német kritikusok között sok az ellensége. Poseurnek szokták leggyakrabban nevezni, üresnek és tartalmatlannak mondják a művészetét. Pedig mennyi tudás, milyen mély érzés és mennyi ízlés van az ő műveiben. Mások korlátoltsága igazán nem az ő hibája. Szemére vetik, hogy az asszírokhoz, egyiptomiakhoz és Babilonhoz fordul keresésében. Mintha nem volna egészen mellékes, hogy valaki honnan merít és nem az volna a lényeg, hogy mit ad. És ebben a tekintetben a lelkiismerete nyugodt lehet. Individuálisabb és stílusosabb művész kevés akad az Oceánon innen és az Oceánon túl. Most állította ki a hat év előtt annyira támadott „Hoffnung" című képét. Egy áldott állapotban levő meztelen női test. Az anyaság érzésétől szenvedő nő mögött az élet rossz szellemei. Gyermeke még csak benne él és már rettegve gon-

TICHY GYULA LINOLEUM-METSZETE

KUNSTSCHAU 1909

AZ ELMULT esztendőben Bécs város közönsége császárja jubileumát világkiállítással akarta megünnepelni. Ezt a tervet aztán az országos kiállítás eszméje váltotta fel és mivel a sok tanácskozással teljesen kifogytak az időből, a végén egy olyan kiállítás rendezése sem volt már lehetséges, amely tisztán Bécs kiállítása lett volna. Azonban a bécsieknek mindig szerencséjük volt a multban és ez a náluk már szinte hagyományossá vált jóvégzet ez alkalommal is készségesen sietett a segítségükre. A nehéz helyzetet a Szecesszióból kivált Klimt-csoport ügyesen használta ki, amennyiben a kormány, a város, továbbá néhány lelkes műbarát erős anyagi támogatásával rövid időn belül olyan kiállítással lepte meg a világot, amely európaszerte szenzáció számba ment. A bécsieknek nem volt okuk a nagy kiállítások elmaradása felett keseregni, a Bécsen kivül lakó kulturrajongóknak pedig, már tudniillik azoknak, akiknek volt alkalmuk felmenni, felejthetetlen örömöket szereztek azzal a végtelenül kedves és meghitt kiállítással, amelynek épületét vasbetonból rögtönözték a Lothringerstrassera. A hatás nagy volt. Rengeteg sokan keresték fel a modern művészetnek ezt a kivülről igénytelenül egyszerű, szellemes mondásokkal ékesített templomát. De a költségek is nagyok voltak. A kiadások kerek százezer koronával tettek ki többet mint a bevételek. És ez a nagy áldozat nem riasztotta vissza ezeket az embereket attól, hogy a Kunstchau kiállítását 1909-ben meg ne ismételjék. És ha az idén nem is kellett annyi pénz mint tavaly, mindazonáltal az idei anyagi eredmény is negatívnak mutatkozott és az áldozatkész műbarátoknak újabb áldozatokat kellett hozniok.

Azonban éppen ezért bécsiek a bécsiek.

Ők szívesen hoznak anyagi áldozatokat az erkölcsi eredmények kedvéért, míg ellenben erre mifelénk az emberek szívesen áldozzák fel az erkölcsi eredményeket, az anyagiak kedvéért.

Az 1908-ban rendezett „Kunstschau"-nak a mottója Bécs modern művészete volt. Büszke örömmel tölthette el Klimtet és Hoffmannt munkájuk eredménye. Az a világhir, amelyet Bécs a modern művészet közel másfél évtizedes csatáiban szerzett magának, nagyrészt e két ember vezéri tehetségére és Bécsben gyakorolt hatására vezethető vissza. Sok diadalmas ütközetet vívtak meg a bécsiek e rövid idő alatt az ő vezérségükkel. A folytonos tűz a vezéreket is erősebbé tette s noha a kezdet óta ők is tizenöt esztendővel lettek idősebbek, ma fiatalabbak mint valaha. Amióta dolgoznak, mindig a művészet haladásának voltak szószólói és úttörői. Ezt a dicsőséges multat nem tagadták meg soha. És nem tagadták meg 1909-ben sem, amidőn a „Kunstschau" mottójává a „nemzetközi képzőművészetet" tették.

Európában most mindenütt panaszkodnak, hogy a festőművészetben ma már senki sem tud eligazodni. A folyton váltakozó irányok, a képes képtelenségek, az újnak erőszakos módon való, az anyagi érvényesüléstől sarkalt, keresése, ezek a leginkább hangoztatott közhelyek.

Az emberek ijedten néznek egymásra és félve kérdezik egymástól, hogy melyik az igaz út, melyik irány a helyes. És a nehezebb felfogásuak, akik hosszú idő után megértették a tegnap művészetét, tanácstalanul és értelmetlenül nézik a ma és holnap művészetét.

Tichy Gyula

Szent György Céh magyar grafikai kiállítása

48. TICHY GYULA:

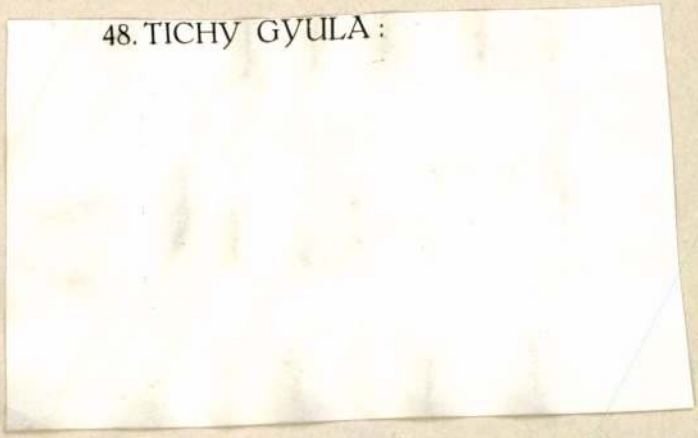

Biedermeier, rézkarc 24×18 32×22
L. az illusztrációt 38. l.

49. — Tantalus, rézkarc 24×18 32×22
L. az illusztrációt 32. l.

A Gyűjtő 1915-
47 l.

Piliscsaba, v. M.

116

MDK

Tichy Gyula
Támadás, rézk.

Magy. művészek rézk. kiáll. katal. Aurora, 1922.

Tichy Gyula

— *Tichy* Gyulát, a rozsnyói remetét, ifjabb grafikusaink egyik legkiválóbbját hosszabb betegeskedéstől váltotta meg a halál. Költői lelkületű művész volt, aki rajzónját és tollát költői elgondolásainak érzékesítésére és megörökítésére használta csupán. Költészete mindig a legtisztább, legnemesebb érzésekből fakadt, rajzai pedig mindvégig egyéniek és őszinték voltak. A Kéve művészegyesületnek volt tagja és a Kéve kiállításain aratta legszebb sikereit.

Magyar Iparművészet

1920. 56. l.

Tihy Gula

+ 1920 jun. 22.

Kevetag

Ad 19/904

MDK

Tichy Gyula festőmüv. +192o jun. 22.

elhunyt művésztag

Kévo XX. kiáll. N.Szal. 1929. febr. 4 l.

is támogassák a folyó egyesületi évben tanusitott önzetlen áldozatkészségükkel.

Ujévi ajándék gyanánt műpártolóink Tichy Gyula festőművész tagtársunk hangulatos és erős kvalitásokkal biró „Ibolyaszedők" cimü linoleummetszetének nyomatait kapták és tisztelettel javasoljuk, hogy a Közgyülés Tichy Gyulának az átengedésért jegyzőkönyvben mondjon köszönetet.

Az elmult egyesületi év végén IV. kiállításunk előkészitése foglalkoztatott különösen bennünket, de minthogy a kiállitás megnyitása már a folyó egyesületi évre esett, tehát a kiállitás nagy erkölcsi és anyagi sikereiről ügyvezető-igazgatónk külön jelentés keretében fog a tisztelt Közgyülésnek beszámolni.

A folyó egyesületi év programmjába felvettük a vidéki kiállitások rendezését is amennyiben az ország gazdasági viszonyai kedvezően fognak alakulni, ugy azt reméljük, hogy az első vidéki kiállitásunkat az ősz folyamán fogjuk valamelyik nagyobb és egy modern művészeti kiállitásra alkalmas városban rendezni.

Sajnos, a nagy külpolitikai és belpolitikai feszültség a magyar képzőművészek számára sulyos természetü megélhetési viszonyokat teremtett az elmult évben és a helyzet változatlansága egyelőre az életviszonyok további megromlását igéri. Magyarországon a közönség fogyasztóképessége egyelőre nem áll arányban művészeink termelésével és igy minden tünet azt sejteti, hogy a legközelebbi jövőben a magyar művészeket a mindennapi élet keserves gondjai nagy és sulyos megpróbáltatások elé fogják állitani. Ezeknek a megpróbáltatásoknak idejét művészeinkre nézve elviselhetővé tenni, kell hogy mindazoknak együttes gondját képezze, akik a magyar képzőművészet ügyeivel foglalkoznak és törődnek. Elejét kell venni annak, hogy az eddigi tulságosan centrális irányban való egészségtelen fejlődés nagyobb károkat okozzon sok fáradsággal és gonddal ápolt képzőművészeti kulturánkban és az eddigi irány helyébe az egészségesen reális alapokra fektetett decentralizációnak kell lépnie. Jelentésünk keretei sokkal szükebb méretüek, semhogy ennek a nagy kérdésnek részletezésébe bocsátkozhatnánk és ezért tisztelettel inditványozzuk, hogy e kérdés tanulmányozására egy öt tagból álló bizottságot kegyeskedjenek kiküldeni.

Mielőtt jelentésünket befejezzük, kedves kötelességünknek ismerjük, hogy őszinte köszönetet mondjunk mindazoknak, akik fáradságos küzdelmeinkben jó lélekkel voltak a segitségünkre. Különösen pedig hálás köszönettel tartozunk azoknak az igazán fenkölt gondolkozásu pártfogóinknak, akik az elmult egyesületi évben harmadszor bocsátották rendelkezésünkre a

Szabolya János:
A Kéve könyve (A Kéve közgyülése.)
1913. IV. k.

Emile Verhaeren Rubens. Übertragung von Stefan Zweig. Im Insel-Verlag zu Leipzig 1913.
Magyar művészet a török világ idején. Irta Lehel Ferenc. Budapest, 1913. Pallas rt. nyomdája.
Esztopszichofizikai tanulmányok. Irta Lehel Ferenc. Első könyv. Budapest, 1913. Pallas rt. nyomdája.
Die Kunst in Industrie und Handel. Jahrbuch des deutschen Werkbundes. Verlegt bei Eugen Diederichs in Jena 1913.

EGYESÜLETÜNK. 1913 junius hó 21-én délután 5 órakor tartotta egyesületünk ötödik rendes közgyülését a Vadászkürt-szálló különtermében Szablya-Frischauf Ferenc elnöklésével.

Az igazgatótanács a következő jelentést és zárszámadásokat terjesztette a közgyülés elé:

Tisztelt Közgyülés! Az 1912 március hó 1-től 1913 február hó 28-ig terjedő gyesületi évünkre vonatkozó számadásokat tisztelettel terjesztjük ötödik közgyülésünk elé.

Számadásaink szerint egyesületünk bevételei a folyó évben 797 korona 45 fillérrel haladták meg kiadásainkat, amely többletből 643 korona 97 fillért az 1910—11. egyesületi évből fenmaradt eredménykülönbözet második részletének leirására kivánunk forditani, miáltal az 1910—11. egyesületi évben keletkezett és 1356 korona 21 fillérre rugó negativ eredménykülönbözetet teljesen kiegyenlitjük. A 643 korona 97 fillér leirása után még fenmaradó 155 korona 48 fillért kitevő tiszta feleslegre vonatkozólag tisztelettel inditványozzuk, hogy azt a jövő egyesületi év számlájának a javára vezessük elő. A IV. rendes közgyülés által elfogadott inditványaink a közben beállott hihetetlenül rossz gazdasági viszonyok dacára is abba a helyzetbe hoztak bennünket, hogy egyesületünk kulturális tevékenységét jelentősen megnagyobbodott körben folytathattuk. Különösen erős hatással birt a „Kéve-Könyvé"-nek megindítása, amelyből az elmult egyesületi évben ugyancsak két kötet jelent meg, azonban már ez a két kötet is beigazolta, hogy könyvünkkel a jövőben sok jelentős feladatot tudunk majd megoldani. A könyvet a sajtó és müpártolóink nagy szeretettel fogadták. Könyvünk megjelenése óta müpártolóink száma tekintélyes módon növekedett és erősen reméljük, hogy ez a gyarapodás a gazdasági viszonyok megjavulásával fokozódni fog. Az elmult évben alkalmaztuk először a sorsolásoknak megváltozott módszerét is és ebben a tekintetben is örömmel jelentjük a tisztelt Közgyülésnek a reformálás eredményességét. E helyen mondunk köszönetet egyesületünk müvésztagjainak azért a lelkességért, amelylyel e kérdés megoldását lehetővé tették és nagyon kérjük, hogy ezt a mindenképen fontos ügyet a jövőben

852. ALVINCI KORSÓ, fajánsz
cer Krug, Fayence mit Zi
XVIII. Jh.

853. ALVINCI KORSÓ, fajánsz,
mi

sz,
in

llé
ig

el
n

k
s

s
K

XVIII. Jh.

— **Egy fiatal magyar grafikus halála.** Megszállott területen, egyébként szükebb hazájában, Rozsnyón hunyt el hosszu betegeskedés után Tichy Gyula harminczkilencz éves korában. Tichy, ki egész férfikorát egy szük határu kis vidéki városban töltötte mint rajztanár, legérdekesebb képzeletjárásu grafikusainknak egyike volt. Igazi álmodó és költő, ki élményeit és sóvárgásait formai alakzatokkal fejezte ki igen eredeti és megragadó módon. Félrevonult élete és korai halála miatt neve nem lett annyira ismert, mint a mennyire kvalitásaival megérdemelte volna. A jövőre, müveinek gyüjteményes bemutatására — melyet a KÉVE müvész-egyesület bizonyára nem fog sokáig ahlogatni — vár a kötelesség, hogy ennek a korán sirba szállott magyar tehetségnek nevét megörökitse.

1920 VII/11.

Ar Ugyság

Tichy Gyula †

omu. Tata, XIX. sz. — Tabakbehalter, Steingut,

közepén három szamárfej „*mi négyen vagyunk*"
, mit geripptem Rand, im Mittel drei Eselsköpfe

ő szegfü. Magyar, XVIII. sz. — Teller, habaner
ngarisch, XVIII. Jh.

lizált virágdisszel. Kosolna, XVIII—XIX. sz. —
ertem, blauen Dekor. Kosolna, XVIII—XIX. Jh.

, közepén ugró szarvas. Magyar, 1810—1820. —
. Ungarisch, 1810—1820.

lok, XVIII. sz. v. — Teller, Fayence. Pongyelok,

ttal. Delft, XVIII. sz. — Teller, Fayence. Delft,

ı virágokkal, keskeny nyakkal. Magyar, 1767. —
lumen und schlankem Hals. Ungarisch, 1767.

p, fekete szinben puttó és gyümölcsdisz. Holics,
mit Putto und Obstdekor in Schwarz. Holics,

MDK

Tichy Gyula

Allegoria, rézk.

Nagy. művészek rézk. kiáll. Katalógus. Auróra. 1922.

sabb, mint bármikor azelőtt volt. Hisz annyi hamisítás azelőtt évtizedeken át nem történt, mint most egy hónap alatt. Hogy a hamisításnak ez a fellendülése éppen napjainkban megy végbe, annak egyik fontos oka az, hogy soha azelőtt műtárgyak ily kereslete nem forgott fenn, mint éppen ma. E kereslet okául több dolgot lehet felhozni, de egyik legjelentősebb oka kétségen kívül a műgyüjtemények teljessé tételének szándékában különösen a tengerentúli civilizált országok nagy városai részéről rejlik. Másik fontosabb oka a közlekedésnek fejlődése, amely könnyüvé teszi oly helyek felkeresését a nagy utazóközönség számára is, amelyeket azelőtt szinte lehetetlen volt felkeresni és ezért ismeretlenek is voltak. Ezt a hozzáférhetőséget aztán fokozza még a művészeti kiadványok sokasodása és a vele járó, egyrészt azt okozó, illusztrációs technikának fejlődése. És végül mindent összevéve: a művészet iránti érdeklődés általános fokozódása világszerte, ami természetesen visszahat a gyüjtés szenvedélyére is. Hosszú láncolata ez a jelenségeknek a művészet javára. Hogyne lenne több alkalom a hamisításokra most, mint azelőtt. És ez ellen más mód nincs, mint az egyszerű védekezés; vagyis a hamisítványnak felismerésére való képesítés, kioktatás. Szerzőnek könyvével ugyanaz a célja. Némileg hasonló az ő könyve az Eudel-féle német fordításban nálunk sem ismeretlen könyvéhez, de mégis más. Kis könyvében a hamisításoknak változatos sorozatát mutatja be és beszéli el. Tárgyalja a hamisítóknak fogásait, eljárásait és azokra példákkal is szolgál. Irálya a könyv olvasását azonkívül is könnyűvé és élvezetessé teszi. Kiemeljük, hogy a tudós szerzőnek e kis könyvében több gyakorlatiasság van, mint sok más fóliánsban; így tehát művészettel bármiként foglalkozóknak vagy gyüjtőknek is igen ajánlható. CSÍZIK GYULA.

389.

389. FIBULA-RÉSZLET. ILLUSZTRÁCIÓ SALIN KÖNYVÉBŐL. NORLANDS, NORVÉGIA.

R. NEUGEBAUER und I. ORENDI Handbuch der orientalischen Teppichkunde, mit einer Einführung von Richard Graul. Mit 152 teilweise ganzseitigen Textabbildungen, 1 Titelbild, 16 mehrfarbigen Tafeln, 12 Motivblättern, 1 Karte. — Hiersemanns Handbücher. Band IV. Leipzig 1909. 8-r. XII, 246 lap.

Hogy erről a tetszetős kézikönyvről méltányos ítéletet mondhassunk, nem szabad szem elől tévesztenünk keletkezésének történetét, amint azt az előszó elmondja. Neugebauer mint gyüjtő a keleti szőnyegipar terén első sorban a mult század termékei iránt érdeklődött és miután az eddigi irodalom éppen ezzel a legnagyobb mennyiségben látható és aránylag könnyen vásárolható portékával bánt legmostohábban, pótolni akarta ezt a hiányt egy olyan kézikönyvvel, mely a szőnyegvásárló közönségnek segédeszközül szolgálhatna és megkönnyítené neki a típusok megkülömböztetését és értékelését a kereskedők felületes és sokszor rosszhiszemű adataival szemben. Csak a kiadó kívánságára, sőt mintegy bevezetésül egy fejezetet a régi keleti szőnyegekről is (1800-ig) — ez az I. szakasz; a II.-nak azonban csak a technikai kérdéseket tárgyaló fejezetét írhatta meg, a többi halála után Orendira maradt. Ilyenformán N. azt a részt írta meg, amelyre nem érezte magát hivatottnak és ez mentségéül szolgál; a mentségre pedig van némi szükség, mert ezt a dolgozatot némely előnyei mellett is felesleges munkának kell neveznünk most, miután ez a téma olyan kitünő feldolgozásban részesült mint Bode kis könyve: Vorderasiatische Knüpfteppiche aus älterer Zeit; ez utóbbinak anyaga gazdagabb, időrendi beosztása következetesebb, művészettörténeti súlya pedig — a szó legjobb értelmében — éppenséggel hasonlíthatatlanul nagyobb. N. dolgozatának talán az az egy új erénye van, hogy egy pár régi kaukázusi szőnyegről is megemlékezik. Úgy látszik, némi kedvetlenség nyomait is magán viseli, erre szeretnék visszavezetni egy-két nem nagy, de bosszantó botlást, mint aminő az, hogy az ábrákra való utalás néha téves és haszontalan keresgélésre kényszeríti az olvasót, vagy hogy az ábrán közölt szőnyeg tulajdonosát ill. hamis nyomra jut az ember. (Pl. a 15. ábrán látható szőnyeg nem a Giergl- vagy Orendi-gyüjteményé, hanem a Manufacture des Gobelins gyüjtemény tulajdona, holott az előszó értelmében, l. XII. lap, az előbbi feltevésre kényszerül az olvasó.)

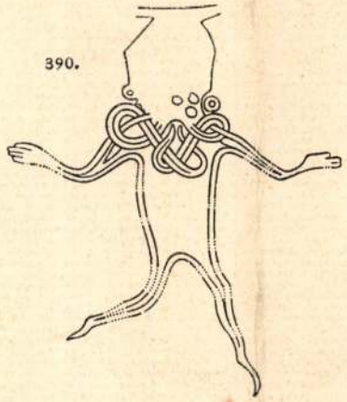

390.

390. EMBERI ÁBRÁZOLÁS. A 389. SZ. FIBULÁRÓL.

Annál teljesebb elismerés illeti a könyv második részét. Itt legfeljebb azon kell sajnálkoznunk, hogy ez a rész nem ölel fel nagyobb anyagot és különösen, hogy színes képei nem számosabbak, — de ismerve az utóbbiaknak költséges voltát, hálásaknak kell lennünk azért, amit kapunk.

Az ügyes és röviden mindenre kiterjeszkedő technikai bevezetés után szerzőnk négy nagy csoportra osztva tárgyalja a XIX. sz. keleti szőnyegeinek azt a részét, melyet művének anyagául kitüzött, — mert a keletázsiai, indiai és északafrikai szőnyegeket nem vette fel kézikönyvébe.

A kisázsiai szőnyegek két csoportra oszlanak: az elsőbe tartoznak az ott egy idő óta fennálló gyári üzemek — pl. a herekei császári gyár — termékei; a másodikba a háziipar köréből kikerülő szőnyegek, városok és vidékek szerint csoportosítva, amennyiben ez az európai irányban megváltozott termelési viszonyoknak mindinkább erősödő befolyása, a kisebb területekre jellegzetes minták keveredése mellett ma még lehetséges. A túlnyomó többséget természetesen az imaszőnyegek teszik. A kaukázusi csoport kissé unalmas geometrikus mustráival nehezebben osztható alcsoportokra. — Gazdagon — 6 kisebb csoportra — tagolódnak a színpompás perzsa szőnyegek; a típusok változatossága, a rajz finomsága Perzsiában maig sem veszett ki egészen. — Utolsó helyen tárgyalja szerzőnk a sötét alapszíneikkel és egyhangú mintáikkal néha szinte kissé nyomasztó hatású középázsiai szőnyegek csoportját.

Minden csoporthoz külön lapokon állította össze a szerző a legjellemzőbb motívumokat; ez praktikus, kár, hogy nem készített gazdagabb gyüjteményt és hogy nem jelölte meg határozottan az egyes vidékekre különösen jellegzetes mustrákat, — ilyenek ma is vannak, ha nem nagy számmal is, amint az a szövegből is kitűnik (pl. a ghiordesi szegélymustra). Legvégül a régi perzsa szőnyegek legfőbb motívumait is összeszedte a szerző.

A szöveg mindenütt egyenesen az ábrákhoz kapcsolódik, a képben be nem mutatott típusokról nem esik szó, ami a könyv gyakorlati célját tekintve feltétlenül helyeselhető. Minden típusnál közli a szerző a szokásos méreteket, színeket és árakat, valamint a kereskedők körében szokásossá vált hamis, vagy legalább is szükségtelenül általánosító elnevezéseket, — mindezért a vásárló közönség hálás lehet neki, aki, mint egy nagy szőnyegkereskedő cég feje, ezekben a kérdésekben kompetens. A legteljesebb dicséretet érdemlik az illusztrációk, melyek kis méreteik mellett is feltünően élesek és tiszták, ami pl. Bode idézett könyvének a képeiről éppenséggel nem állítható. — A könyv a legmelegebben ajánlható azoknak, akik nem a dolog hisztorikumára, hanem a ma is sűrűn előforduló típusok között való eligazodásra vetik a fősúlyt. Cs. S.

RÖPKE LAPOK címén adja ki a Kner-féle gyomai nyomda specialitását képező báli meghívókra vonatkozó mintakönyvét. A mi szempontunkból az idei kiadványnál is csak azt a figyelemreméltó körülményt tartjuk kiemelendőnek, hogy Kner dicséretreméltó kitartással keresi a kapcsolatot a magyar művészettel a meghívók tervezeténél. — Bizonyára a művészibb nyomtatványa kelendőbb is.

TICHY GYULA. Egy tusosüveg meséi. Csinos kiadvány jelent meg, anélkül hogy kiadója, elárusítási helye és ára jelezve lenne rajta. Szerzője Tichy Gyula rajzokban kifejezett ötleteket, hangulatokat és gondolatokat kötött bokrétába benne.

A mi grafikánk jóvoltából újabban mind több és több szöveg nélküli könyv készül. Azt mutatja ez, hogy rajzoló művészeinknek sok a mondanivalójuk. Hogy ezzel arányban a közönségnek is felkelne velök szemben az érdeklődése, az már más kérdés. Sajnos, a tapasztalás azt mutatja, hogy többnyire az ilyen könyvek a szerző költségén, igen szűk baráti kör számára látnak napvilágot.

Valljuk meg őszintén, ebben a művészeink is hibásak. Annyira magános úton járnak, hogy nem mindenkinek van kedve őket oda követni. Már Kozma, még inkább Aiglon egyéni fantáziával körülzárt világban mozognak s újabban megjelent kötetével azt mutatja Tichy is, hogy saját felizgatott képzelme nem mindenki számára ad érthető és élvezhető képet.

Azért Tichy művészete igen érdekes. Ha van is benne borongós fásultság, komolysága felől mégsem hágy sohasem kétségben. Talán ott lel magára legjobban, ahol a reprodukcióra való dúcot is maga munkálja meg, mert ott az anyag és a technika jótékonyan befolyásolják.

Linoleumban például szélesebben fejezi ki magát, tömörebben gondolkodik s így legalább is erős dekorativ értéket nyernek mondanivalói. Az a bizonyos szimbólikus kéz különben könnyen elsiklik a bizarrságok, a szeszélyek, sőt talán a kellemetlen érzést keltő vonaljátékok határáig. Sz. G.

Magyar Iparművészet
1909.

Tichy Gyula

Egy tuvos üveg meséi.
39 tábla. Bp. 1909.
Világosság ny.

Tichy Gyula

Bibliografia

A MAGYARORSZÁGI KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉS VELE ROKONSÁGÚ IRODALOM TERÉN 1904-IG MEGJELENT KÖNYVEK KIMUTATÁSA

(Folytatás.)

HAMPEL JOSEPH. Der Goldfund von Nagy-Szent-Miklós, sogenannter „Schatz des Attila". Beitrag zur Kunstgeschichte der Völkerwanderungsepoche. (8-r. 1, 190 l.) Bpest, 1885. Friedr. Kilian.

— Das mittelalterliche Drahtemail. Ein Abschnitt ungarischer Kunstgeschichte. Mit 23 Tafeln. Bpest, 1888. Friedrich Kilian.

HAMPEL JÓZSEF. A régibb középkor emlékei Magyarhonban. (IV—X. század. Tábla. 2. részben. I. rész. 174 2 l. és 200 tábla. II. rész. 8, 512 és 2 l.) Bpest, 1894. Franklin-Társ. könyvny.

— Az antik szobrászat története. 39 ábrával. (N. 8-r, VI és 276 l.) Bpest, 1900. Franklin-Társ. 8.—

— A papföldi közfürdő. Ld.: Budapest régiségei II.

— A Magyar Nemzeti Múzeum műkincsei. Lásd: Magyar Műkincsek.

HANGSZERMŰVESSÉG. Ld.: Frecskay János, Mesterségek szótára.

HANN SEBASTIAN. Arbeiten des Hermannstädter Goldschmieds Sebastian Hann. Herausgegeben vom Verein für Siebenbürgische Landeskunde. Hermannstadt, 1884. Franz Michaelis.

HATÁROZATOK. A habarcskészítésre használt kötőanyagok egységes elnevezésére és a cementek egységes szállítására és megvizsgálására vonatkozó —. (2-r. 27 l.) Bpest, 1897. Kiadja a Magyar mérnök- és építész-egylet. Kilián F. utóda bizománya. 1.—

HATTYÚFFY DEZSŐ dr. A hazai vármegyék és városok címerei. Különlenyomat az „Erdélyi Múzeum" 1881. évfolyamából. (8-r. 86 l.) Kolozsvár, 1881. Erdélyi Múzeum-Egylet.

HAUPTMANN JÓZSEF. Útmutatás a vésőzött, festett és márványozott metszésben, valamint a kézi aranyozásban. Ld.: Bydzovszky Sándor.

HAUSZMANN ALAJOS. Tervmagyarázat és indokolás a főv. közkórház építési terveihez. (Folio. 11 l.) Bpest, 1881. Fanda J. könyvny.

— A budapesti igazságügyi palota. A csatolt 20 műlapot készítette: Divald Károly. (Folio, 13 l. és XX műlap.) Bpest, 1901. A magyar mérnök- és építész-egylet könyvkiadó vállalata.

— A magyar királyi vár építésének története. 30 fénynyomatú táblával és 70 szövegábrával. (Folio, 33 l.) Bpest, 1900. „Pátria" r.-társ. könyvny.

HAVAS SÁNDOR. Az ó-budai Felváregyház. Lásd: Budapest régiségei II.

HAVAS SÁNDOR G. A Nagyboldogasszonyról nevezett budai főegyház. Ld.: Budapest régiségei. V.

HAVAS SÁNDOR. A képzőművészet Magyarországon. (N. 8-r. 19 l.) Pest, 1868. Képzőműv. társ. —.30

HÁZÉPÍTŐTÁRSASÁG. Egy közhasznú —, szüksége és előrajza, különös tekintettel munkáslakókra. (8-r. 32 l.) Pest, 1870. Pesti könyvnyomda r.-társ.

HEGEDŰS SÁNDOR keresk. miniszter székelyföldi látogatása alkalmából Marosvásárhelyt 1900-ban rendezett székelyföldi iparkiállítás ismertetése. Különlenyomat a „Székely Lapok"-ból. (8-r. 32 l.) M.-Vásárhely, 1900. Adi Árpád könyvny.

HEGYI JÓZSEF. Hazánk történelmi nevezetességű helyei és meglevő műemlékei. (8-r. V. 7—163 l.) Gyöngyös, 1903. Sima Dávid könyvny. (Kapható a szerzőnél, H. J. főgymn. tanárnál Gyöngyösön.) 3.—

HEGYI ÖDÖN. Magyarázó szöveg a Nápoly körképhez. Ld.: Szomaházy István.

HEISSIG FERDINÁND. Vezérfonal a rajzolásban körzővel és vonalzóval. Ford. Szabóky Adolf. 7 táblával. (4 r. 52 l.) Pest, 1862. Heckenast G. 3.20

— U. a. 2 kiad. (59 l.) 1870. U. o. 4 —

— U. a. 3. kiad. 7 táblával. (160 l.) Budapest, 1875. Franklin-Társ. 5.60

— Vezérfonal mértani tárgyaknak távlati rajzolásában nézlet szerint. Különösen mértani alakoknak laponi rajzolása szabad kézzel. H. után Szabóky Adolf. 13 idomtáblával. (4-r. 30 l.) Pest, 1856. Kilián György. 1.30 p.

— U. a. 2. kiad. 13 táblával. (4-r. 30 l.) Pest, 1861. Heckenast G. 3.20

— U. a. 3. kiad. 15 táblával. (45 l.) 1864. U. o. 4.—

— U. a. 4. kiad. 16 táblával. (50 l.) 1869. U. o. 4.—

HENCZ ANTAL. Műszaki leírás homoktalajon építendő borpincék tervezéséhez. A földmívelésügyi m. kir. miniszterium által hirdetett pályázat alkalmával írta —. (8-r. 34 l.) Keszthely, 1893. Mérei Ignác. —.60

HENSZLMANN EMERIUS. Párhuzam az ó- és új-kor művészeti nézetek és nevelések közt, különös tekintettel a művészeti fejlődésre Magyarországban. (N. 8-r. VIII és 134 l.) Pesten, 1841. Nyom. Landerer és Heckenast. 1.40 p.

HENSZLMANN IMRE. Kassa városának ó-német stílű templomai. Rajzolá és magyarázá Dr. —. (Folio, 25 l. Képekkel.) Pesten, 1846. Nyom. Landerer és Heckenast könyvnyomó intézetében.

HENSZLMANN EMERIUS. Théorie des proportions appliquées dans l'architecture depuis la XII. dynastie des rois égyptiens jusqu'au XVI. siécle. 1. partie: Style égyptien. Ordre dorique. Avec atlas. (N. 4-r.) Paris, 1860. A. Bertrand.

HENSZLMANN IMRE. A középkori építészet. (8-r. 57 l.) Pest, 1861. Ny. Emich G.

— A kisbényi románízlésű egyház, felvette, rajzolta és leírta —. Különnyomat a M. Tud. Akadémia Archaeologiai Közleményeiből. (2-r. 32 l. szöveg és 5 melléklet.) Pest, 1862. Eggenberger Ferdinánd.

— A székesfehérvári ásatások eredménye. 9 rajzzal. (Ivr. 226 l.) Pest, 1864. Ny. Heckenast G. (Akademia.) 4.—

— Tanulmányok a góthok művészetéről. 1 képtáblával. (N. 8-r. 24l.) Budapest, 1874. Akadémia. —.20

SZÉKELY DÁVID.

MŰVÉSZETI IRODALOM

EGY TUSOS ÜVEG MESÉI. (Tichy Gyula rajzai. Megjelent a Világosság r.-t. könyvnyomda nyomásában. Budapest, 1909.) A költő, a festő elővesz egy üveget, tus van benne vagy tenta, s aztán egy-kettő, kész van a vers vagy rajz. Sokan így gondolkodnak erről a mesterségről, s befejezik a gondolatot azzal, hogy milyen jó és könnyű dolga a festőnek, írónak: csak leül, s egy óra mulva már nincs más hátra, mint elmenni a kiadónak, képkereskedőnek nevezett kapitalistához Pont. Holott tudva van, művészek közt, épp az ellenkezője Tudva van, hogy minél sokatérőbbek, gazdagabbak, többethozók a dolgok, versek, képek, szobrok (a weimari aforizma szerint: Wer vieles bringt, wird manchem etwas bringen), annál mélyebbről, nehezebben jönnek elő, átélés, lelki rezdülés, „élmény" tapad hozzájuk, ami viszont igaz, csak a mi szótárunkban hangzik ily szépen, a természettudományosokéban már csak egy erősebb, intenziv, fokozott okszidáció, égési többlet. Persze ez nem az egyedüli kritérium, a vajudó hegyek egeret is szülhetnek. „Élmény" lehet a Vigyázó Bélácska rajzaiban, a legutolsó vidéki dalköltő verejtékkel kovácsolt mű-gyakorlatában, de bizonyos, hogy ahol ebből semmi sincs, ahol valami úgy készül, közömbösen, mint amikor a gondolattalan ember füttyent egyet, ahol napirenden van ez az „egy-kettő"-re csinálódás, ott, amivel szemközt állunk, körülbelül olyasforma, mint a Blondinok átkelése a dróton. Szédít, rőkönyödtet, mint a hogy a cirkuszos salto-mortale-jára és azt mondja a naiv vásáros publikum: ez aztán a „Kunct", hogy nem töri ki a nyakát szegény, — trükk, de egyébként hallgat benne a művészet. Amióta az emberek kívánkoznak szép dolgok után és tudunk művészetről, a komédiázás, a virtuoz és művészmunka közt mindig ez határolja el a különbséget. Vagyis, másképen: a rajz, vers, kép, mentül tartalmasabb, annál kevésbbé ugrik ki csak ugy egyszerre, vígan a tusosüvegből, ceruzahegyből, annál kevésbbé tart pont háromtól pont négyig, mint a hivatalos óra. Bár amikor ezt mondjuk, vigyázni kell, mert nem azt mondjuk, hogy a művészmunka folyamatának hirtelensége vagy lassúsága, nehézségeinek könnyű győzése vagy alatta való gyötrődés dönt és jelent magasabbrendűséget, lévén ez először is a természet, erő, aztán tudás, végül pedig oly valamiknek a kérdése, mint a temperamentum és spekuláció.

Mindezt azért jegyeztük e kis könyvriport élére, nehogy az olvasó Tichy Gyula tusos üvegjében egy oly bűvös folyamot lásson, amibe csak bele kell nyúlni, s aztán rögtön jönnek a mesék, ömlik belőle — Walter Crane szép, de immár frázissá kompromittált két szavával szólva — a „vonalak nyelve". Hogy a néző, ha valahol egy-egy fehér lapon néhány vonalat talál, ne illesse a rajzolót könnyelműséggel, ne gondolja: mi ez, mi ez, mindössze néhány vonal, — ne gondolja, hogy ez a kevés, odavetettnek tetsző pár képvonás éppen csak egy gyors pillanat röpke műve, annyi, mint — ha szabad leírni ezt a hasonlatot — annyi, akár egy tüsszentés. Nem állítjuk, merész is volna, hogy akkora érzéstömeg rejtőzik mögöttük, amelynek dinamikai ereje tekintélyes súlyokat emelne fel. De egyébként, másrészről tisztelettel ez sem áll, amit e rajzokról, Tichy Gyula tusos üvegjéről (ha jól sejtjük, épp a rajzoló, a rajzolás parafrázisa gyanánt s épp a könyv előszavában) hallottunk, olvastunk, hogy t. i. megindul a Kéz, s rendre kikelnek a Bűn, az Erény, Asszony, Tavasz, Erdő. Dehogy indul meg a Kéz. Azaz hogy bocsánat, indul, hisz tudvalévő, hogy más végtaggal bajos rajzolni, de előbb egy csomó számítás, tervező, kigondoló percek történnek, amelyek speciel ezeknél a rajzoknál, úgy tetszik fontosabbak, elhatározottabbak, terjedelmesebbek azoknál a perceknél, amelyek magára a tulajdonképeni rajzmunkára fordítódnak. A rajzok (megint csak ide tessék gondolni, s nem általánosságra) jóformán már készen is vannak, amikor a kéz még pihen, s éppen csak startolni készül. Aztán pedig, ha indult, nagy pauzák, megállások, újrakezdések vannak a továbbmenetelében, egészen addig, amíg kész képet adnak, szinte pontosan úgy, ahogy ezt a rajzoló, könnyen valószínű, hogy már a megmunkálás folyamatának első pillanatától kezdve képzelte, látta maga előtt, a fejében, álmában, a levegőben vagy máshol, nem tudni hol. Ezzel nem értékeltünk, csak megállapítani, konstatálni próbáltuk Tichy Gyula rajzainak a helyét, fajtáját, a grafikai termés sokszinű rengetegében. Másképen Tichy Gyula, tudományosan határozó szóval: spekulativ rajzoló. Nem temperamentum. Legalább mi nem látjuk és érezzük ennek. A rajzok itt nem egy eminens rajzösztönből, magából a rajzból sarjadó témákért, problémákért törnek, szakadoznak elő, nem kering bennük egy par excellence rajzenergia heves lüktetése. Inkább szerkesztődnek, összeépítődnek egy-egy spekulativ, litteráris izű kigondolás kedvéért. Sokszor (nem mindig) legalább is annyi bennük az irodalmiság, mint a rajzi tartalom, ami ily nivelláltság mellett még nem megy a rajz rovására, de vannak lapok, ahol ez a nivellálódás nincs meg, illetve a litteraturát, szimbolumot tartó serpenyő alul marad a súlyával. Vannak lapok, amelyek megállítanak grafikai finomságukkal, gyöngéden bontakozik ki rajtuk a rajzolásban való elmélyedés öröme. Másrészt viszont egyes helyeken az embert elsősorban a képpé formált sujet foglalkoztatja. Önkéntelenül irodalmi impresszió csapja meg. Önkéntelenül úgy szól, hogy itt nem a rajzoló az erősebb, hanem a gondolkodó, a rejtett értelmü meséket költő. Pedig hiába, rajznál, grafikában ezt fordítva keressük. d. i.

ÓKORI EGYIPTOM. Irta Mahler Ede. A M. Tud. Akadémia könyvkiadó-vállalatának 79-ik kötete. Képekkel. Budapest, 1909, a M. Tud. Akadémia kiadása. 335 l. — Az Akadémia jeles könyvkiadó-vállalatának e legújabb kötete párja a szerzőnek ugyanott megjelent Babylonia és Assyria cimű művének. Beosztása is azonos. Itt is, mint amott inkább a kultúra nemes gyümölcseinek lassú érlelődését tárja elénk, semmint királyok, vezérek, háborúk krónikáját. Ebben is külön fejezet jut a művészetnek. Az ókori Egyiptom művészetének kialakulását 40 oldalon irja le az abidoszi ősleletektől kezdve. Megkapjuk rövid leirását a legfontosabb műtárgyaknak

Művészet 1910. évf

MUTATVÁNYOK TICHY GYULA: „EGY TUSOS ÜVEG MESÉI" CÍMŰ MŰVÉBŐL

CÍMLAP — TICHY GYULA LINOLEUM-METSZETE

A Ház

TICHY GYULA RAJZA

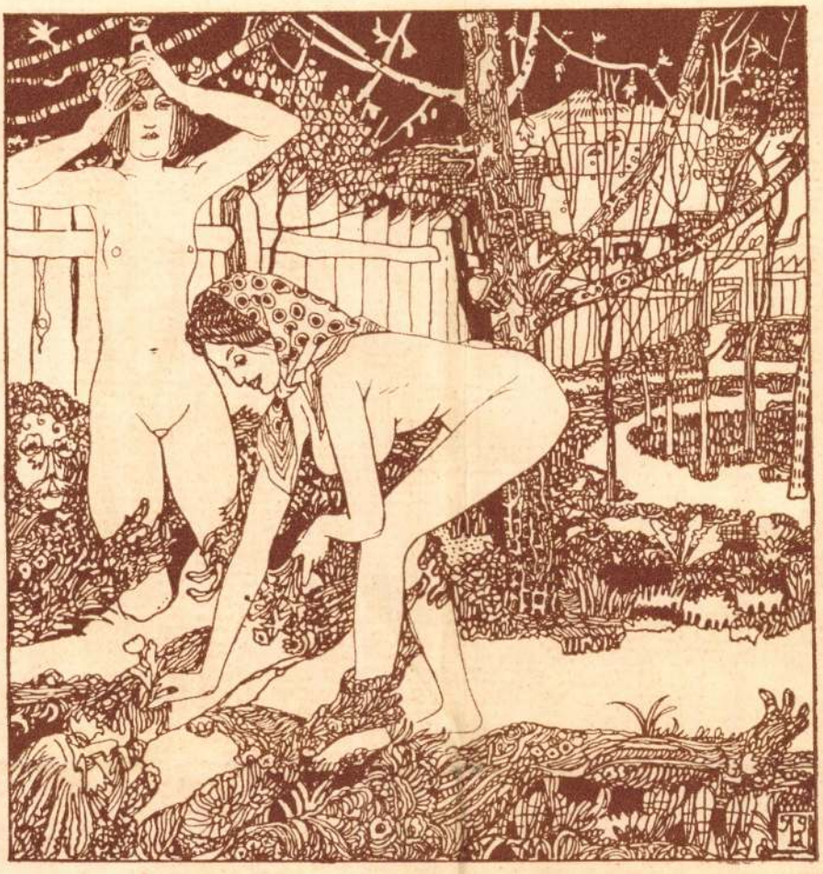

AZ ELSŐ NYÁRI NAP TICHY GYULA RAJZA

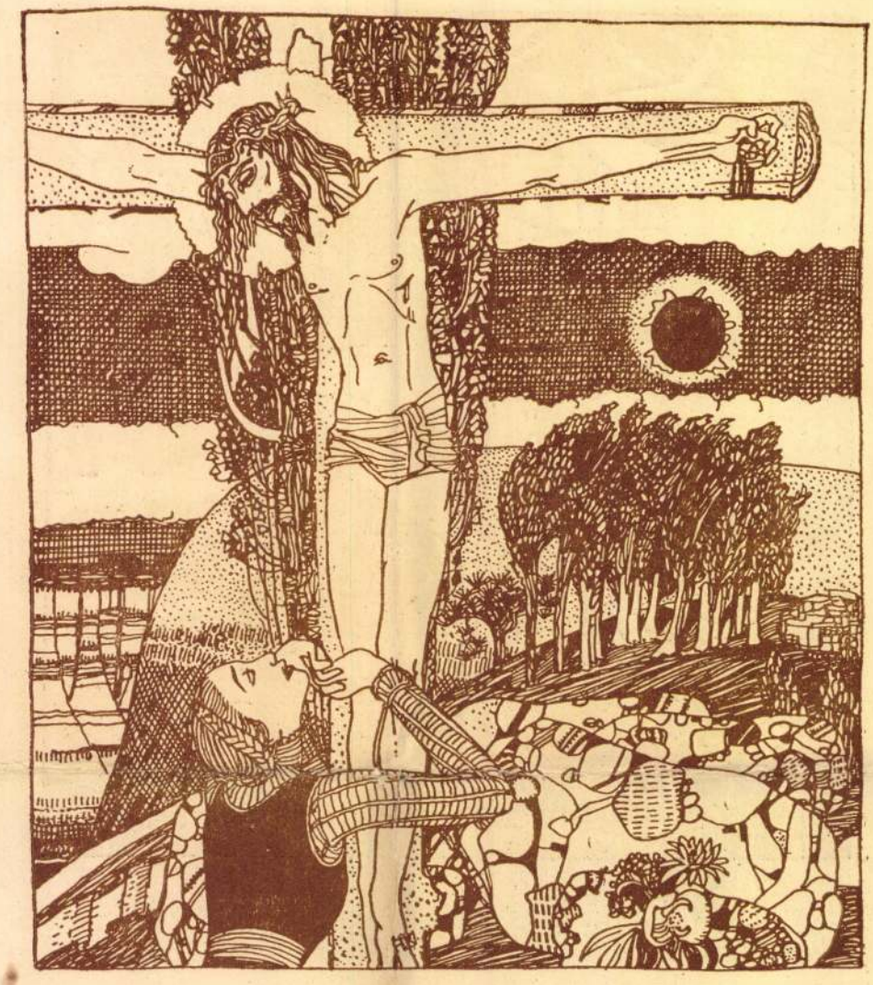

GOLGOTHA

TICHY GYULA RAJZA

Tichy Gyula

Tichy Gyula

Halálsáuc c. rajza repr.

Művészet 1915. 271. l.

TICHY GYULA

85 Látogatás. Linoleum-metszet. Eladó.
86 A felszabaditott gondolat. Tollrajz. Eladó
87 Madách. Tollr. Eladó
88 Diana és Akteon. Linoleum-metszet. Eladó

MDK

Tichy Gyula, illusztr.

Hangay Sándor: Esett harcos szive vére. Budapest. 1912.

Dr. Szemlér Lörinc gyüjt.-nek aukciója. Bp. 1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Arv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 93.old.

MDK

Tichy Gyula

A tenger halottja, rajz

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 53.l.

MDK

Tichy Gyula

Akasztott ember, rajz

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 53.l.

MDK

Tichy Gyula

Akasztott ember, rajz

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 53.l.

MDK

Tichy Gyula

A tenger halottja, rajz

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 53.l.

MDK

Tichy Gyula és Kálmán.

kell.kiállítása Szent György Céh.

"e.a./: Tichy Gyula és Kálmán kiállitása.
Az Ujság. 1916 jan.30.

Tichy Gyula

MÍK

Elefántcsontfaragó, tollrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Tichy Gyula MDK

Füzesben, tollrajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai mïvek nemzetközi kiállitása

Tichy Gyula

MDK

Aki nem érti a tavaszt, lino

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Tichy Gyula MDK

Haldokló tavasz, lino

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Tichy Gyula MDK

Tavas , polykrom, lino

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Tichy Gyula (szül.1879)

"Patak mentén" Eredeti fametszet a művész aláírásával 31.5x13.5

Ernst Muzeum aukciói.XXII. 53.1.

MDK

Tichy Gyula, graf.

48. Biedermeier. Rézkarc.
1.illusztr. 38.1.

49. Tantalus. Rézkarc.
1.illusztr. 32.1.

A Szent György-Céh XXI művészeti aukciója.
Grafikai művek. Kiállitás 1915 febr. 20-márc.2. Kat.
47.1.

MDK

Tichy Gyula és Kálmán

Magyar Iparművészet 1916. 174.l.

MDK

Tichy Gyula, grafikus

Bólyai János. Tollrajz.
Melancholia. Linileum-metszet.

Mücs.-OMKT Hegedüs László és Tull Ödön hagy.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf.Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiállitás. 1912,márc.Kat.45.l.

Tichy Gyula r, grafikus

Látogatás.	Linoleum-metszet.
A felszabaditott gondolat.	Tollarjz.
Madách.	" "
Diana és Akteon.	Linileum-metszet.

Mücs.-OMKT Hegedüs László és Tull Ödön hagy.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf.Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiállitás. 1912,márc.Kat.44.

Tichy Gyula

MDK

Anyám, olf.

Miccarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Tichy Gyula

Rozsnyói utca, repr.

A Kéve második kiáll. A Ház. 1909. II. 8.sz.
231.l.

Tichy Gula (aug. 28

szül. Rimaszombatban 1879.)

ág. ev.

1898/99 I-II. I. é. rajtjel

1899/900 I-II. 2. é. " "

Tükör üvegből, római V. 46.

Tichy Gyula

1898/99 - 1901/2, 1902/3 I.

Ferképzomfoiskevk

140_1.

Passarowiz.

A háttérben balra látju
erősitett várost, mig a közép
tott ünnepélyeket szemlélhetj
tel, midőn az osztrák meghata
kozik. Felirata:

Pasarowitz

Rm., mér. a rl.

Ticha Gyula M.D.K.

Juno , rézkarc,

A megkövezett, rézkarc,

müve az ÁLL. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva, vásárlás a MNG számára

Tájékoztató az ÁLL. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról, a MNG anyagának vásárlásai S.l.

Tichy Gyula M.D.K.

Nő szobában, rézkarc,

Festő csontvázzal, rézkarc

müve az ÁLL. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva, vásárlás a MNG számára

Tájékoztató az ÁLL. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról, a MNG anyagának vásárlásai 5.l.

Tichy Gyula

MDK

A gr.Károlyi Mihály féle plakátpályzat eredménye.
x Mücs. 1899. 21.sz. 326 l.

MDK

Tichy Gyula és Tichy Kálmán

Tájképek és kompoziciók, of.

A Gyüjtő. Szt.György Czéh 41. müv. aukc. 1920.jan. 9.1.

MDK

Tichy Gyula, graf,

művei kissé excentrikus izüek. A kiállitás modern részén szerepelt.

0.; A Szent György-Céh kettős kiállitása. 1915 febr. Művészet.1915. 143.l.

MDK

Tichy Gyula

Siklóssy László dr.: Tichy Kálmán és Tichy Gyula.
Magyar Iparmüvészet 1916. 88-92.l.

MDK

Tichy Gyula

Farkas Zoltán: Grafikusok, aquarell és pasztell-festők a N.Szal.-ban. VU 1911, 13. sz. 252 l.

méretü park, falát Esterházy Károly
kovácsolt vasrácsu diszkapu Fazola
kővázák, egy kőhid benne, mely négy-
és kőpadokkal Fellner Jakab müve,

cetéről. Bp. 1937, 84 l, képe 87 l – Brennay –
937, 108 – 109 l, képekkel)

49. TICHY GYULA: Tantalus. Rézkarc.
Julius Tichy: Tantalus. Radierung. – A Szent-György-Czéh grafikai kiállítása.

zlet. Rézkarc. A Szent-György-Czéh grafikai kiállitása.
Graphische Ausstellung der Sankt-Georgs-Innung.

MUTATVÁNYOK TICHY GYULA: „EGY TUSOS ÜVEG MESÉI" CÍMŰ MŰVÉBŐL

CÍMLAP — TICHY GYULA LINOLEUM-METSZETE

TICHY GYULA RAJZA

 M.D.K.

Ticky Gyula, festő, rajzoló

Rozsnyóról ír Ambrusnak 1907. dec. 22-én. Tamaretlenül illusztrálta Ambrus „Ninive pusztulása" c. művét, ezek most ki vannak állítva a Nemzeti Szalonban; kéri Ambrust, hogy terintse meg őket, és fogadja el tőle tisztelete és nagyrabecsülése jeléül.

Ambrus Zoltán levelezése, Bp. 1963. Akadémiai Kiadó

166-167. old

M.D.K.

Ticzy Gyula, festő, rajzoló

levelére Ambrus 1908. jan. 5-én válaszol, hosszan és meleg udvariassággal. A kérdeses kiállítást nem volt ideje megnézni, de ha Ticzy meg nem intézhedett másképp „a képeket nagy kiálával... és megillető déssel..." elfogadja.

Ambrus Zoltán levelezése, Bp.1963. Akadémiai Kiadó

171-173. old.

MDK

Tichy Gyula

Mária Terézia az ikavai hársak alatt, temp.

Kéve 12. kiáll. 1920. okt. N.Szal.

lo.o.

MDK

Tichy Gyula festőm. +192o. jun. 22.

Kévo 12. kiáll. 192o. okt. N.Szal.

5. l.

MDK

Tichy Gyula

"Irjad: Mertem!" toll

És birja azokat vasvesszővel, toll

"Irjad", toll

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13-14 l.

MDK

Tichy Gyula

Az angyal megesküszik hogy idő többé nem lészen, toll

Hér oszlopa, toll

A hetedik szabadító angyal ~~angyal~~, toll

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13-14 l.

MDK

Tichy Gyula

A 4. angyal trombitál, toll

A fenevad és az álpróféta bünhődése, toll

KEVE 11. kiáll. N.Szal. 1918.. nov.

13é14.l.

MDK

Tichy Gyula

A könnyező fa, toll.

Leány a tulsó partról, vf.

KEVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13-14 l.

Ticley Gyula festő M.D.K.

h. 1879

Patak mentén fanelmet 31.5.13.5

Anyedy Lukács és neje hagyatéka Bp 1923

B

Tichy Gyula

vód

Bálint Aladár. Öt magyar grafikusról. Magy. Nyomdászat 1909. 12 sz.

..... *műhely.*

őnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

..... hó.....

.....

sajátkezü aláírás és munkásszám.

..... nevü munkás igazolta

Tichy Gyula és Kálmán

innevéből a szent György Céh koll-kiáll. renderett 1916. márcinsában Rimaszombatban.

A Gyűjtő 1916. 56/f. lap. (Kiállitásunk Rimaszombatban

Mendel

94

Tichy Gyula

XXI. aukció
A Gyűjtő 1915. 58. l.

TICHY GYULA linoleummetszetei:

266. Kleopatra	20
267. Melancholia	25
268. Látogatás	25
269. A reggeli	25
270. A két Rubens	20
271. Virágszedés	20

Jánosszentmárton, ev.

281

Tichy Gyula

szül 1879. † 1920-ban Korompán

lásd okv

Szalatnai Kerső:

Egy elfelejtett magyar pesső.

Forum 1935. 234, 235. l.

Keresztvitel Ghirlandajától IV. 44

Tichy Gula

Univerzeti lex. 777.1.

OKTÓBER

25

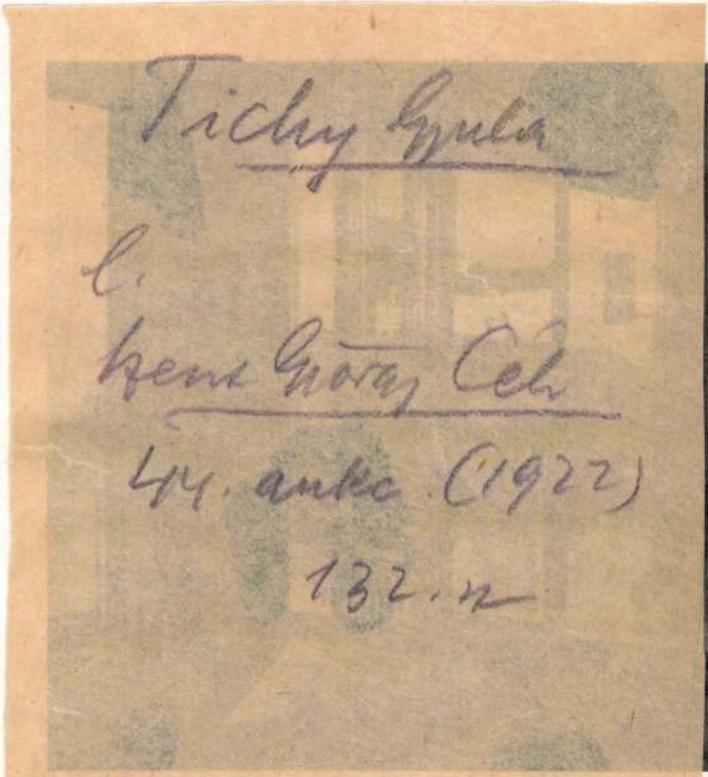

Die hier gezeigten Abbildungen stammen aus einer Mono-
grafie, welche die Arbeiten des Gablonzer Architekten Ru-
dolf Günter vereinigt. Obzwar solche Monografien wegen
ihres finanziellen Aufbaues nicht immer begrüßenswert sind
und in vielen Fällen auch über ihre Bedeutung ausgestattet
werden, konnten wir diesmal gerne die Aufmerksamkeit auf
die Sammlung der Werke Günters. Sie gibt nicht nur Re-

Einfamilienhaus in P., Wohnzimmer

Tichy Gyula

Művészet 1908. 271, 369
– 1909. 88, 247
– 1910. 92
– 1912. 372
– 1914. 239
– 1915. 271

om szöv. à 37.- P	37.000.-		
l le.	1.000.-		
	36.000.-	36.000.-	
ól Hajósnak	20.000.-		
	200.-		200.-
	100.-		
	234.300.-	86.000.-	47.200.-
lom.	234.000.-	86.000.-	47.200.-
l	234.000.-	86000.-	47.200.-

26 képét állítottak ki a Kéve Münchenben rendezett kiállításan 1914. májusában

Szablya János: A Kéve könyve 1916. VIII. k. (A Kéve Münchenben.)

Tichy Gyula

Ismét a Münchner Neueste Nachrichten neves referensét, Willy Burgert idézzük, amikor Tichy Gyula sikeréről szólunk:

„. . . . Olajfestményeiben az az uralkodó törekvés, hogy a rajzbeli kvalitások mellett ismét egy kiváltképen magábanálló stilust vezessen be a festészetbe; a sokszinüség dacára azonban e képek borongósak, tompák, amely érzések „Ahol a fiatalság bűn" cimü képében hirtelenül a legkeserübb szatirába csapnak át. És ezzel a grafikus Tichyhez érünk, akinek lapjait gyakran táplálja titokzatos, nehezen érthető jelképesség. Az elegáns és hajlékony vonalvezetés dacára, pesszimisztikus és ideges e tollrajzok alaphangja. Természetesen a rajzok előkelő és világfias alakitása a benyomások érzelmi hatását még inkább fokozza . . ."

[redacted]

~~ADY ENDRE~~

~~Komjáti Gyula rézkarca~~

nek stílusát és hangulatát egy fiatal magyar jogász későn érvényesülő remekműve támasztja új életre egy eredeti s tragikumában is magyar szomorújátékkal : a *Bánk bán*-nal. Mintha Beethoven szellemében írna ma modern zeneszerző modern mondanivalóval hiánytalan remeket. Míg királya, II. Endre hadával külföldön jár, Bánk bán, az ország nádora otthon áll őrt a rend fölött. Az udvar, élén az idegen származású királynéval, nyomorba dönti a nemzetet s szégyenbe a nádor feleségét is. Titáni küzdelem játszódik le a nagyúr lelkében : két kötelessége közt hánykódik s végül is megöli az ország gonosz szellemét, a királynét ; aztán megtörik erős lelke, lassan felmorzsolódik a király fájdalmának láttára s a rázuhanó lelki csapások alatt. Hallatlan erő és mégis klasszikusan biztos vonalvezetés és lélekrajz emeli ezt a tragédiát a kor minden romantikus drámája fölé abba a szférába, ahol a kordíszletek elhomályosulnak s az ember örök kínja marad egyedül a »comédie humaine« előterében.

Tichy Gyula

A mindenség
c. rajza repr.
Gyöngyösy 132. l

széküresedés (sedisvacantia) idején vezető szerepe van az egyházi ügyek intézésében.

Camillus, l. *Furiusok*.

Camões, (Kamongsz) *Luiz de* (* 1524 Lisboa v. Coimbra, † 1580). A portugálok nemzeti költője. Mint kegyvesztett udvari költő katonának állott s részt vett az afrikai hadjáratban, hol félszeme világát vesztette. Az indiai hadjárat tizenhét évre vetette távol hazájától, hova koldusszegényen tért meg. Koporsó és szemfedő nélkül temették el, senki sem tudja hova. Mint lirikus is elsőrendű, világirodalmi dicsőségét azonban *Os Lusiadas* (A lusiadok v. Lusiada) c. nemzeti eposzának köszönheti (1572), melyben a földfedező Vasco de Gama személyén keresztül a világjáró portugál nép dicsőségét zengi. A gyönyörű hősköltemény *Greguss* Gyula fordításában magyarul is megjelent. — *C.* a hőse Kemény Zsigmond *Élet és ábránd* c. regényének.

Camorra. Hihetőleg spanyol eredetű titkos társaság, mely Nápolyban az igazságtalanul elítélteket védelmezte a Napoleon és a Bourbon önkényuralom idején. Tagjai később önző célokból erőszakosságoktól sem riadtak vissza s mivel II. Ferenc nem tűrte őket, Garibaldi pártjára állottak. 1901-ben buktak meg véglegesen a választásokon.

Campagna (-panya), **di Roma.** A régi Latium, mely a pontini mocsarakban fut ki a tengerre. A Tiber mellékfolyói a tufával borított síkságot dombvidékké erodálták. Ilyen Róma híres hét halma. Az ókorban sűrű népességű C. a népvándorlás, a későbbi háborúk, az uralkodó nagy birtokrendszer és a malária következtében elnéptelenedett, kultúrában visszafejlődött. Csak télen, amikor sík pedig az, mely az arcél két legkiállóbb pontjától, a homlokon a terhelytől (glabella) a két középső felső metszőfog alsó érintkezési pontjáig húzható. Nagysága emberen 70—82°, állatokon az arckoponya megnyultsága miatt sokkal kisebb. Jelentőségét régen erősen túlbecsülték.

Campoamor, *Ramón de* (1817—1901). A XIX. sz. legnépszerűbb spanyol költője. *Doloras* című, keserű humorral és nagy életbölcseséggel írt epigrammaszerű költeményeivel külön műfajt teremtett, melynek enyhébb változatait *Humoradas* címen gyűjtötte össze.

Campoformiói béke. Franciaorsz. és Ausztria között jött létre 1797 okt. 17., 18., a Leobenben (ápr. 18.) történt előzetes megállapodások alapján.

Campo-Santo (olasz = temető). Leghíresebb a pisai, mely a XIII. sz. művészetének gazdag tárát nyujtja.

Campus Martius (Marsmező). Rómában a Capitoliumtól É.-ra, a serviusi falon túl, a Tiberis mellett fekvő terület, amelynek déli részén a Comitia centuriatát tartották, míg az északi gyakorló- és játszótérül szolgált. Később itt pompás középületek emelkedtek, pl. a Pantheon.

Camuccini (-csini), *Vincenzo* (1771—1844). Nápolyi festő, a Mengs és David által alapított klasszicisztikus iskola egyik főképviselője Olaszországban.

Canaille (fr. kanájj), csőcselék, gazember.

Canal du Midi (fr. kanaldümidi), v *Canal du Languedoc*. A Garonnet és a Földközi-tengert összekötő csatorna, melyet «a két tenger csatornájá»-nak (Canal des deux Mers)

Tichy Gyula

grafikus

lásd okv

Szablya János:

Tichy Gyula.

A Kéve Könyve

1913. VI. kötet.

(Képekkel.)

people still cling to the belief in Shamanism whereby certain individuals are credited with the power of exercising or conjuring up supernatural beings or spirits. The principal preliminary condition upon which such contact with the spirit in question is established is that it should be intentional and direct, and never exercised by mere chance or through an intermediary. Under the influence of music, dancing and singing the Shaman works himself into a trance and believes that in this state of unconsiousness the spirit enters into him. He is then capable of performing his duty, that is, to prophesy, cure, or to drive evil spirits out of the sick, as the case may be, by the aid of the spirit living in him.

Studying the ancestral habits of the Hungarian people, we can find hidden traces of this ancestral Shamanistic faith. It is only natural that the combined influence of Christianity, progress, civilisation and time should have done much to tone down such ancient traditions.

Even to-day the Magyars believe in a being called "varázsló" or wizard. He flies through the air, and his initiation is consummated by means of his fighting and defeating another wizard. He is possessed of supernatural powers, and is born with teeth in his gums. He is the opposite of the witch, for he cures illness by summoning ghosts. While he effects his

Tichy Gyula

Mucsarnok Rozsnyó

1907-8. těh. kiák. - 505, 522

1908. tav. kiák. 188

1912 mart. kiák. 85-90

K/3 +

1876. Lotz Károly:

c) A Tragoedia.

Az ülve és kissé jobbra n
könyökölve fejét támaszt
czon nyugtatja. Középütt
takarja, mely vállaira on
két egymásra fektetett k

Szénrajz, méretei
A budapesti eget
eredeti cartonja.

Az 1898. XI. 14-di
sz. levet alapján vétete
XI. 22-én (18/99), az elsza
el (III/900).

Jegyzékbe foglaltat
Szerz. Napló 702 c/

Tichy Gyula

1909. évi kiáll. Kéve ME
szerepel.

1911. évi kiáll. u. o. szerepelt.

lakik Rozsnyón
a Kéve tagja.

1913. évi kiáll. u. ő. szerepelt.

1918. évi " " " " "

meghalt 1920 junius 22.

Róma IV. 240.

Tichy Gyula

festő Kevl-tag.

Rozsnyó.

Műcsarnok

1932. febr. – márc. kiáll.

245

Tichy Gyula

Rokoko c. rajza repr.

Neuvenet 1908. 369. l.

T. József megkoronáztatása:

A trónuson, melynek ka
rály, ki jobb kezében jogar
fölé a felhőkön ülő kéz az
zezs van, s egy allegoricus
tartja. Előtte balra a M
Slavonia s a magyar
pedig a török földre borulva
ten kezekkel könyörögnek.
Feliratai a kép alatt hasáb

„den keere was mes-k
alle sijne wercken"
„Le Seigneur étoit
tous ses ouvres."

s alól jobbra: „ii."

Rézkarca, méretei a vona

Lotka 7671

Tichy Gulla

wod

M. Tyarnivecsek

1909. 366.l

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz : ..... Korona

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi .....

Tichy Gyula
festő

vrád
=
Fehérváry István:
Magyarok a nyelv-
határon. Rozsnyó
1937 200. l.

A MŰEMLÉKEK ORSZÁ

BUDAPEST, VI., AR

607/1934. szám.

Nagyméltóságu

H ó m a n B á l

vallás és közoktatásügyi m. ki

Tichy Gyula

Mücsarnok. Rossyó

1909. graf. nemzeth. Enak

492, 498, 503, 514, 662

~~Augsburg b. G.~~ III. 21, 33, 36, 37, 39, 40,

~~III, 112~~ 111–114, 206, 209,

TICHY GYULA

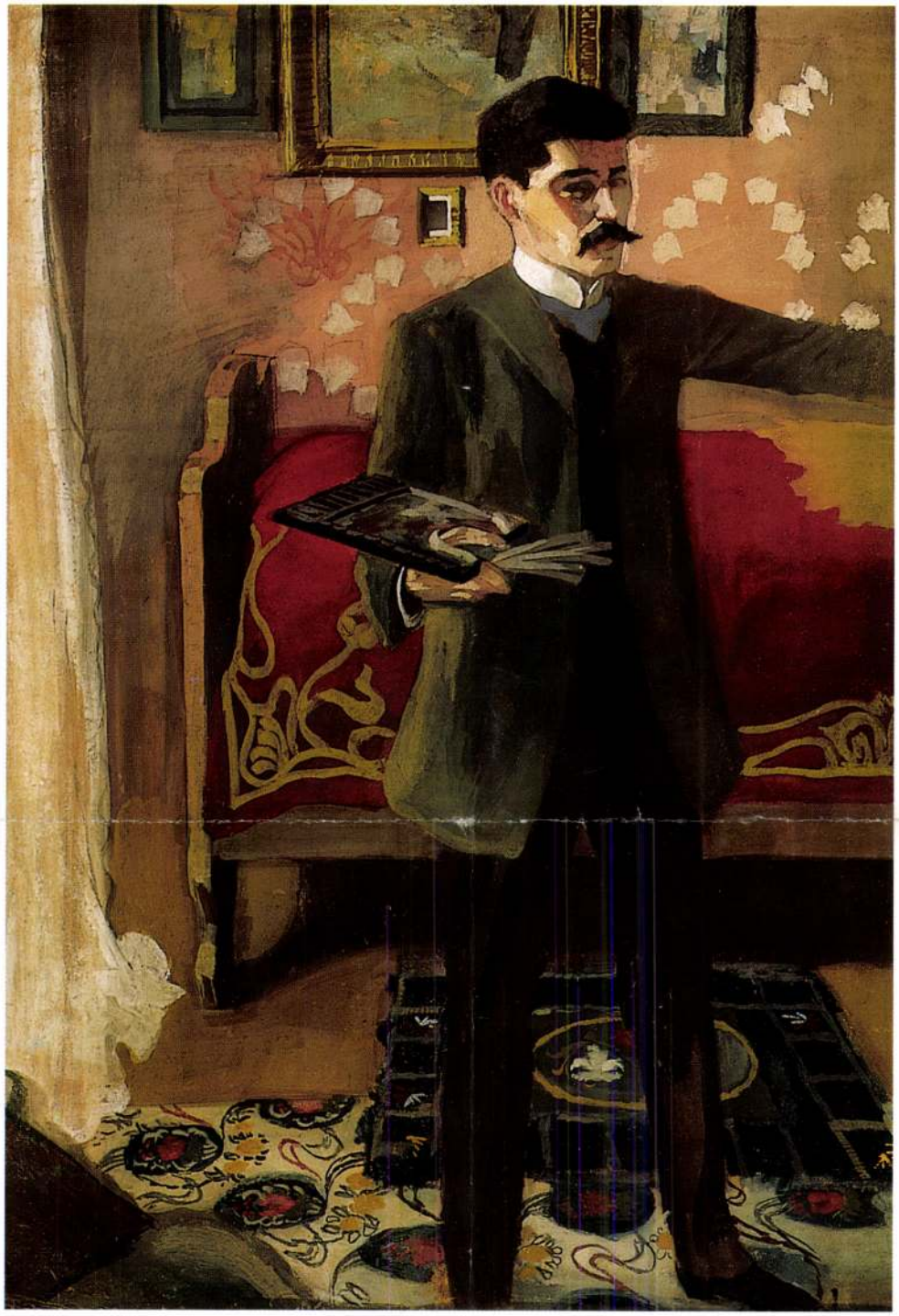

37

37 • TICHY GYULA (1879–1920)

A festő önarcképe

74 × 51 cm
Tempera, papír
Jelzés nélkül
Kikiáltási ár: 480 000 Ft

38 • PERLMUTTER IZSÁK (1866–1932)

Holland kislány

75 × 60 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Perlmutter 1898
Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

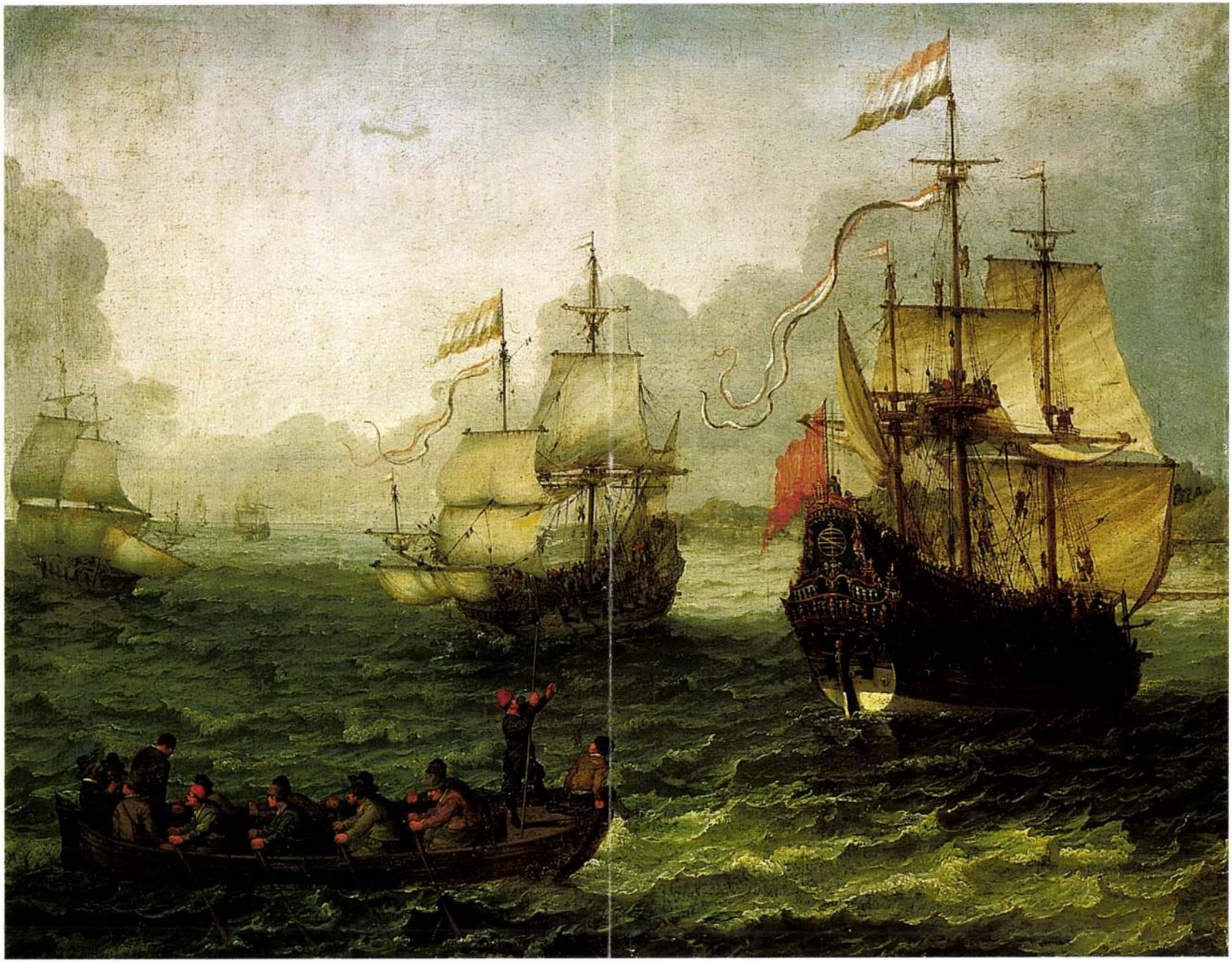

MDK

Tichy Gyula

Károlyi Mihály gr.féle plakátpályázatra...
Mücsarnok, 1899. 22.sz. 348 l.

Tichy Gyula festő és grafikus

Pesti Hirlap. 1920. jul. 10. 2

Halálozás

Tichy Gyula festő

Népszava 1920. jul. 11. 4. o.

Tichy Gyula meghalt

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
372.

Péczely

T i c h y G y u l a :

Verandán.

Linoleum-metszet.

M Ű V. É S Z E T
VII.évf.1908.
369.l.

Péczely
Béla

T i c h y G y u l a :

R o k o k ó .

Tollrajz

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
247.l.

Péczely
Béla

T i c h y G y u l a :

Ex libris/Páncélos nő/

Tusrajz

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
271.l.

Péczely
Béla

T i c h y G y u l a :

Könyvjegy/"Magyart a magyarnak"/

A Müvészet pályázatán megvásárolt
terv

Tichy Gyula

Irod.

Elek Artur:
Az ujabb magyar
grafikai művészet.
Magyar Művészet
1937. 202. l.

MDK

Tichy Gyula

koll.kiáll. a Szt. György Céhben.

A Gyüjtő, 1916, 23-26 l.

MDK

Tichy Gyula

Farkas Z: Tichy Kálmán és Gyula.
A Gyüjtő, 1916. 1-11 l. képek.

Tichy Gyula
rajztanár
ág. ev. Jógimn.
Bpest
1905

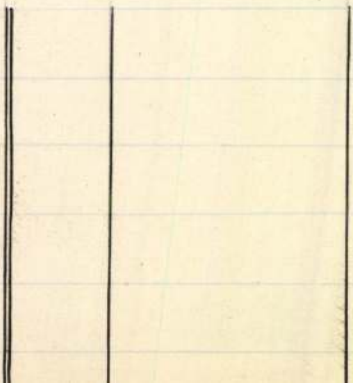

Tichy Kálmán és Gyula

irod

Farkas Zoltán: Tichy Kálmán és Tichy Gyula. A Gyűjtő. 1916. 1—11. l. (Képekkel.) –

A Tichy testvérek vízkarcait 1915 ben négy mappában kiadta a Szent György Céh –

1916 jan.–febr. Tichy Kálmán és Gyula kollektív kiállítása a Szent György Céhben –

A Gyűjtő 1916. 23–26. l.

Ezt a Tichy-számot esetleg lásd a feldolgozásnál –

Innocenz, XI. papa VII. 261.

MDK

Tichy Gyula

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Müvészház, 1923. márc.

15 l.

TICHY 1. *Gyula*, festő, * Rimaszombat 1879 aug. 28., † u. o. 1920 jún 22. A bpesti képzőműv. főiskolán Székely Bertalan, Nagybányán Hollósy tanítványa. Kiállításokon gyakran szereplő művei a nagybányai művészkör törekvéseihez csatlakoztak.

K. gy. II. 534 l

IX.

CSILLA

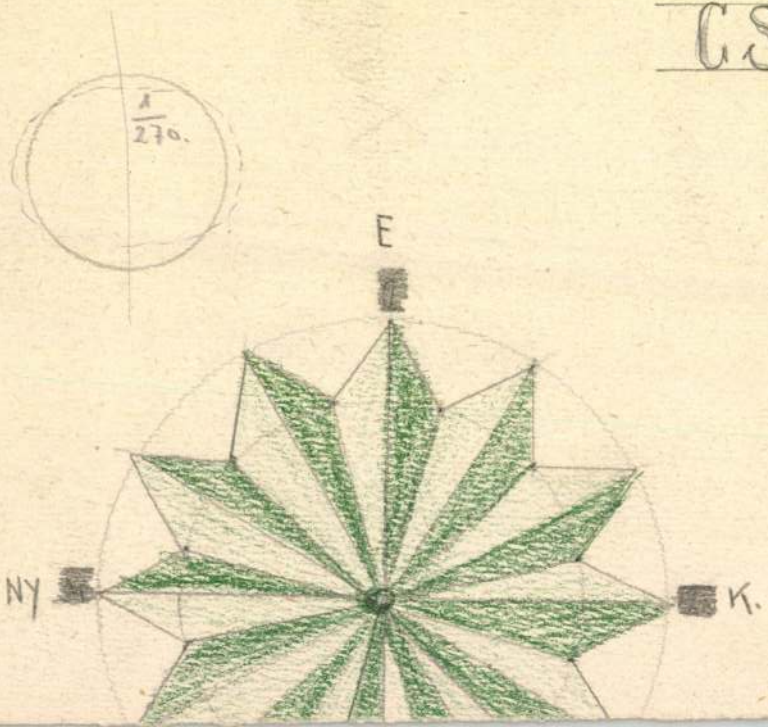

Tichy Gyula és Kálmán

koll. kiáll. Szent György Céh.

vód

z

Az Ujság

1916. jan. 30.

(e. a.: Tichy Gyula és Kálmán kiáll. tász.)

K.

sabb, mint bármikor azelőtt volt. Hisz annyi hamisítás azelőtt évtizedeken át nem történt, mint most egy hónap alatt. Hogy a hamisításnak ez a fellendülése éppen napjainkban megy végbe, annak egyik fontos oka az, hogy soha azelőtt műtárgyak ily kereslete nem forgott fenn, mint éppen ma. E keresletet okául több dolgot lehet felhozni, de egyik legjelentősebb oka kétségen kívül a műgyüjtemények teljessé tételének szándékában különösen a tengerentúli civilizált országok nagy városai részéről rejlik. Másik fontosabb oka a közlekedésnek fejlődése, amely könnyüvé teszi oly helyek felkeresését a nagy utazóközönség számára is, amelyeket azelőtt szinte lehetetlen volt felkeresni és ezért ismeretlenek is voltak. Ezt a hozzáférhetőséget aztán fokozza még a művészeti kiadványok sokasodása és a vele járó, egyrészt azt okozó, illusztrációs technikának fejlődése. És végül mindent összevéve: a művészet iránti érdeklődés általános fokozódása világszerte, ami természetesen visszahat a gyüjtés szenvedélyére is. Hosszú láncolata ez a jelenségeknek a művészet javára. Hogyne lenne több alkalom a hamisításokra most, mint azelőtt. És ez ellen más mód nincs, mint az egyszerű védekezés; vagyis a hamisítványnak felismerésére való képesítés, kioktatás. Szerzőnek könyvével ugyanaz a célja. Némileg hasonló az ő könyve az Eudel-féle német fordításban nálunk sem ismeretlen könyvéhez, de mégis más. Kis könyvében a hamisításoknak változatos sorozatát mutatja be és beszéli el. Tárgyalja a hamisítóknak fogásait, eljárásait és azokra példákkal is szolgál. Irálya a könyv olvasását azonkívül is könnyüvé és élvezetessé teszi. Kiemeljük, hogy a tudós szerzőnek e kis könyvében több gyakorlatiasság van, mint sok más fóliánsban; így tehát művészettel bármiként foglalkozóknak vagy gyüjtőknek is igen ajánlható. CSÍZIK GYULA.

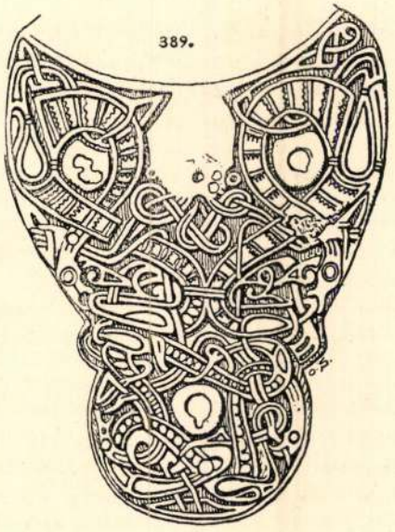

389. FIBULA-RÉSZLET. ILLUSZTRÁCIÓ SALIN KÖNYVÉBŐL. NORLANDS, NORVÉGIA.

R. NEUGEBAUER und I. ORENDI Handbuch der orientalischen Teppichkunde, mit einer Einführung von Richard Graul. Mit 152 teilweise ganzseitigen Textabbildungen, 1 Titelbild, 16 mehrfarbigen Tafeln, 12 Motivblättern, 1 Karte. — Hiersemanns Handbücher. Band IV. Leipzig 1909. 8-r. XII, 246 lap.

Hogy erről a tetszetős kézikönyvről méltányos ítéletet mondhassunk, nem szabad szem elől tévesztenünk keletkezésének történetét, amint azt az előszó elmondja. Neugebauer mint gyüjtő a keleti szőnyegipar terén első sorban a mult század termékei iránt érdeklődött és miután az eddigi irodalom éppen ezzel a legnagyobb mennyiségben látható és aránylag könnyen vásárolható portékával bánt legmostohábban, pótolni akarta ezt a hiányt egy olyan kézikönyvvel, mely a szőnyegvásárló közönségnek segédeszközül szolgálhatna és megkönnyítené neki a típusok megkülömböztetését és értékelését a kereskedők felületes és sokszor rosszhiszemü adataival szemben. Csak a kiadó kívánságára, sőt mintegy bevezetésül egy fejezetet a régi keleti szőnyegekről is (1800-ig) — ez az I. szakasz; a II.-nak azonban csak a technikai kérdéseket tárgyaló fejezetét írhatta meg, a többi halála után Orendira maradt. Ilyenformán N. azt a részt írta meg, amelyre nem érezte magát hivatottnak és ez mentségéül szolgál; a mentségre pedig van némi szükség, mert ezt a dolgozatot némely előnyei mellett is felesleges munkának kell neveznünk most, miután ez a téma olyan kitünő feldolgozásban részesült mint Bode kis könyve: Vorderasiatische Knüpfteppiche aus älterer Zeit; ez utóbbinak anyaga gazdagabb, időrendi beosztása következetesebb, művészettörténeti súlya pedig — a szó legjobb értelmében — éppenséggel hasonlíthatatlanul nagyobb. N. dolgozatának talán az az egy új erénye van, hogy egy pár régi kaukázusi szőnyegről is megen lékezik. Úgy látszik, némi kedvetlenség nyomait is magán viseli, erre szeretnék visszavezetni egy-két nem nagy, de bosszantó botlást, mint aminő az, hogy az ábrákra való utalás néha téves és haszontalan keresgélésre kényszeríti az olvasót, vagy hogy az ábrán közölt szőnyeg tulajdonosát ill. hamis nyomra jut az ember. (Pl. a 15. ábrán látható szőnyeg nem a Giergl- vagy Orendi-gyüjteményé, hanem a Manufacture des Gobelins gyüjtemény tulajdona, holott az előszó értelmében, l. XII. lap, az előbbi feltevésre kényszerül az olvasó.)

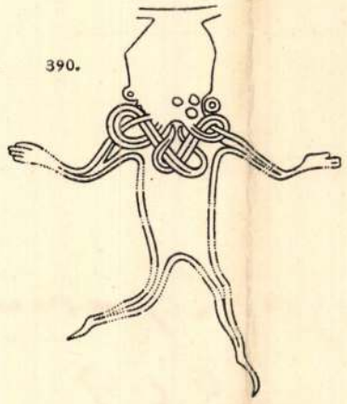

390. EMBERI ÁBRÁZOLÁS. A 389. SZ. FIBULÁRÓL.

Annál teljesebb elismerés illeti a könyv második részét. Itt legfeljebb azon kell sajnálkoznunk, hogy ez a rész nem ölel fel nagyobb anyagot és különösen, hogy színes képei nem számosabbak, — de ismerve az utóbbiaknak költséges voltát, hálásaknak kell lennünk azért, amit kapunk.

Az ügyes és röviden mindenre kiterjeszkedő technikai bevezetés után szerzőnk négy nagy csoportra osztva tárgyalja a XIX. sz. keleti szőnyegeinek azt a részét, melyet művének anyagául kitüzött, — mert a keletázsiai, indiai és északafrikai szőnyegeket nem vette fel kézikönyvébe.

A kisázsiai szőnyegek két csoportra oszlanak: az elsőbe tartoznak az ott egy idő óta fennálló gyári üzemek — pl. a herekei császári gyár — termékei; a másodikba a házipar köréből kikerülő szőnyegek, városok és vidékek szerint csoportosítva, amennyiben ez az európai irányban megváltozott termelési viszonyoknak mindinkább erősödő befolyása, a kisebb területekre jellegzetes minták keveredése mellett ma még lehetséges. A túlnyomó többséget természetesen az imaszőnyegek teszik. A kaukázusi csoport kissé unalmas geometrikus mustráival nehezebben osztható alcsoportokra. — Gazdagon — 6 kisebb csoportra — tagolódnak a színpompás perzsa szőnyegek; a típusok változatossága, a rajz finomsága Perzsiában maig sem veszett ki egészen. — Utolsó helyen tárgyalja szerzőnk a sötét alapszíneikkel és egyhangú mintáikkal néha szinte kissé nyomasztó hatású középázsiai szőnyegek csoportját.

Minden csoporthoz külön lapokon állította össze a szerző a legjellemzőbb motívumokat; ez praktikus, kár, hogy nem készített gazdagabb gyüjteményt és hogy nem jelölte meg határozottan az egyes vidékekre különösen jellegzetes mustrákat, — ilyenek ma is vannak, ha nem nagy számmal is, amint az a szövegből is kitűnik (pl. a ghiordesi szegélymustra). Legvégül a régi perzsa szőnyegek legfőbb motívumait is összeszedte a szerző.

A szöveg mindenütt egyenesen az ábrákhoz kapcsolódik, a képben be nem mutatott típusokról nem esik szó, ami a könyv gyakorlati célját tekintve feltétlenül helyeselhető. Minden típusnál közli a szerző a szokásos méreteket, színeket és árakat, valamint a kereskedők körében szokásossá vált hamis, vagy legalább is szükségtelenül általánosító elnevezéseket, — mindezért a vásárló közönség hálás lehet neki, aki, mint egy nagy szőnyegkereskedő cég feje, ezekben a kérdésekben kompetens. A legteljesebb dicséretet érdemlik az illusztrációk, melyek kis méreteik mellett is feltünően élesek és tiszták, ami pl. Bode idézett könyvének a képeiről éppenséggel nem állítható. — A könyv a legmelegebben ajánlható azoknak, akik nem a dolog hisztorikumára, hanem a ma is sűrűn előforduló típusok között való eligazodásra vetik a fősúlyt.

Cs. S.

RÖPKE LAPOK címén adja ki a Kner-féle gyomai nyomda specialitását képező báli meghívókra vonatkozó mintakönyvét. A mi szempontunkból az idei kiadványnál is csak azt a figyelemreméltó körülményt tartjuk kiemelendőnek, hogy Kner dicséretreméltó kitartással keresi a kapcsolatot a magyar művészettel a meghívók tervezeténél. — Bizonyára a művészibb nyomtatványa kelendőbb is.

TICHY GYULA. Egy tusosüveg meséi. Csinos kiadvány jelent meg, anélkül hogy kiadója, elárusítási helye és ára jelezve lenne rajta. Szerzője Tichy Gyula rajzokban kifejezett ötleteket, hangulatokat és gondolatokat kötött bokrétába benne.

A mi grafikánk jóvoltából újabban mind több és több szöveg nélküli könyv készül. Azt mutatja ez, hogy rajzoló művészeinknek sok a mondanivalójuk. Hogy ezzel arányban a közönségnek is felkelne velök szemben az érdeklődése, az már más kérdés. Sajnos, a tapasztalás azt mutatja, hogy többnyire az ilyen könyvek a szerző költségén, igen szűk baráti kör számára látnak napvilágot.

Valljuk meg őszintén, ebben a művészeink is hibásak. Annyira magános úton járnak, hogy nem mindenkinek van kedve őket oda követni. Már Kozma, még inkább Aiglon egyéni fantáziával körülzárt világban mozognak s újabban megjelent kötetével azt mutatja Tichy is, hogy saját felizgatott képzelme nem mindenki számára ad érthető és élvezhető képet.

Azért Tichy művészete igen érdekes. Ha van is benne borongós fásultság, komolysága felől mégsem hágy sohasem kétségben. Talán ott lel magára legjobban, ahol a reprodukcióra való dúcot is maga munkálja meg, mert ott az anyag és a technika jótékonyan befolyásolják.

Linoleumban például szélesebben fejezi ki magát, tömörebben gondolkodik s így legalább is erős dekorativ értéket nyernek mondanivalói. Az a bizonyos szimbólikus kéz különben könnyen elsiklik a bizarrságok, a szeszélyek, sőt talán a kellemetlen érzést keltő vonaljátékok határáig.

Sz. G.

Magyar Iparművészet
1909.

Tichy Gyula

Thieme Becker

XXXIII. 134. l.

(Lyka)

DÍSZNYEREG.

Vázza ezüstlemezre alkalmazott magyar sodronyzománczczal és drágakövekkel gazdagon diszítve. A nyeregvánkos aranyszállal hímzett vörös bársony. XVII. század. Gróf Teleki Samu tulajdona.

Tichy Gyula

Tichy Gyula. Irta Szablya János. U. o.

Kévé könyve VI. k.

(Művészet 1914, 785. l.)

Olasz Jestészeti iskolák

IX. 176.

 1909. II. 7.

MUTATVÁNYOK TICHY GYULA: „EGY TUSOS ÜVEG MESÉI" CÍMŰ MŰVÉBŐL

CÍMLAP TICHY GYULA LINOLEUM-METSZETE

TICHY GYULA RAJZA

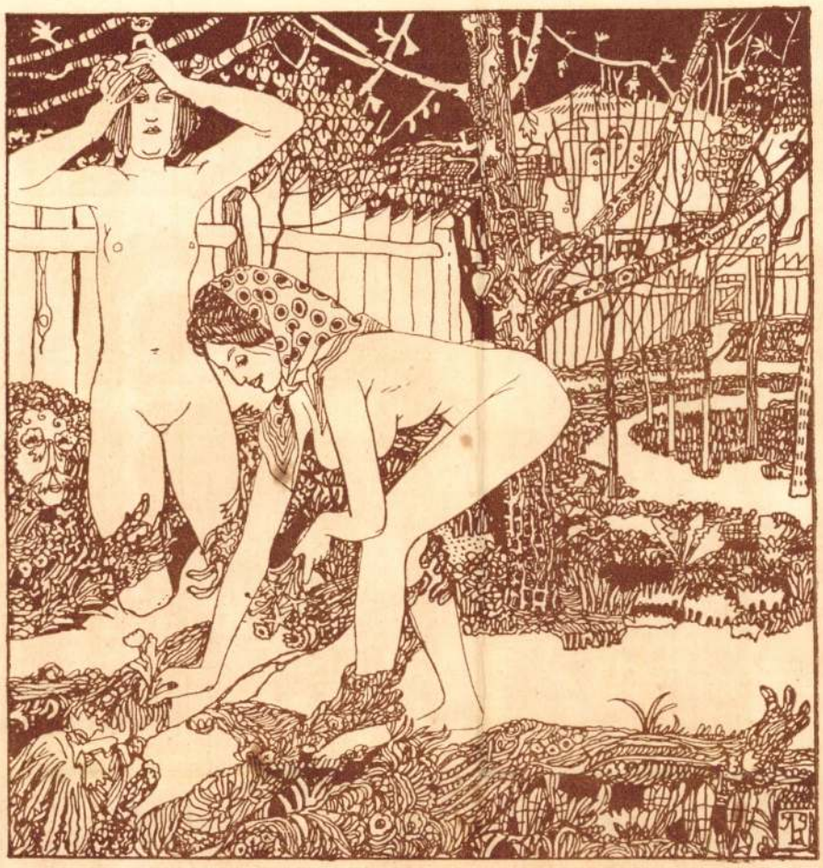

AZ ELSŐ NYÁRI NAP TICHY GYULA RAJZA

Tichy Gyula

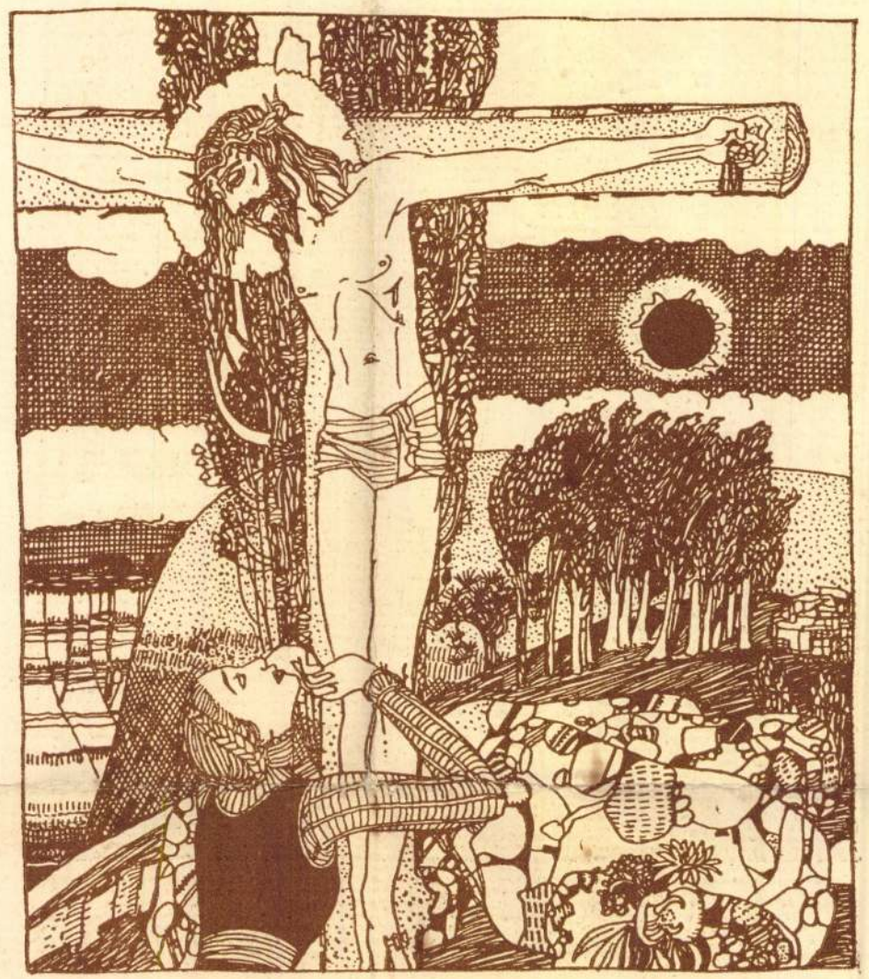

GOLGOTHA TICHY GYULA RAJZA

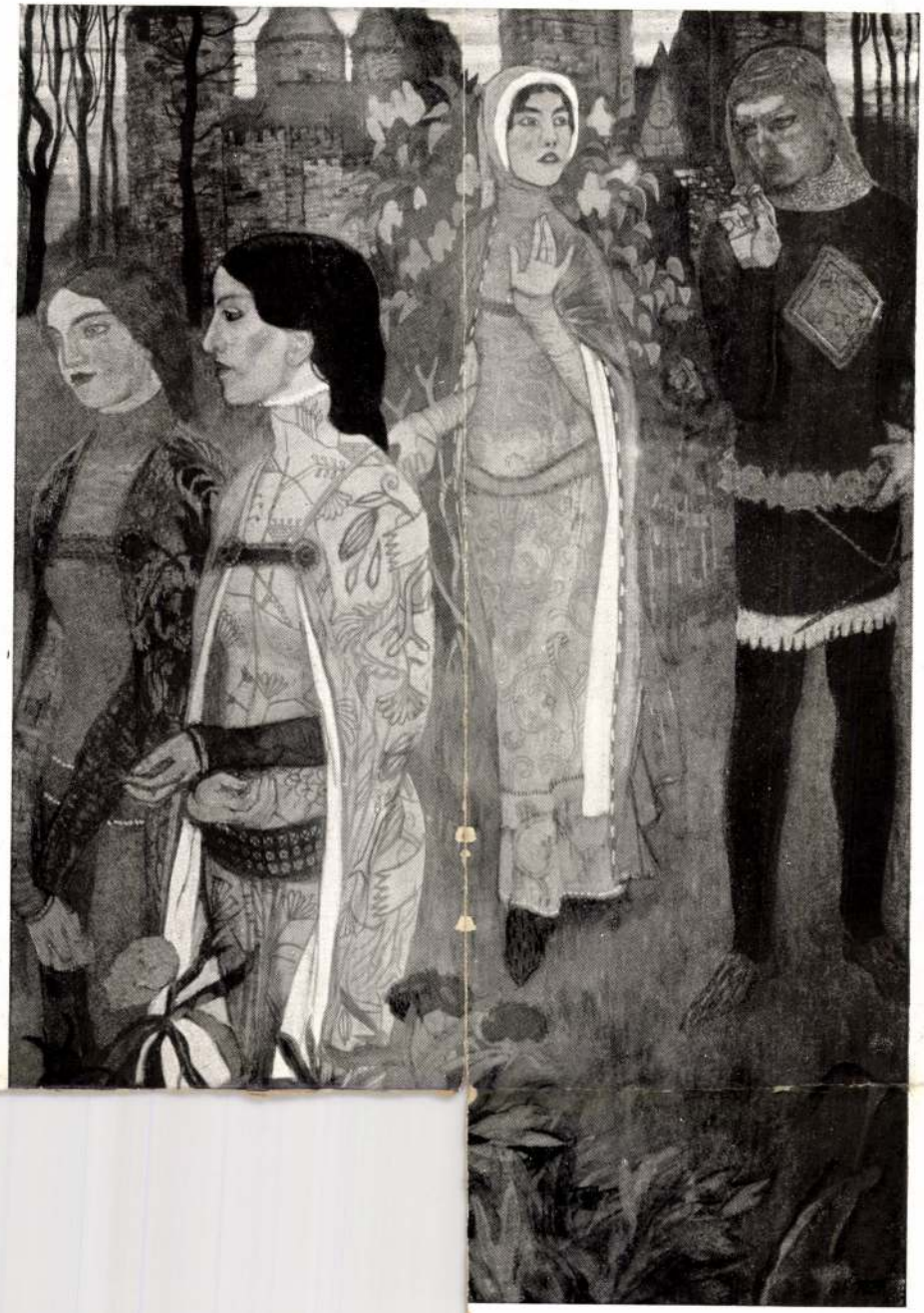

TICHY GYULA

A Nap, 1911. 3-4.

Tichy Gyula

MDK

Tichy János

nyomdász

1840 ig vezeti a nagyváradi nyomdát, majd Tichy Alajos, s végül Tichy Ákos.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói Grafikai Szemle 1893. 4 z 55 l.

MDK.

Tichy János
nyomdász

1808 ban megvette gazdájától Goldlieb A. Kol a nyomdát. Ő már régen volt a nyomdánál alkalmazva mint factor. Goldlieb így ír róla „Ez a Tichy nevű factorom jeles jó ember, dolgozó ő úgy fog dolgozni mint akármely legény"
Firlinger k. Nagyvárad könyvnyomt. nak története
Grafikai Szemle 1902 évf. 12 f. 200 l.

2

Tichy János
nyomdász

1839 ig vezette a váradi nyomdát tobb mint 30 évig kétszáz könyvön felül jelentek meg keze alatt a művek. Magyar ember volt de tudott románul és németül is jól.

Fritinger K.: Nagyvárad könyvnyomt-nak történet
Grafikai Szemle 1902 évf. 12 z. 200 l

MDK

Tichy János Ferenc

nyomdász

1806-ban vette át a nagyváradi zemi-
náriumi nyomda vezetését. Majd
vétel utján T. birtokosa lez a nyomdá-
nak.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1893 évf 4.7

Tichy János Ferenc

nyomdász

l

Kertész nyomtatott

276. l

I., 1880., 301—302. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien. XIV., 1881., 166. l. — Tört. Főcsoport., 2352—2354. szám. — Czobor—Szalay II. kötet, 314. l. (Képe 312. l.) — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp., 1898., 104. l. — Forster: Magyarország műemlékei II. kötet, Bp., 1906., 284. l. — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n. 174. l. (a tálca képe). — Dankó József: A koronázás egyházi műtárgyai, MIP, XX., 1917., 24. l. (a tálca képe 39. l.) — Gerevich Tibor: A koronázási kincsek. Vasárnapi Ujság, 1917., 30. l. (Képe 29. l.) — Lepold—Homor 72. l. — Gerevich PA, 190. l. — Lepold: Esztergom . . . A Műgyüjtő II., 1928., 245. l. — Lepold: Adatok 9. l. — Genthon: AZEFK, 14. l. (22. kép). Lepold Katalógus 83. sz.

AMBRUS FŐHERCEG KELYHE, (271. kép) aranyozott ezüst, trébelt passiójelenetekkel és drágakövekkel. Talpán augsburgi hitelesítő bélyeg és I. I. V. mesterjegy.
Mag. 29 cm.
Johann Jacob Vogelhund augsburgi ötvös műve 1717-ből. Patenája Anders bécsi ötvöstől, az Isten bárányva vésett képével.
Ambrus főherceg, prímás ajándéka, 1808. — Először az 1818. évi leltárban.

Dankó 79—80. l. (Képe XVII. tábla). — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV., 1881., 208. l. — Czobor—Szalay II. kötet, 314—315. l. (Képe 312. l.) — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp., 1898., 104. l. — Esztergom vár-

Tichy József

A tarnopráció építése (grafika emlitve)

Nagnava 1967 X 22. 7 old.

Tichy Kalmán

festőművész

KÖVE-művészegyesület kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.- Igen finom technikájú s gazdag fantáziára valló mesc illusztrációi szerepelnek a kiállításon

Magyarország
1929.11.13.

Tichy Kalmán

festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. A megszállott Rossyóról a kedves, meschumoru fantáziának olyan példáit küldte, melyek a világ legjobb és legnépszerűbb könyvillusztrátorainak munkáival egyértékűek

Ujság
1929.11.10.

Tichy Kálmán

festőművész

KÚVE-művészegyesület kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Nevelő grafikus.

Esti Kurir
1929.II.10.

Pécsy Kálmán

festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállítása - Szegedi Szalonban -
képével szerepel.

Szegedi
1939.II.5.

Tichy Kálmán

festőművész

[illegible] Művészegyesület kiállítása - Benzeti Szalonban - képével szerepel.

Ujság
1929.II.5.

Tichy Kálmán

Testőrüvész

KÖVE Hüvészegyesület kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.II.5.

Tichy Kálmán
Istörnüvész

Kéve Művészegyesület kiállítása - Munszti szalonban - valódi mesefantáziát árulnak el színes illusztrációi. —

Budapesti Hirlap

1929 II. 10

Tichy Kálmán
festőművész

Kéve kiállítása – nemzeti szalonban –
fantáziát lengőző mesekéncivel szerepel.

Magyarság
1929 11.10

Tichy Kálmán
Istörnivér

Kéve művészcsoport kiállítása – nemzeti szalon-ban – gondag fantáziával illusztrál.

Nemzeti újság
1929 II. 10

Tichy Kálmán
Istörnövér

Kéve biáccitása – nemzeti szalmben-
nagyon érdekes, dusfantáziáju szép mese-
sorozata. –

Az Est
1929 11.10.

Tichy Kálmán
Istőmüvész

Kéve művészcsoport kiállítása – nemzeti
szalonban – színes mesekiszterációival szerepel.

Pesti Napló
1929 11. 10

Tichy Kálmán
Istőmüvész

Kéve művészcsoport kiállítása - nemzeti tachonkan-
tinom s ötletes mescillusztrátor. –

Pesti Hirlap
1929 II 10.

Tichy Kálmán
Jutőművész

Kéve művészegyesület kiállítása – nemzeti
szalonban – fantasztikus illusztrációival szere-
nek –

Magyar Hirlap
1929 11.10.

MDK

Tichy Kálmán

K.J: Olaszorsz. képek kiáll. Magyarság,
1943. ápr. 21. 4 l.

MDK

Tichy Kálmán

Magyar művészek olasztárgyu képei a N.Szalonban.

Uj Magyarság 1943. ápr. 22. 8 l.

Ichy Kálmán, festő-grafikusművész,
Mezei Ottó: Demonok, szörnyek, bestiák 1898-1938. Térzek
Galéria 1986. XI. 11-XII. 5.

2. Párduc az ürben, színes toll, tus, 21.8 x 14 cm,
1910 k.

Művészet, 1987. május, 44-old.

Tichy Kálmán, festő-grafikusművész

a Keiskeméti Galéria nagytermében mégsem száraz filológiai feb adatot teljesít a Kéve-kiállítás, a Lifrapalotában üdítően érdekes gyűjtemény látható ezen a nyáron. Mihály Rezső gobelin fali-szőnyege egyedül is feleltetne a grafikák soványságát és különösen felelteti a bemutatott együttesben, Kozma Lajos-bútorok és lámpa, egy dekorátor Tichy Kálmán-akvarell, meg egy Kövesházi Kálmán-majolika társaságában. /említve/.

Rózsa Gyula: „Alkotóközösség" a századelőn.
Népszabadság, 1984. júl. 13. 7-old.

Tichy Kálmán

Kevé 20 ir kiáll, 1929

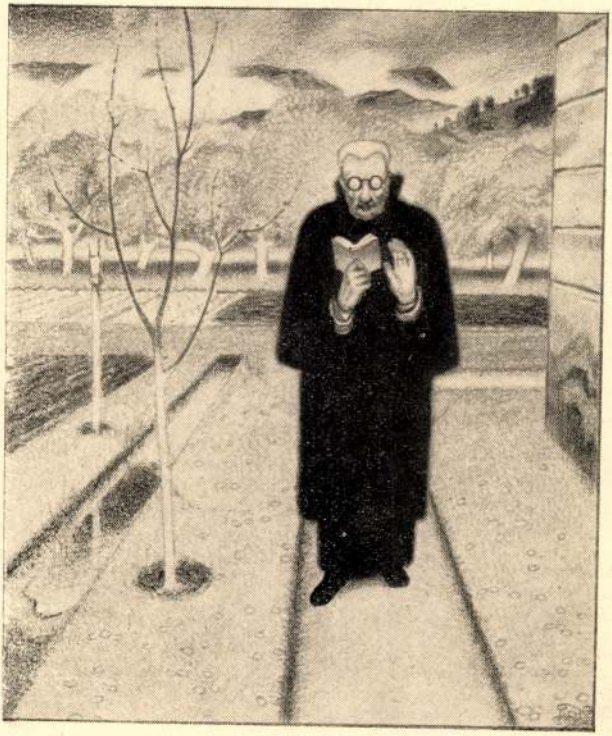

Tichy Kálmán: Breviarium.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1969 JAN 2 6

EVANGÉLIKUS ÉLET

1021

SZIVÁRVÁNY

Tichy Kálmán festőművész emlékére

Elment hát ő is, egy meleg sugárral
szegényebb lett megint az életünk.
Gyászunkban mégis lehet gazdagodnunk,
mert a síron túl tovább nézhetünk.

Tichy Kálmán

Nézem valószínűtlen vékony arcát,
keskeny újjait, szikár termetét,
szinte nem három, csak egy dimenzióban,
hogy annál szélesebben hintse szét
mindazt a gazdag és áradó kincset,
amely felülről reá bízatott.
Csendes szavai és finom ecsetje
milyen sokunknak szívéig hatott.

Festőművész volt, s íme itt
látom gazdagon elém bomlani
életének szivárványszíneit.

Lila. Vészekkel terhes éjjel...
Gecsemánékert. — Előttem egy képe:
Urunk értünk megvívta harcát,
ezért volt — neki — békessége.

Ezért nyílt meg előtte is az ég,
a nappali ég,
a derűs, fényes ég,
békesség.
Kék.
Zöld.
Zsendülő füvön,
duzzadó rügyön
csillan a fény,
el nem múló,
megújuló remény,
tavasz.
Sárga.
Egy megajándékozott élet
bő aratása,
áradó gazdagsága,
nyár.
Narancs.
Mesék, színek, csodás színek.
illatos narancsligetek.
Piros.
Szeretet.
Mindent elöntő szeretet.
Már egybeolvadt a szivárvány:
fehér ruhában hazaérkezett.

Dr. Molnár Gyula

Cikksorozatu
legtöbbet vit
érkeztünk: *Jé*
hoz. Bármenny
sok hívő emb
„vitatott kér
meg kell mon
nyugati országi
teológiai prof
szek és gyülek
számmal fogl
feltámadásának problémájával és a legtarkább álláspontot foglalnak el vele kapcsolatban. Szeretném hangsúlyozni, hogy nem „ateista" emberek, hanem *keresztyén* emberek vitájáról van szó. Sokszor nagyon szenvedélyes vitájáról!

Ez a vita egy — lapunkban megjelent cikk nyomán — („A legrégibb húsvéti történet") némileg hozzánk is átcsapott és itt-ott ugyancsak szenvedélyessé vált. Voltak hozzászólások, amelyek szerint a nevezett cikk „kitűnő", mások viszont — nagyon jellemzően! — odáig mentek el, hogy ezt kérdezték: „A cikk írójának *ugyanaz* a Bibliája van, mint nekik?".

Vajjon mi húzódik meg „Jézus feltámadásá"-ról szóló viták mögött külföldön és idehaza? Elsősorban egy *pozitív* irányú munka és eszmélődés! Meggyőződésem szerint azok a professzorok, lelkészek és gyülekezeti tagok, akik a kérdésről egymással szembenállva vitatkoznak, *valamennyien az egyház és a hívek javát akarják.* Végeredményben a vitázók egy része azt akarja, hogy a *keresztyén hit középpontja tehát Jézus feltámadása,* ne szenvedjen csorbát a modern tudományok, a technikai civilizáció világában sem, illetőleg elfogadható legyen annak az embernek a számára is, akinek nemcsak szíve, de *feje* is

ket hord magában. Az egyik ugyanis — nevezzük „ál-modern"-nek — az egyház feltámadás hitét erőszakolva, össze akarja hangolni korunk világképével és gondolkodásával, a másik — nevezzük „naiv fundamentálizmus"-nak —, erőszakosan *be akarja csukni a szemét* a teológiai tudomány történet-kritikai eredményei előtt, mely eredmények arra kényszerítenek, hogy a feltámadással kapcsolatos — gyakran „néphit"-jellegű — korábbi álláspontjukat feladják.

Ezek után hogyan nézzünk Jézus feltámadására?

A MI VILÁGUNKBAN TÖRTÉNT

Jézus feltámadása itt a *földön,* közelebbről Jeruzsálemben történt. Egyetlen sort sem olvastunk az Újszövetségben arról, hogy *bárki szemtanúja lett volna magának a feltámadás folyamatának* (tehát senki sem látta, hogy Jézus hogyan ül fel a sírban, áll lábra és lép ki a sírból!). Jézus feltámadását *két tény* támasztja alá: *voltak, akik látták magát a Feltámadottat és üres volt a sír.* A szemtanúk a feltámadott Jézussal való találkozásukat elbeszélték másoknak. Ezek az „elbeszélések" évtizedeken keresztül *szájról-szájra* jártak, (egy részüket kisebb „írásokba is foglalták": Lk 1,1) míg vé-

Tichy Kálmán: Ásári jelenet
Fotó: Berényi Zsuzsa

Tichy Kálmánnak főként grafikai munkássága jelentős. Már fiatalon elnyerte *Szinyei-Merse Pál* tetszését finom rajzú aquatintáival. Egymás után aratta a sikereket. Itáliai ösztöndíjban részesült, alkotásait megvásárolta a *Szépművészeti Múzeum*. Érdeklődése a sokszorosított grafika felé fordult. Gyakran jelentek meg általa illusztrált könyvek. 1948-tól haláláig Budapesten élt. Itt készültek munkásságának legszebb lapjai, melyeken a szűk budai utcák, valamint a Víziváros házainak sajátos hangulatát vitte rézlemezre. Társadalmi érdeklődését *Albert Schweitzer*, valamint az *Uzsorás* című lapjai tükrözik.

A kiállítás és a katalógus részletes ismertetése végre munkásságuk által kiérdemelt helyet biztosít számukra a magyar és az egyetemes művészet történetében az eddig méltatlanul mellőzött Tichy testvérpárnak.

Kis János

A nyolcadik emeleti, kicsi lakás pillanatok alatt elárulja: gyerekek is lakják. Kedves rajzok, kis köszöntők sorakoznak a falon: „Kedves Anyucika, Boldog új évet és jó egészséget kívánok egész évben — a te Zsuzskád", „Apucikák" — stb. Színek, gyermeki gondolatok kavalkádja, s a mama büszkén nézi a rajzokat: — ezeknek feltétlenül helyük van a lakásban — mondja.

Mielőtt a pincébe, vagyis a műhelybe lemennénk, az életéről, pályájának alakulásáról beszélgetünk.

— Harminckét éves vagyok. Édesapám mérnök, anya velünk volt otthon. Ketten vagyunk testvérek — a bátyám Csavlek András, Munkácsy-díjas festőművész. Gyerekkoromban mindig énekesnő szerettem volna lenni. A nyolcadikból a képzőművészeti gimnáziumba felvételiztem. Felvettek, s kerámiakészítő szakmát szereztem. Megszerettem, de közben énekeltem is. Érettségi után az Iparművészeti Főiskolára felvételiztem, azzal a titkos gondolattal, hogy utána majd elvégzem a Zeneakadémiát. Közben a keramikus pályán már voltak kisebb sikereim: két országos pályázat második díját nyertem meg. A diplomamunkámat a Budapesti Porcelángyárban készítettem el, ott dolgoztam, majd ... ben férjhez mentem, s elkezdtem önállóan dolgozni. A műhely-keresés, a két szülés, a gyermekek nevelése, a műhely berendezése, a pályán való elindulás nehézségei minden időmet elvették, így az éneklés hat évig kimaradt az életemből. Egyszer csak úgy éreztem, hogy megint hiányzik a zene, annak ellenére, hogy az elkészült kerámiáim egy része szorosan kapcsolódik a zenéhez. Így hát tavaly újra elkezdtem az énektanulást, s az idén, május 22-én a Filharmóniánál levizsgáztam és előadóművész lettem.

— *Férj, gyerekek, kerámia, éneklés... Nem sok ez egy kicsit?*

— Úgy érzem, nálam szerencsésen kiegészítik egymást. Az éneklés, a zene olyan erőt és boldogságot ad, amelytől sokkal könnyebben elviselem a hétköznapok problémáit. Ha a kerámiában elfáradok, akkor a zenében felfrissülök, s ez így van fordítva is. Úgy tervezem, hogy balladákat is „átköltök" majd kerámiába. A kiállítás megnyitóján sze-

Tichy Kálmán

Három kiállitást ismertet m.-sign.-val Margitay Ernő:

Garay Akos és Honti Nándor a Könyves Kálmán Szalonban,

Tichy Kálmán és Tichy Gyula a "Szent György-Céh aukciójának keretében,

Kosztolányi Kann Gyula és Mattyasovszky Miklós az Ernst Muzeumban mutatja be müveit.
A felsorolt müvészek alkotásainak értékelése -az egyes nevek szerint- külön cédulákon szerepel, hivatkozással Kosztolányi Kann Gyula nevére.

Élet, Bp. 1916. febr. 27. VIII. évf. 9. sz. 211. lap.

Zsolnay

Tichy Kálmán

Rajza tájképet ábrázol az előtérben tornyos kastélyjal.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. juli. 4. I. évf. 27. sz.
1. lap.

Tichy Kálmán

Kolostorba vonuló szerzeteseket ábrázoló tollrajzát hozza a lap.
Repr.

ÉLET, Bp. 1919. ápr. 4. I. évf. 14. sz. 435. lap.

Tichy Kálmán

Tájképet ábrázoló rajzát hozza a lap első oldalán.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. ápr. 18. I. évd. 16. sz.
503.

Tichy Kálmán

Tájképet ábrázoló rajza szerepel a lap első cimlapján.
Repr.

ÉLET, Bp. 19o9. május 16. I. évf. 2o. sz.
631. lap.

Tichy Kálmán

müvein felismerhető a szecesszió hatása.

Szabady Judit, : "Secession " in Graphic Art.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.

45 sz.

192 1

Tichy Kálmán

Renoválnak a sárban
rézkarc 20x30

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968

Tichy Kálmán

Renoválunk a várban

rézkarc 20 × 30

Dolgozó emberek közötti kiállítás

Kunst múzeum 1968. jan-

Tichy Kálmán

Kron Jenő "feltünően erős tehetségeknek mutatkoznak a grafikai osztályban"- jegyzi meg a kritika a két müvész munkáját méltatva. Az uj Képzőmüvészeti Főiskola növendékei által rendezett kiállitáson bemutatott -valamennyi- mü elismerést váltott ki, a Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban.

A HÉT, Bp. 1910. márc. 27.
XXI. évf. 13. sz. 210-211. lap.

Tichy Kálmán

Szines vizfestményeit kitünő munkának tartja a Müvészet c. rovatban közölt kritika, mely a "Grafika" cimmel, a Nemzeti Szalonban, a Magyar Grafikusok Egyesülete által rendezett "meglepően gazdag" grafikai kiállitásról ir.

A HÉT, Bp. 1911. márc. 26. XXII. évf. 13. sz. 2o6-2o7. lap.

TICHY KÁLMÁN

"Rémület" 1908

"Egyedül"

→ Kozma Lajos

MŰVÉSZET 1985/2/25

Tichy Zólmón

a modern magyar művészet egy kiemelkedő alakja.

Szabadi Judit: L'apparition du modern style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

3001

Tichy Kálmán

Tichy Gyula fivérét a kritika "gyöngédebb lirikusnak"tartja bátyjánál.
Tichy Kálmán finomabb eszközökkel fejezi ki elgondolásait, bár kevésbé tartalmas egyéniség, mint a bátyja, a KÉVE kiállitását ismertető kritika szerint, mely a Müvészet c. rovatban ismerteti a tárlaton résztvevők munkáit.

A HÉT, Bp. 1918. nov. 24.
XXIX. évf. 47. sz. 734. lap.

Tichy Kálmán, festő, grafikus

Rozsnyói születésű. (* 1888 –)

Múzeum alapító.

Szombathy Viktor: A felső-Sajó völgye 270-275.

Élet és Tudomány, Bp. – 1974. febr. 8. XXIX/6.

Pécsy Kálmán

Művei szerepelnek Soó Rezső ex libris,
kisgrafika gyüjteményében

Weiner Mihályné:Magyar ex librisek Soó Rezső kis-
grafika gyüjteményében

Művészettörténeti Értesitő 1974/1 79.old.

Tichy Kálmán és Tichy Gyula

Haranghy Jenő, Lénárd Róbert, Benkhard Ágoston, Remsey Jenő és Remsey Zoltán, Tichy Gyula és Tichy Kálmán, valamint Korniss Eleméné szerepelnek a KÉVE jubiláris kiállitásán, melyet tiz éves fennállásának megünneplésére rendeztek. A résztvevő müvészekről és ott bemutatott müveikről Rózsa Miklós számol be. A két Tichy, -Kálmán és Gyula- a kritika megjegyzése szerint, "már a MÜVÉSZHÁZ-ban bontogatta szárnyait."

A HÉT, Bp. 1917. nov. 11.
XXVIII. évf. 45. sz. 718. lap.

Tichy Kálmán. [ ]

L: Tichy Gyula

-: □ Tichy Gyula

Esti Hírlap, Bp. 1970 júl. 7.

2.

Tichy Kálmán

"A Szent György-Céh aukciójának keretében két Tichy lépett a közönség elé"-irja m. sign.-val /Margitay E./ A fiatalabb Tichy Kálmán a sulyosabb egyéniség. Akvarelljei, rézkarcai, talentumos, vérbeli müvészre vallanak. "Rozsnyói utcarészletek" c. alkotásán látszik, hogy felfelé haladó uton jár.

Tichy Gyula az idősebb müvész. Az idők folyamán nem sokat változott. "Ma is szimbolista, előadásmódjában és technikájában nem elég egyéni!" A "három kiállitás" c. kritikában felsorolt müvészek nevét lásd: Kosztolányi Kann Gyula nevénél.

Élet, Bp. 1916. febr. 27. VIII. évf. 9. sz. 211. lap.

Tichy Kálmán, jestö

Ugemlítve.

Jócsik Lajos: Félnázada Gombanögön 68-73

Forrás, Kecskemét, 1978. dec. x/12.

Tichy Kálmán

Az alant felsorolt művészek a KÉVE kiállitásán mutatták be müveiket, melyekről a Margitay-kritika a következő értékelést adta:
Lénárd Róbert: „Penzance rézkarca és a Charing Gross Bridge akvatintája elsőrendüek. Kiváló művész. Vedutái, figurális alkotásai kvalitások."
Tichy Gyula és Tichy Kálmán: A két művész annyira hasonlit egymásra, hogy alig lehet megkülönböztetni őket. Grafikusok mindketten, s ez festményeiken is észrevehető. Munkájukban "van valami ódon hangulat, s a mesemondás naivitása, valamint némi magyarság. "Részeg vőlegény", "A befalazottak", "Lakoma a fogoly tiszteletére" c. müveik is ezt bizonyitják." Fenti kritika teljes művésznévsorát lásd: Haranghy Jenő nevénél.
Élet, Bp. 1917. nov. 11. IX. évf. 45. sz. 1099-1101. lap.

Tichy Kálmán festő- és grafikusművész

Két rokonszenves festőtestvér – Tichy Gyula és Kálmán – érzékeny hangulatok megragadásával idézte a posztimpresszionizmus jegyében környezetét, elsősorban Rozsnyó csöndes látványértékeit s ezzel hozzájárult egy képileg ritkan láttamozott táj vizuális megörökítéséhez. /említve/.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 17.

Tichy Kálmán, festő- és grafikusművész

Kis János: A Tichy testvérek emlékkiállítása.
Pesti Műsor, 1979. júl. 11

Tichy Kálmán

Rózsa Gyula: „Alkotókőrösség" a századelőn
A kévé művészegyesület kiállítása a Kecskeméti Galériában

Népszabadság, 1984. VII. 13

Tichy Kalmán

Kiállítás a Fiszel Galíriában

Magyar Nemzet 1986. XI. 12.

MDK

Tichy Kálmán

Akt, toll

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Tichy Kálmán /Rozsnyó 1888, ---?/festő, grafikus.

1900-1902- ig Hollósy Simon Müncheni magániskolájában tanult, majd Budapesten a Képzőművészeti Akadémián Olgyai Viktor tanítványa volt.
Hosszabb időt töltött a Magas Tátrában olajképei jelzik ezt az állomását. Festésmódjában a nagybányai plein art festészetből indult ki.
Ismert "Az üveg meséi"c. linómetszet sorozata. Olajképeit pasztőzusosan festette. Rimaszombatban és Rozsnyón számtalan magángyűjtőnél találhatók művei.

1945- től Budapesten élt.

Kiállításai: Gömöri festők művei a XX.század első fele, Rimaszombat 1966,

Irodalom: Gömöri festők művei, a XX. század I.fele katalógusa. Előszó: Dr.Midlik István.

Tichy Kálmán festőművész
Vagyondézsma, linoleum metsz.
KEVE XVI.kiállitásának katalógusa
Nemzeti Szalon, 1925.november

III. kép. *Pittoni:*
Borromei Szent Károly áldoztat.

MDK

Tichy Kálmán, festö

618. Illusztrációk. Vizfestmények.
621. Illusztrációk. "
624. Illusztrációk. "

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 43.l.

Tichy Kálmán/1888-

MTK

"Magyar Gyafikusok Egyesülete - Kiállitás" 1911.

"A Kéve Kiállitása" é.n.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

40.l.

M.D.K.

Tichy Kálmán /1888-

660. Akt. Tollrajz. 6.5x9.5 papir.

Elveszett. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
46. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Tichy Kálmán

Káposztavásár Rozsnyón, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

26.1.

MDK

Tichy Kálmán

Csendélet, temp.

Légyott a várudvarban, temp.

Fenyvesek közt, temp.

24. 1.

N.Szal. 1913. tav. kiáll.

MDK

Tichy Kálmán

Őszi reggel.

KMTára kiáll. 1941. dec. Mücs. 2o. 1.

MDK

Tichy Kálmán

Rozsnyó éjjel

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 22. l.

MDK

Tichy Kálmán

Lesben az Adrián, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 22. l.

Tichy Kálmán

festő

Művészet, 1939. IV. évf. 24-26. sz. 51. l.

Felbidéki Képzőművészek Kassán.

Grafika, 1900-1919 - Vizfestmény-
Meseillusztráció

T i c h y K á l m á n :
A kakastalpon forgó vár ostroma
/Az Ifju Müvészek Egyesülete
kiállitásából, 1914/

- Illusztracio -

M Ú V E S Z E T
XIII.évf.1914.
118.
Szöveg: 137.

Linoleum metszet, Tavaszi szél, Tichy Kálmán

Pásztortűz, 1924. X. évf. I. fele

7 szám limlapja

Tihy Kálmán

nyerési

l. cikke

A magyarság nép-

rajza II. k.

343 l.

Tichy Kálmán

Szerepelt a kassai Kazinczy-Társaság képzőművészeinek kiállításán.

N U 1939. V. 9.

Tichy Kálmán

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Újság 1931. IV. 26.

Tichy Kálmán

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. M. 1931. IV. 26.

Tichy Kálmán
festőművész

Árvaházi csanok
ambciója

Udvarrészlet

Nemzeti Szigetj
1929 IV 14

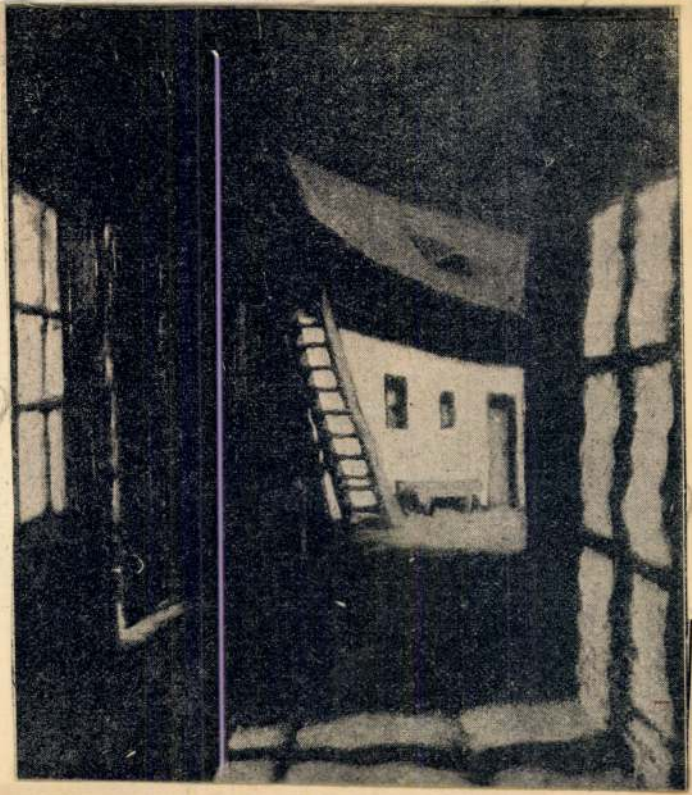

lap-száma	Számlázás

Össze

BI/ .....ügy

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

193 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

193 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

193 .....

Tichy Kálmán

Utcaőrlet

Szeged 1917

, 1945. évi szeptember hó 7-én.

A miniszter rendeletéből:

dr. Takács Menyhért s.k.

miniszteri tanácsos.

.:

Tichy Kálmán

Bálint R.

IFJU MŰVÉSZEK KIÁLLITÁSA. Az ifju művészek egyesülete kiállitást rendezett a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában. A kiállitás majdnem egyöntetü, mert egy kivételével valamennyi kiállitó izléses, a polgári értesültségig szines képekkel szerepel. Az egy kivétel Erős Andor, akiért e sorokat érdemes megirni; három képet állitott ki, melyeknek a megjelenése, felfogása egyenesen kiválik a kiállitás műcsarnoki átlagszinvonalából. Erős Andor két aktos képe inkább tanulmány, de e két tanulmányszerü képen tiszta festői szempontokat magyaráznak a formák, a szinek meggondolása. Egyelőre még megérzik Erős Andor munkáin az iskola levegője, ezért sokat kell felednie, éppen ezért még többet tanulnia, amiknek a biztositékát meggyőzően tudja mutatni mostani képein. Az Erős Andoréhoz hasonló kvalitásu kép nincs több a kiállitáson, ami nem azt jelenti, hogy csak az Erős Andoréhoz hasonló próbálkozás hiánya miatt nincsen, de jelenti azt, hogy mind a többiek munkáin az iskolai beirányozottság próbáin kivül nincsen hasonló kvalitásu kép. Nincsen a nagyon tehetséges Tichy Kálmán grafikus munkáiban sem, akinél az angol illusztráció elgondolásain kivül még ez elgondolások technikai megoldásai is ilyen emlékeket ébresztenek.

(1913 február 7.) BÁLINT REZSŐ.

T i c h y Kálmán grafikus

Meseképsorozata az Ifju Müvészek Egyesülete kiállitásán /Nemzeti Szalon, 1914/

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
137.
Illusztráció: 118.
"Ifju Müvészek Egyesülete"

T i c h y Kalman festő
1888 -

Pustuló hó,
Hársfák alatt
/Vásárlás a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Tichy Kálmán

Rozsnyó éjjel

Hicsarnok 1941-42 téli kiállitás

Tichy Kálmán MDK

Őszi reggel

Mücsarnok 1941-42 Téli kiállitás

Tichy Kálmán

A Rücsamos 1927-es tavasi tárlatán szerepelt.

? 1927. IV. 1.

Tichy Kálmán
(Rozsnyó)

Kiállít a komáromi Jókai-Egyesület téli tárlatán.

M. 1924. XII. 14. (Magyarság)

Tichy Kálmán

MDK

A féltékeny várur, vizf.

Mücsarnok 1939 Derü a művészetben

Tichy Kálmán
festő

M.D.K.

Zöldségelárusítónő" című
" képével szerepel a tárlaton.

B.J.: Tavaszi tárlat a II. ker. Radnóti klubban
Műnézet, 1966. június - 37 lap.

Tichy Kálmán
festőművész

„Kéve" kiállítása
czeuszeti szalonban

Magyarság
1929 II 17

Tovább

2

~~Botthy Miklós~~

~~Bründl Ödön ifj.~~

Tichy Kálmán

a Műbaratok Köre mű-
vészi levelezőlap pályáza-
tán 100–100 Koronás
díjat nyertek

Képzőm. Főisk. Ésk.

1908-9. 17. l.

PÁL EDE

IPARI VÁLLALKOZÓ

FALAK

oknél Motzko Lajos mérnök szabadalma szerinti

LEVEGŐ"

ulturállamokban. Magyar szab. 90690. sz.

Budapest, 1930, január 11.

V., Nádor ucca 19.

ó urnak,

Budapest.

,hogy köszönetünket nyilvánitsuk, hogy

lom ügyét gyorsan és eredményesen a

szteni. Tekintettel arra, hogy az ügy most

Magyságodat méltóztassék az illető urral

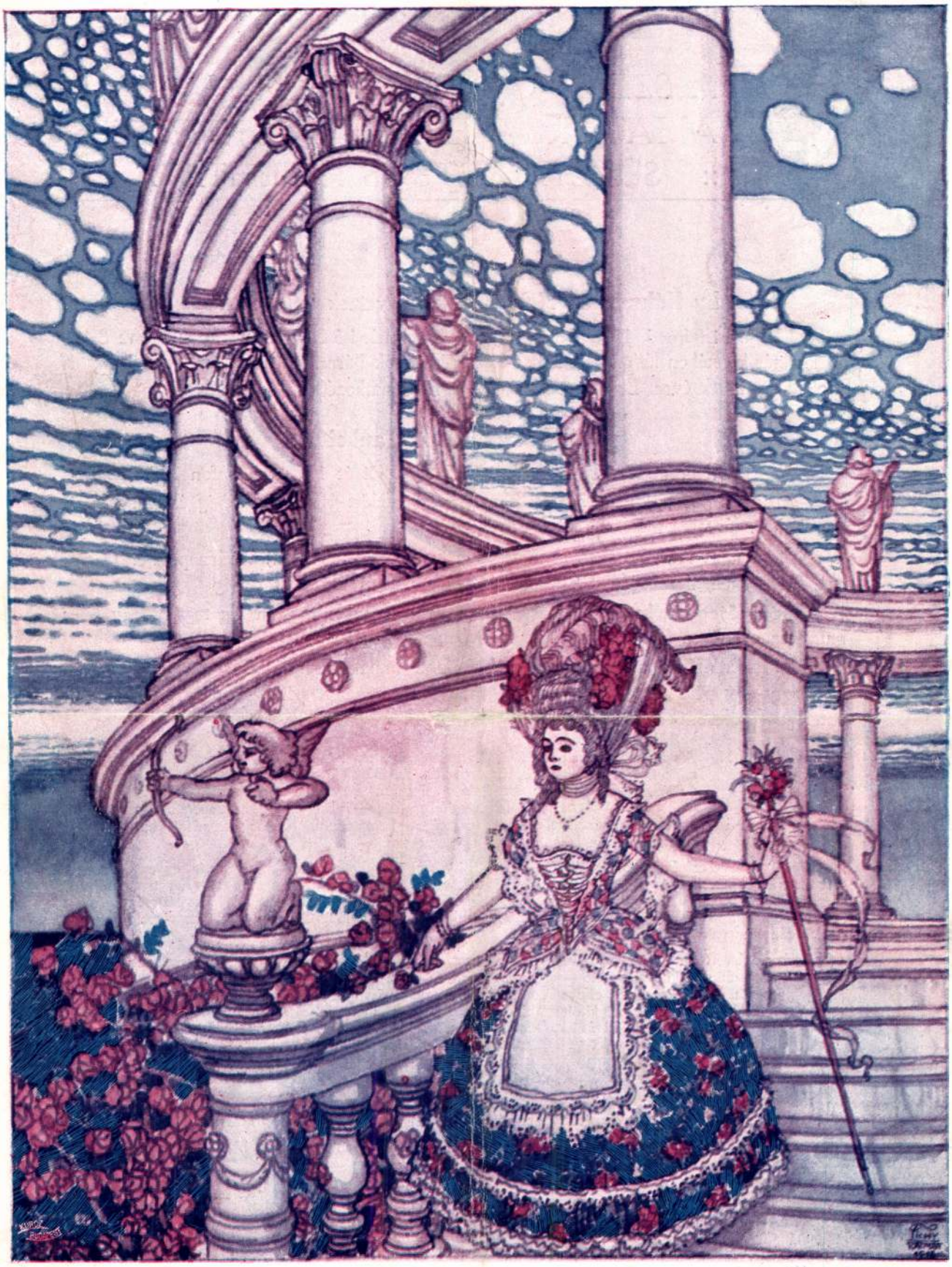

A GYÜJTŐ · DER KUNSTSAMMLER

V. ÉVFOLYAM. SZERKESZTI: DR. SIKLÓSSY LÁSZLÓ. V. JAHRGANG.

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT. A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE KIADÁSA ÉS TAGILLETMÉNYE. | ILLUSTRIERTE ZEITSCHRIFT. HERAUSGEGEBEN DURCH DIE SANCT-GEORGS-INNUNG VEREINIGUNG UNGARISCHER KUNSTLIEBHABER.

DIREKTOR: LADISLAUS v. SIKLÓSSY, BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

1. szám. 1916 JANUÁR. No. 1.

A SZENT=GYÖRGY=CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYE= :: SÜLETE KETTŐS KIÁLLITÁSA. ::

I. **Tichy Kálmán** és **Tichy Gyula** műveinek kollektiv kiállitása.

Megtekinthető 1916 január hó 30=tól február hó 8=ig délelőtt 10=től este 8=ig. E kiállitás keretében látható eredeti szignált rézkarcok bármelyike dijtalan tagilletményül szolgál az 1916. évre. Belépésre és katalógusra vonatkozólag lásd alább.

II. **XXVI. művészeti aukció.**

A kiállitás és árverés helye: VIII., Üllői=út 14. — Telefon 152—32. sz.

Megtekintés: január 30=tól február 4=ig délelőtt 10=től este 8=ig és az árverési napokon az árverés megkezdéséig.

Árverés: február 5=én, szombaton d. u. 4=től 8=ig; 6=án, vasárnap d. e. 11=től este 8=ig; 7=én, hétfőn d. u. 5=től 8=ig; 8=án, kedden d. u. 5=től 8=ig

Belépőjegy a kettős kiállitás egész tartamára 1 K. Tagoknak a tagsági jegy fel= mutatása ellenében két személy részére a belépés dijtalan.

Illusztrált katalógus — a kiállitáson s annak tartama alatt — 1 K. Ezen= kivül egy=egy példány a termekben ki van függesztve. A pénztárnak szigoruan tilos katalógust kölcsönöznie.

AZ AUKCIÓN VALÓ VÁSÁRLÁS FELTÉTELEI: Az aukciót megelőző kiállitás alkalmat nyujt a közönségnek, hogy a kiállitott tárgyak minőségéről és állapotáról meggyőződjék, miért is az aukción történt megállapodás ⟨leütés⟩ után utólagos felszólalások figyelembe nem vétetnek, annál kevésbé, mert a Czéh a katalógus adatainak valódiságáért — az élő művészek szerzőségére vonat= kozóknak kivételével — szavatosságot nem vállal. Katalógus nélkül az aukción résztvenni nem lehet.

A tárgyak elárverezésének sorrendjét a Czéh állapitja meg és fenntartja a jogot, hogy egyes tételeket szétválasszon, másokat egyesitsen. A rendszerint követett gyakorlat az, hogy a tárgyak a személyes jelentkezés sorrendjében árvereztetnek el. Igy elérhető az, hogy mindenki különös időveszteség nélkül hozzájut a kivánt tárgyhoz. Viszont az aukció vezetősége nem tartóztathatja fel senki kedvéért a mások által kivánt tárgyak árverését.

Aki tehát az árverésen személyesen nem vehet részt, vagy ideje korlátozva van, helyesen cselekszik, ha érdekeinek állandó képviseletét — akár az aukció előtt, akár annak tartama alatt — megbizás utján biztositja. Megbizásokat elfogad a Szent=György=Czéh igazgatósága. Megbizási blanketták a kiállitási termekben találhatók. A kitöltött blanketták beküldhetők postán, átadhatók a kiállitási teremben s a Czéh irodájában ⟨VIII., Üllői=út 14., I. em. Telefon 152—32⟩. A tárgyak a legtöbbet igérőnek kikiáltási ár alatt is eladók. A vevő az elért vételár után 10% árverési vételi jutalékot fizet; a Czéh tagjai e jutalék fizetésétől mentesek; hasonlóképen mentesek e jutalék fizetésétől mindazok, akik vételüknek jegyzőkönyvbe= foglalása előtt a jegyzőkönyvvezetőnél Czéh=tagul irásban jelentkeznek; e célra szolgáló blanketta a hely= színen kapható.

A megvett tárgy azonnal a vevő rendelkezésére áll, általa azonnal átveendő, kifizetendő, elszállitandó.

Amennyiben az Egyesület tárgyak szállitását elvállalja, ezt csupán szivességből, az illető költségére és veszélyére teszi.

Az átvétel és fizetés az aukció jegyzőkönyvvezetőjének és pénzkezelőjének közbejöttével akként történik, hogy a leütés után a vevő azonnal jelentkezik, nevét jegyzőkönyvbe mondja, a vételárt elismervény ellenében kifizeti s a tárgyat az emlitett funkcionáriusoktól átveszi. Két egyenlő ajánlat vagy a leütés pillanatában felmerült kétség esetében az illető tárgy tovább árvereztetik. A Czéh fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben valakinek viselkedése által az aukció kulturális célját és szinvonalát veszélyez= tetve látja, az illetőt megokolás nélkül az aukcióteremből kiutasithassa.

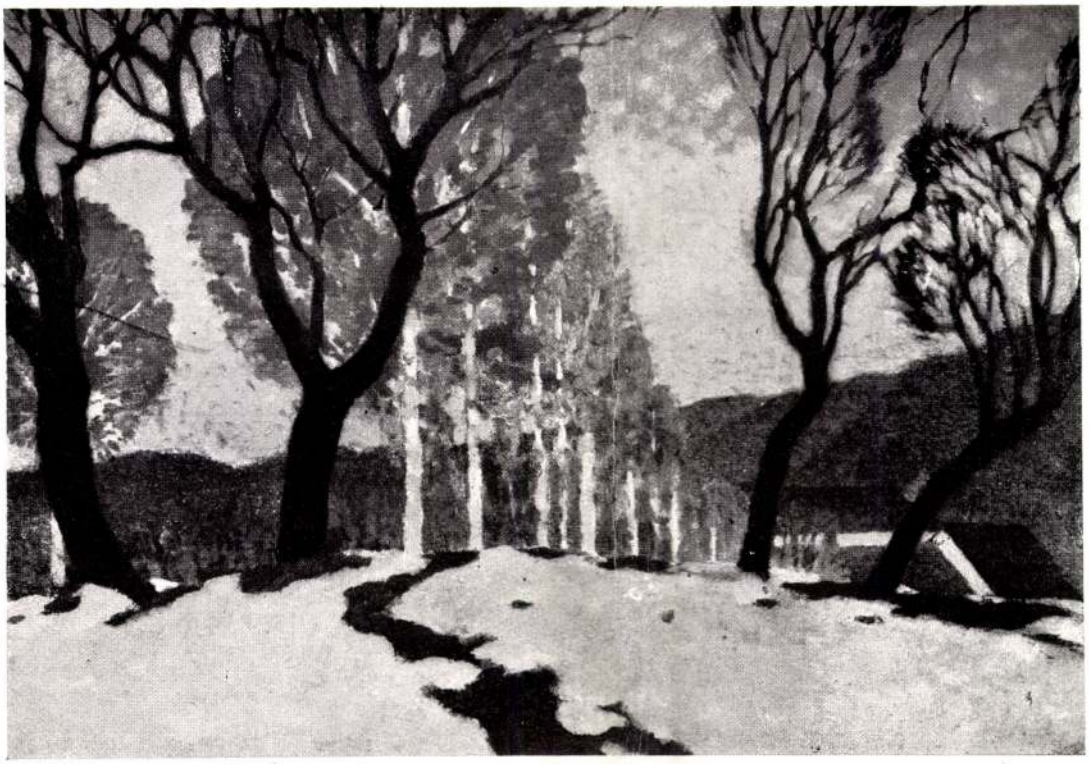

53. TICHY KÁLMÁN: Lomb és hó. — Koloman Tichy: Laub und Schnee.

TICHY KÁLMÁN ÉS TICHY GYULA.

KOLOMAN UND JULIUS TICHY, ZWEI UNGARISCHE GRAPHIKER.*

Van Tichy Kálmánnak a Szent-György-Czéh kiállitásán egy önmaga számára rajzolt exlibrise, melynél egyetlen egy képe sem jellemzi jobban fiatal művészünk egyéniségét. Kielégithetetlen sóvárgás, önmagában gyönyörködő, kinjába mélyedt, mezitelen testü, mohó tekintetü férfit ábrázol, a ki egy hatalmas tengeri hajó kicsike mintáját egy szükös terjedelmü edényben usztatja, melyben még ez a kis hajócska sem tud előre jutni. Ezernyi ábránd, tömérdek vágyakozás tükröződik a töprengő elgyötrődő arcán, távoli világok soha el nem érhető gyönyörét, exotikus erdők buja pompáját, tengeren töltött sejtelmes éjszakákat, uj lelkek szőtte uj kalandokat soha nem fog látni és ha meg is érné valaha, sóvár lelkének nem való a kielégülés, mert a teljesedés nem megváltás annak, a ki vágyódásra született, hiszen nincsen olyan gyönyörü valóság, mint a milyent ábrándozó lelke elképzelni tud. Az élet egyszerü eseményei nem valami nagyon vonzzák, mert tul lát rajtuk és a mögöttük rejtőzködő lehetőségek jobban izgatják képzeletét, mint hétköznapi megvalósulásuk. Meglátásában mindig van valami megkülönböztető emelkedettség, van valami csodálatos hangulat, mely a nyugovóra induló nap sugarainak mesehintő világitására emlékeztet, van valami a regéknek földöntuli, csak elképzelhető és mégis földi dolgokból felépülő világából.

És valóban Tichy Kálmán ott fejti ki leggazdagabban tehetségét, a hol a mesék

* Ein deutscher Auszug befindet sich am Schlusse des Artikels.

A Gyüjtő. 1916. 1-7.

honának eseményeit varázsolja elénk. Valósággal született meseillusztrátor, a ki pompásan eltalálja azt az ábrázolásmódot, melyet a mese megkiván. Kakaslábon forgó vára az a bájos naivitásu szörnyüség, a milyennek gyermekkorunkban elképzeltük az efféle csodálatos holmit: lehetetlen keveréke sok önmagában lehetséges, éles megfigyeléssel és bájos képzelettel ábrázolt dolognak. Egy másik kiváló vizfestményen egy ezernyi tornyu, száz erkélyü filigrán kis váron hirtelen nagyra nő egy ablak és abból egy akkora hölgyecske hajol ki, a milyen egyáltalában nem férne el a pompás kis vár egyéb részeiben. A mese módján való ilyetén ábrázolást szivesen átviszi Tichy Kálmán a valóságos világ elképzeltetésére is. Egy kisméretü akvarelljén, mely a kattarói öblöt egyik városkájával együtt tünteti föl, a meredek hegyek mintha rá akarnának rohanni az alattuk szégyenkező városkára, melynek megriadt házai rémülten összesereglett, egymás hóna alá rejtőzködő nyájhoz hasonlítanak.

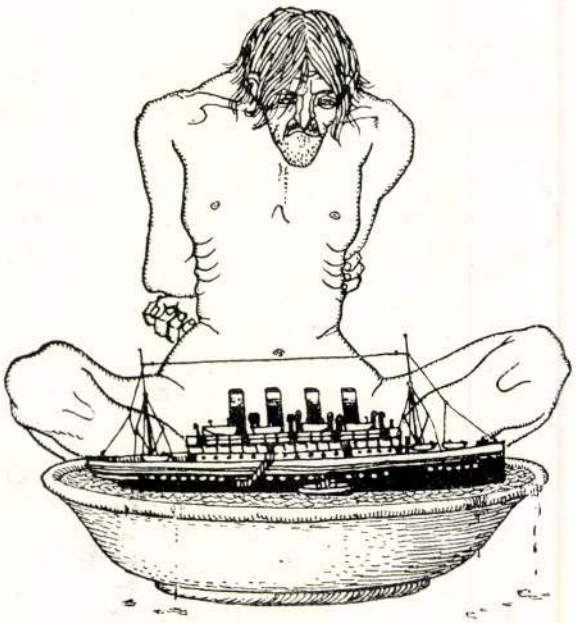

122—25. TICHY KÁLMÁN: Exlibrisek.

A másik dolog, a mi a fiatal művész szinpompás vizfestményeiről azonnal leri: a művész felvidéki, gömöri származása. Azok az öreg kunyhók, mesepalóták, öreg boszorkányok, erdei patakok, erdőkoszoruzta domboldalak, melyeket a napsugár aranya von be, mind felsőmagyarországi motivumok, melyeket az éles megfigyelésü és természetimádó művész bőségesen kiélvezhet, ha egy pár lépéssel elhagyja annak a kisvárosi életnek csendjét mely nap-nap után övezi és éppen olyan hatékony sugalmazója művészetének, mint a felvidéki természet szinekben gazdag szceneriája.

Tichy Kálmán 1888-ban Rozsnyón született, ugyanitt végezte középiskoláit, hol a művészetben első oktatója, rajztanára Schablik Károly volt, kiről mindig szivesen emlékezik meg, mert kitünő vizfestő-technikájának első elemeit nála szerezte. Bár gimnáziumi tanulmányait minden tárgyban egyforma kitünő eredménnyel végezte, hajlamai ingadozás nélkül művészpályára vonzották. Tele vázlatkönyvvel indult el Münchenbe,

hová számos illusztráció-tervet is vitt magával, mert illusztrátori hajlamai már kora ifjuságában erősen fejlettek voltak és a gimnáziumi kiállitásokon is leginkább ilynemü rajzaival tünt ki. Münchenben a Hollósi-iskolába lépett be, de ha a Czéh kiállitásán látható képeit végig nézzük és ha eddigi budapesti szerepléseinek emlékét is felidézzük, könnyü megállapitanunk azt, hogy nem olyan iskolába került, mely tehetsége kifejlesztésére alkalmas lett volna, mert a Hollósi-iskola egyrészt impresszionista, másrészt naturalista hagyományokat ápolt és teljesen hiányzott belőle az a regényes hangulatosság, mely Tichy Kálmán tehetségének egyik fősajátossága. Mindent az olajfestés kifejezési módjaiban feloldó törekvései egyáltalában nem voltak kedvezőek az elsősorban is akvarellista művészre, a körvonalakat szinfoltokká szétziláló festési módja pedig nem valami nagyon inspirálhatta a szigorú konturokra

26—130. KOLOMAN TICHY: Exlibris.

törekvő a vonalakat és a szint stilizálni vágyó grafikust. De ha nem találta is meg ott azt, a mit elsősorban keresett, azaz hajlandóságainak dusabb kifejlesztését, müncheni tanuló-idejének mégis sokat köszönhet. Egyrészt a természeti tények szigoru és éles megfigyelésére szoktatták, a mi a legelvontabban stilizáló művészre is hasznos, mert művészete tárgyi alkotóelemeit ő is csak ekként szerzi meg és csak a szintézist adja hozzá a maga lelkéből. Másrészt mély impressziókat gyűjtött a hatalmas német kultura buzgó tanulmányozása utján. Különösen zenei ismereteit törekedett gyarapitani, mert kora ifjusága óta lelkes rajongója volt a művészet e másik fajának is. És csakugyan van kapcsolat Tichy Kálmán két hajlandósága közt, mert ha művészünk gyakran jelképes törekvésü alkotásainak értelmét keressük, azaz, ha eddigi emlékeinkből a hozzájuk hasonlókat összeválogatni törekszünk, leginkább zenei reminiszcenciák ébrednek fel bennünk: lágy moll-accordok, gyöngyözve lepergő finom etüdök.

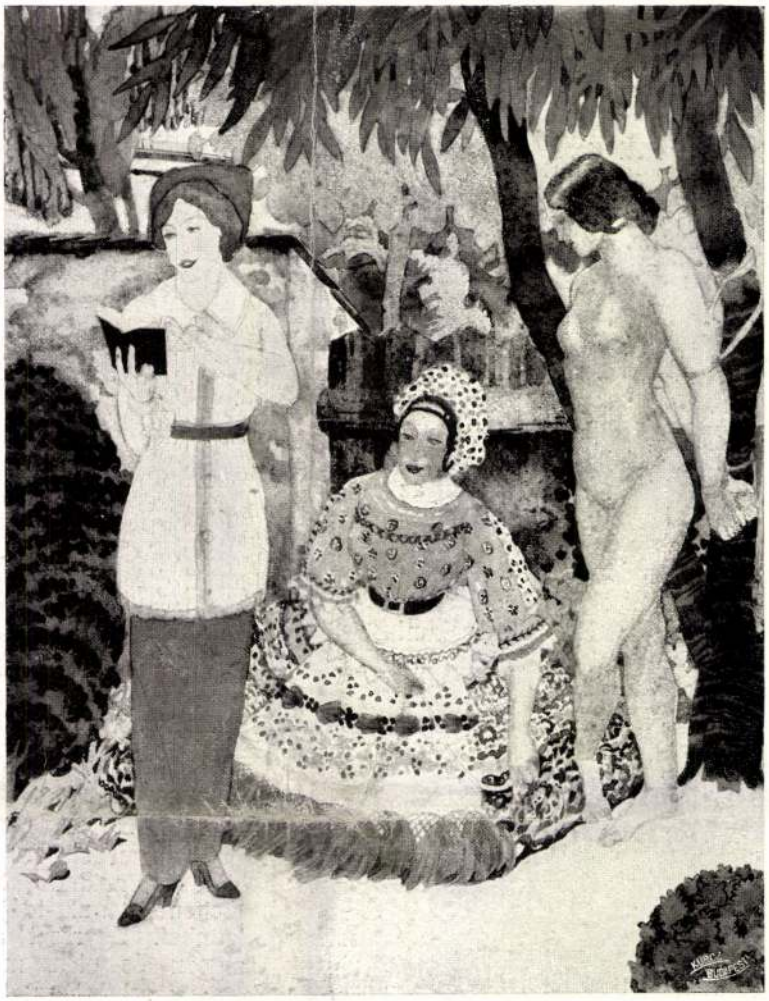

155. TICHY GYULA: A szigoru paragrafus.
Julius Tichy: Der strenge Paragraph.

A müncheni év után 1907. év őszén Budapesten a képzőművészeti akadémiára iratkozott be, hol a kitünő grafikusnak, Olgyai Viktor tanárnak keze alá került. Itt azután megtalálta azt, a mit keresett: kimeritő és tökéletes oktatást a grafika minden ágában. Nemcsak a dolog művészi oldalát, hanem a puszta, de büntetlenül el nem hanyagolható technikai ismereteket is. Itt tanulta meg a rézlemez mindenféle kezelési módját, ugy hogy rövid idő alatt egyforma ügyességgel tudott bánni a legkülönbözőbb eljárásokkal: aquatintával, maratással és hidegtűvel. De akármilyen ügyességre tett is szert, a technikai bravuroskodást, az üres virtuozitást sohasem tartotta céljának, nem ötletek, hanem mindig érzései és inspirációja vezették. Még mint növendék dijat nyert a Nemzeti Szalon grafikai kiállitásán, az ifju művészek egyesületének kiállitásán pedig állami vásárlás kitüntetésében részesültek művei. Állandó kiállitója különben a Műcsarnoknak is. Egy pár év óta Rozsnyón élt, hol grafikai műtermet akart berendezni magának, de ebben a szándékában megakadályozta a háboru kitörése, mely őt is hadba szólitotta.

110. TICHY KÁLMÁN: Fête champêtre.

Tichy Kálmán vérbeli grafikus, a mit a Czéh kiállitásán látható olajfestményei is bizonyitanak. Ezeken a tanulmányszerü festményeken megérzik, hogy a művész elsősorban is természetmegfigyelő adatgyüjtésre használja fel őket, hogy később azután hozzáadva a maga lelkének álmait, grafikai lapokat alkosson belőlük. Az olajfestéket is inkább a tempera stilusában használja, inkább szint és csillogást, mint áttetsző mélységet keres az olajfestékben. Stilizáló hajlamait ezek az olajfestmények is gyakran elárulják, igy a betléri Andrássy-birtokról festett képen feltornyosuló villogó felhőnek erős hangsulyozása, valamint a fasorok és fák megfestésének módja erősen rávallanak az egyszinü felületek ellentétességével dolgozó grafikusra.

A fiatal művész igazi jelentősége grafikai lapjaiban, de különösen akvarelljeiben van. Hogy ezekben mennyire eltávolódik attól az ábrázolási módtól, melyet közönségesen naturalizmusnak szoktak nevezni és a melyen rendesen a természet jelenségeinek teljes hűségü ismétlését értik, azt legjobban velencei akvarelljei bizonyitják. Ezek a lapok legtöbbnyire természetmegfigyeléseknek készültek és mégis el-

árulják Tichy-nek szinstilizáló hajlamait. Ezeken a lapokon azonban bizonyos mértékig még magán viselte az előtte álló kép nyügét, de a mint aztán hazament, emlékeinek, vágyódásainak szövedékéből egy olyan másik Velencét teremtett meg magának a Velencei kaland cimet viselő lapján, a mely e csodaszép város titokzatos multjához füződő mesehangulatot a közönséges valóság alig egy pár szin és vonal elemével sokkal szuggesztivebben tünteti fel, mint a kézzelfogható valósághoz közelebb álló egyszerü, a modellhez hiven ragaszkodó ábrázolások.

Tichy Kálmán stilizálásai elsősorban is szinbeli természetüek. Szinskálájának fejlődését különben meglehetősen követhetjük ezen kiállitáson. Kezdetben inkább a letompitott szinek barátja volt és szerette kiélvezni egy-egy szin számos árnyalatát, ujabban inkább a töretlen erős világitásu szineket kedveli, sőt sok sötét szint is használ, a mi ujabbi lapjait a régebbieknél határozottan erőteljesebb hatásuakká teszi és egyik jele a fiatal művész monumentalis eredményekre valló törekvésének. Mig régebbi rajzain inkább finomságok keresője volt, az ujabbak már nem pianók, hanem inkább fortissimók hatnak, sőt néha egy-egy felhő hatalmas tornyosulásában, mélységes árnyékok kavargásában fortissimók is megcsendülnek.

Ezeken az aquarelljein a tájképrészek erőteljessége különösen meglepő. A kis méret, melyben dolgozni szokott, nem teszi kicsinyessé. Legtöbb lapját egészen nyugodtan jóval nagyobb méretben is el lehet képzelni, sőt vannak tájképes akvarelljei között olyan darabok is, melyek lekicsinyitett falfestményekként hatnak. Ennek oka elsősorban is az, hogy fiatal művészünk a természet életének monumentalis tüneményei iránt igen érzékeny, a másik pedig az, hogy határozott komponáló tehetség. Nála az egész rendszerint jobb, mint a részek, a mi fiatal embereknél nem gyakori dolog és igen jó jóslatul szolgál tehetségének további fejlődésére nézve. Nem tétovázó keresgélésből indul ki, hanem egységes erős művészi hangulatból, melyet következetesen valósit meg alkotásának legkisebb részleteiben is.

A harmadik oka annak, hogy képei gyakran tulnőnek kicsiny méretükön, legtöbbjük jelképes hajlandóságában is rejlik. Tichy meseszerü hangulatosságában nagyon sok szimbolizmus van, nagyon sok pantheistikus érzés. Nem értelmi szimbolizmust értünk most, hanem érzelmit, hangulatit, azt a szimbolizmust, melyet olyan szivesen viszünk bele japán fametszetek élvezetébe, a szinek és vonalak hangulatkeltő zenéjét. Ebbeli törekvéseiben legujabb alkotásain meglehetős küzködések nyomai láthatók, melyek művészetében egy ujabb fejlődésének bevezetését jelenthetik. Alig egy-két eszközzel, teljes leegyszerüsitéssel szinek harczává válnak nála az olyan thémák, mint az ágyutűz Tirolban, melynek látszólagos plakátszerüsége mögött sok erőre valló törekvés rejlik.

Akármilyen ügyességgel forgatja is Tichy Kálmán figuralis ábrázolások terén az ecsetet, tollat vagy karcoló tűt, elemében inkább akkor van, ha tájképes ábrázolások terén mozog. Különben is figuralis dolgai legtöbbjét szintén tájképes keretekbe állitja, melyek mind azt mutatják, hogy a felvidéki tájék lelkébe mélyen belé tudott hatolni. Napsütötte domboldalait, az ősz aranyában tündöklő fáit, szürkés felhők alatt borongó mezőit, erős szinektől tarkitott verőfényes rétjét, mezőit, csillogó, derült egét pompás szinekkel varázsolja elénk. Ha ilyen képein alakok fordulnak elő, azok nem élnek valami külön életet, hanem csak a tájék emberré elevenedésének látszanak, testekké vált hangulatok, melyekben nem sok élet, nem sok vér buzog.

Stilizáló hajlamai legtöbb képét igen dekorativekké teszik. Ez a hajlandósága sokszor közel hozza művészünket a külföld és különösen egyes német festői irányok decorativ hajlandóságaihoz, melyek elsősorban arra törekednek, hogy elvont és nagyon egyszerü eszközökkel, igen gyakran jelképes uton is nagy hatásokat érjenek el. Ez az irányzat végső eredményében oda akar visszatérni, a hol valamikor a festészet nagy korszakait érte meg: gyönyörü épületek nagy felületü falára, a hová viszonyaink és sok efféle reményre jogositó tehetsége valamikor talán Tichy Kálmánt is utalni fogják.

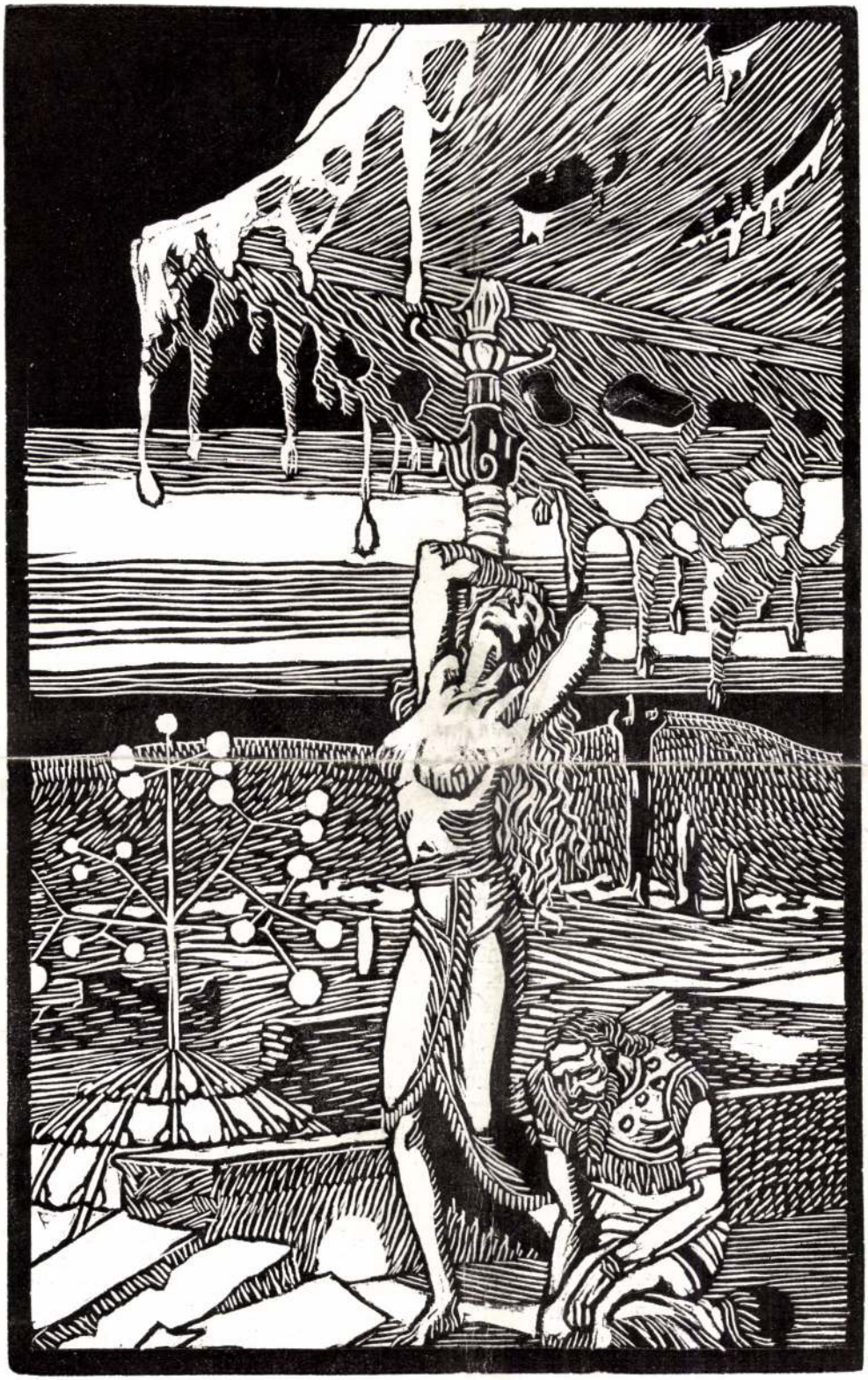

TICHY GYULA: Apocalypsis. Linoleum.

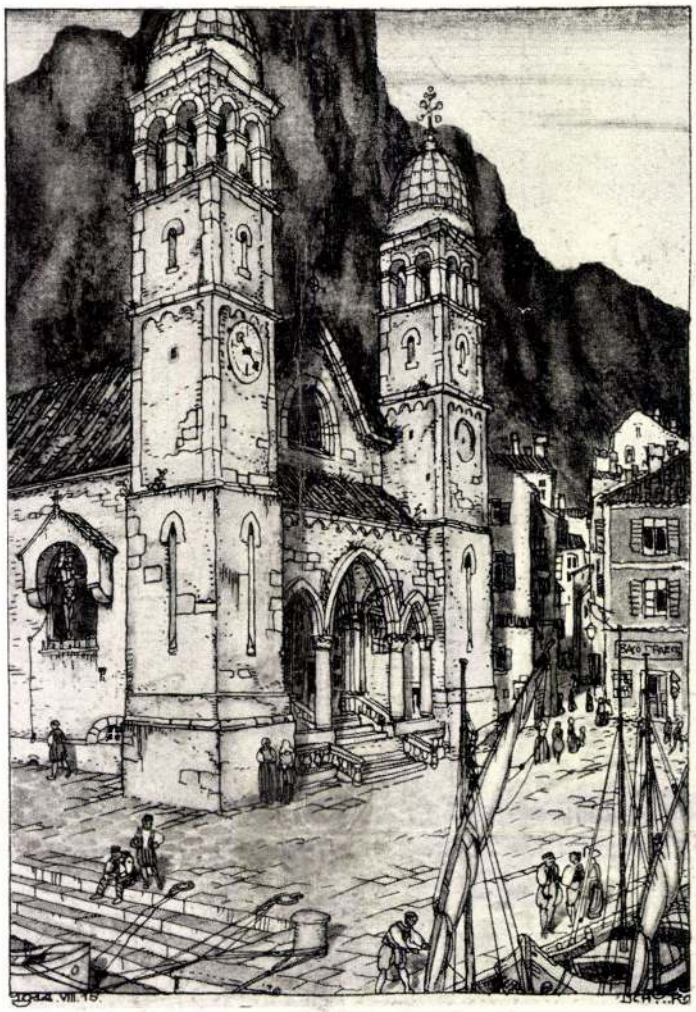

72. TICHY KÁLMÁN: Cattarói templom.
Koloman Tichy: Kirche in Cattaro.

Tichy Gyula, Kálmánnak bátyja, jóval kevesebb számu képpel jelent meg a Czéh kiállitásán, mint öccse, de eléggel ahhoz, hogy művészi egyéniségéről némi képet alkossunk magunknak. A nyilvánosság előtt eddig is kevesebbet szerepelt mint testvére, de mint az „Egy tusos üveg meséi" cimű rajzgyüjtemény szerzőjét, rokonszenvesen fogadta egy kisebb kör, mely azóta a szintén Rozsnyón élő művész munkásságát érdeklődő figyelemre méltatja. Sok tekintetben hasonló öccséhez, de igen sok vonás választja el őket egymástól. Elsősorban is technikai dolgok a szembeötlők: nem rendelkezik öccse bravuros aquarell-technikájával és a rézkarcolásban is inkább küzd az eljárás nehézségeivel, mig az olajfestés viszont mintha jobban illenék jóval érzékiesebb hajlamu tehetségéhez.

Jelképeskedő hajlandóságai éppen olyan erősek, mint Tichy Kálmán ily törekvései, de az ut, a melyen jár és a thémák, melyeket választ, már egészen mások. Meglátási módjában nem olyan elvont, nem olyan stilizáló mint öccse, sokkal érzékiesebb, sokkal lágyabb, de sokszor erősebb is. Különösen egy pár karcán lep

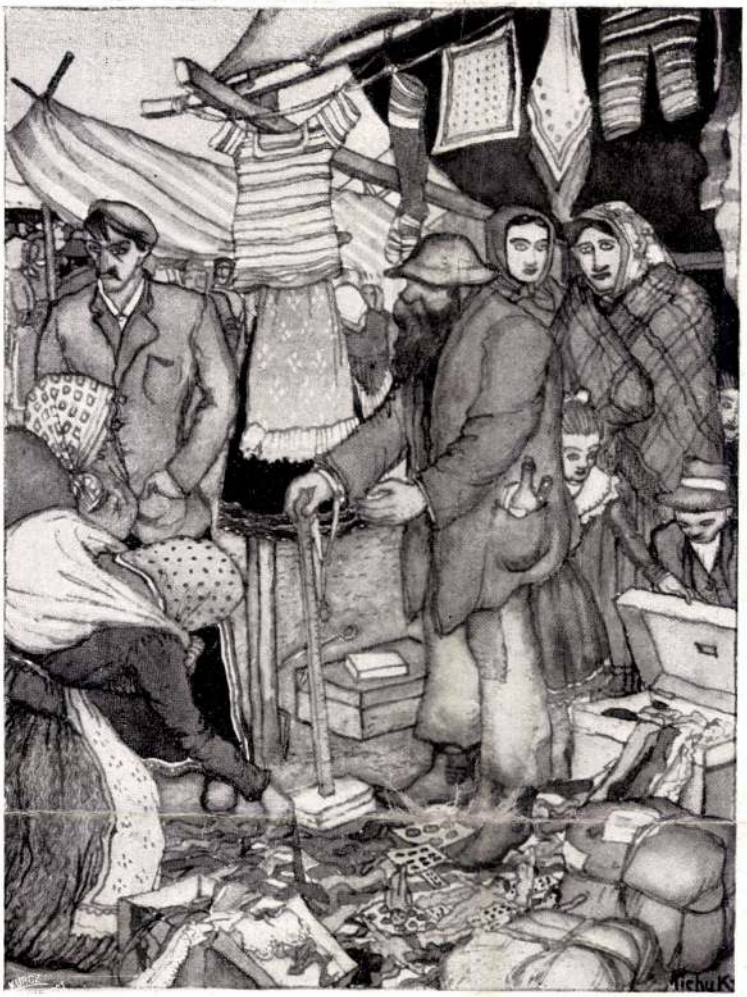

120. TICHY KÁLMÁN: Vásári jelenet.
Koloman Tichy: Marktscene.

meg a női test formáinak kiváló ismerete és aktjainak könnyedsége. Bármilyen jelképes törekvésü kompozíciókban és elrendezésekben hevernek vagy állanak ezek, erőteljes élet járja át önmaguknak örülő tagjaikat. Tichy Gyula karcai elsősorban is figuralis kompoziciók, melyeknek szép térbeosztása, mozgalmassága, rajzuk könnyedsége és kifejező ereje egy egészen más irányu és más kifejlődésnek induló tehetséget sejtetnek, mint öccse alkotásai.

Azon a néhány akvarelljén, mely e kiállításon látható, szintén figuralis témákat dolgoz fel, meglehetősen realista rajzzal, de viszont népies szinösszetételü szinstilizálással. Egész kifejezésmódja még naivabb és sokban tétovázóbb mint az öccséé, de néha éppen azért közvetlenebbül ható.

A testvérpár e sikerült kiállítását nemcsak azért fogadhatjuk őszinte örömmel, mert két igen számottevő és reményekre jogositó tehetséget mutat be, hanem azért is, mivel különösen Tichy Kálmán olyan művésznek látszik, a ki hazánk egyik legszebb vidékének lokalis koloritját nem a kiránduló városi ember szemével nézi, hanem benne élvén környezetében, inspirációját majdnem teljesen belőle meriti.

21. TICHY KÁLMÁN: Rézkarc.
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagilletménye 1916. évre.

Igaz ugyan, hogy művészet csak egy van, de ennek a művészetnek fővárosi életünk megőrlő forgatagában el-elkopó sablónjai helyett jól esik néha más megszokások és más élettünetek másféle szövedékéhez füződő törekvésekben gyönyörködnünk.

FARKAS ZOLTÁN.

Die Ausstellung der Sanct-Georgs-Innung macht uns mit einem talentvollen Bruderpaar, mit Koloman Tichy und Julius Tichy bekannt. Der erste, der den überwiegend grösseren Teil der Collection beisteuerte, wurde im Jahre 1888 in der oberungarischen Stadt Rozsnyó geboren. Seinen ersten künstlerischen Unterricht genoss er in München, wo er sich ausser seinen Fachstudien leidenschaftlich der Musik widmete. Seine Studien beendigte er in Budapest unter der Leitung des ausgezeichneten Professors Viktor Olgyai's. Er lebte dann in seiner Vaterstadt, bis der Krieg auch ihn unter die Fahnen rief. Koloman Tichy ist ein ausgezeichneter Illustrator, der von den Stimmungen der Märchen durch und durch gesättigt, besonders märchenhafte Themen ausgezeichnet löst. Er neigt überhaupt zu einer melancholischen Symbolik, die verbunden mit einem feinen Farbensinn, seinen Arbeiten ein ausgesprochen individuelles Gepräge verleiht. In seinen oft stilisirten Blättern spielt die Landschaft eine starke Rolle und seine besten Blätter sind diejenigen,

23. KOLOMAN TICHY: Radierung.
Mitglieds-Prämie der Sanct-Georgs-Innung Vereinigung Ungarischer Kunstliebhaber für das Jahr 1916.

die er von der Gegend und von anderen Themen seiner engeren Heimat inspirirt gezeichnet und gemalt hat. Seiner Kunst ist jeder Impressionismus und Naturalismus fremd, denn das Monumentale will er durch strenges Stilisiren erreichen. Als Techniker ist er als Aquarellist und Radierer gleich gewandt und seine in steter Entwicklung begriffene Kunst lässt noch viele Hoffnungen auf seiner künstlerischen Laufbahn zu. Sein Bruder, Julius Tichy ist nur mit wenigen Werken, besonders aber mit Radierungen vertreten. Mit der Technik des Radierens noch oft ringend, schafft er tief empfundene, meist symbolische Blätter, die ein heisses Temperament und eine verborgen glimmende Erotik verraten. Seine Akte werden gewiss ein berechtigtes Aufsehen erregen.

Im folgenden Teil finden unsere Leser den Katalog der collectiven Ausstellung der Gebrüder Tichy. Ein beliebig ausgewähltes Exemplar von den signierten Originalradierungen wird den Mitgliedern der Sanct-Georgs-Innung als Mitgliedsgebühr für das Jahr 1916 angetragen. Indem wir eine grosse Zahl der Blätter reproduzirt haben, können auch unsere der ungarischen Sprache unkundigen Mitglieder leicht ihre Wahl treffen. Wenn dieselbe uns in drei Wochen nicht mitgeteilt werden würde, werden wir wählen und das gewählte Blatt unseren werten Mitgliedern, die nicht in Budapest wohnhaft sind, zusenden.

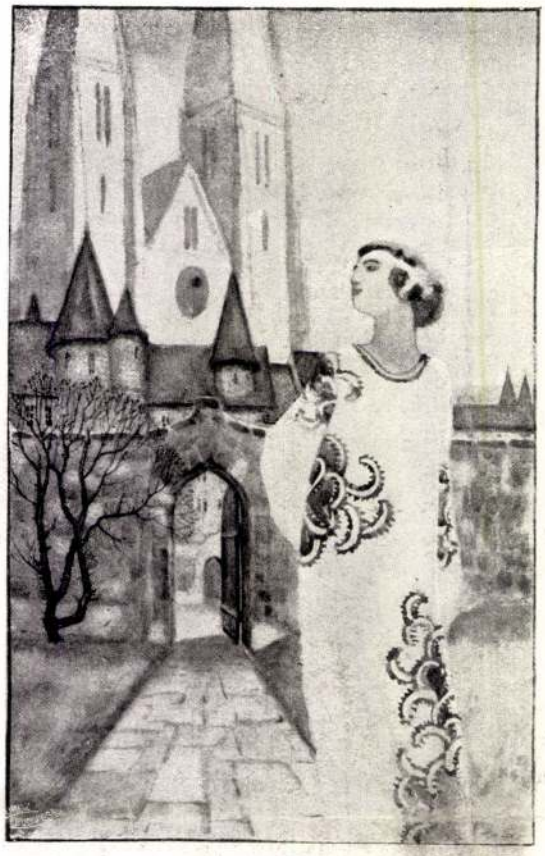

89. TICHY KÁLMÁN: Középkori novella. — Koloman Tichy: Novelle aus dem Mittelalter.

GRAFIKAI TAGILLETMÉNYÜNK AZ 1916-ik ÉVRE.

Ott kezdjük, a hol az elmult esztendőben végeztük. A Gyüjtő mult évi első számában ugyanis aféle mentegetődzésbe fogtunk: a meglepetésszerü világháboru nem engedte, hogy A Gyüjtő 1914. évi folyamát befejezzük; ám a Szent-György-Czéh nem az az egyesület, mely rövidségben hagyja tagjait, miért is az 1915.-ik esztendőre, mint kivételes külön tagilletményt, egy eredeti grafikai művet adunk mindenkinek. Ez meg is történt; a mentegetődzést elfogadta, a szép képet örömmel fogadta mindenki.

Az idén már nem mentegetődzünk; most már dicsekszünk. A mult év elején még kivételes ajándéknak tartottuk e szép grafikai műveket, melyekkel tagjainknak szolgálhattunk, a ki azonban igazgatóságunk évi jelentését az 1915. esztendőről elolvasta, meggyőződhetett róla, hogy Egyesületünk a megpróbáltatásoknak ebben az évében is folytatni tudta megkezdett fejlődését; ez tette lehetővé, hogy a kivételből most már rendszert csinálhatunk. 1915.-től kezdve, tehát minden esztendőben egy-egy eredeti szignált grafikai művet adhatunk tagtársainknak, mint állandó tagilletményt. Nem A Gyüjtő helyett adjuk; A Gyüjtővel együtt adjuk.

Attól se tessék félni, hogy dijtalan tagilletmény cimén olyan valamit sózunk valakinek a nyakába, a mi nem tetszik neki. Az elmult esztendőben grafikai kiállitást rendeztünk a legjelesebb magyar grafikus művészek alkotásaiból; tagjaink bármelyik lapot dijtalanul kiválaszthatták és saját gyüjteményükhöz csatolhatták. Ez a kiállitás oly szép és kedves volt, hogy joggal felmerülhetett a gyanu, nemcsak csalogató-e az egész: az első esztendőben *igy* volt, a második esztendőben meg már *ugy* lesz. Megnyugtathatunk mindenkit: idén sem maradunk mögötte a tavalyi esztendőnek. Mégis a változatosság kedvéért az idén egy speciális dologgal szolgálunk: egy nagytehetségü, szimpatikus művész testvérpárnak kollektiv

kiállításával. Mind Tichy Kálmán, mind Tichy Gyula elsősorban grafikus művész. Művészetüket más helyen behatóan méltatjuk. Most csak arra utalunk, hogy munkásságuk egyik jelentős részét rézkarc-oeuvre-jük alkotja, melyet, könnyebb áttekintés céljából, egy külön teremben állitottunk össze. Körülbelül félszáz eredeti rézkarcot láthatnak itt kiállításunk látogatói. Tagtársaink ezek közül bármelyiket kijelölhetik dijtalan tagilletményükül az 1916. évre.

E művek részletes felsorolását az alább következő katalógus tartalmazza. Itt jegyezzük meg még azt is, hogy méltányosak kivánunk lenni azokkal szemben is, a kik az 1915. évben nem vették igénybe a nekik járó dijtalan tagilletményt. Ezek a tagtársaink az alább olvasható módozatok szerint nem egy, de két eredeti grafikai műre jogosultak, sőt, ha ugy határoznak, választhatnak azok közül a tagilletmények közül is, a melyek a tavalyiakból még rendelkezésre állanak.

Sőt további bőséggel szolgálunk. Tagilletményválasztás céljából rendelkezésre áll végül még Szemlér Mihálynak tavaly bemutatott hat eredeti rézkarcán kivül még további hat eddig be nem mutatott eredeti rézkarca, a melyekről A Gyüjtő mult számában emlékeztünk meg néhány sorban a 200. lapon. Ez a hat mű is a kiállitáson kifüggesztve látható (A Tichy-lapok is természetesen a falon kifüggesztett példányok alapján választhatók ki). A tavalyi tagilletmények egy-egy mintapéldánya mappában összegyüjtve tekinthető meg. Ezek közül a következők állnak még rendelkezésre:

Marastoni Jakab és József tiz eredeti rézkarca, Szemlér Mihálynak a fentiek szerint kétszer hat, összesen tizenkét eredeti rézkarca. Ezenkivül a következő rézkarcok: Tyroler: Magyar dámák, 1846. Ágoston Ernő: Páholyban. Bayer Ágost: Drezdai részlet. Bottka Miklós: Körmöcbányai részlet. Glück Károly: Akt. Am Krögel, Berlin. Udvarrészlet. Hegedüs László: Római művészház. Nagy Sándor: Attila palotája. Gödöllői erdőrészlet. Végül két eredeti

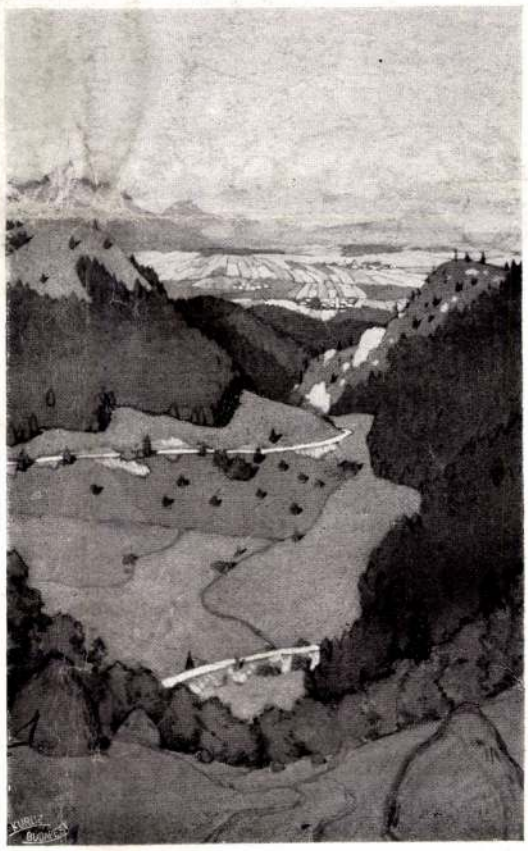

91. TICHY KÁLMÁN: Kilátás Káposztafalvára.
Koloman Tichy: Aussicht auf Káposztafalva.

GRAFIKAI TAG-
ILLETMÉNYÜNK
AZ 1916-ik ÉVRE

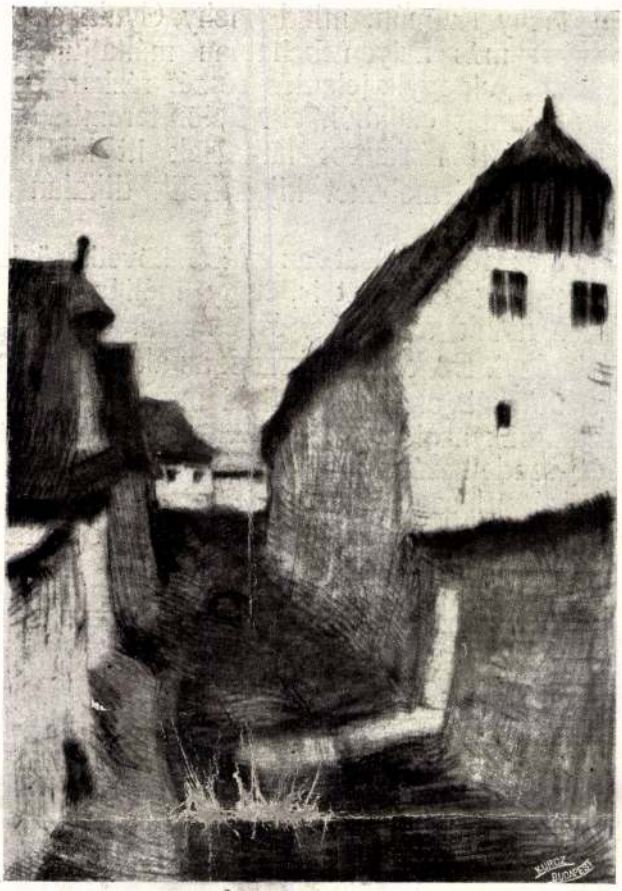

20. TICHY KÁLMÁN: Rézkarc. — Koloman Tichy: Radierung.
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagilletménye 1916. évre.

szignált linoleummetszet; az egyik Bottka Miklóstól: „Tehenek" cimmel, a másik dobai Székely Andortól: „Toilette" cimmel.

A grafikai művek a Tichy-kiállitás tartama alatt, vagyis 1916. január 30.-tól február 8.-áig vehetők át az Üllői-ut 14. szám alatt levő kiállitási helyiségünkben, honnan azonnal elvihetők; az átvételkor a tagsági igazolvány felmutatandó; az esetleges tagdijhátralék ugyanott lefizethető. A kiállitás ugyan délelőtt is nyitva van, munkabeosztási tekintetből azonban annak a délutáni és esti óráit szántuk a tagilletmények kiadására.

A grafikai lapok egy része készpénzfizetés mellett is eladó; a Szent-György-Czéh tagjai kedvezményben részesülnek. A Tichy testvérek karcainál erre nézve a katalógusban található felvilágositás.

Házhozszállitásra egyesületünk a háboru következtében behozott rendkivüli postai szabályok, valamint a grafikai művek érzékeny volta miatt nem vállalkozhatik. Kérjük tehát tagjainkat, hogy a mondott időközben

6. TICHY KÁLMÁN: Rézkarc. — Koloman Tichy: Radierung.
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagilletménye 1916. évre.

IRODALOM

A TICHY-TESTVÉREK RÉZKARC-OEUVREJE.

A Gyűjtő mult évi utolsó száma alkalmával jutott eszünkbe, hogy egy kis összeállitást közöljünk a Szent-György-Czéh eddig megjelent kiadványairól. Ekkor láttuk csak, hogy jóformán egy könyvespolcot töltenek meg azok a könyvek, füzetek és mappák, amelyek a mi redakciónkon keresztül kerültek az amatőr közönséghez. Most ujabb bibliofil kiadványokról számolhatunk be. A Tichy-testvérek teljes rézkarc-oeuvrejét publikáltuk négy mappában. Az első Tichy Kálmán tizenkét egyszinü rézkarcát, a második tizennégy egyszinü rézkarcát, a harmadik hat szines akvatintáját, a negyedik Tichy Gyula tizenegy rézkarcát tartalmazza. Az összes lapok szignáltak. Kvalitásukról ez a füzet másutt bőségesen megemlékezik. Most csak mint kiadványról emlitjük meg, hogy ez igazán inyencek számára való dolog, mert egy-egy mappa csak tiz-tiz számozott példányban jelent meg. Megszerzésük módozatait szivesen közöljük azzal, aki eziránt hozzánk fordul.

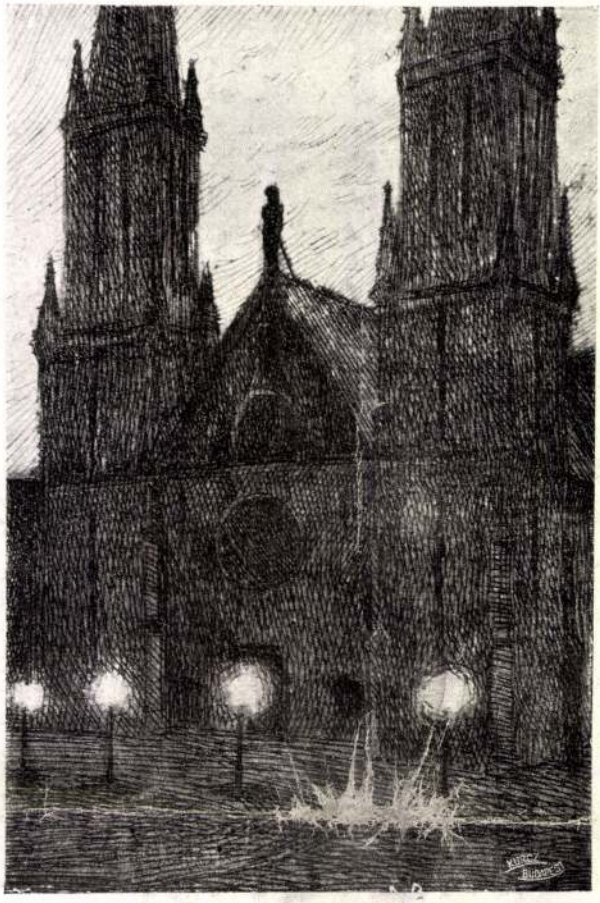

19. TICHY KÁLMÁN: Erzsébetvárosi templom, rézkarc. — Koloman Tichy: Kirchen-Ansicht, Radierung. Mitglieds-Prämie der Sanct-Georgs-Innung Vereinigung Ungarischer Kunstliebhaber für das Jahr 1916.

annál is inkább gondoskodjanak e kedvezmény igénybevételéről, mert a lapok eredeti műtárgyjellege következtében e csekély számu példányok hamarosan elfogyhatnak.

E műlapok keretezetlenek. Egyesületünk azonban a lapok nagysága szerint 4 K-tól 12 K-ig terjedő önköltségi árban gondoskodott izléses és olcsó keretekről, ugy hogy megfelelő ráfizetés mellett, a képek keretben is azonnal rendelkezésre állanak.

Vidéki és külföldi tagjaink mindegyikének külön levelet irtunk az őket megillető műlapok dolgában.

«A GYÜJTŐ»
háborus különszáma

a világháboru legszebb és legtanulságosabb művészi publikációja 1916. március 1-én jelenik meg. A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagjai dijtalanul kapják meg.

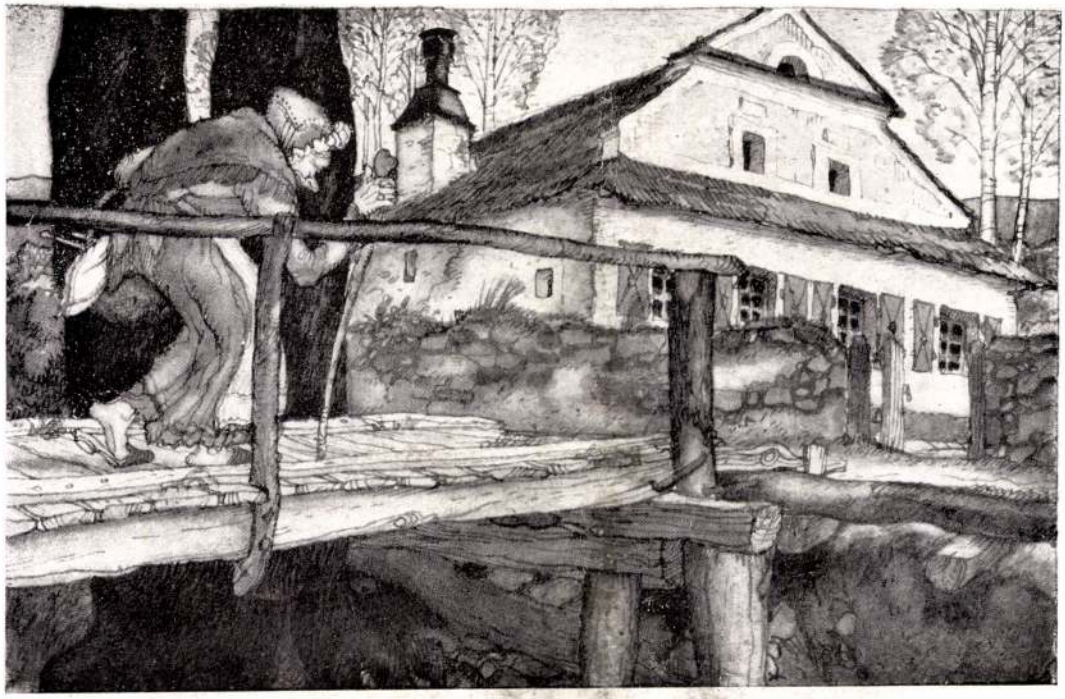

104. TICHY KÁLMÁN: Banya a hidon. — Koloman Tichy: Märchenillustration.

BRONZ ÉS RÉZ.

(KUNSTGEGENSTÄNDE IN DER PATRIOTISCHEN METALLSAMMLUNG.)

Már kinek nem jutott eszébe a kérdés, vajjon a bronz és réztárgyak rekvizíciója kiterjed-e a művészeti és kulturális vonatkozású tárgyakra? Hogy nem terjed ki, ezt most már teljes bizonyossággal tudjuk a megfelelő miniszteri rendeletekből, de addig is, mig ezek autentikusan ki nem oktattak bennünket, nyilvánvaló volt, hogy ez az egyedüli helyes megoldás. Az a rekvizició, mely elvinné a magángyüjtemények bronztárgyait, nem állhatna meg itt, hanem ugyanezen alapon el kellene vinnie a közgyüjtemények fémkincseit is. Ám ha mind ehhez hozzávenné még a köszobrokat is, mi lenne az eredmény? Talán összegyülne néhány száz mázsa nyers anyag, de elpusztulna jóformán évezredek energiája, melyet művészi és kulturális törekvésekbe fektetett; oly rés keletkeznék a magyar kulturában, melyet kifoltozni sohasem lehetne s a magyarságnak a művészet iránt mindinkább fellendülő szeretete szárnyaszegetten hullanék a földre.

De ne foglalkozzunk rémlátásokkal. Mindenki megnyugtatására szolgáljon, hogy nemcsak polgári hatóságainkat tölti el a kulturális szempontok igazi szeretete, de hadvezetőségünk is oly páratlan művészszeretetet tanusit, amilyen páratlan maga — a világháboru. Tanulságos példa erre a sajtóhadiszállás művészeinek műveiből előbb Bécsben, majd Budapesten rendezett kiállitás. Ime egy hivatalos kiállitás, mely egyike a legszebb, a legharmonikusabb tárlatoknak. (Erre különben háborus számunkban még visszatérünk.)

Most jobban érdekel bennünket az a kiállitás, amelyet ugyancsak a hadügyminiszterium rendezett Bécsben a katonai kaszinó helyiségeiben a hadsereg részére ajándékozott fémanyagból kiválasztott mű-

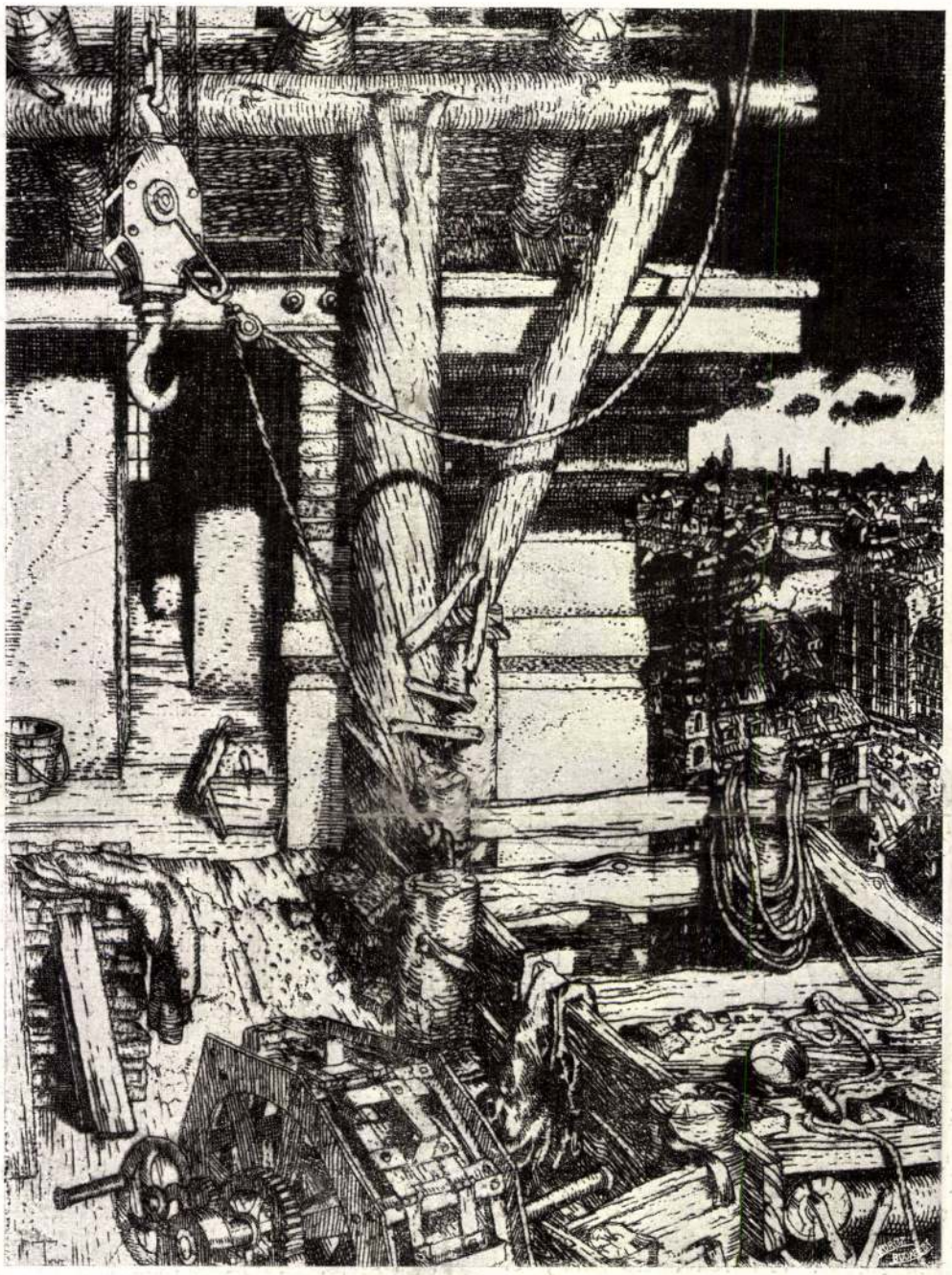

10. TICHY KÁLMÁN: Modern Bábel. — Rézkarc. — Radierung.
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagilletménye 1916. évre.

vészeti és kulturális becsü tárgyakból. A kiállitás rendezésében oroszlánrész illeti meg Alfred Walcher R. v. Moltheim tüzérkapitány urat. Valószinüleg az ő lelkesedésének tulajdonitható, hogy a kiállitást, — mely mint minden kiállitás végre is

8. TICHY GYULA ÉS KÁLMÁN: Melancholia, — Rézkarc. — Radierung.
Mitglieds-Prämie der Sanct-Georgs-Innung Vereinigung Ungarischer Kunstliebhaber für das Jahr 1916

arra van szánva, hogy jelenlegi összeállításában megszünjék, — pompásan illusztrált szakszerü katalógus örökiti meg.

Nem kevesebb, mint 4700 tárgyat ölel fel a bécsi kiállitás. Természetesen ezt az anyagot nem szabad például a Szent-

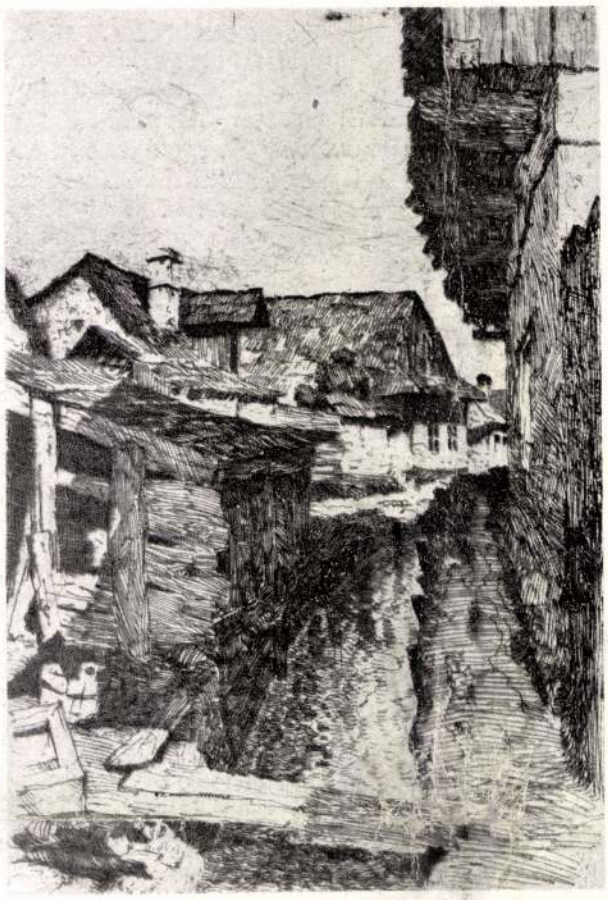

18. TICHY KÁLMÁN: Régi timárház Rozsnyón. — Rézkarc.
Koloman Tichy: Die alte Ledergerberei in Rozsnyó (Rosenau).
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagilletménye 1916. évre.

György-Czéh három év előtt rendezett kisplasztikai kiállításának mértékével mérni. Mi akkor országunk egész kisplasztikai kincséről akartunk képet nyujtani s ez sikerült is; e célból tervszerüen állitottuk össze a kiállitást, mely minden kort és minden stilust gazdagon képviselt. Itt azonban egy incidentális anyagról van szó. A rendezők kötve voltak a véletlenhez. Annál örvendetesebb, hogy mégis ily szép, sőt bizonyos tekintetben páratlan dolgot tudtak produkálni. Különösen gazdagon van képviselve a XVIII. század, Mária Terézia kora. Ami pedig az anyagot illeti, a legtanulságosabb az apró iparművészet összegyült matériája. A kiállitás csatt- és veret-gyüjteményét csakis ezen a módon lehetett összeállitani. Egy világháboru kellett hozzá.

Ránk nézve természetesen fokozott érdekkel birnak a kiállitás magyar vonatkozásu tárgyai. Ezek között rendkivül érdekes egy félméter magas ónkanna, mely a XVIII. században készült a karcagi református eklézsia számára. Egyszerü, de monumentális hatásu darab két nehéz templomi lámpás, melyet „Szent Miklós nevére Bott Márton uram 1692"-ben készittetett. Van egy XV. századi magyar harang, valamint egy XVI. századi, amelyet Steinstock József budai harangöntő mester öntött.

Van ezenkivül még nem egy tárgy, mely a magyar kulturáról tanuskodik. Ha azt kérdezzük, hogy mennyi, a válasz nem lesz nagyon hizelgő. Nem több, mint 38.

Illetékes helyről tudakozódtunk, hogy mi ennek a furcsa quotának az oka? Erre nézve azt a megnyugtató felvilágositást kaptuk, hogy ezt a 38 tárgyat, már mint kiválogatott tárgyat a mi „Fémet a Hadseregnek" mozgalmunk küldte fel Bécsbe. Az önkéntes fémajándékozások folytán azonban ezenkivül is nagymennyiségü anyag került Magyarországból Bécsbe, hol ezt az anyagot elkülönitve kezelik és már is néhány száz kulturális szempontból jelentős tárgyat választottak ki, melyek jelenleg a szóbanforgó kiállitáson nem szerepelnek.

Hogy a bécsi kiállitás anyaga hova fog kerülni, arról e pillanatban még nem tudunk; joggal remélhetjük azonban, hogy az anyag felosztásánál a magyar muzeumok szempontjai megfelelően érvényesülni fognak. Ez vonatkozik a kiállitás általános anyagára. Nem vonatkozik azonban a fentemlitett 38 tárgyra, valamint a Magyarországból küldött anyagból kiválasztott magyar vonatkozásu tárgyakra. Ezek feltétlenül a magyarságot illetik meg s erre nézve már most is az a konkrét

szándék van, hogy ezek, mihelyt lehetséges, Budapestre küldetnek.

Itt Budapesten célszerü volna e tárgyakat egy kiállitás keretében bemutatni, mely célból Egyesületünk közreműködése a legnagyobb készséggel áll rendelkezésre, annál is inkább, mert mint alább látni fogjuk, ily irányban már jelentékeny eredménnyel fejtettünk ki tevékenységet. A kiállitott tárgyak eladók volnának, még pedig olyképpen, hogy muzeumainkat feltétlen elővásárlási jog illesse meg. Az az anyag, a melyre ők igényt nem tartanak, árverés alá kerülne és igy amatőrjeinknek és magángyüjtőinknek lenne kiváló alkalmuk gyüjteményeiknek és igy a nemzet közkincsének gyarapitására a befolyt vételár jótékony hadicélt szolgálna.

Mindezt idáig a bécsi kiállitással kapcsolatban mondtuk el. Ez részben udvariasságból történt, mert hiszen a mondott irányban nálunk is történt egyet-más.

Nálunk több irányban folyt az önkéntes fémgyüjtés. Monumentális eredményeket ért el a „Fémet a Hadseregnek“ elnevezés alatt ismeretes országos mozgalom, melynek Kálmán Gusztáv v. b. t. t. az elnöke. Az ő agilitása és mindenre kiterjedő figyelme magyarázza meg e mozgalom sikerét és záloga egyszersmind annak, hogy ennek kapcsán a kulturális szempontok is érvényesülni fognak. Bizalommal iránta várjuk Bécsben levő anyagunknak hazatérését, mely azután alapköve lenne az emlitett kiállitásnak és muzeumaink megfelelő gyarapitásának.

Nem kevésbbé agilis volt az az akció, mely Rezet — Vasért név alatt ismeretes s mely Andrássy Gyuláné grófnő vezetése alatt szinte nagymennyiségü fémanyagot juttatott a hadvezetőségnek.

Az utóbbi akcióban összegyült művészeti és kulturális tárgyak sorsáról olvasóink kimeritően tájékozódhattak. A mult év végén A Gyüjtő egy kis különszáma jelent meg, mely részletes jegyzékét és leirását sorolta fel e tárgyaknak, melyek Egyesületünk utján nyilvános árverésen adattak el. Körülbelül 300 tárgyról volt itt szó, melyek jelentős része muzeumainkhoz vándorolt; a többit pedig amatőrjeink kapkodták el, valóságos lelkesedéssel. Igy aztán ebből az aránylag csekély anyagból, mely egy teremben kényelmesen elfért, 8500 K folyt be: százalékszerüen ki nem fejezhető emelkedés az anyagértékkel szemben.

Időközben e mozgalomhoz ismét érkeznek kulturális jelentőségü tárgyak, melyekre nézve előreláthatólag abban a kellemes helyzetben leszünk, hogy azokat

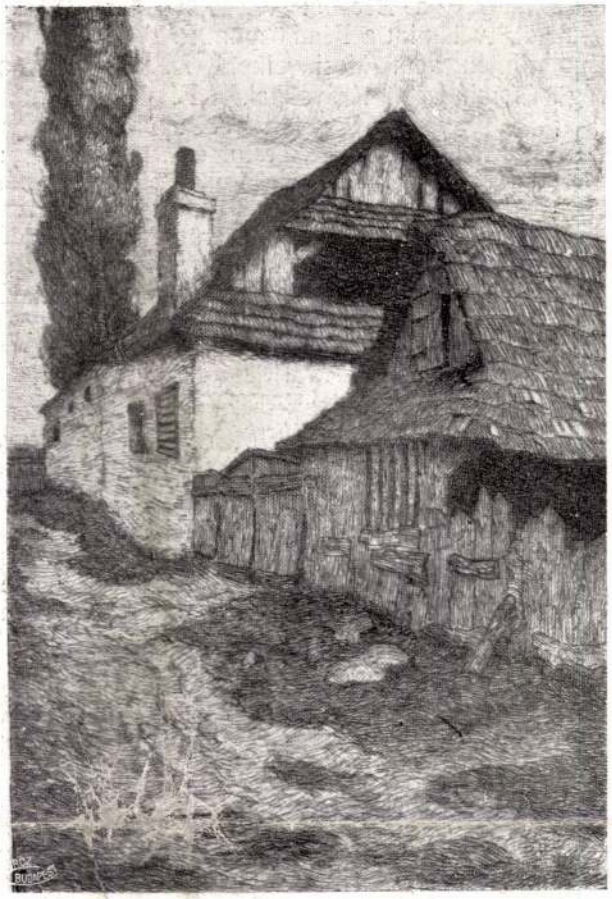

12. TICHY KÁLMÁN: Rozsnyói sikátor. — Rézkarc.
Koloman Tichy: Gässchen in Rozsnyó. Radierung.
Mitglieds-Prämie der Sanct-Georgs-Innung Vereinigung Ungarischer Kunstliebhaber für das Jahr 1916.

egyesithetjük a Bécsből visszajövő tárgyakkal,* valamint a Fémközpont R. T.-nál levő szintén nem kicsinyelhető mennyiségü és minőségü tárgyakkal. A Fémközpont R. T. vezetősége részéről ugyanis szintén a legnagyobb jóakaratot és a legdicsérendőbb érzéket tapasztaltuk e téren, ugy hogy most már nemcsak az ajándékozott, de a rekvirált fémanyag sem kerülheti el, hogy kulturális szempontból ne vizsgáltassék át. Igy aztán a tervbevett kiállitás talán nem is marad el oly nagyon a bécsi mögött és érvényesitheti majd mindazokat a szempontokat, a melyeket fentebb kifejtettünk s a melyeknek egyik leglelkesebb rajongója: Teleki Domokos gróf választmányi tagtársunk, kinek bizonyára nem kis része lesz abban, ha az összes ide tartozó kérdéseket helyesen oldhatjuk meg.

Befejezésül legyen szabad ismét egy kis általános szemlélődésbe merülnünk.

A fentiekben látjuk azt, hogy a háboru a rekvirálás és önkéntes beszolgáltatás alakjában nem megsemmisitette, de előtereintette a műtárgyakat. Mert ezek a tárgyak, amelyek most előkerültek, másképpen sehogyan sem lettek volna felkutathatók. Ahogy a gyümölcsnek nincsen értéke az őserdők közepén, azonképpen nincsen értéke a művészeti tárgynak olyan helyen, ahol nem tudják azt megbecsülni. A most előkerült tárgyak becséről az esetek óriási nagy százalékában fogalmuk sem volt előző tulajdonosuknak. Sejthetőleg valamennyi előbb utóbb megsemmisült volna, ha megfelelő kezeléssel nem sikerült volna a véletlent rendszerbe szedni s a fentiek szerint egy olyan kutatást eszközölni, melyet némi tulzással razziának lehetne nevezni rejtőző műtárgyak után.

És most hadd végezzünk még egy gyakran felbukkanó, de könnyen megcáfolható kifogással: „Akik fémet adtak a hadseregnek", szokták mondani, „azért adják, hogy az beolvasztassék, nem pedig, hogy eladassék, vagy bármiféle más célra fordittassék; ha ez történik, nem érvényesül az ajándékozók szándéka". Ezeket az okvetetlenkedőket szeretném elvinni a Fémközpont üst- és mozsárhegyeinek lábához, hogy látnák azt, micsoda apró kis morzsáját alkotja ez a néhány műtárgy két hatalmas állam fémrekviciójának. Más szempontot tehát nem is hozok fel, — pedig bőven ki lehetne fejteni az ily módon is gyakorolható hadi jótékonyság jelentős szempontját, — most csak annyit: a világháborunak egyik mindenkor vigasztaló emléke lesz, hogy mig az üsthegyekből ágyukat öntöttünk a béke kiküzdésére, addig ezekből az ércmorzsákból folytatni tudtuk kulturánk hatalmas palotájának épitését. SIKLÓSSY LÁSZLÓ.

* Lapunk zártakor olvassuk Az Estben „Hella nővér" levelét; szerinte „egy tiszt Szerbiában... Carakon a szomszédos szerbiai vidékekről összehordott tárgyak közt egy harangot látott meg, e felirással:

„Ürményházi Hivek
Jöjjetek Istent imádni!
Öntötte: Horn József Pesten 1844."

A harang valószinüleg az 1848-iki szerb garázdálkodás alkalmával került a szerbek kezébe és elvitték Szerbia területére. A caraki gyüjtőhelyből valószinüleg Belgrádba vitték az összegyüjtött rézanyagot, a honnan valami beolvasztóba továbbitják." Reméljük, ez a harang is hozzánk s tőlünk a kulturális szempontból legmegfelelőbb helyre kerül.

37. TICHY GYULA: A parkban. — Rézkarc.
Julius Tichy: Im Park. Radierung.
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagilletménye 1916. évre.

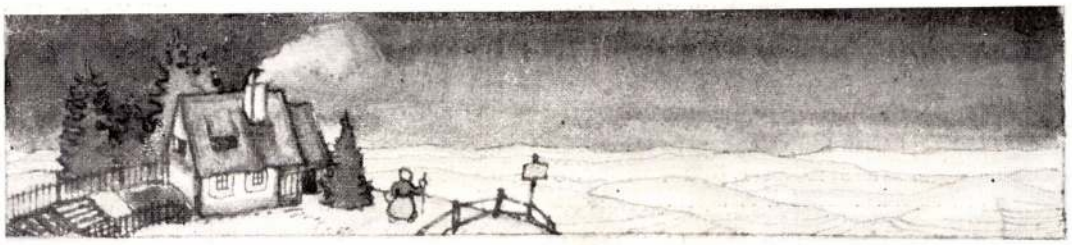

116. TICHY KÁLMÁN: Részlet egy meseillusztrációból. — Koloman Tichy: Märchenillustration

TICHY KÁLMÁN ÉS GYULA KOLLEKTIV KIÁLLITÁSA.

KATALOG DER KOLLEKTIV-AUSSTELLUNG DER UNGARISCHEN GRAPHIKER KOLOMAN TICHY UND JULIUS TICHY.

A kiállitás megtekinthető 1916. január 30.-tól február 8.-ig, délelőtt 10-től este 8-ig a Szent-György-Czéh Üllői-ut 14. sz. a. helyiségében.

A Tichy-kiállitás képei az alább felsorolt árakon fix megvásárolhatók. Az I. és II. sorozatok alatt felsorolt grafikai művekre nézve a Szent-György-Czéh tagjait megillető rendkivüli kedvezményeket lásd az illető sorozat bevezető részében, valamint a 12—15. lapokon.

I. TICHY KÁLMÁN EREDETI SZIGNÁLT RÉZKARCAI.

(TAGILLETMÉNYKIÁLLITÁS)

E rézkarcok mindegyike a kitüntetett árért eladó és azonnal átvehető. A Szent-György-Czéh tagjai ezekből 50%-os engedményre jogosultak. Ezenkivül dijtalanul kapnak egy eredeti szignált rézkarcot akár Tichy Kálmán, akár Tichy Gyula műveiből. Errenézve lásd még a 12—15. lapokon közölteket.

A műlapok átlagos képnagysága 23×17 cm., papirnagysága 30×40 cm.; a hol ettől eltérés van, azt az illető helyen megemlitettük.

	Vételár koronákban
1. Raguzai részlet	60
2. Raguzai kikötő Lásd az illusztrációt a 29. lapon.	60
3. Castelnuovo vára	60
4. Castelnuovo városi torony Lásd az illusztrációt a 31. lapon.	60
5. Jacht Scylla Lásd az illusztrációt a 24. lapon.	50
6. Rákosalja-utcai kunyhó Lásd az illusztrációt a 16. lapon.	50
7. Havas hárs	50
8. Melancholia Tichy Gyula rajza után. Lásd az illusztrációt a 19. lapon.	50
9. Kofák	50
10. Modern bábel Lásd az illusztrációt a 18. lapon.	70
11. Raguza-Odak	50
12. Rozsnyói sikátor Lásd az illusztrációt a 21. lapon.	50
13. Rozsnyói részlet (hidegtű)	50
14. Dalmát vár Lásd az illusztrációt a 33. lapon.	50
15. Vajdahunyad	50
16. Várrészlet (hidegtű)	50
17. Cirkvenicai utcarészlet	50
18. Egy régi timárház Rozsnyón Lásd az illusztrációt a 20. lapon.	50
19. Erzsébetvárosi templom Lásd az illusztrációt a 15. lapon.	40
20. A Weber-ház Rozsnyón (hidegtű) Lásd az illusztrációt a 14. lapon.	40
21. Ötablakos ház (hidegtű) Lásd az illusztrációt a 10. lapon.	40
22. A gőzmalom (hidegtű)	40

Vételár koronákban

23. Este hazafelé (hidegtű) . . . 40
Lásd az illusztrációt a 11. lapon.
24. Exlibris N. Faborszky . . . 30
25. Exlibris Tichy Kálmán . . . 30
Lásd az illusztrációt a 2. lapon.
26. Exlibris Miss Ethel Lloyd . . 30
Lásd az illusztrációt a 3. lapon.

II. TICHY GYULA EREDETI SZIGNÁLT RÉZKARCAI.

(TAGILLETMÉNYKIÁLLITÁS.)

Lásd az I. alatt elmondottakat és még a 12—15. lapokat.

27. A feledés kútja 50
28. Sub specie aeternitatis . . . 50
29. A vérfolyam tündérei . . . 50
30. Az élet kristálylapja 50
31. Ugyanaz más feldolgozásban . 50
32. A győzelem ára 50

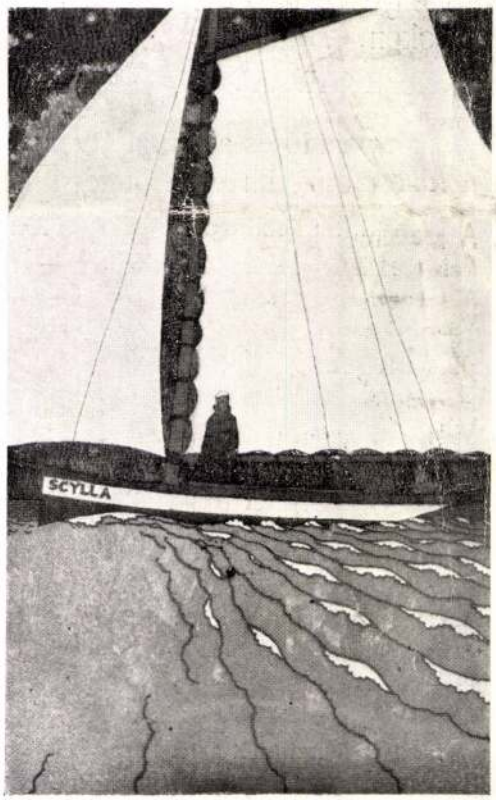

5. TICHY KÁLMÁN: Aquatinta. Mitglieds-Prämie der Sanct-Georgs-Innung Vereinigung Ungarischer Kunstliebhaber für das Jahr 1916.

Vételár koronákban

33. D'Annunzio halála 50
34. Tengerparton (hidegtű) . . . 50
35. Tantalus 50
36. Biedermeier 50
A 35. és 36. sz. karcok reprodukcióját l. A Gyüjtő 1915. évf. 32., 38. lapjain.
37. A parkban 50
Lásd az illusztrációt a 22. lapon.

III. TICHY KÁLMÁN MŰVEI.

OLAJFESTMÉNYEK.

38. Tavaszi hó az Ökörhegyen . 200
39. Nyári vihar Jólész felett . . 200
40. Zsendülő tavasz a Zúgónál . 200
41. Kunyhó 200
42. Kisvárosi külváros 200
43. Rozsnyói részlet 150
44. Téglavető tavaszi napfényben . 200
45. Parva domus magna quies . 200
46. Nyári borongás 200
47. Virágillat a mezők felett . . 200
48. Tavasz az Ivágyó alatt . . . 200
49. Komor napfény 200
50. Vihar Betlér felől 200
51. Kilátás Rozsnyóra 200
52. Meredek köz 300
53. Lomb és hó 300
Lásd az illusztrációt az 1. lapon.
54. Cukorka, csokoládé 300
55. Kincstári bányász a Sajó völgyében 300
56. A betléri Andrássy-birtok . . 300
57. Gömöri hegyek 300

TEMPERAFESTMÉNYEK.

58. Móló Almádiban 150
59. Krasznahorka vára 150
60. Csendélet 100
61. Fenyvesek között 150
62. Légyott a várudvarban . . . 150
63. Az álmok menyasszonya . . 100

AKVARELLEK ÉS SZINES TOLLRAJZOK.

64. Porto Rose 100
65. Jadransko 100
66. Krivosije 100
67. A jó barát 100
68. Magyar Cunard 100
69. Buen retiro 100
70. Dreadnoughtok a láthatáron . 100
71. Cattaroi öböl 100

Vételár koronákban

72. Cattaroi templom 100
Lásd az illusztrációt a 8. lapon.
73. Kis ház a tengerparton . . 100
74. Salut 1914. VIII. 28. . . . 100
75. A tűzvész 100
76. A gránátok áldozata 100
77. Jól irányzott torpedo 150
78. Zászlóshajó 150
79. A boldog békeidőben . . . 150
80. Előőrs az Adrián 100
81. Admiral Spaun bombázza az olasz partokat 100
82. Virágzó almafaág 150
83. Turáni szent a csengetyűkkel . 150
84. Tulipánok 150
85. Piros szék, piros könyv . . 150
86. A „Tizenegyek“ 150
87. Őszi diszkurzus 150
88. Gonosz tervek 150
89. Középkori novella 150
Lásd az illusztrációt a 12. lapon.
90. Őszi hangulat Sajó házán . . 150
91. Kilátás Káposztafalvára . . . 150
Lásd az illusztrációt a 13. lapon.
92. Falucska a tavaszi alkonyatban 150
93. Világháború 100
94. Palazzo Contarini 100
95. Velencei kaland 100
96. Miracolo 100
97. Szentek serege 150
98. Egyházalapitás 150
99. Velencei hangulat 100
100. Palazzo Ducale udvara . . . 100
101. Salute Osservatorio Velencében 150
102. Miracolo di Venezia 100
103. Apostolok 100
104. Banya a hidon 150
Lásd az illusztrációt a 17. lapon.
105. Közeledő esőfelhő 150
106. Hó a csucsomi hágón . . . 150
107. Kakaslábon forgó vár ostroma 150
108. A bájital 150
109. Téli utazás 150
Lásd az illusztrációt a 27. lapon.
110. Mezei ünnep (Fête champêtre) 150
Lásd az illusztrációt az 5. oldalon.
111. Eljön-e vajjon 150
Lásd A Gyüjtő cimképét.
112. Szent Ferenc látomása . . . 150
113. A szentegyház lovagja . . . 150
114. A buvár kalandja 150
115. Lemminkeinen (Kalevala) . . 150

147. TICHY KÁLMÁN: Piros rózsák. — Szines aquatinta. — Koloman Tichy: Rote Rosen. Farbige Aquatinta.

Vételár koronákban

116. A felhő (Lovik-illusztráció) . 150
Lásd az illusztrációt a 23. lapon.
117. A szerelmes lovag 150
118. Februári alkony 150
119. A Genezarethi csoda . . . 150
120. Vásári jelenet 150
Lásd az illusztrációt a 9. oldalon.
121. Kedvező széllel 150
122. Hetivásár 150
123. Vasárnap délelőtt 150
124. Exlibris Tichy Kálmán . . . 100
Lásd az illusztrációt a 2. oldalon.
125. Exlibris Brandt Zs. 100
126. „ N. Faborsky . . . 100
127. „ Miss Ethel Lloyd . . 100
Lásd az illusztrációt a 3. oldalon.
128. Exlibris K. Kiss Kálmán . . 100
129. „ Tichy Mihály . . . 100
130. „ Tichy Mihályné . . 100
Lásd az illusztrációt a 3. oldalon.
131. Exlibris Horn J. 100
132. „ Thérèse de Prahais . 100
Lásd az illusztrációt a 2. oldalon.
133. Exlibris Winner Berta . . . 100
134. Hid a Drázuson 100
135. Irisek 100
136. Őrtorony 100

TICHY KÁLMÁN ÉS TICHY GYULA KOLLEKTIV KIÁLLITÁSA

	Vételár koronákban
137. Kisvárosi éjszaka	100
138. Tarkabarka csendélet	150
139. S. S. Rosario Velencében	150
140. Ellenség vizen, égen	150
141. A nagy szüret 1914—15.	150
142. Zeppelin reflector fényben	150
143. Ágyúszó Tirolban	150
144. Támadás Pelagosa ellen	150
144a Shing herceg	100
144b Mese-illusztráció	100
144c „ „	100
144d Harcosok	100

SZINES AQUATINTA-K.

145. Sárga akác	70
146. Nagy csokor	70
147. Két piros rózsa	70

Lásd az illusztrációt a 25. lapon.

148. Liceum-ág	70
149 Havas falu	70
150. Kis csokor	70
150a Szigfrid, linoleum	50

IV. TICHY GYULA MŰVEI.

151. Havas szombat reggel, tempera	250
152. Krisztus siratása	300
153. Vásár, olajfestmény	200
154. Jön a faun, akvarell	150
155. Szigorú paragrafus, akvarell	150

Lásd az illusztrációt a 4. oldalon.

156. Zarathustra leánya, akvarell 150

TICHY KÁLMÁN: Gombolyitás.
Koloman Tichy: Aufhaspeln. — Linoleum.

Ausstellungen - Kiállitások

INTERNATIONALE KARIKATURENAUSSTELLUNG IM WIENER KÜNSTLERHAUS.

Das Künstlerhaus hat Glück gehabt: Das Ausstellungsplakat hat aus moralischen Gründen bei den Behörden Anstoß erregt, der Bundespräsident ist nicht zur Eröffnung gekommen — darüber erschienen ausführliche Berichte in den Zeitungen und — der Zulauf des Publikums ist groß. Das beanständete Plakat, jetzt an den Litfassäulen überklebt, ist in der Ausstellung selbst zu sehen: ein Spießer und seine Frau, beide nackt, als Märtyrer von den Pfeilen der Satyre getroffen. Es ist weder künstlerisch noch in irgend welcher anderen Hinsicht besonders bemerkenswert und doch schon in 53 Exemplaren verkauft!

Durch eine Sensation werden die Leute ins Haus gelockt und — bekommen Kunstwerke von wirklich hohem Rang zu sehen. Die Ausstellung, die zu den interessantesten gehört, die das Künstlerhaus in den letzten Jahren veranstaltet hat, bringt nämlich in einer historischen Abteilung, die Dr. Schwarz von der Modernen Staatsgalerie geschickt zusammengestellt hat, viele klassische Karikaturen, die zwar zum größten Teil bekannt, in ihrer Vereinigung besonders eindringlich wirken und die neueren, zahlenmäßig viel stärker vertretenen Stücke in ihrer Schlagkraft sehr beeinträchtigen. Die ganze Ausstellung enthält gegen 1500 Blatt. Die historische Abteilung setzt mit dem 18. Jahrhundert ein und ist bis zu den jüngst verstorbenen Künstlern fortgeführt, während die modernen — nach Ländern geordneten — Abteilungen nur lebende Künstler umfassen. Neben den großen Franzosen: Daumier und Toulouse-Lautrec verblassen sämtliche übrigen, Goya natürlich ausgenommen, aber die Blätter Goyas kann man wohl schwerlich zu den Karikaturen rechnen. Angesichts dieser nie zum Lachen reizenden, doch auch heute noch an Intensität ihrer Entsetzen erregenden Wirkung nicht überbotenen graphischen Folgen (obwohl wir doch wahrlich durch die Erlebnisse der letzten Jahre und den Ausdruck, den sie in der Kunst gefunden haben, abgehärtet sein könnten), angesichts solcher Arbeiten drängt sich die Frage auf, ob ihre Einbeziehung in eine Karikaturenausstellung berechtigt ist, und weiters, ob überhaupt versucht wurde, die Ausstellung nach klarer begrifflicher Festlegung des Wesens der eigentümlichen Kunstgattung der Karikatur, die prinzipiell zu fordern wäre, aufzubauen. Es sind ziemlich wahllos (dies gilt mehr für die moderne als für die historische Abteilung) Blätter, die bloß zum Lachen reizen, neben solchen scharfer Charakterisierung ohne den geringsten satyrischen Einschlag zur Schau gestellt — allerdings die meisten von ziemlich hohem künstlerischem Niveau. In der historischen Abteilung fehlen natürlich Hogarth, Gibray, Cruiksheuk, Töpfer, Gavarni, Busch und Oberländer nicht. Ein guter Einfall war es auch, auf die wichtigsten humoristischen Zeitschriften (Caricature, Charivari, Punch, Fliegende Blätter, Simplicissimus) aufmerksam zu machen. Die modernen Arbeiten zeigen, daß die satyrische Begabung, wenn man nach dieser Ausstellung urteilen darf, bei den verschiedenen Völkern in ziemlich gleichem Ausmaß vorhanden ist, wenn auch die Art des Humors in jedem Land eine andere ist. Man findet viele bekannte Namen, daneben auch manche nicht gekannte, man sieht, wie stark der Einfluß gewisser Gruppen oder einzelner Künstler ist (ich denke hier vor allem an die Simplicissimuszeichner und George Groß, an die französischen Zeichner und die englischen und amerikanischen Grotesken. Gewisse gemeinsame Themen verbinden die Völker, so finden sich bekannte Persönlichkeiten, wie z. B. Gandhy, in vielen Abteilungen dargestellt. Vertreten sind Deutschland, England, Holland, Nordamerika, Österreich, Polen, Schweden, Schweiz, Spanien, die Tschechoslovakei, die Türkei und Ungarn (Frankreich fehlt leider). Wir verzichten auf die Nennung einzelner Künstler. Ihre Anzahl ist so ungeheuer groß, daß sie einander in der Wirkung beeinträchtigen. Weniger wäre hier bestimmt mehr gewesen.

FRÜHJAHRSAUSSTELLUNG DER WIENER SECESSION.

Nach der großen türkischen Ausstellung bringt die Secession wieder eine Ausstellung ihrer Mitglieder und einiger Gäste. Die bekannten Künstler zeigen sich kaum von einer neuen Seite, nur bei einigen sind Versuche zu einer Weiterbildung des bereits bisher Erreichten zu bemerken. Hier wäre Pauser mit einem Frauenakt zu erwähnen, der, thematisch für diesen Maler etwas Neues, nicht recht geglückt erscheint; interessanter sind schon die farbig und kompositionellen Experimente des immer wieder von neuem anfangenden, ehrlich ringenden Dobrowski, erfreulich die anspruchslosen, an den klassischen Impressionisten geschulten Landschaften Hubers und die phantasiereichen, farbig feinen Bilder Zülows, der, wenn er nur ein wenig mehr Selbstzucht aufbrächte, noch viel mehr als bisher leisten könnte. Unter den Malern fällt ein neuer Mann, Franz Luby, mit einem geschickt gemachten Stilleben auf, Mandelsloh, erst vor kurzem vielversprechend hervorgetreten, ist bereits in einer virtuosen Manier erstarrt. Unter den Bildhauern ragt Wotruba hervor. Seine Figur eines kauernden Mannes, architektonisch streng gebaut, frei von allen literarischen und akademischen Wirkungen, gehört zum Eindrucksvollsten das in den letzten Jahren in Wien an Plastik zu sehen war, wenn auch nicht zum Stärksten, das dieser Künstler bisher geschaffen hat.
In demselben Raum, in dem sich der kauernde Mann von Wotruba befindet, ist auch eine Kollektion „Das neue Fresko" untergebracht. Durch ein neues Verfahren, das der Maler Urban erfunden hat, sollen sogenannte „Ausblühungen" und Feuchtigkeitsflecken, die in unseren Gegenden den Bestand von Fresken bedrohen und, wie Urban meint, der Entwicklung einer Freskenkunst im Wege stehen, verhindert werden. Auf eigens präparierten Platten kann der Maler jetzt im Atelier die Fresken malen. Die Platten werden nach dem Bemalen getrocknet, an der Rückseite isoliert und schließlich an der Wand, die aus jedem beliebigen Material sein kann, angebracht. Nun liegt aber die Sache nicht so einfach, wie sie sich Urban und seine Mitarbeiter vorstellen. Freskenkunst erfordert Freskengesinnung und ein auf kleinen Platten im Atelier gemaltes Fresko mag zwar immerhin haltbar sein, ist aber doch lange kein wirkliches Fresko. das erkennt man deutlich an den Platten, die die Secession ausstellt (die meisten waren übrigens bereits im letzten Sommer in Salzburg zu sehen gewesen). Die einen Künstler malen, als ob sie die Leinwand vor sich hätten, und die anderen versuchen mit überstarker Bewußtheit einen Freskenstil zu schaffen, indem sie möglichst auf Vereinfachung und Großformigkeit losgehen. Aber das Gewollte ist an diesen Arbeiten zu sehr verspürbar. Mit bloßem Wollen ist keine Kunst zu schaffen.

OSTASIATISCHE HOLZSCHNITTE UND MALEREIEN BEI WÜRTHLE IN WIEN.

In Wien bekommt man selten so gute ostasiatische Kunst zu sehen, daß man froh sein muß, wenn ein Kunstsalon sich bemüht, eine kleine Auswahl chinesischer und japanischer Graphik zusammenzubringen. Die Kakemonos, die zwischen die Holzschnitte gehängt sind, sind zumeist spät (Ming Zeit) und von geringer Qualität, aber unter den Holzschnitten befinden sich einige bedeutende Serien, so die berühmte Tokaido Serie von Hiroshige, 59 Blätter aus dem bekannten „Senfkorngarten" und eine ganze Reihe der beliebten Holzschnitte Hokusais in guten Exemplaren. Zum Besten der Ausstellung aber gehören die Arbeiten Toyokunis und Utamaros, deren technische Meisterschaft und Ausdruckskraft immer wieder höchste Bewunderung erregen müssen und die wir heute vielleicht deshalb so sehr schätzen, weil sie uns ursprünglicher japanisch als die stark europäisch beeinflußten Blätter Hokusais erscheinen. F. G.

TICHY KÁLMÁN KIÁLLITÁSA ZSOLNÁN

A zsolnai Pálka-szalón sorra propagandába veszi az értékes szlovenszkói művészeket. Angyal, Gwerk, Palugyai kiállítása után Szlovenszkó legfrissebb ritmussal növő, földrajzi helyzetére nézve nagyszerű városában, most legkitünőbb illusztrátorunk: Tichy Kálmán állította ki képeit. A rozsnyói Tichy Kálmán (aki különben ügyes író is) művészetének lényegében rokona a komáromi Harmos Károlynak. A Sum pozsonyi kiállításán feltünést keltett böséges fantáziájával, melyben valami finom, gyermekies könnyűségű naivitás borzong. A zsolnai kiállítás Tichy Kálmán alkotó erejének teljes bemutatását adja. Meseillusztrációin kivül olajképeket, akvarelleket, karcokat állított ki. Egy határozottan tehetséges ember tisztaképletű művészi megnyilatkozására figyel fel most Szlovenszkó. **Sz. R.**

Forum
1932. 4. 7.

Zeitschriften - Folyóiratok

DEUTSCHE BAUZEITUNG.

(DBZ, Berlin S. W. 61., Großbeerenstr. 17.) Die jüngst erschienenen Hefte enthalten folgende Veröffentlichungen: Heft Nr. 14.: „Rationelle Bebauungsweisen" und das Seminar für Wohnungsbau und Siedlungswesen auf der Technischen Hochschule Berlin. — Umbau des Bankhauses S. Bleichröder-Gebr. Arnhold in Berlin. — Staatliches Kurhotel in Bad Schwalbach. — Heimatschutz und Fragen der Umsiedlung. — Die Umstellung im Siedlungswesen. — Heft Nr. 15. beschäftigt sich mit Isolierung gegen Schall, „Der Schallschutz im Neubau des Physikalischen Instituts der Technischen Hochschule in Berlin", sodann mit modernen Kirchenbauten. Auch wird an Hand von 25 Abbildungen „der Wettbewerb für den Sowjetpalast in Moskau" behandelt. — Heft Nr. 16 enthält eine Eingabe an die Regierung von 50 bauwirtschaftlichen Verbänden „Arbeitsbeschaffung!" betitelt. Ein weiterer Aufsatz „Licht" erörtert mit vielen Abbildungen die Fragen moderner Beleuchtung und des Lichtreklamewesens. Interessante Aufsätze sind noch: „Beim Zeilenbau ist die Nordsüdrichtung die schlechteste und „Altes und Neues über Schlacht- und Viehhofbau". — Im Hefte Nr. 17 wird unter dem Titel „Weltwirtschaft und Weltstadt" eine Wirtschafts- und baupolitische Frage des abendländischen Kulturkreises, Interessantes gebracht, fernerhin mit 4 Abbildungen die Bauten der olympischen Spiele in Los Angeles, sowie ein Aufsatz über „Zwei neue Flammenschutzmittel". — Heft Nr. 18 handelt ausschließlich vom Putzbau und bringt sehr viele Beispiele neuerer Putzbauten nebst ausführlichen Abhandlungen aller einschlägigen Fragen.

DER BAUMEISTER.

Verlag Georg D. W. Callwey, München, beschäftigt sich im Maihefte hauptsächlich mit Einfamilienhäusern, wobei neben Innen- und Außenansichten auch die baulichen Details gezeigt und besprochen werden, u. a. bringt es ein freistehendes Einfamilienhaus bei Zürich, in Memmingen, ein Haus für cca 11.000 M in Kleinhadern, ein Einfamilienhaus in Großhesselohe, in Stuttgart, am Südhang, ein einstöckiges Wohnhaus am Ammersee, ein Einfamilienwohnhaus in Budapest, das Atriumhaus, ein kleines Einfamilienhaus in Dänemark, in Norwegen ein Arbeiterwohnhaus mit Stallanbau ebenda. Außerdem veröffentlicht es den Kleinsthauswettbewerb einer norwegischen Arbeiterzeitung, zwei Bauten der Erholung am Lago Maggiore und das Berghotel Prätschli oberhalb Arosa.

INNENDEKORATION.

Verlagsanstalt Alexander Koch, Darmstadt. Das Februarheft dieser Zeitschrift veröffentlicht „Einige Wiener Wohnungen", Arbeiten des Architekten W. Sobotka-Wien, auch Interieurs des Arch. Emilio Volmar-Rüschlikon (Schweiz), fernerhin das Haus O. D. in Wiesbaden der Architekten Wach und Roskotten und im Projekt ein einstöckiges Kleinhaus des Arch. A. Fleiner. — Das Märzheft bringt Arbeiten der Architekten O. Zollinger-Saarbrücken, A. Soulek in Wien, C. Müller-Köln, H. H. Lüttgen-Köln, W. Adler-Wien, Howe und Lescaze-New-York, Prof. F. A. Breuhaus-Berlin und C. Otto-Berlin. — Im Aprilhefte wird die Wohnung Breuhaus de Groot, eine Arbeit Prof. F. A. Breuhaus-Berlin ausführlich besprochen, desgl. ein Familienwohnhaus von Prof. E. Schnekkenberg-Berlin.

DEUTSCHE BAUMEISTERZEITUNG.

Die Hefte 23 und 24 enthalten folgende Veröffentlichungen: Die neue Kläranlage für Hotel und Pension Gradl in Eisenstein. — Die schöne Altstadt (Besprechung des Buches von Prof. Dr. Karl Kühn, Landeskonservator, Prag). — Etwas über Fassaden-Konservierung. — Der Entwurf eines neuen Wohnungsgesetzes. — Drehband-Lutfilter mit selbsttätiger Reinigung für große Luftmengen. — Aus dem Aprilhefte ist der Aufsatz „Blitzschutz der Gebäude" besonders hervorzuheben, welcher sich mit dieser Frage an Hand von vielen Abbildungen beschäftigt. — Nachrichten und Berichte, die tschechoslow. Bauwirtschaft betreffend, ergänzen die Hefte.

TÉR ÉS FORMA. BUDAPEST.

A márciusi szám egy kimerítő tanulmány keretében, mely Dr. Bierbauer Virgil tollából származik, a lakóház-forma: alacsony, középmagas, vagy magas lakóház kérdésével foglalkozik a CIRPAK — az új építészet kérdéseit tárgyaló építész bizottság — tanulmányainak kapcsán. A képanyagot a budapesti újabb lakóházak és bérházak adják. „Japán építészet" a címe egy másik bő tanulmánynak.
Az áprilisi szám az I. Magyar építési propaganda-kiállítást ismerteti, bemutatva annak elrendezését.
Közölve van továbbá Eliel Saarinen-nek az American Institut of Architekts közgyülésén a modern építészet irányelveiről tartott előadása.
Budapest székesfőváros acélvázas szükséglakás építkezésének és Dr. Wilhelm Kreis Bad Schwalbach-i gyógyszállójának tüzetes ismertetése emelkedik ki még a bő tartalomból.

ÚJ SZÓ.

Két évi szünet után Barta Lajos ismét megjelentette 1929. őszén nagy feltünést keltett folyóiratát. Az Új Szó-ra föltétlenül nagy feladat vár Szlovenszkón. Az a tengely kell, hogy legyen az irodalmi fronton, mely a Magyar Irással szemben kihangsúlyozza a korszerűséget, az új kultúrát: az új szocialista társadalom szellemiségét. Ha ezt a feladatot helyes felismeréssel, objektív kritikával, jó írástudók kiválasztásával végezni fogja: történeti tényezővé válhat nemcsak a szlovenszkói magyarok számára, de az általános magyarságra nézve is. Mert ma alig találni klikk-rendszeren felülemelkedő folyóiratot és kritikát. Az Uj Szót Barta Lajos szerkeszti. Ő írta az első szám vezető cikkét, kitünő novelláját: a Rossz esztendőt és Brogyányi Kálmán könyvének bírálatát. A szám tartalmából kiemelkedik még Varga Endre cikke a kapitalista tervgazdaságról, Hajdú Gyula cikke Szovjetoroszországról, Szucsich Mária pszichológiai rajza, Peéry Rezső és Dobossy László cikkei. Az Új Szó havonta kétszer jelenik meg Pozsonyban.

SZÁZADUNK

áprilisi száma Sós Aladár építész nagy tanulmányát hozza Pénz és arany címmel. Göllner Aladár a hitlerizmus „erkölcsi alapjait" fejtegeti érdekes cikkében, Görög Imre Aristide Briandról emlékszik meg, politikai karrierjét méltatva, Farkas Imre folytatja Max Weber vallásszociológiájáról szóló esszéjét. A kultúrtörténeti jegyzetekben Vámbéry Rusztem, Polónyi Dezső és Baracskay Jenő érdekes, frappáns írásait találjuk a mai magyar társadalmi és szellemi dolgokról. Hangok a gyüldéből és könyvkritikák egészítik ki Vámbéry Rusztem és Varró István társadalomtudományi folyóiratát.

NYUGAT

április 16-iki száma: Goethe-szám. Babits Mihály, Elek Arthur, Halász Gábor, Gyergyei Albert írtak tanúlmányokat Goetheről. Szabó Lőrinc Goethe versfordításait találjuk itt. Azonkivül Gelléri Andor Endre novelláját, Illyés Gyula versét és Ambrus Zoltán érdekes irodalmi életünkre rávilágító utolsó írásait emeljük ki e számból. Rövid kritikai rovat után a Nyugat közli annak az ankétnek az eredményét, melyet március 31-án a budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségének felkérésére tartott a magyar iparpártolás lelki feltételeiről. Az ankéten egyrészt a Nyugat munkatársai, másrészt a magyar ipari élet szellemi vezetői szólaltak fel — érdekesen analizálva a magyar ipar válságát és az egész termelési krizissel összefüggő gazdasági és szociális helyzetét.

KORUNK

Az áprilisi szám ismét elsősorban a kinai kérdéssel foglalkozik. Danzinger Ferenc: Japán és Kina címmel írt nagy tanúlmányt a keleti háborús feszültség gazdasági és társadalmi okait analizálva. Horner Miklós már Ázsia felszabadulását tárgyalja politikai cikkében. Eőrsi Béla a kinai agrárkérdésről ír. E tanulmányokat két kinai tárgyú elbeszélés kíséri. Jeszenszky Erik a társadalom termelő és fogyasztó erejéről értekezik. Tamási Áron novelláját és egy cikket a munkanélküliség lélektanáról találunk még itt. A kultúrkrónikában Ilja Ehrenburg Batyáról mond kritikát. Változatos és gazdag a szemlerovat is.

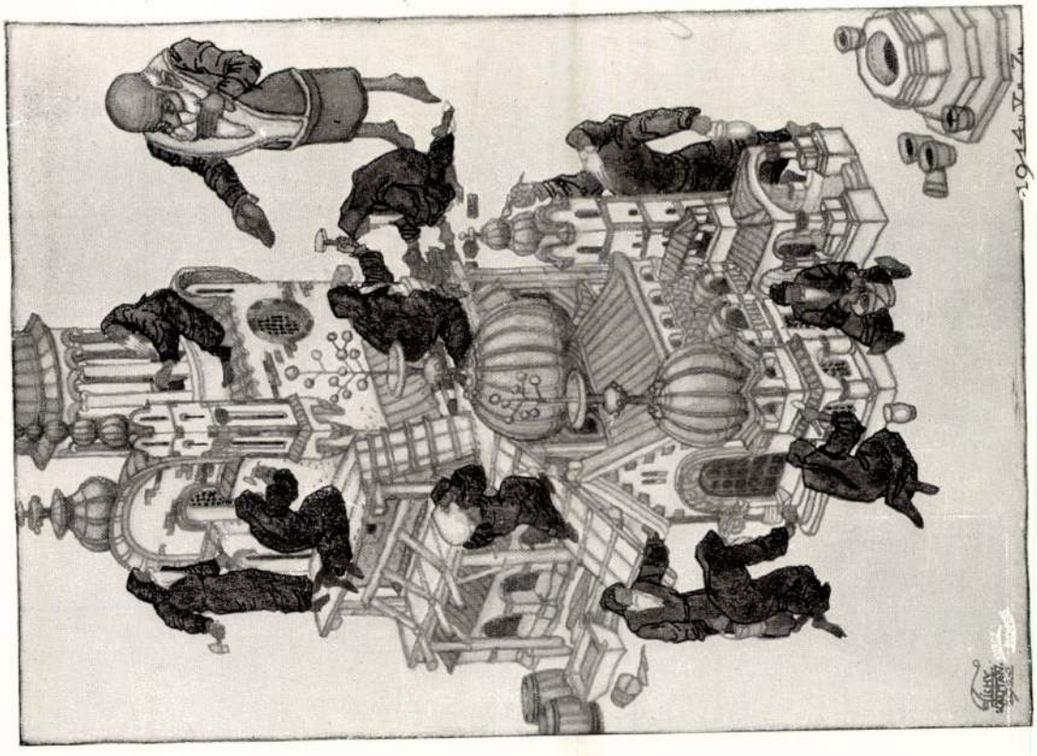

129

TICHY
KÁLMÁN

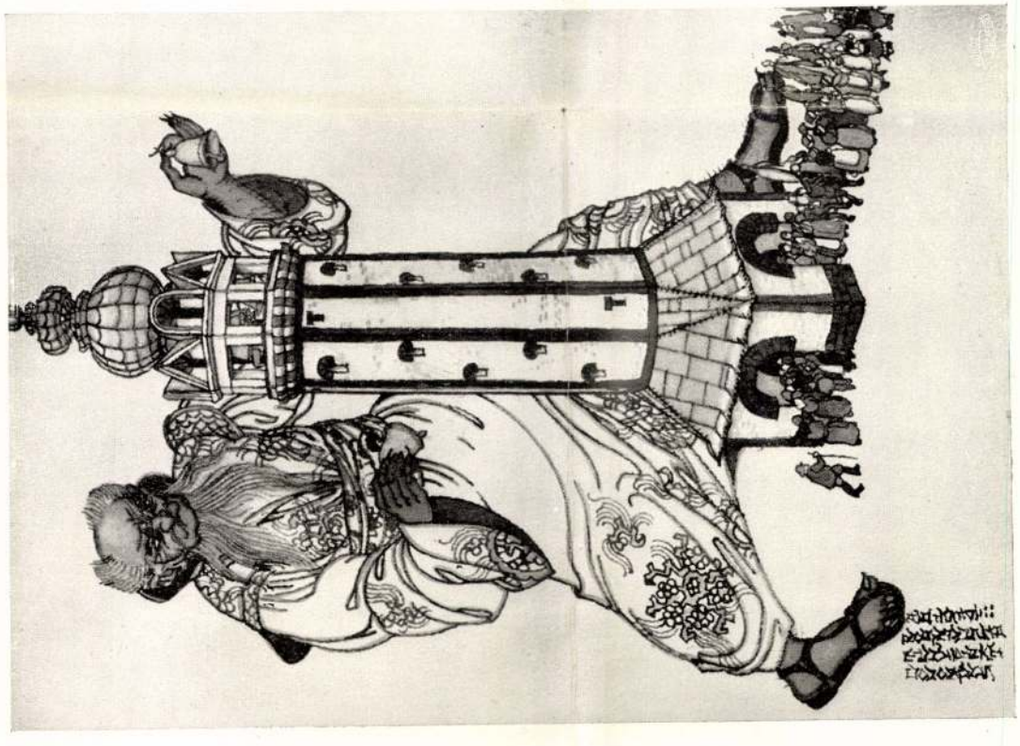

128

Tichy Kálmán: Meseképek. 128. Turáni szent a csengetyükkel. Akvarell. — 129. A tizenegyek. Akvarell.

K. Tichy: Märchenbilder. 128. Turaner Heiliger mit den Glocken. Aquarell. — 129. Die elf Männlein. Aquarell.

Magyar Iparművészet
1916.

ÁCS LIPÓT,
NÁDLERNÉ
GYÁRFÁS
ILONA

130

131

132

133

130—132. Ács Lipót: Színesen díszített engobe edények. — 133. Nádlerné Gyárfás Ilona: Hímzett párna. Készítette: Gyárfás Gizella.

130—132. L. Ács: Bunt bemalte Engobegefässe. — 133. Frau H. Nádler-Gyárfás: Gestickter Polster. Stickerei von G. Gyárfás.

Tichy Kálmán és Gyula

írod.

K

Magyar Iparművészet

1916. 174. l.

Tichy Kálmán MDK

Magyar Grafikusok Egyesülete - Kiállitás, 1911

A Kéve Kiállitása, é.n.

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Tichy Kálmán

KOLLÁR GUSZTÁV.

604 Lovránai részlet. Vízf. Eladó.

WÁGNER GÉZA.

605 A cserpataki harangláb. Pastell. Eladó.

GLATZ OSZKÁR.

606 Női arckép. Rajz. Magánt.

BENTHEIM ARTÚR.

607 A reggeli. Vízf. Eladó.

SZÉKELY ÁRPÁD.

608 Tövisi részlet. Rajz. Eladó.

WÁGNER GÉZA.

609 Kora reggel a Garamon. Pastell. Eladó.

GLATZ OSZKÁR.

610 Gyermékarckép. Rajz. Magánt.

BENTHEIM ARTÚR.

611 A végállomás felé. Rajz. Eladó.

TICHY KÁLMÁN.

612 S. Maria della Salute. Venezia. Vízf. (tempera) Eladó

513 Ponte di Rialto Venezia. Vízf. (tempera). Eladó.

WÁGNER GÉZA.

614 Haarlemi részlet. Pastell. Eladó.

OLGYAI VIKTOR.

615 Egy délután a fenyvesben. Temperafestm. Eladó.

WÁGNER GÉZA

616 Garampartja. Pastell. Eladó.

TICHY KÁLMÁN.

617 Szenteknek serege. Vízf. (tempera). Eladó.

618 Ponte dei Incurabili Venezia. Vízf. (tempera). Eladó

619 Rio terra Catecumeni Venezia. Vízf. (tempera). Eladó

KMT 1912/13. téli kiáll

MARÓTHI MAJOR JENŐ.

588 Magányos hajó a Dunaágban. Pastell. Eladó.

KÜMMERLE PÁL.

589 A csősz. Vízf. Eladó.

590 Spitzi. Vízf. Eladó.

KOLLÁR GUSZTÁV.

591 Brassói részlet. Vízf. Eladó.

592 Vitorlás bárka.. Vízf. Eladó.

KOVÁTS JÓZSEF.

593 Árnyas udvar. Vízf. Eladó.

KÜMMERLE PÁL.

594 Fürdés után. Vízf. Eladó.

KOLLÁR GUSZTÁV.

595 Vén halász. Vízf. Eladó.

ERDŐSI BAIERSDORF ERNA.

596 Arckép. Erdősi Baiersdorf Margit k. a. Olajkrétarajz. Magánt.

MORRES EDE.

597 A fonóban. Pastell. Eladó.

WÁGNER GÉZA.

598 Garami gyártelep. Pastell. Eladó.

KOLLÁR GUSZTÁV.

599 Téli hangulat. Vízf. Eladó.

600 Brassói részlet. Vízf. Eladó.

OLGYAI VIKTOR.

601 A tisztás felé. Pastell. Eladó.

SZÉKELY ÁRPÁD.

602 Parasztudvar. Rajz. Eladó.

BOJNIČIĆ VJERA.

603 Hegyi utca Zágrábban. Színes rézkarc. Eladó.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
118.

Péczely

T i c h y K á l m á n :

A kakastalpon forgó vár ostroma

Vizfestmény.

Ifju müvészek kiállitása a Nemzeti Szalonban

Fényképi soksz.

Tichy Kálmán

Műbarát, 1922. II. 70. o.

a Kéve Kiállítása.

Tichy Kálmán grafikus.

Műbarát.1922.II.70.1.

Tichy Kálmán, festő

Pásztortűz, 1927. 7 oz.

168. l.

a b.: A budapesti Műcsarnok tavaszi tárlatáról.

Művészetsociológia.

Tér és Forma. III é. f. 1930. 197-204 l.

11 fénykép ábra

Hay Gyula: Kisház-problémák.

Tichy Kálmán, grafikus

Pásztortűz, 1924. X. évf. I. fek. 7.
7 szám címlapja

Tichy Kálmán.

Sórai Ujság.
1929. II. 10., 6.
(:Benámolé:)

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tájkép

T i c h y K á l m á n :
Hársfák alatt
/Megvásárolva a téli kiállitáson, 1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
85.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tájkép

T i c h y K á l m á n :
Pusztuló hó
/Megvásárolva a téli kiállitáson, 1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

G y ü j t ő k , 1900-1919.

E g g e r G y u l a
2 vásárlás/Tichy Kálmán/ a
téli kiállitáson, 1913-14.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

MDK

Tichy Kálmán /Rozsnyó/

Rozsnyói témáju olajfestményei,
Forró alkonyat, Szakadék, a Nagy Rausch c.
fujt vizfestményei,
Börtön-ország, Hamis próféta c.müvei a
Kassán rendezett felvidéki képzőművészek
kiállitásán.

Sándor László: Felvidéki képzőművészek
seregszemléje Kassán.

Magyar Nemzet 1939.máj.14. 13.o.

MDK
Tichy Kálmán, destöm.

töle egész mást vártunk, ezuttal belesimult a dilletánskodok táborába.

Farkas Zoltán: A Nemz. Szal. tavaszi kiáll.-a. Vas. Ujs. 25.sz. 1911. 58.évf. 498.l.

MDK

Tichy Kálmán

Vagyondézsma, lin.metsz.

Kéve 16.kiáli. 1925.nov. H.Szal.

16. o.

MDK

Tichy Kálmán festőm.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal. 3 l.

Tichy Kálmán festő

MDK

a KÉVE művésztagja

KÉVE 14. kiáll. N.Szal. 1923. márc.

3. l.

MDK

Tichy Kálmán, sz. 1888.

Utcarészlet, vizf.

Hóolvadáskor, "

Ernst Múz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 34 l.

MDK

Tichy Kálmán, festő (Rozsnyó)

Rozsnyói toronyalja,
Vagyondérsma, és még linometszet
(tiszta nagy vákon és pezkarccal kezepet.)

Komárom-Jókai egyes.-Felvidéki műv. kiall. 1925.

Magyság, 1925 nov. 14. - 15. l.

MDK

Tichy Kálmán festőművész

A KÉVE művésztagja 1917-ben.

Nemzeti Szalon.Kéve.A.kiall.kat.1917.6.l.

M.D.K.

Tichy Kálmán

"A rozsnyói "Toronyalja" télen" cimmel festmény repr.-ja

Szinházi Élet. Bp. 1926. január 31.-febr.6. XVI. évf. 5. sz. 49. lap

.

MDK

Tichy Kálmán, festöm.

964. Az elrabolt Adria. Vizf. J.l.j.
Illusztrálva a X.táblán.
965. Cattarói öböl. Vizf. J.l.b.
966. Bányászok. Vizf. J.l.j.
967. A rózsnyói templom bejárata. Olf. J.l.j.
968. Udvarrészlet. Olf. J.l.j.

Á rverési Közlöny.1929.ápr.3.rk.sz. 37.l.

MDK

Tichy Kálmán

Vásár. Vizfm. 26x20. Jelzett.
Vásár. " 26x20. "

Árverési Csarnok aukció kat. 1934.szept.
69.lap

MDK.

Tichy Kálmán

Kiállitási kritika

Szocialista Kulturáért 1965, julius, lap -

MDK.

Tichy Kálmán

Kiállitási kritika

Népszabadság 1965 okt.lo.lap 7.

MDK

Tichy Kálmán, 1888--

Magyar Grafikusok Egyesülete - Kiáll.

A Kéve Kiállitása

1885-196o.M. plakáttört. kiáll. Mücs. 196o.

MDK

Tichy Kálmán

koll.kiáll. a Szt.György Céhben.

A Gyüjtő, 1916, 23-26 l.

MDK

Tichy Kálmán

Farkas Z: Tichy Kálmán és Gyula.
A Gyüjtő, 1916. 1-11 l. képek.

MDK

Tichy Kálmán

Felvidéki magyar emlékgyüjtés, rajz, repr.

Mihalik S.: Csonka-Magyarország egyházi mükincsei.
Magyar Iparmüvészet 1930. III.1.

Tichy Kálmán MDK

Manóka ebédet visz, vizf.

Viharfelhők, vizf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Tichy Kálmán, grafikus

Akadémikus rellemben dolgozik.

Rózsa Gyula: A X. M. Képzőművészeti Kiállítás grafikái

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. okt. 10.

MDK

Tichy Kálmán

Világháboru

Palazzo Contarini

Velencei kaland

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

Exlibris Tichy Kálmán, rézk.,repr.

Exlibris Miss Ethel Lloyd, rézk.,repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.1. Repr.2,3.1.

MDK

Tichy Kálmán

Este hazafelé, hidegtü, repr.

Exlibris N. Faborszky, rézk.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.1. Repr.11.1.

MDK

Tichy Kálmán

Admiral Spaun bombázza az olasz partokat

Virágzó almafaág

Turáni szent a csengetyükkel

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

Zászlóshajó

A boldog békeidőben

Előörs az Adrián

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

A tüzvész

A gránátok áldozata

Jól irányzott torpedo

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

Cattaroi templom, repr.

Kis ház a tengerparton

Salut 1914. VIII. 28.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l. Repr. 8.l.

MDK

Tichy Kálmán

Dreadnoughtok a láthatáron

Cattaroi öböl

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

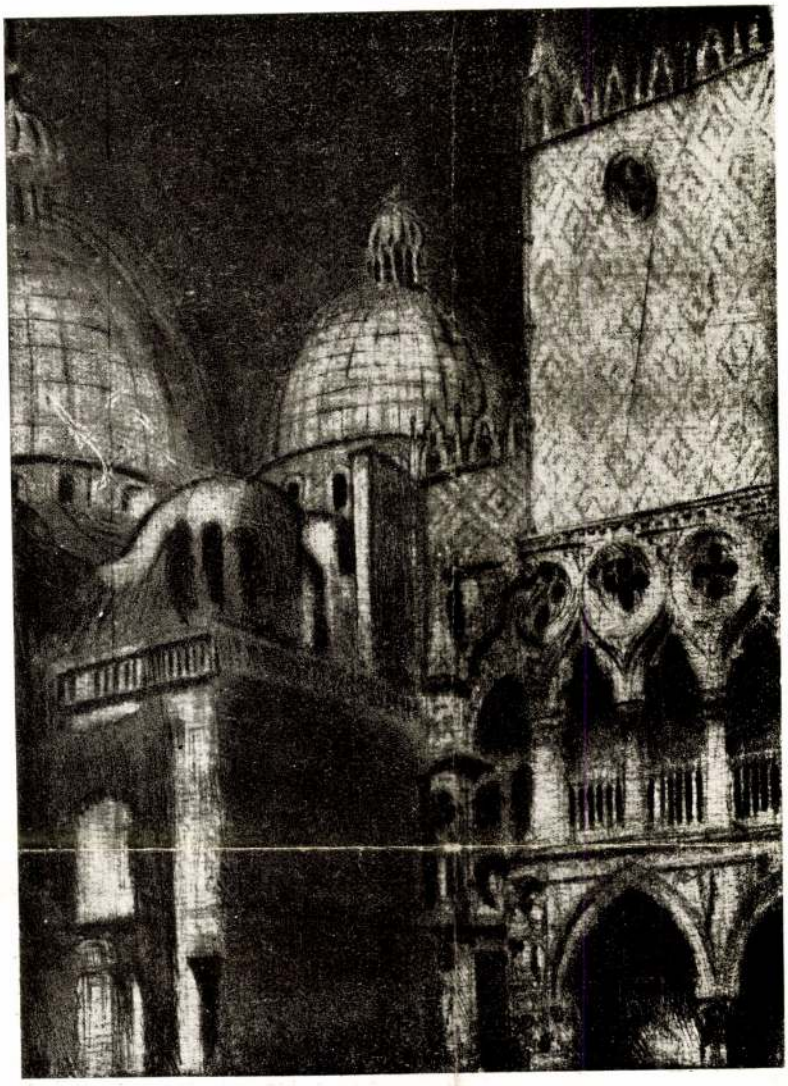

862. TICHY KÁLMÁN: Doge-palota. — A Szent-György-Czéh jótékony hadicélu aukciójából.
Koloman Tichy: Dogen-Palast. — Wird in der Sanct-Georgs-Innung zu wohltätigen Kriegszwecken versteigert.

	Kikiáltási ár koronákban	
1175. ERSZÉNY, filigrán ezüst, olasz	40	
1176. —, ezüstverettel, biedermeier	15	
1177. —, ezüst, szines rekesz-zománc boritással, empire-korból való francia munka	80	
1178. FESZÜLET, arany, gránátokkal, biedermeier	80	
1179. FLACONTOK. Limoges	100	
1180. FÜGGELÉK. Anya gyermekével, miniatür, gyöngyház foglalatban, XVIII század	20	
1181. FÜGGELÉK, arany, kék zománccal	28	
1182. FÜLBEVALÓ, imitált kövekkel, egy pár	4	
1183. —, kék zománcdisszel, biedermeier, egy pár	6	
1184. —, egy pár, arany kameós karneolokkal, empire	25	
1185. —, arany, egy pár, tokban, hegyi kristálylyal	15	127

A Gyüjtő 1915. 127. l.

Kikiáltási ár koronákban

1186. FÜLBEVALÓ, arany, egy pár, gyöngyökkel és gyémántokkal 30
1187. FÜSZERTARTÓ, ezüst, 90 gr., zsidó szertartási tárgy, lengyel munka, XVIII. század . 40
1188. —, Filigrán ezüst 60
1189—1196. GOMBOK, korall, 8 drb, darabja 2
1197—1208. —, 12 drb, kvarc, együtt 6
1209—1210. GYERTYATARTÓ, ezüst, egy pár, vert és vésett virágdiszszel, Wien 1839, 480 gr., együtt 100
1211. —, bronz. Empire 20
1212. —, kétágu. Sárgaréz. Empire 40
1213. —, négyágu. Sárgaréz. Empire 50
1214. GYŰRŰ, arany, imitált kövekkel 5
1215. —, arany, zöld kővel és középen kis brilliánssal 40
1216. —, arany, citrit kövében intaglio. Empire 100
1217. —, arany, hét gyémánttal. Empire 110
1218. —, arany, karneoljában intaglio, Empire 70
1219. —, arany, onixxal, melyen Sassanida korbeli intaglio . . 100
1220. —, arany, saphirral és két gránáttal, F. O. Pest mesterjellel 100
1221. —, római, ezüst, egykor aranyozott, calcedon kővel . . 30
1222. —, ezüst, karneol kameoval, mely római fejet ábrázol. Empire 20
1223. —, ezüst, keleti, calcedonjában intaglióval 40
1224 - 1224/a. —, ezüst, renaissancekor, kettő, egyik négy- másik hatszegletes piros kővel, darabja 40
1225. —, ezüst, vésett lappal, Árpádkorabeli 20
1226. HIMZÉS, orosz, gyöngyökkel, XVII. század 5
1227. —, korona alaku, orosz, kövekkel 6
1228. IRÓKÉSZLET, zománc diszszel 50
1229. JÁTÉK, elefántcsont dobozban, négy darab ezüstkeretes érem, XVIII. század 30

Kikiáltási ár koronákban

1230—1241. KANÁL, ezüst, domborművekkel, 12 darab, 730 gr., együtt 150
1242. KARKÖTŐ, csiszolt vörös üvegből 6
1243. —, sárkányfejjel, gránátokkal . 10
1244. —, koralokkal 25
1245. —, gránátokkal és gyöngyökkel 30
1246. —, ezüst gyöngyökkel és kövekkel, egy kő hiányzik . . 10
1247. —, ezüst, filigrán munka, Szent Márk oroszlánnal, XIX. század első fele 15
1248. —, renaissance modoru . . . 8
1249. —, lapis lazulival 12
1250. —, ezüst, akantuszvirág disszel 25
1251. —, ezüst, mozaik berakással, galambokkal és gyümölcscsel megrakott tálat ábrázoló, 6 cm. 25
1252. —, ezüst, cseh gránátokkal dusan boritva, 6 cm. 15
1253. —, ezüst, zománcos 40
1254. —, ezüst, magyar filigránmunka, almandinokkal, XVIII. század . 30
1255. KEHELY, fedővel, ezüstözött, XVIII. század 60
1256. —, ezüst, domboru diszekkel, japán 120
1257. KERESZT, ezüst, domboru disszel, XVIII. század, 7/4·5 . 25
1258. KÉS, ezüst, török kardalaku, keleti, 65 gr. 30
1259. KÉSTOK, korállokkal és türkizekkel, XVIII. század . . . 8
1260. KÉZITÁSKA, üveggyöngyhimzéssel, empire 15
1261. KOPPANTÓ, ezüstlemezelt, Biedermeierkori 10
1262. —, XVIII. század, bronz . . 10
1263. —, sárgaréz, 15 cm. 4
1264. KORSÓ, üveg, ezüst fedővel, bárói koronával 20
1265. —, ón, figurális disszel . . . 40
1266. KULCSTARTÓ, ezüst, Mária Terézia-tallér 12
1267. —, ametisztekkel 15
1268. MADONNA, fára festve, aranyos gyöngyhimzéssel, karneolokkal és egyéb kövekkel, keleti, XVII. század 100

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EVANGÉLIKUS ÉLET
1968 NOV 24

1021

† Tichy Kálmán festőművész

Nyolcvan éves korában, hosszú, türelemmel hordozott szenvedés után meghalt *Tichy Kálmán* festőművész, a budavári gyülekezet több évtizeden át presbitere. Kívánságára szülővárosában, Rozsnyón temették el október 31-én, a születésnapján. A pasaréti evangélikus gyülekezetben hűségesen szolgált, mint „főse krestyén", ahogyan önmagát kedélyesen elnevezte. A keresztyén alázatot róla lehetne mintázni, de a hálaadást is Isten gazdag adományaiért.

1920-ig nemcsak mint festőművész, hanem mint újságíró és néprajzkutató működött szülővárosában. A ma is működő rozsnyói múzeumot ő alapította. Sokat foglalkozott a palóc nép építészetével és díszítőművészetével. A Nagyajtai utca 2 számú házban lakott, a II. emeleten s a lépcsőház falaira festett képei már előre jelezték a művész jelenlétét. Grafikái, rézkarcai, festményei Amerikáig is elkerültek. Mesealakjai fantasztikus figurák formájában is megmutatkoztak. Oltárképei több gyülekezetben megtalálhatók, így a nagytarcsai, sopronbánfalvai, hatvani, sárszentlőrinci, nagyvelegi, felsőpetényi és csöglei templomokban, de külföldön is. A Bibliai Múzeum számára, amely a magyarországi református egyház tulajdonában van, mintegy hetven képet akkotott — szolgálatból. volt a számára. Nem a sikerek

A festőművészet hitvallás és a történés volt életművének az ereje, hanem a szolgálat. „Visszafelé nézve mindig látom — mondotta 1967 januárjában lapunk munkatársának —, hogy isteni gondviselés vezetése alatt állottunk feleségemmel együtt. Csodák egész sorozata követte egymást és gyakran kaptunk erőt ingyen kegyelemből..."

Egyházunk hálás szívvel köszöni Istennek egyik megáldott és békességben, felkészülten hazahívott fiát. Emlékezete legyen áldott közöttünk!

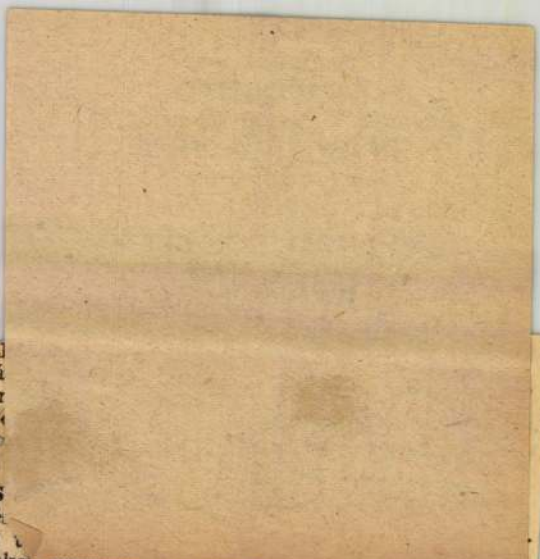

...szolgáló ...
bileum napjá...
előadások har...
templomban ...
lyi templo...
történetér...

— HÁZASS...
lyom Csaba é...
október 26-án ...
vőjüket a paksi evangelikus templomban. A szertartást a vőlegény édesapja, Sólyom Károly paksi lelkész végezte.

100 éves az Athenaeum Nyomda.
Budapest — Rotációs magasnyomás
Felelős vezető:
Soproni Béla igazgató

Csengődi csodák

...tjuk, hogy nincs szegény ember. ... mindenki jól megél. Az autók ...s ezt bizonyítja. Csak a 20 év ...okat és állapotokat hasonlítva ...l, örömmel és Isten iránti hálá... tudomásul, hogy a kezdetben ...ietlen homok, a csengődiek szí...ása következtében csodát mű... változott. És ezt megláthatja ... kíváncsi, előzetes „kóstolga-...

...rotestáns népe a század elején ...házközséggé szerveződött. Tor...eleti helynek is megfelelő isko...tek. Egymást követő sorrend...us, majd református tanítókat ...ik egyúttal a levitai teendőket ...angélikus papot Kiskőrösről, ...ákról ...

igénylő feladat volt mind a gy... pító" Bándi István, mind utód... emlékszem azokra a 15—20 é... és távolságokra, amelyeket ... meglátogatása, házi istentisz... betegúrvacsora osztás, temetés... tettem. Szaharai hőség, sarki ... és hóviharok közepette legna... logosan, aztán kerékpáron, s... esztendőn át motoron. Döbrög... hartai határtól kezdve Tibold-... tül vittem az evangélium örö... izsáki határig, majd Soltszenti... lás és Szabadszállás evangélik... tartottam istentiszteletet, s vég... tást. S ha most ezekre az utak... lok, nemcsak azért adok hálát ... azokban az években sok ...

fáradhatatlan munkabírósággal. A rozsnyói múzeum, a SZMKE gömöri fiókjainak életrekeltése nevétől elválaszthatatlanok. Eleven, festői, sőt színdús magyar stílusa révén íróink sorában is az elsők közé tartozik. Nem hangoskodó, és ami nálunk különösen érték: nem meddő, de alkotó tehetség. Többirányba megoszló közéleti tevékenysége mellett, íme reáér a történeti búvárkodásokra is.

A pelsőci magyarok a világháborúban elesett véreik emlékét meg akarták örökíteni. Tichy azonnal segítségükre sietett és kultúresték keretében, amelyeknek jövedelmét az emlékmüre szánták, felolvasásokat tartott Pelsöc multjáról. Ezekből a felolvasásokból megfelelő bővítéssel jött létre ez a 367 oldal terjedelmü monografia. A történeti anyag felosztása ez: 1. Pelsöc története. Keletkezése. Pelsöc régi határai. II. A tatárjárástól a világháborúig. III. Pelsöc szerepe a vármegyei közigazgatásban. IV. Pelsöc birtokviszonyai. V. Pelsöc és az urbárium. VI. Pelsöc birtokviszonyai az Aspremontoktól napjainkig. VII. Egyház-kultúra és ipartörténeti adatok Pelsöc multjából és jelenéből. Szerkezet szempontjából az anyag ilyen felosztásához szó fér, de a szakemberre nézve a mű a benne közölt gazdag forrásanyag miatt nagy értéket jelent. A laikusra nézve pedig érdekes olvasmány. Pelsöc és vidéke Szlovenszkó olyan területe, amely lehet mondani a honfoglalás idejétől máig gazdasági, kultúrális, politikai és nemzetiségi tekintetben, ha nem is ütköző, de érintkező pontja volt sok ellentétes érdeknek. E mü, ha nem volna más érdeme, minthogy erre felhívja a Szlovenszkó multjával foglalkozók figyelmét: már is nagy szolgálatot tett a köznek. Így pl. rendkívül izgató kérdés, hogy vajjon a honfoglaló magyarok előrenyomulása észak felé ezen a vidéken hogyan történt és mikor. Az eddig felállított elméletek ha igaznak bizonyúlnak, úgy egyszersmind igazoltnak tekinthető az is, hogy e vad, lakatlan erdőséggel borított terület nem a németek, sőt nem is a mai szlovákok ősei, de a felnyomakodó magyarság és pedig Szent István idejében, volt az első letelepülő nép. Karácsonyi szerint a törökfajú Kabartörzs volt az, amelynek egyik ága Pelsöc környékén, a másik a Boldva völgyében, a harmadik Gönc vidékén vetette meg lábát. E megszállott területről nyomúlt aztán északabbra Szepességre és Sárosba. Melich nyelvtudósunk szerint ezektől a magyaroktól ered a Szepes, Hernád, Poprád elnevezés stb. Szóval érdemes a magyarság szempontjából Pelsöc és vidéke multjával behatóan foglalkozni. Máris sok helység és vidék elnevezéséről tisztázódott ilymódon, hogy magyar eredetüek. Tichy p. Gömör nevét a germán Gamarki — Gemerk — határ-szóból magyarázza. Holott Melich már kétséget kizáróan megállapította, hogy Gömör török eredetü szó. A Tisza vidékén lakó bolgár szláv népnek, amely felnyomúlhatott még a magyarok bejövetele előtt e vidékre, mint rokon-népnek sok szavát átvették északra törö magyarjaink. Ilyen Torna, Zemplén, Laborc, Tapoly. Ime e példából látjuk, hogy Tichy vállalkozása nemcsak a pelsöciekre nézve van jelentőséggel, de az összmagyarságra nézve is.

Tichy müvének zárószavában említi, hogy Pelsöc előljárósága ennek második, bővített kiadását tervezi. Amit a szerző kilátásba helyez, nevezetesen, hogy ebben művének hiányait eltünteti, ösmerve képességeit, ezt biztosan reméljük. A könnyeb áttekinthetőség szempontjából tartalomjegyzéket, sőt név — és tárgymutatót is kérünk.

Gömöry János

Málnási Ödön: A magyar nemzet őszinte története. (Cserépfalvy kiadás, Budapest 1937.) — Valóban őszinte könyv az egri liceum fiatal történetkutató tanárának, **Málnási** Ödönnek legújabb munkája, amely mint az előzőek, a legodaadóbb, legrészletesebb könyvtár és kéziratkutatás komoly eredménye. Őszinteségének alapja az evangeliumi értelemben vett materialista szemlélet, az évezredes magyar történelem mindig súlyos válságának tükrében megmutatkozó nincstelenek és birtokosok erőviszonya. Ez a materialista szemlélet a nemzettudatosság és a hit meggyőzni, valósággal kény-

szeríteni akaró buzdításában odáig fejlődik, hogy — ami a valóságok és tények ismeretére támaszkodó történelemirodalomban teljesen szokatlan — megoldásokat is ajánl. Őszinteségében megdöbbentő és megrázó adatokat sorol fel, mindezt elfogódottság, érzelgősség nélkül, inkább valami határtalan, tehetetlen düh kifakadásával, amivel az igazmondás és a leplezetlen láttatás útjába kanyarodott Hómann—Szekfű történetírás képein túl élesen mutat rá azokra az évszázados okokra, amelyek a népelnyomást jobbágylázadásokig és a hitbizományokra épített államrendszert a világháborút követő összeomlásig sodorták.

Málnási Ödön a magyar történetkutatóiknak abból a legújabb nemzedékből való, amely az iskolapadokból került a volhiniai mocsarak, a doberdói sziklakavernák és az albániai maláriát lehelő folyócskák mellé, hogy a legnemesebb önfeláldozással próbálja nemzete örökkévalóságát biztositani. Ennek a nemzedéknek joga van ahhoz, hogy a történelem véres lapjait másképen lássa, mint a háborúelőtti komplikáló, eseményeket aprólékosan feljegyezgető történetírók s most már elkendőzetlenül, a valóság teljes borzalmával dermessze elénk a magyar nép évezredes szenvedésének azt a nagy, ősi valóságát, amire először Acsády Ignác, Szekfű Gyula, majd Szabó Ervin mutattak. Málnási Ödön hívő lelkének forró szubjektivitásából az évezredes magyar társadalom ellentétes érdekei százfelé tagozódó, a megállapodott rosszhoz görcsösen ragaszkodó, a kiváltságosokon változtatni nem akaró szellemi és lelki világának megsürüsödött, fenyegető vilámoktól cikkázó terhes levegője tör ki, ami azonban, ha új utak felé világosult és a régi intézmények sürüjében próbált ösvényt vájni, azonnal jelentkezett az ellenállás. A történelmi konzervatív tömeglélek a maga erős érdekközösségével, lelki alkata materialista kitevőivel mindig felülkerekedett az alúlról jött megmozdulásokon. Ez a felülkerekedés húzza karóba a tordai parasztlázadás magyar jobbágyait, ez csinálja a kerékgyártó fiából lett esztergomi érseknek, Bakócz Tamásnak birtokaiból az első magyar hitbizományt, ezzel csalja törbe Zápolyai János az izzó, vas trónra ültetett Dózsa Györgyöt, hogy a felszabadítást áhitozó jobbágyok megmozdulását megtorló szellem legyen alapja Werböczi Hármaskönyvének is, amely szellem »a jobbágytömegeket a nemzetfogalomból zárja ki«.

Málnási Ödön történelmi könyve leginkább ott kerül éles ellentétbe az eddigi, hivatalos magyar történelemirással, elsősorban az 1848. forradalom történetírójával, Horváth Mihállyal, amikor az úrbéri terhek megváltásának módja és mértéke körül keletkezett vitában a márciusi népforradalom bukásának belső okaira mutat. Horváth Mihály e mellett észrevétlenül halad el, Acsády Ignác pedig csak a kormánypárt félrendszabályainak porhintésére mutat. Málnási Ödön a márciusi forradalom népi eszméinek bukását a földreform teljes félretolásában és a nemzetiségek nyelvi jogainak megállapítása elmulasztásában látja. Ha nem is említi, hogy Kossuth: »a gyeplő a kezeink között maradjon« elvi kijelentésével szemben akadt egy bátor köznemes, Madarász László, aki a földesurak »részrehajló, hatalmi emanációja« ellen fel mert szólalni, a szabadságharc bizonytalan elvi és szellemi célkitűzéseit, a magyar nemzeti önállósulás kísérletének tragikus összeomlását teljes leplezetlenségében tárja fel, rámutatva arra is, hogy a közép és aldunai államok konföderációs tervének jelentőségét az »emigrált Kossuth csak torinói magányában ismerte fel«.

Málnási Ödön, aki Széchényi történeti eszméinek megbecsülését, teremtő magyar intézmények megalapításából kiívelő felfogása mélységét hirdeti, az európai versenykapitalizmus dinamikus fejlődésével párhuzamosan haladó magyar kiegyezésen és a magyar liberalizmus korának külpolitikai dilettantizmusán felülkerekedő jogászszellemet meglepő élesen ostorozza. Idézi a váteszi lelkű Rudolf trónörökös megdöbbentő előrelátással bekövetkezett jóslatát II. Vilmos császárról: »Egész bizonyosan a végzet embere, aki szörnyű fátumba dönti egész Európát és rettenetes kataszt-

kásságuk abszolut értéke csekély. Életüknek az adott értéket, hogy azt teljes odaadással **egy eszme szolgálatába állították, az érvényesülési vágy teljes kiküszöbölésével.** Szellemüket sohasem hazudtolták meg a közvélemény javára és szabad embernek vallották magukat akkor is, ha börtönbe, vagy őrültek házába csukták őket. Környezetükből sokkal jobban kimagaslottak, semhogy kortársaik méltányolni tudták volna őket. De vajjon, nem-e ez a sorsa ma is minden szabad szellemnek, aki meri hirdetni, hogy az **emberiség szeretete alapfeltétele minden igaz hivatottságnak?**

Dr. Kiss Ibolya

Simon Menyhért: Testvéreknek üzenem. (Szerző kiadása, Munkács). A férfikor érett nyara termékenyítette meg Simon Menyhért újjáéledt költői munkásságát. Még emlékezünk nehány ifjúkori verseskötetére, amelyekben egy nehézbeszédű költő mondott súlyos dolgokat, s közben a téma feledtette a forma hiányosságait. Ezek a hiányosságok ebben a kötetében se múltak el, de a mondanivaló mélyült és az egész könyv olyan tisztult analizisét adja a kisebbségi magyarsorsnak, amilyenre eddig példa alig volt a szlovenszkói magyar irodalomban. Elsősorban politikai költészet az, amit Simon Menyhért művel, amelyben különös zamattal keveredik, — sokszor a naivság és a giccs határáig — friss filozófia unt köz-igazságokkal, nemzetgazdaságtan humanista szándékokkal. A tiszta magyar földből keveretlenül feltört magyar lélek naiv és becsületes elcsodálkozásai s felháborodásai az élet dolgai fölött, aki, hogy minél hiánytalanabbul mondhassa el a mondanivalóját, sokszor bizony megfeledkezik a vers törvényeiről, a költői nyelv parancsairól. És mégis: hibáival és erényeivel egészen külön hang és különös érték a szlovenszkói magyar irodalomban.

Ják Sándor

Phileciumtól Pelsőcig. Részletek Pelsőc történetéből. Eredeti levéltári okmányok alapján írta Tichy Kálmán. Történetirodalmunk európai színvonalon mozog, mindazonáltal vannak részletkérdések, amelyekben még a forrásmüvek felkutatásáig sem jutottunk előre. Így nagyon kevéssé ismertek a mostani Szlovenszkó földjén fekvő városok és községek multja. E téren dilettáns kísérleteken túl nem igen jutottunk. Nagy baj ez, márcsak azért is, mert nekünk kisebbségi sorsban élő magyaroknak, akikről sokszor elhangzik a könnyelmű ítélet, hogy gyökerünk nincsen ez ősi földön, égetően szükséges volna multunk objektiv feltárása. Épp ezért örülnünk kell, ha valaki kísérletet tesz egy-egy forrásokon alapuló történelmi tanulmányával e bajon segíteni. Ilyen értelemben örömmel üdvözöljük Tichy Kálmán vállalkozását, aki a fenti cím alatt Pelsőc multjáról sokoldalú megvilágításban tájékoztat bennünket.

Pelsőc tőzsgyökeres magyar város; ez volt a multban is. A megszünt Gömör vármegyében — a nyelvhatár szélén, a századok folyása alatt magyarságában mit sem változott. Kiváló példa ez a magyarság életképességére és arra nézve, hogy a magyar békességben élt mindig a szomszéd szlovák, német lakossággal s velük összefogva megállotta helyét a török inváziő és a bécsi reakció minden támadása közepette.

Tichy — miként írja — négy éven át dolgozott e müvén. A forrásanyagot maga hozta felszínre s e tekintetben bámulatos munkát végzett. A források felkutatása és közlése Tichy e munkájának a legértékesebb része. Sajnos ezt a gazdag forrásanyagot nem dolgozza fel a mai történetírás kívánalmai szerint. A szelemtörténeti módszert nem alkalmazza, amire egyébként anyaga csábíthatta és ez az anyag erre különösképpen alkalmas is. Ennek magyarázatát abban kell találnom, hogy a különben kiválóképen hivatott szerző nem rendelkezett elegendő idővel e feladat megoldására. Tichy ma Szlovenszkónak egyik legsokoldalúbb és legtermékenyebb szellemi munkása. Az alkotó, szervező tehetség egyesül benne erős kultúrérzékkel. A festőművész, müitész, a gömöri magyar népmüvészet feltárója, a gömöri magyar néplélek kiváló ismerője társul önzetlen

Tatra 1937. I. 9.

az orosz katonákhoz, hogy ne harcoljanak, mert ölni bűn... A cári Oroszországban, hirdeti a pacifizmus szent eszméjét.Természetesen börtönbe vetik, ahol kiütéses tifuszt kap.

1921-ben hazajön Rózsahegyre. Szeretne dolgozni, s elhelyezkedni az új Republikában. Tolsztoji eszméket hirdető orvosra azonban nincs szükség — s mellőzik kinevezését.

Ez év márciusában önkezével vetett véget életének.

*

Tolsztoj másik szlovenszkói barátja Dr. Skarvan Albert híres, nagy portfelverő röpiratával vonja Tolsztoj érdeklődését magára. Skarvan élete normális, mindennapi keretek között folyt le egészen addig, míg Tolsztoj írásai kezébe nem kerültek. Ekkor különös fordulat állott be életében. Rájött arra, hogy ahogy él s amit tesz, az Isten törvényével ellenkezik. Éppen katonai szolgálatot teljesített **Kassán** s úgy érezte önmagát hazudtolná meg, ha tovább is teljesítené azokat a parancsokat, melyek merő ellentétben állottak elgondolásával. **Megírta nyílt levelét, melyben megtagadja a katonai szolgálatot,** lelkiismeretére hivatkozva, mely nem engedi meg, hogy a militárizmust akár szóban, akár tettben támogassa. »Nem lehetek tovább katonaorvos — írja — mert mint fizetett ember kénytelen lennék olyan emberek egészségére felügyelni, kiket gyilkolásra és meggyilkolásra szemeltek ki«... **Kassán jelent meg 1894-ben ez az első antimilitárista röpirat a katonai tekintélyre épített Monarchiában.** A visszhang amit keltett, óriási volt. Reagált rá Anglia, és Oroszország is. S mivel Skarvan nem hogy visszavonná állításait, hanem újabb röpiratot szerkeszt: degradálják katonai rangjától, megfosztják diplomájától, s mint beszámíthatatlan bolondot egy bécsi elmegyógyintézetbe csukják.

A »**kassai katonaorvos levele**» azonban felkeltette Tolsztoj érdeklődését, azt teljes egészében magáévá tette és **közölte a »Mindennapra« c. könyvsorozat III-ik kötetében**, szerzőjét pedig magához hívta Jasznalja Polnajába. A viszontagságos körülmények között kiszabaduló orvos egy évet töltött a Tolsztoj házában, a cári hatalmon nyugvó ország azonban kiutasítja. Csertkovval Angliába menekült, ahol fontos szerepet töltött be a tolsztoji eszmék propagálásában és fordításában. Később Svájcba költözködött, de a honvágy visszahozta a Tátra aljára. A nyárspolgári környezetben azonban izolálva maradt. Vidéki kicsinyesség vette körül, nemtörődömség, mely saját érdekein kívül nem tud és nem akar mást észrevenni. Hogy érvényesülhetne itt olyan ember, aki soha meg nem hajolt politikai, vagy vagyoni hatalmasság előtt, ha az nem az igazságot szolgálta?

Egyetlen vigasza Tolsztoj levelei, melyek sűrűn érkeztek a kis liptói községbe. **Tolsztoj rendkívüli érdeklődést tanusított a magyarországi nazarénusok iránt,** és Skarvan sorra látogatta Porubkán és Iglón azt a kis csoportot, kik Isten törvényét az emberi felé merik helyezni. Tolsztoj meg akart ismerkedni velük **s először vetődik fel ekkor a szlovenszkói utazás terve.** Hogy miért nem valósult meg a terv, azt Tolsztojnak Skarvanhoz intézett levelezéséből tudnánk meg. De hol vannak ezek a levelek? Tudtommal egyrészök a gr. Sztáray család birtokában van, kikhez verpeléti internáltsága alatt meleg barátság kötötte Skarvant, másik részük Turócszentmártonban, vagy Prágában van? Miért nem gyüjtik össze őket? Hiszen ezek a levelek ma már dokumentumok. Dokumentumai egy szellemóriásnak, ki eljutott az erkölcsi világnézet legmagasabb fokára.

Fordulat után szerény körorvosi állást kapott Liptóujváron Dr. Skarvan. De már testben legyengült, beteg ember. A halál gondolata azonban nem tölti el félelemmel. »Utolsó pillanatunkban — mondta — olyan igazságokat ismerhetünk meg s olyan fény derülhet ránk, mely milliószor többet ér eddigi életünknél«.... Ez a nagy megismerés nem váratott sokáig magára. 1926 tavaszán kísértük utolsó útjára a liptóujvári temető szélében kijelölt sírgödörhöz Tolsztoj »istenes« emberét.

Tolsztoj egyik szlovenszkói barátja sem volt publicista. Egyik sem volt alkotó »génius«, irodalmi mun-

Ausstellungen - Kiállitások

INTERNATIONALE KARIKATURENAUSSTELLUNG IM WIENER KÜNSTLERHAUS.

Das Künstlerhaus hat Glück gehabt: Das Ausstellungsplakat hat aus moralischen Gründen bei den Behörden Anstoß erregt, der Bundespräsident ist nicht zur Eröffnung gekommen — darüber erschienen ausführliche Berichte in den Zeitungen und — der Zulauf des Publikums ist groß. Das beanständete Plakat, jetzt an den Litfassäulen überklebt, ist in der Ausstellung selbst zu sehen: ein Spießer und seine Frau, beide nackt, als Märtyrer von den Pfeilen der Satyre getroffen. Es ist weder künstlerisch noch in irgend welcher anderen Hinsicht besonders bemerkenswert und doch schon in 53 Exemplaren verkauft!

Durch eine Sensation werden die Leute ins Haus gelockt und — bekommen Kunstwerke von wirklich hohem Rang zu sehen. Die Ausstellung, die zu den interessantesten gehört, die das Künstlerhaus in den letzten Jahren veranstaltet hat, bringt nämlich in einer historischen Abteilung, die Dr. Schwarz von der Modernen Staatsgalerie geschickt zusammengestellt hat, viele klassische Karikaturen, die zwar zum größten Teil bekannt, in ihrer Vereinigung besonders eindringlich wirken und die neueren, zahlenmäßig viel stärker vertretenen Stücke in ihrer Schlagkraft sehr beeinträchtigen. Die ganze Ausstellung enthält gegen 1500 Blatt. Die historische Abteilung setzt mit dem 18. Jahrhundert ein und ist bis zu den jüngst verstorbenen Künstlern fortgeführt, während die modernen — nach Ländern geordneten — Abteilungen nur lebende Künstler umfassen. Neben den großen Franzosen: Daumier und Toulouse-Lautrec verblassen sämtliche übrigen, Goya natürlich ausgenommen, aber die Blätter Goyas kann man wohl schwerlich zu den Karikaturen rechnen. Angesichts dieser nie zum Lachen reizenden, doch auch heute noch an Intensität ihrer Entsetzen erregenden Wirkung nicht überbotenen graphischen Folgen (obwohl wir doch wahrlich durch die Erlebnisse der letzten Jahre und den Ausdruck, den sie in der Kunst gefunden haben, abgehärtet sein könnten), angesichts solcher Arbeiten drängt sich die Frage auf, ob ihre Einbeziehung in eine Karikaturenausstellung berechtigt ist, und weiters, ob überhaupt versucht wurde, die Ausstellung nach klarer begrifflicher Festlegung des Wesens der eigentümlichen Kunstgattung der Karikatur, die prinzipiell zu fordern wäre, aufzubauen. Es sind ziemlich wahllos (dies gilt mehr für die moderne als für die historische Abteilung) Blätter, die bloß zum Lachen reizen, neben solchen scharfer Charakterisierung ohne den geringsten satyrischen Einschlag zur Schau gestellt — allerdings die meisten von ziemlich hohem künstlerischem Niveau. In der historischen Abteilung fehlen natürlich Hogarth, Gibray, Cruiksheuk, Töpfer, Gavarni, Busch und Oberländer nicht. Ein guter Einfall war es auch, auf die wichtigsten humoristischen Zeitschriften (Caricature, Charivari, Punch, Fliegende Blätter, Simplicissimus) aufmerksam zu machen. Die modernen Arbeiten zeigen, daß die satyrische Begabung, wenn man nach dieser Ausstellung urteilen darf, bei den verschiedenen Völkern in ziemlich gleichem Ausmaß vorhanden ist, wenn auch die Art des Humors in jedem Land eine andere ist. Man findet viele bekannte Namen, daneben auch manche nicht gekannte, man sieht, wie stark der Einfluß gewisser Gruppen oder einzelner Künstler ist (ich denke hier vor allem an die Simplicissimuszeichner und George Groß, an die französischen Zeichner und die englischen und amerikanischen Grotesken. Gewisse gemeinsame Themen verbinden die Völker, so finden sich bekannte Persönlichkeiten, wie z. B. Gandhy, in vielen Abteilungen dargestellt. Vertreten sind Deutschland, England, Holland, Nordamerika, Österreich, Polen, Schweden, Schweiz, Spanien, die Tschechoslovakei, die Türkei und Ungarn (Frankreich fehlt leider). Wir verzichten auf die Nennung einzelner Künstler. Ihre Anzahl ist so ungeheuer groß, daß sie einander in der Wirkung beeinträchtigen. Weniger wäre hier bestimmt mehr gewesen.

FRÜHJAHRSAUSSTELLUNG DER WIENER SECESSION.

Nach der großen türkischen Ausstellung bringt die Secession wieder eine Ausstellung ihrer Mitglieder und einiger Gäste. Die bekannten Künstler zeigen sich kaum von einer neuen Seite, nur bei einigen sind Versuche zu einer Weiterbildung des bereits bisher Erreichten zu bemerken. Hier wäre Pauser mit einem Frauenakt zu erwähnen, der, thematisch für diesen Maler etwas Neues, nicht recht geglückt erscheint; interessanter sind schon die farbig und kompositionellen Experimente des immer wieder von neuem anfangenden, ehrlich ringenden Dobrowski, erfreulich die anspruchslosen, an den klassischen Impressionisten geschulten Landschaften Hubers und die phantasiereichen, farbig feinen Bilder Zülows, der, wenn er nur ein wenig mehr Selbstzucht aufbrächte, noch viel mehr als bisher leisten könnte. Unter den Malern fällt ein neuer Mann, Franz Luby, mit einem geschickt gemachten Stilleben auf, Mandelsloh, erst vor kurzem vielversprechend hervorgetreten, ist bereits in einer virtuosen Manier erstarrt. Unter den Bildhauern ragt Wotruba hervor. Seine Figur eines kauernden Mannes, architektonisch streng gebaut, frei von allen literarischen und akademischen Wirkungen, gehört zum Eindrucksvollsten das in den letzten Jahren in Wien an Plastik zu sehen war, wenn auch nicht zum Stärksten, das dieser Künstler bisher geschaffen hat.
In demselben Raum, in dem sich der kauernde Mann von Wotruba befindet, ist auch eine Kollektion „Das neue Fresko" untergebracht. Durch ein neues Verfahren, das der Maler Urban erfunden hat, sollen sogenannte „Ausblühungen" und Feuchtigkeitsflecken, die in unseren Gegenden den Bestand von Fresken bedrohen und, wie Urban meint, der Entwicklung einer Freskenkunst im Wege stehen, verhindert werden. Auf eigens präparierten Platten kann der Maler jetzt im Atelier die Fresken malen. Die Platten werden nach dem Bemalen getrocknet, an der Rückseite isoliert und schließlich an der Wand, die aus jedem beliebigen Material sein kann, angebracht. Nun liegt aber die Sache nicht so einfach, wie sie sich Urban und seine Mitarbeiter vorstellen. Freskenkunst erfordert Freskengesinnung und ein auf kleinen Platten im Atelier gemaltes Fresko mag zwar immerhin haltbar sein, ist aber doch lange kein wirkliches Fresko. das erkennt man deutlich an den Platten, die die Secession ausstellt (die meisten waren übrigens bereits im letzten Sommer in Salzburg zu sehen gewesen). Die einen Künstler malen, als ob sie die Leinwand vor sich hätten, und die anderen versuchen mit überstarker Bewußtheit einen Freskenstil zu schaffen, indem sie möglichst auf Vereinfachung und Großformigkeit losgehen. Aber das Gewollte ist an diesen Arbeiten zu sehr verspürbar. Mit bloßem Wollen ist keine Kunst zu schaffen.

OSTASIATISCHE HOLZSCHNITTE UND MALEREIEN BEI WÜRTHLE IN WIEN.

In Wien bekommt man selten so gute ostasiatische Kunst zu sehen, daß man froh sein muß, wenn ein Kunstsalon sich bemüht, eine kleine Auswahl chinesischer und japanischer Graphik zusammenzubringen. Die Kakemonos, die zwischen die Holzschnitte gehängt sind, sind zumeist spät (Ming Zeit) und von geringer Qualität, aber unter den Holzschnitten befinden sich einige bedeutende Serien, so die berühmte Tokaido Serie von Hiroshige, 59 Blätter aus dem bekannten „Senfkorngarten" und eine ganze Reihe der beliebten Holzschnitte Hokusais in guten Exemplaren. Zum Besten der Ausstellung aber gehören die Arbeiten Toyokunis und Utamaros, deren technische Meisterschaft und Ausdruckskraft immer wieder höchste Bewunderung erregen müssen und die wir heute vielleicht deshalb so sehr schätzen, weil sie uns ursprünglicher japanisch als die stark europäisch beeinflußten Blätter Hokusais erscheinen. F. G.

TICHY KÁLMÁN KIÁLLITÁSA ZSOLNÁN

A zsolnai Pálka-szalón sorra propagandába veszi az értékes szlovenszkói művészeket. Angyal, Gwerk, Palugyai kiállítása után Szlovenszkó legfrissebb ritmussal növő, földrajzi helyzetére nézve nagyszerű városában, most legkitünőbb illusztrátorunk: Tichy Kálmán állította ki képeit. A rozsnyói Tichy Kálmán (aki különben ügyes író is) művészetének lényegében rokona a komáromi Harmos Károlynak. A Sum pozsonyi kiállításán feltünést keltett bőséges fantáziájával, melyben valami finom, gyermekies könnyüségü naivitás borzong. A zsolnai kiállítás Tichy Kálmán alkotó erejének teljes bemutatását adja. Meseillusztrációin kivül olajképeket, akvarelleket, karcokat állított ki. Egy határozottan tehetséges ember tisztaképletü művészi megnyilatkozására figyel fel most Szlovenszkó. Sz. R.

Forum 1932. 4.

Zeitschriften - Folyóiratok

DEUTSCHE BAUZEITUNG.

(DBZ, Berlin S. W. 61., Großbeerenstr. 17.) Die jüngst erschienenen Hefte enthalten folgende Veröffentlichungen: Heft Nr. 14.: „Rationelle Bebauungsweisen" und das Seminar für Wohnungsbau und Siedlungswesen auf der Technischen Hochschule Berlin. — Umbau des Bankhauses S. Bleichröder-Gebr. Arnhold in Berlin. — Staatliches Kurhotel in Bad Schwalbach. — Heimatschutz und Fragen der Umsiedlung. — Die Umstellung im Siedlungswesen. — Heft Nr. 15. beschäftigt sich mit Isolierung gegen Schall, „Der Schallschutz im Neubau des Physikalischen Instituts der Technischen Hochschule in Berlin", sodann mit modernen Kirchenbauten. Auch wird an Hand von 25 Abbildungen „der Wettbewerb für den Sowjetpalast in Moskau" behandelt. — Heft Nr. 16 enthält eine Eingabe an die Regierung von 50 bauwirtschaftlichen Verbänden „Arbeitsbeschaffung!" betitelt. Ein weiterer Aufsatz „Licht" erörtert mit vielen Abbildungen die Fragen moderner Beleuchtung und des Lichtreklamewesens. Interessante Aufsätze sind noch: „Beim Zeilenbau ist die Nordsüdrichtung die schlechteste und „Altes und Neues über Schlacht- und Viehhofbau". — Im Hefte Nr. 17 wird unter dem Titel „Weltwirtschaft und Weltstadt" eine Wirtschafts- und baupolitische Frage des abendländischen Kulturkreises, Interessantes gebracht, fernerhin mit 4 Abbildungen die Bauten der olympischen Spiele in Los Angeles, sowie ein Aufsatz über „Zwei neue Flammenschutzmittel". — Heft Nr. 18 handelt ausschließlich vom Putzbau und bringt sehr viele Beispiele neuerer Putzbauten nebst ausführlichen Abhandlungen aller einschlägigen Fragen.

DER BAUMEISTER.

Verlag Georg D. W. Callwey, München, beschäftigt sich im Maihefte hauptsächlich mit Einfamilienhäusern, wobei neben Innen- und Außenansichten auch die baulichen Details gezeigt und besprochen werden, u. a. bringt es ein freistehendes Einfamilienhaus bei Zürich, in Memmingen, ein Haus für cca 11.000 M in Kleinhadern, ein Einfamilienhaus in Großhesselohe, in Stuttgart, am Südhang, ein einstöckiges Wohnhaus am Ammersee, ein Einfamilienwohnhaus in Budapest, das Atriumhaus, ein kleines Einfamilienhaus in Dänemark, in Norwegen ein Arbeiterwohnhaus mit Stallanbau ebenda. Außerdem veröffentlicht es den Kleinsthauswettbewerb einer norwegischen Arbeiterzeitung, zwei Bauten der Erholung am Lago Maggiore und das Berghotel Prätschli oberhalb Arosa.

INNENDEKORATION.

Verlagsanstalt Alexander Koch, Darmstadt. Das Februarheft dieser Zeitschrift veröffentlicht „Einige Wiener Wohnungen", Arbeiten des Architekten W. Sobotka-Wien, auch Interieurs des Arch. Emilio Volmar-Rüschlikon (Schweiz), fernerhin das Haus O. D. in Wiesbaden der Architekten Wach und Roskotten und im Projekt ein einstöckiges Kleinhaus des Arch. A. Fleiner. — Das Märzheft bringt Arbeiten der Architekten O. Zollinger-Saarbrücken, A. Soulek in Wien, C. Müller-Köln, H. H. Lüttgen-Köln, W. Adler-Wien, Howe und Lescaze-New-York, Prof. F. A. Breuhaus-Berlin und C. Otto-Berlin. — Im Aprilhefte wird die Wohnung Breuhaus de Groot, eine Arbeit Prof. F. A. Breuhaus-Berlin ausführlich besprochen, desgl. ein Familienwohnhaus von Prof. E. Schnekkenberg-Berlin.

DEUTSCHE BAUMEISTERZEITUNG.

Die Hefte 23 und 24 enthalten folgende Veröffentlichungen: Die neue Kläranlage für Hotel und Pension Gradl in Eisenstein. — Die schöne Altstadt (Besprechung des Buches von Prof. Dr. Karl Kühn, Landeskonservator, Prag). — Etwas über Fassaden-Konservierung. — Der Entwurf eines neuen Wohnungsgesetzes. — Drehband-Lutfilter mit selbsttätiger Reinigung für große Luftmengen. — Aus dem Aprilhefte ist der Aufsatz „Blitzschutz der Gebäude" besonders hervorzuheben, welcher sich mit dieser Frage an Hand von vielen Abbildungen beschäftigt. — Nachrichten und Berichte, die tschechoslow. Bauwirtschaft betreffend, ergänzen die Hefte.

TÉR ÉS FORMA. BUDAPEST.

A márciusi szám egy kimerítő tanulmány keretében, mely Dr. Bierbauer Virgil tollából származik, a lakóház-forma: alacsony, középmagas, vagy magas lakóház kérdésével foglalkozik a CIRPAK — az új építészet kérdéseit tárgyaló építész bizottság — tanulmányainak kapcsán. A képanyagot a budapesti újabb lakóházak és bérházak adják. „Japán építészet" a címe egy másik bő tanulmánynak.
Az áprilisi szám az I. Magyar építési propaganda-kiállítást ismerteti, bemutatva annak elrendezését.
Közölve van továbbá Eliel Saarinen-nek az American Institut of Architekts közgyülésén a modern építészet irányelveiről tartott előadása.
Budapest székesfőváros acélvázas szükséglakás építkezésének és Dr. Wilhelm Kreis Bad Schwalbach-i gyógyszállójának tüzetes ismertetése emelkedik ki még a bő tartalomból.

ÚJ SZÓ.

Két évi szünet után Barta Lajos ismét megjelentette 1929. őszén nagy feltünést keltett folyóiratát. Az Új Szó-ra föltétlenül nagy feladat vár Szlovenszkón. Az a tengely kell, hogy legyen az irodalmi fronton, mely a Magyar Irással szemben kihangsúlyozza a korszerűséget, az új kultúrát: az új szocialista társadalom szellemiségét. Ha ezt a feladatot helyes felismeréssel, objektív kritikával, jó írástudók kiválasztásával végezni fogja: történeti tényezővé válhat nemcsak a szlovenszkói magyarok számára, de az általános magyarságra nézve is. Mert ma alig találni klikk-rendszeren felülemelkedő folyóiratot és kritikát. Az Új Szót Barta Lajos szerkeszti. Ő írta az első szám vezető cikkét, kitünő novelláját: a Rossz esztendőt és Brogyányi Kálmán könyvének bírálatát. A szám tartalmából kiemelkedik még Varga Endre cikke a kapitalista tervgazdaságról, Hajdú Gyula cikke Szovjetoroszországról, Szucsich Mária pszichológiai rajza, Peéry Rezső és Dobossy László cikkei. Az Új Szó havonta kétszer jelenik meg Pozsonyban.

SZÁZADUNK

áprilisi száma Sós Aladár építész nagy tanulmányát hozza Pénz és arany címmel. Göllner Aladár a hitlerizmus „erkölcsi alapjait" fejtegeti érdekes cikkében, Görög Imre Aristide Briandról emlékszik meg, politikai karrierjét méltatva, Farkas Imre folytatja Max Weber vallásszociológiájáról szóló esszéjét. A kultúrtörténeti jegyzetekben Vámbéry Rusztem, Polónyi Dezső és Baracskay Jenő érdekes, frappáns írásait találjuk a mai magyar társadalmi és szellemi dolgokról. Hangok a gyüldéből és könyvkritikák egészítik ki Vámbéry Rusztem és Varró István társadalomtudományi folyóiratát.

NYUGAT

április 16-iki száma: Goethe-szám. Babits Mihály, Elek Arthur, Halász Gábor, Gyergyei Albert írtak tanúlmányokat Goetheről. Szabó Lőrinc Goethe versfordításait találjuk itt. Azonkivül Gelléri Andor Endre novelláját, Illyés Gyula versét és Ambrus Zoltán érdekes irodalmi életünkre rávilágító utolsó írásait emeljük ki e számból. Rövid kritikai rovat után a Nyugat közli annak az ankétnek az eredményét, melyet március 31-án a budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségének felkérésére tartott a magyar iparpártolás lelki feltételeiről. Az ankéten egyrészt a Nyugat munkatársai, másrészt a magyar ipari élet szellemi vezetői szólaltak fel — érdekesen analizálva a magyar ipar válságát és az egész termelési krizissel összefüggő gazdasági és szociális helyzetét.

KORUNK

Az áprilisi szám ismét elsősorban a kinai kérdéssel foglalkozik. Danzinger Ferenc: Japán és Kina címmel irt nagy tanúlmányt a keleti háborús feszültség gazdasági és társadalmi okait analizálva. Horner Miklós már Ázsia felszabadulását tárgyalja politikai cikkében. Eőrsi Béla a kinai agrárkérdésről ír. E tanulmányokat két kinai tárgyú elbeszélés kíséri. Jeszenszky Erik a társadalom termelő és fogyasztó erejéről értekezik. Tamási Áron novelláját és egy cikket a munkanélküliség lélektanáról találunk még itt. A kultúrkrónikában Ilja Ehrenburg Batyáról mond kritikát. Változatos és gazdag a szemlerovat is.

TICHY KÁLMÁN ÉS TICHY GYULA

ÍRTA SIKLÓSSY LÁSZLÓ DR

TICHY KÁLMÁN ÉS TICHY GYULA

Egy testvérpárt — két ízigvérig művészembert — mutatott be az az intim jellegű kiállítás, melyet néhány hét előtt a Szent György Céh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete Tichy Kálmán és Tichy Gyula műveiből rendezett. Két ízig-vérig művészembert, mert ők nem reklámhősök, akiket az öndicséret tesz naggyá, nem routinier-k, akiket a sima forma kedveltet meg, nem habozó dilettánsok, akik a piktura terére is elkalandoznak, nem művészremeték, akik különc elvonultságban az utókorra számítanak: hanem szerény, rátermett, őszinte lelkű művészemberek.

Ezt az őszintelelkűséget becsülöm a legtöbbre a Tichy testvérekben. Festik azt, amit a természetben, lelkükben, gondolatvilágukban találnak; festik jóformán öntudatlanul, játszi kedvteléssel, igaz szeretettel. Ők is a keresők közé tartoznak, ők is kutatják a nekik való igazi ösvényt; de bárhol járnak is, nem hirdetik a maguk igazát egyedül üdvözítőnek. Szemünk láttára, kitárt kebellel barangolnak s ami világot, kedves gondolatot vándorútjukon találnak, elénk dobják: tessék, gyönyörködjetek benne, ha tudtok, vagy kárhoztassatok érte, ha úgy akarjátok.

A két testvér sokban hasonlít egymáshoz, de sokban különbözik is. Mindkettő poétalélek, tele merész fantáziával, ötlettel. Mindkettő festő és grafikus, mindkettő rajongója művészetének. Mindkettőnél érezzük: ezeknek a végzet tudatosan adta kezükbe az ecsetet s a színes ceruzát, mert ebből a két vulkánszerűen forrongó lelkű fiatalemberből ki kellett törnie a gondolatok és fantazmagóriák e tarka tömegének.

A kettő közt Gyula a nyugtalanabb lelkű. Fantáziája nem ismer határokat. Műveinél a költészet és a képzőművészet határairól szóló elméletekre fejcsóválva kell visszaemlékeznünk. Néhány év előtt jelent meg „Egy tussos üveg meséi“ című rajzgyüjteménye, mely igazán gondolkodóba ejtett, vajjon költő tudott volna-e ily fantasztikus dolgokat megkomponálni, ha szavak írására mártja be tollát abba a bizonyos tussos üvegbe. A mostani kiállításon Tichy Gyula még erősebb vágtatásra fogja fantáziájának lovát. A karcolótűt állítja szolgálatába és egy csodás mesebeli világot elevenít meg előttünk csodaszép álmatag nőkkel, rettenetes gonosz hegyi manókkal, nagy jutalmakkal és szörnyű büntetésekkel.

E mesevilág ellenőrzése kissé bajos a művészi kritika számára. Abból a néhány olajfestményből azonban, amely erre a kiállításra Tichy Gyula kezéből került, meggyőződhetünk, hogy a művésznek van szeme a természet kézzelfogható szépségei iránt is. Ezeknél azért nem időzünk most tovább, mert a kiállítás anyagának nagyobb része Tichy Kálmán műveiből került ki, kit alaposabban tulajdonképpen itt ismerünk meg először.

Tichy Kálmán már nyugodtabb természet. Ő is szabad teret enged fantáziájának, de a való élet szépségei jobban le tudják őt kötni, mint csapongó lelkű bátyját. Egyképpen festő és grafikus mutatkozik be, de műveiben talán mégis a grafikai elem a túlnyomó. Nagyon szeret rajzolni és nem riad vissza semmiféle rajzbeli problémától. Viszont a vonalszeretete nem győzi le a kolorizmus iránti lelkesedését. Vonalat és színt lát mindenfelé, akár szűkebb hazájának, Gömör megyének bájos vidékét mutatja be, akár Velencében vagy a dalmáciai parton kalandozik. A napsütéses tarka világ fölébreszti benne a költő fantáziáját, tájképeit benépesíti alakokkal, az alakok mindnagyobbak és fantasztikusabbak lesznek, a háttér mindinkább eltörpül vagy elstilizálódik, úgy hogy végre ismét egy mesevilágban vagyunk, de most már nem a Tichy Gyula apokaliptikus világában, hanem a népmesék szíves, kedves emberkéi

Tichy Kálmán: Ex-libris.

88—
91. f.

Magyar Iparművészet
1916.

TICHY KÁLMÁN ÉS TICHY GYULA

között, kik palotát építenek a tündérkisasszonynak, mindhalálig ostromolják a kakaslábon forgó kastélyt; oly bájosan örülnek apró élvezeteiknek és búsulnak parányi bánataikon, hogy hálásak vagyunk a művésznek, amiért a gyermekmesék poézisét ismét megízlelteti velünk, akik már kinőttünk a gyermekruhából. A meseillusztráció mindenesetre az a tér, ahol Tichy Kálmán egészen otthon érzi magát. De tud ő egy emberről is mesélni. Mert exlibrisei sem egyebek, mint mesék egy-egy egyéniségről. Az exlibris szűk keretébe beleszorítja mindazt, ami beleszorítható, az emberi lélek megannyi aprólékosságát, a bájos ornamentumok egész tömegével úgy ellensúlyoz, hogy az egész végre is kellemes, derűs benyomást kelt.

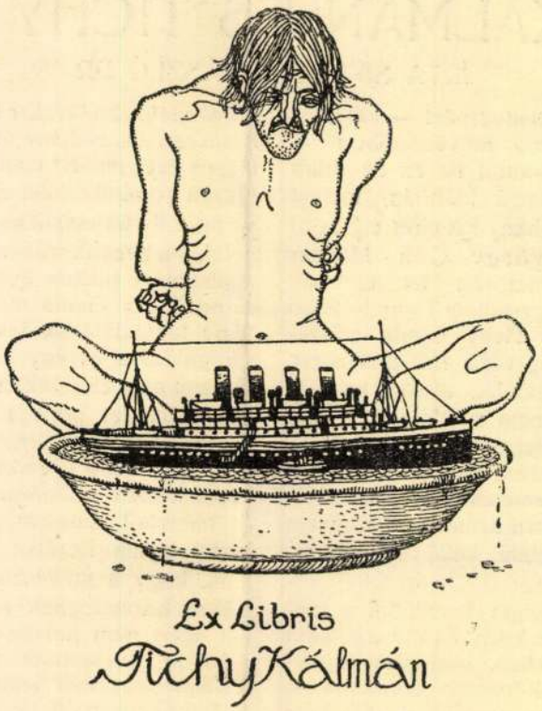

Meseillusztrációiban és exlibriseiben Tichy Kálmán már mint iparművész jelenik meg előttünk. Ebbe a keretbe tartozik rézkarcoló tevékenysége is, melynél a természet nyugodt szemlélete háttérbe szorítja a fantasztát és a csapongó mesemondót. A művész itt igen helyesen, eszközeiből indul ki és nem terjeszkedik túl azokon a lehetőségeken, amelyeket a karcolótű megenged. Akvatintáiban mindazonáltal elmegy addig a határig, amely a grafikában egyáltalában lehetséges. A grafika a fekete és a fehér művészete, szokás mondani. Némi koncessziót tesznek ennek az elvnek rovására Tichy Kálmán színes akvatintái, melyek talán a legbájosabb alkotások, amiket magyar művész e téren produkált. Bátran használhatjuk ezt a felső fokot, mert grafikusaink evvel a műfajjal alig foglalkoztak. A művész egyszerű témát választott ezeken a lapokon, ami kellemes ellentétben áll a technika raffináltságával. Hat ily színes lapot láttunk tőle, ezek közül öt virágcsokrokat, falombot, rózsaágat mutat be, a hatodik pedig egy gömörmegyei téli tájképet. Vonal és szín békés harmóniában férnek itt meg egymás mellett és dicsérik e nagy fantáziájú grafikus szigorú önmérséklését.

Még csak annyit, hogy Tichy Kálmán egészen fiatal ember. 1888-ban született Rozsnyón. Művészi nevelését Münchenben, a Hollóssy-iskolában nyerte, de nem annyira az ott szerzett ismeretek, mint inkább később Olgyai Viktortól nyert grafikai ismeretek és végül a szorgalmas önképzés látszanak meg művein. A világháború őt is mundérba öltöztette, úgy hogy jelenleg Besztercebányán mint hadi önkéntes szakaszvezető szolgál a hadsereg nagy szervezetében. Amily örömünk telhetik mostani változatos működésében, épp oly alaposan remélhetjük, hogy művészete még fejlődni, forrni is fog és kellemes meglepetésekben részesít még bennünket.

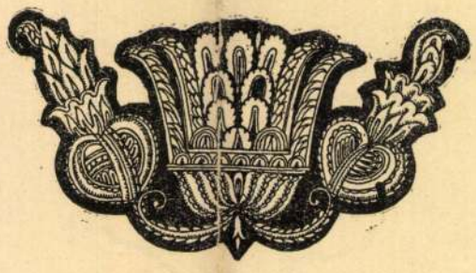

Kovács Pál rajza.

Min dolgoznak íróink?

VII.

A Franklin Társulatnál nem regényem, csak egy novellám jön a prózai antológiában.

Jelenleg „Phileciumtól Pelsőcig" című s Pelsőc község történetét eredeti levéltári okmányok alapján tárgyaló kötetemen dolgozom, melyet a község ad ki. Jórészét már kinyomták. Kész anyagom van Mikulik Józsefre, a modern magyar történetírás úttörőjére, Jólész Cházár Andrásra, az elfeledett nagy humanistára, Pákh Albertre, az 1848 utáni magyar irodalmi élet lelkes szervezőjére vonatkozó muzeumi feldolgozásokból és kutatásokból, valamint Rozsnyó és Gömör kultúrtörténetéből is. Ezek kiadása — inkább tudományos jellegük miatt — nehézségekbe ütközik.

A Franklin-akció számunkra kétszeresen nagyjelentőségű: egyrészt a magyarországi könyvpiacon való bemutatkozás révén, másrészt azért is, mert a Franklin-márkán keresztül itthon is nagyobb érdeklődésre számíthatunk.

NYÍRESI-TICHY KÁLMÁN

VIII.

Mint tudvalevő, évek óta verseket írok, két kötetem jelent meg eddig, a „Selyemgombolyag" és a „Fehér kendő." Évek óta nem gondoltam arra, hogy újabb kötettel jelentkezzek, talán azért nem, mert verseim egészen őszinték és sötétek. Kevés bennük az életigenlés s magam sem mertem őket összefogva látni, mintegy egyetlen tükörben, sokáig. De ez a tiltakozó érzés csak addig élt, míg meg nem születtek az összes versek, melyeket kötetemben adok. Egy pillanatban, mikor már a kötet címe is felvilágiott, úgy éreztem, hogy együvé tartoznak, testvérei egymásnak, mint egy vonuló madárraj tagjai s elválaszthatatlanok. Elérkezett a tízenkettedik óra, mikor a világra kívánkoztak, együtt és egyszerre, tekintet nélkül az én, vagy a világ hangulatára. Mégis remélem: hogy jól fogják fogadni a kötetet éppen tehertétele miatt, mert olyan sötét s oly őszinte. — Egyébként mindig a kifejezés pontosságára törekedtem, egyszerűségre és nem nagy szavakra. Boldog lennék, ha az új kötet sikere nem maradna az első kötetek sikere mögött.

Jelenleg egy önéletrajz-féle regényen dolgozom, egy kicsit azt akarom bizonyítani, hogy van rendeltetés, s hogy az élet az oeuvre-ért sodorja a művészt boldogságba és boldogtalanságba s aki művésznek született, hiába küzd ez ellen, föl kell gyújtania önmagát, mint egy fáklyát s mindent, egész életét, föl kell a műért áldoznia.

A budapesti könyvkiadás jelentőségét főleg abban látom, hogy könyveink így a magyar közönség szélesebb rétegeibe jutnak el s nem mellékes az sem, hogy a budapesti irodalmi aeropag végre teljes fele-

Magyar Minerva
1935. nov. 15.

lősséggel kénytelen ítéletet mondani fölöttünk és teljes mértékben tudomásul kell vennie bennünket. Mert valljuk be, a néhány beavatotton kívül, a budapesti kritikának eddig igen ködös fogalmai voltak a szlovenszkói irodalomról. Az én verseskönyvem megjelenésének még külön eredménye az, hogy a Franklin Társulat mintegy tizenöt éve nem bocsátott útra verseskönyvet a saját nevével, fémjelzésével.

SZENES ERZSI

Selmec

A Szitnya hallgatott,
egy ember ballagott
csöndesen.

A nap kacagott,
szívem aratott
gyöngymesét...

Állt a vár és így regélt:
— Rég őszön itt mendegélt —
sok diák.

Kósza lelkek víg neszét
könnyű szellő vitte szét
messzire.

Itt éltek furcsa emberek,
lelkük, mint a tengerek,
olyan mély.

Ástak ércet, aranyat,
mélylő, sötét föld alatt
hangtalan...

Emeltek nagy Kálváriát,
faragtak bús Máriát,
könnyeset...

Peregnek évek, levelek,
meghalnak szívek, szerelmek
örökre...

Száll az idő és hull a pernye
görbe utcákra, bús terekre
s a szívemre...

Beleful minden ködbe, hóba,
csak ez csilingel, e kis nóta
szerelmesen
Selmecen...

KOSSÁNYI JÓZSEF

Tichy Kálmán

Öreg bástya Bártfán,
hidegtű

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 100. l.

Tichý Kálmán

Művészet 1911. 192
– 1914. 118. 137, 324, 325

Csányi Károly: A Kehely-kiállítás tanulságai VII. 123–132.

Tichy Kálmán

festő Rossnyó
Múltaruch

1931. tav. tárl. 380, 381

Kéve-tag

1932. febr. – márc. kiáll.
284

Tichy Kálmán

l.

Szent György Cél

44. anke (1922)

274. 2

60 150 50 60

90 90 90

90

Tichy Kálmán

vrát

Csatkai Sopr exl

32. l.

15119/1939. szám.

15122
15105

BUDAPEST 939 MÁR. 29. 15 AH. 5 AH.

A Műemlékek Országos Bizottsága t. Elnöksé

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díjtalan

Budapes

IX. Hőgyes End

Tichy Kálmán

XXII. aukció

A Gyüjtő 1915. 124. l.

857—862. TICHY KÁLMÁN: Rézkarcok és aquatinták, szignálva, hat darab, darabja 60

Lásd az illusztrációt a 127. lapon.

Az árverésen elérendő vételár, a művész rendelkezése értelmében, felerészben a háboruban megvakult katonáknak, felerészben a Budapesti Központi Segitő-Bizottság utján az inségbe került művészeknek jut.

Alsónémedi, kat

33

Tichy Kálmán

XXVII. aukció

A gyűjtő 1916-47. l.

15 db Eepi -

Lásd a katalogust.

Lajosmizse, rom

92

Tichy Kálmán

Pécsi Rozmyó

d.

Forum (Pozsony)

1931. 30-l.

M. KIR. HADIN. UZ.
BUDAPEST
939 NOV. -7 23
LKd 4 LKd

Tichy Kálmán

festő

l.

Forum (Porsony)

1931. 86. l.

Tichy Kálmán

vozsnyói festő

erőd

Forum (Pozsony) 1931

117. l. (Az S. U. M. műalkotásainak fehlatólagos seregszemléje.)

Kenyér harc c. Lépe

repr.

u. o. 119. l.

Tichý Kálmán

Rozmyó

l.

Forum 1931. 309. l

318. l. 320. l. 388. l.

Tihy Kálmán

l.

Forum 1932
26, 27. l.

Tichy Kálmán

lásd

Szalatnai Rezső:

Tichy Kálmán

műveszetéről

Forum. 1933. 12 –

13. l.

képekkel

IN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

ÚJ FOLYAM

HAT MELLÉKLETTEL ÉS HÚSZ KÉ

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁ

BUDAPEST, 1918–

Tichy Kálmán.

l.

Forum 1934. 104. l.

BUDAPEST
11 XII. 921

Tichý Kálman

č.

Forum 1934.

146 str.

Tichý Kálmán

l.

Forum

1934, 306. l.

307. l.

Tichý Kalman

l.

Forum

1935, 136. l.

~~Fülbevaló VII. 150.~~

Tichy Kalman

l,

Forum

1935. 178 l.

V 21

Tichy Kálmán

l.

Forum

1935. 299. l.

658. *Kossuth Lajos.*

Csaknem derékig és
zolva. Előrefésült haja, l
körüli szakálla sötétbarna,
tott gallérja széles, nyakl
mellénye kivágott, atillája

Fa, méretei 21 : 15·5 cm.
20 K. — Vétetett a gr. Kre
A megszerzésére vonatkozó ad
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 áp
jegyzék 122. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Tichý Kálmán

d.

Forum

1935. 335. l.

án.
8 október 24-én.

48. Ereklyemuz.

)

benézve ül. Jobbkezével az asztal sarkára
balját pedig a szék karfáján nyugtatja.
szakálla galambősz; szemöldöke őszbevegyült
endője és öltözete fekete.

3.5 cm.
ellerini.
rczi emlékek muzeumából (107/95.No 8).
-iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

668

Suchy modorában. M. 5.6, sz. 4.6. *Illusztr.* CII. táb.

Suchy.

274. OVÁLIS ARCKÉP-MINIATŰR. Idős nő mellképe fehér ruhában, magas fehér csipkefejkötővel. Jel. balról: *Adalb. Suchy* anno 1815. Keretben. M. 7, sz. 5.7. *Illusztr.* LII. táb.

Theer, Adolph (1815—1902.)

275. OVÁLIS ARCKÉP-MINIATŰR elefántcsontlemezen. Fiatal nő mellképe kivágott fehér ruhában, balra fordulva. Mellén rózsacsokor. Mindkét alsó karján piros kendő. Jel. jobbról: *Adolph* Theer, 1857. Bőrkeret. M. 9, sz. 7.

Theer.

276. OVÁLIS ARCKÉP-MINIATŰR elefántcsontlemezen. Bruck Ottó báró, osztrák kereskedelemügyi miniszter mellképe a Ferenc József-rend nagykeresztjével. Jel. jobbról: *Adolph Theer.* Aranyozott bronzkeretben. M. 8.2, sz. 6.3.

ben ábrázolva. *Theer* modorában. M. 3.8, sz. 2.8. *Illusztr.* XCVI. táb.

Teltscher, Joseph (1802—1838.)

279. OVÁLIS ARCKÉP-MINIATÜR elefántcsontlemezen. Idősebb szakáltalan férfi mellképe, fekete kabátban, fehér vatermörderrel és fekete hajjal. Jel. jobbról: *Teltscher.* Sárgarézkeretben M. 7.2 sz. 5.3.

Teltscher.

280. OVÁLIS ARCKÉP-MINIATÜR elefántcsontlemezen. Férfi mellképe szemben tekintve, frakkban, sárga mellénynyel és vatermörderrel. Jel.: *Teltscher.* Aranyozott fakeretben. M. 8.5, sz. 6.5. *Illusztr.* XLVII. táb.

Thevenetti, L. (London, XIX. sz. első fele.)

281. NÉGYSZÖGLETÜ ARCKÉP-MINIATÜR elefántcsontlemezen. Két kislány virágbokor előtt áll, virágos fehér ruhában. Jobbról oszlop-postamens piros függönynyel. Jel.: *M. Thevenetti.*

<Tichy Kálmán>

Könyvl

< > Philecíumtól
Pelsőcig.
Rozsnyó
1932.

MoBKit. 2455.

feldolgozva?

Rend ..... szükséglet, ... fejezet, ...

Tétel	A rendelet		Tár
	kelte	száma	

Tichy Kálmán

l. Forum. minden rév

1937. 93. l.

Tichy Kálmán

Rozsnyói részlet, rézkarc

A XIX. -XX. század magyar grafikája 1924. június Orsz.Magy.Szépműv.Múzeum katalogusa 9 lap

MDK

Tichy Kálmán festőmüv.

művészsors

Kéve XX. kiáll. N.Szal. 1929. febr.
1.

4

MDK

Tichy Kálmán

Hittéritők partraszállnak, illusztr.kr.
Breviarium, illusztr. kréta
Virradat, " "
Várkastély Északon, illusztr. kréta
Jedi kulé, " "

Kövo XX. kiáll. N.Szal. 1929. febr.

24 l.

Tichy Kálmán

Virágcsokor, szines aquatinta

A XIX-XX. század magyar grafikája 1924. június
Orsz.Szépmüv.Muzeum katalogusa

MDK

Tichy Kálmán

Nobile sorsa, illusztr. kréta
Madonna sul mare, " "
Őszi vihar, " "
A kérő, mesekép, "

Kévo XX. kiáll. N.Szal. 1929. febr.

24 l.

MDK

Tichy Kálmán

A varázsló vizért megy. Mesekép, kréta
A gombáskert őre, " "
Látogató, " "
Kisértés, " "
A hegytetőn, illusztr. "

Kéve XX. kiáll. N.Szal. 1929. febr.

24 l.

MDK

Tichy Gyula

A csillagász, toll

"A titok zárja I;" toll

KEVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

13-14.l.

TICHY GYULA

ÚJ MŰVÉSZET

1998/aug.

P - 9396

2.0.

TICHY GYULA

Új művészet

1998. ~~okt.~~ AUG.

2.0.

Tichy Kálmán

Jestő Rozsnyo

Laid

Könyvbarátok Lapja

1927-28. 94 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Tichy Kálmán

lásd

=

Mův. Krónika

1913. 6 4 61

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

Endrényi Imre, Szeged.

Tichy Kálmán

Münsamot Bpest

1907-8. téli kiáll. 429

1910-11. téli kiáll. 510, 514

1912. marc. kiáll. 168, 170-172, 175, 176, 179-181

1912-13. téli kiáll. Rozsnyó 612, 613, 617-619

1913. tav. kiáll. 597-599, 604, 605, 607, 623, 627

1913-14. téli kiáll. 690, 693, 694, 699, 700, 703.

~~1877. Lotz Károly:~~ 1877. A

a) Az Épitészet.

Egész alak (ban és) ~~(1)~~ jobbra fo
nézi a térdére támasztott két
lom (templum in antis) térrajza
lyen a jobb kezében lévő körzőt
igazitja. Fej dike ~~rémai~~ dor- ~~szou~~ cap
~~dalt felfésült~~ karjai meztelene
térdein meg bal karján vetette

236 : 15

Szénrajz, méretei ~~238 : 5 : 15~~
Az egyetemi könyvtár nyuga
Az 1898: XI. 14-diki előte
leirat alapján vétetett (384/9
(18/99). Az elszámolást 1900: I
Jegyzékbe foglaltatott 1

904: V. 6.

1898

Tichy Kálmán

Lád

Nemzeti Salon Almanach

128

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Tichy Kálmán

Magyar Nemzet

1925. 435

1928. 317

Állatvilág cz. folyóirat II. 166.

Tichy Kálmán

1914. Tíjin Művészek Egyesülete
kiáll. a Nemzeti Szalonban
31 grafika.
1916. ápr. kiáll. u. o.
Lesben az Adrián, olaj. 300.—

Thüringia III. 229

Tichy Kálmán és Gyula

Müvészet 1916. 23. l. 24.

Szentkirályszabadja h. m. VIII. 198.

Czipser Balint, o. XVI.
Czipser Benedek, f. XVI.
Czipser Gáspár, ö. XVI.
Czipser Henrik, ö. XVI.
Czirén Dávid Ignácz, sz. XVIII.
Czóbel Béla f.
Czobel Gyula, f.
Czofall, c. l. Zofall.
Czollner Lajos, rm. l. Zollner
Czymerman Lajos é. 1496.
Czutter, f. l. Zutter
Czillich Rudolf sz. l. Zillich
Czyge Gergely, kf. XVI.

(257).

D.

Daberto Felix, f.

Tichy Kálmán

U. 4115

Szarvas – szélesuti közs. iskola vándorkt.

VI. 225.

Tichy Kálmán

Jertő Rozsnyó

1918. évi kiáll Keve ME
szerepelt.
A Keve tagja.

1922. évi kiáll. u. o.
szerepelt.

Egyházaskéri lelletek VII. 242.

Tichy Kálmán

festő szül. 1888.

Rozsnyó

vrád

Krück. II. 632. l.

~~Bécs II. 37~~

1904. X. 12.

760/1904.

Szeged (Padewieth.)

Tichy Kálmán

Münzarnek

1914. tav. kiáll. 582-584. 590-592

1923. tav. kiáll. 618, 621, 624. Bpst.

Kéve tag

1927. tav. kiáll. 180, 183, 185, 189, 191.

~~Antoninianus II. 85~~

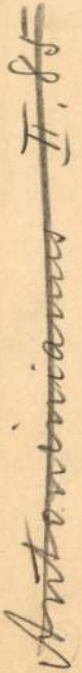

1903 VII. 28.

~~Poprád~~

~~poprádi Kaufmann~~ A poprádi múzeum

A magyarországi Kárpát egyesület elnökségének. ~~A~~ 1903-~~ére szóló~~ ~~ra~~

államsegélye felhasználásának tervezete ~~tudomásul vétetik~~. (316/903)

jóváhagyjuk

Ticky Kálmán

Művészet

1917. 69.

Sarkantyú vastól VI. 19.

Tichy Kálmán

1911. nemzeti szalon-
rend- graf. kiállításon
250 k. díj.

Tichy Kálmán

festő

Tehetséges amatőr asztronomus.

Budapesti Hírlap

1930-aug. 10. 7. l.

U. 3002

BUDAPEST
933 JUN -9 15

Tichy Kálmán

MAGYAR MUVESZET

1925. 435
1928. 317
1930. 240
1929. 115.

CSAROK

CSARNOCCI

Martin. Illegzők Monaco mellett.
ti, Monte. log növedik az 1783—1806).
mn készített olasz liqueurcsillapító
mt a gyárra használatos kisebb parkett.
ett. Ma ilyen műszaiakat, C.. Jellegű
szállítású fogorvos, bíróai egesk. tanúja. A zápfog egy gumója nőtta van ehhezvezve.
damans. Wanzaella állam fővárosa. Dr.-Ammoniákban. 92(0000 ll. Elönik kereskedőhöz

CSAROS

ni emlékű trikőlönt a fehér zászló lehanbane) mesterco, a lábasszőlens w
nagy mikroszkop. Erőtáblás irodl. tanu
Dan az ebből készülő, kék a tűrtöke
szent alkalmazzák az olasz kerülőkö
szar. Bordás Zoltán Wilmosbéke

2809

CSARNOCCI

BÜNNTETÉS **1913** **BÜNNTETŐTÖRV**

bár a bűntettés enyhébb, mint a bűnszeldamás, amelynek elkövetésére irányul.
Büntetés. A jogrend által büszámított Bi-ek közül, amelyeknek *rendi B.*, *jogpolitikai B.* stb. hiányosabb a jelentősége a *kriminális Bi*-nek. Warnkö:: 1. Halál-B.;; 2. testi B.-ek és pedig testcsonkító B.-ek és testi fenyítések;; 3. szabadság B.-ek és pedig szabadságvesztés B.-ek redegetio (l. o.)), continuatio (l. o.)) stb.;; 4. becsület B.-ek és pedig dőrgálás (l. o.), megtévesztés, pallangér és elhiszihasonló megszégyenítő B.-ek;; 5. vagyoni B.-ek és pedig pénzb. (l. o.)) és elkobzás (l. o.));; 6. jogvesztési B.-ek és pedig hivatalvesztés, politikai jogok stb. elvesztése. Kaiserstuhl Kell temni *fő B.* és *mellék B.* között. Fő B.-nek a halál B. függvére B. (élőtörvénytig tartó v. időhagyó), börtön B., államfogház B., államfogház B., államfogház

Tichy Kálmán

Született 1888 Rózsnyón. Középiskolóit itt végezte. Ernton Hollósy Simon szabadiskolójának a növendéke. ~~R~~ stb. Sovra állitott ki az ötvös jelentős szlovenszkói kiállitásokon. Egyik mereképét, a Kakaslábú vár ostroma cimüt a pozsonyi városi múzeum vette meg.

Brogyányi Kálmán: Festőművészet Szlovenszkón. Kassa 1931. 110. l. 94. l.

TURÓCZI SÁNDOR KÖNYVTÁRA

HELYSZÁM:

SZAK:

SZERZŐ NEVE:

FORDITÓ NEVE:

KÖNYV CIME:

KÖTÉS NEME: ALAK:

KIADÓ: ÉV:

Tichy Kálmán

1907/8 – 1910/11

Ferképzomfoiskevk

140. 1.

Pozsega.

A középtért elfoglaló v
mecsetek és őrtornyok uralko
nak és az előtérben az árkon
begő mondatszalagon:

BOSSEGA

Rm., mér. a vk.

Tichý Václav

Revír XXI. 799. l

Budapest székesfőv

261.288

szám

193 5-XIV

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

A Műemlékek Országo

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi borítékok 13.

Tichy Kálmán festő

Nagyságos
Dr. Szentiványi Gyula ürnek,
a M.O.B. főtitkára

Budapest.
IX. Hőgyes Endre u. 10.

Kedves Kartárs Úr!

Ha kutonnyomatainmmal valami kis örömet szerezhettem, nagyon lekötelezne, ha XII.4.-i Kelettel 351/943. sz. alatt a MOB.-hoz intézett megkeresésem elintézését szorgalmazni volna szíves. Lesz majd egy-sorosan a Bizottság elé tartozó – kérésem is, de ebben még gyűjtöm az anyagot. Az ünnepekre s újévre legjobb kívánságokkal s magyar testvéri köszöntésel vagyok

mindig kész híve:

Rozsnyó, 1943. XII. 23. Vicky Kálmán

Tichy Kálmán

Tichy Kálmán: Breviarium.

Kéve XX. kiáll,
1929.

TICHY KÁLMÁN

190	A varázsló vizért megy. Mesekép	Krétar.	100.—
191	A gombáskert őre. Mesekép.	Krétar.	100.—
192	Látogató. Mesekép.	Krétar.	100.—
193	Kisértés. Mesekép	Krétar.	100.—
194	A hegytetőn. Illusztráció	Krétar.	100.—
195	Hittéritők partraszállnak. Illusztr.	Krétar.	100.—
196	Breviarium. Illusztráció.	Krétar.	100.—
197	Virradat. Illusztráció.	Krétar.	100.—
198	Várkastély Északon. Illusztr.	Krétar.	100.—
199	Jedi kulé. Illusztráció	Krétar.	100.—
200	Nobile sorsa. Illusztráció	Krétar.	100.—
201	Madonna sul mare. Illusztr.	Krétar.	100.—
202	Őszi vihar. Illusztr.	Krétar.	100.—
203	A kérő. Mesekép	Krétar.	100.—

Kevé XX. kiáll. Cat.
1929 febr.

169	Friss hó	Aquarell	200.—
170	Virányos út	Aquarell	Mgtul.

NAGY SÁNDOR

170a	Akt	Aquarell	500.—
170b	Képzelődés	Aquarell	500.—

PAIZS GOEBEL JENŐ

171	Téli tájkép	Olajf.	300.—
172	Őszi gyenge napsütés	Olajf.	600.—
173	Vacsorautáni hangulat	Olajf.	600.—
174	Birsalmás csendélet	Olajf.	300.—
175	Önarckép	Olajf.	240.—

REMÉNYI JÓZSEF

175a	Hauser néni		800.—
175b	Szökőkút	Bronz és márvány	1200.—
175c	Arányi Ignác	Bronz és márvány	800.—

SAY GÉZA

176	Virágok	Olajf.	400.—
177	Erdő	Olajf.	480.—
178	Cserjés a hegytetőn	Olajf.	400.—
179	Őszi szinek	Olajf.	350.—
180	Falusi utca	Olajf.	400.—
181	Messze út a hegyek között	Olajf.	700.—
182	Görömbölyi völgy	Olajf.	500.—

Tichy Kálmán

festő

l.

Fehérváry István:

Magyarok a nyelv-
határon. Rozsnyó
1937. 200, 203. l.

9

zágos Bizottsága

dvány { száma: 19
kelte: 19
beérkezése: 19

letek száma:

tal elintézett szám:

t száma:

t száma:

ta:

olvasta:

Tichy Kálmán

részt vett a Buffalói
magyar graf. kiállitáson
1914.

Birnbaum 36. l.

festetten ábrázolt oltárok díszítései c
gótikus szárnyasoltárok szolgálhattak r
architektonikus keret mellett az oltárokat
korában és feltételezhetjük, hogy a szárny
kialakult e korban.

A nagyméretű, templomi használat
első adataink kisebb házi szükségletet kie
laki Imrének és Nempti Jánosnak engedél
kisméretű, intímebb hatású oltár, bár po
mely a budai klarisszák hagyatékából
anyakirálynő zománcokkal, arannyal és ez
a csúcsteljesítményt jelzi, míg a fent idéz
tekre enged következtetni. Az Erzsébet-
festészeti részei is zománccal vannak meg
összeolvadására, elmosódottságára különb
jó példát szolgáltatnak.

Az aacheni képek sorsa egyben szár
Lajos-kori táblaképfestészet java. Az aache
két táblaképet kapott ajándékul. Csodálat

Tichy Kálmán

Árverési Csarnok aukció kat.

4 ozt. 1927. dec.

tlen mester.
ázadból.

nézve van ábrázolva. Fejét
ı kivágott ruhája himezett
rata a táblácskán: »DIVA

ga 41 cm. — Lelt. sz. 321. —
táv ajándéka 1885-ben.
adatok. 1894 : I. 36. *Ismeret-*
I. 36. *Ismeretlen :* Arragoniai

rfuss-gyüjteményben őrzik.

Tichy Kálman

A féltékeny várúr,
vízf-
A cseh vagyondézsma,
linoleum metszet
A Rákóczi örtorony
Rozsnyón
vézzarc

Müvészeti Hetek Ungvár

1941

B a r t a l u s

Fővárosi Lapok.1868.nov.26. /Fővárosi hirek. Rövid hirek./

Tichy Kálmán

Öreg erdészház a
Nagyhegyen. olaj.
A nagy kanyar. Iglófüred olaj.

Müvészeti Hotek Komárom

1941.

, sondern entschiedener Stilwollens,

Umprägung des kurzlebigen und auf
hen Barock trug der Einfluß bei, den
die dort gestalteten Typen und Stil-
spiel der kirchlichen Baukunst ist die
senburger Jesuitenkirche, heute Pia-
n, den flachen Pilastern ihrer Fassade,
rung des Mittelteiles und der darüber
Rundfenster, ein stilistischer Nach-
gegenwärtig Prémonstratenserkirche, einer
und einer zweiten Nachempfindung
Klausenburger — 1715 — erbauten
Kaschauer Meisters Thornyossy János
terer Meister auch die Klausenburger

Barockpastelle findet hingegen der
von Pest (Gödöllő, Pécel u. a. m.),
Widerhall. An erster Stelle zu nennen
das zwischen 1772—1778 auf U-för-
veiftem hohem Dach versehenes Ger-
In dieser Gruppe gehört mit seinem
enszentmiklósen Kastells erinnernde
letzten Viertel des 17. Jahrhundertes
ell und das im Mittelrisalit mit rund
zőssámsones Rhédey-Bethlen Kastell
hlen.

termezzo des Barock fühlte sich die
h einfachere, ruhigere, reinere Bauart
lassizismus wieder daheim. Der Neo-
len Überlieferungen der lange dauern-
dieser ersten Epoche der aufhebenden

TICHY KÁLMÁN

Bártfai sikátor. Hidegtűkarc.

Részlet a Bártfai-múzeumból. Hidegtűkarc.

Művészeti Hotek Pécs

1941

TICHY KÁLMÁN

130. Virrasztás, hidegtűkarc
131. Részlet a bártfai múzeumból, hidegtűkarc
132. Bártfai sikátor, hidegtűkarc

Nemzeti Szalon
őszi kiáll. 1940. okt.

Tichy Kálmán

Az elrabolt Adria c.
képe repr.

Árverési Közlöny
1929. ápr. 3. rk. n.

Tichy Kálmán

festő

l.

Szépmüvészet

1942.45.l.

Tichy Károly

Pest

l. Szépművészet

1941. 180. l

preskók dinitékek. A hajó két
oldalán egy-egy, ~~[illegible]~~ oszlopok ál-
tal elválasztott, felül félkörívben zá-
ródó ikerfülke van. Az oszlopfőket
rénben ornamentális, rénben figu-
rális paragások ~~[illegible]~~ alkotják. A kápol-
~~nától~~ Jobbra és balra ~~egy-egy~~ kisebb
helyiség van; bal oldalt ~~szentségtar-~~
~~tófülkével~~ ellátott pastoforiummal
ellátott ~~fülkében~~ kisebb kápolnában ugyancsak felfedes-
hetők falfestés nyomok, de a jobb
oldali, déli, ~~minden~~ valószínűség
~~szerint~~ sekrestyefülkében, amely
egyúttal a palota termeihez vese-
[illegible]

Tichy Kálmán

festő Rozsnyó

A Kéve művész-

tagja -

A Kéve Könyve

1929. ~~VIII. k.~~ 59. l.

Tóth Emil dr. tanácsnok

X. 164

Tichy Kálmán

l.

Szépmüvészet

1941. 107. l.

Magyar kir. Központi Statisztikai Hivatalló

...../194.....szám.

Műemlékek Országos Bizottságának

Budapest.

Hivatalból.
Díj átalányozva.

u. p. IX., Rákos-u.10.

várme

Fichy Kálmán

Vkminkiáll 1943

Bártfai sikátor,
verkarc.

állami vásárlás,
nem volt kiállítva:
A nagy kanyar,
olájf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Tichy Kálmán

Ex libris

repr.

Sik Apró

43. l.

Tichy Kálmán

festő és művészeti író

hásd

Nyiresi Tichy Kál-
mán alatt is

Nyiresi Tichy Kálmán >

cittke

< > Modern élet és modern művészet.

Magyar Figyelő.

(Bratislava – Pozsony)

III. évf. 1. sz. 1935, ápr –

erre vall már az ábrázolás tárgya, mivel ilyenkor a timpanon domborműve rendesen az illető egyház védőszentjére utal.

Ezt az ábrázolást kell most tüzetesebben szemügyre vennünk. Jobb oldalt látjuk a szentet rövid vágtatásban rohanó lovon, teljes páncélzatban, de a Szent György-ábrázolásokban amúgy is ritkán előforduló sisak nélkül, előre tartott lándzsával és felkötött karddal. A dárda lökése a lovas jobb hóna aljából a lófej baloldala előtt az ágaskodó szörnyeteg torkába vezet, hogy a fej hátuljából megint kitörjön. A sárkány nyitott szájjal, támadásra készen előre tartott mellső lábakkal, denevérszárnyakkal és felkunkorított farkkal van ábrázolva. A földön, a két ágaskodó állattest alatt elszórtan hat emberi koponya és egyéb csontrészek fekszenek, körülbelül a középen, erősen redukált arányokban egy félig szétmállott, vagy a sárkány által félig felfalt meztelen férfitest látható, míg jobbra az egyik fagyökér mellett egy hátrész és a két gluteusz ismerhető fel. A baloldalon egy sziklán álló várrom van kifaragva, mellette egy fa feloldott lombkoronával, mely csoportnak a jobb háttérben egy magasabb fa gömbszerűen zárt koronával felel meg, míg egy másik hasonló fára a ló hasa

tart. Előtte egy lesbenálló vadászkutya körvonalai vehetők ki, míg
háttérben egy nádasrészlet van ábrázolva. Ez a jelenet képhatásban é
részletformákban külön műremek. A nyeregtakaró mellett még látható
lefelé szélesedő szíjrész ovális indahurkokban kereszt- és rozettaidomokat
sőt egy sisakformát is mutat. A sárkánytest kezelése a részletekben, íg
a finoman tagolt és erezett denevérszárnyak, a szőrös mellsőlábak, a fogaka
mutogató nyitott száj a technikai kivitelnek a precizitásával tűnik ki, am
különben még a fák lombkoronáinál és a baloldalon kifaragott várromná
is megállapítható. Ez a részletezés kőplasztikai emlékeknél egésze
szokatlan és csak a középkori magyar ötvösség technikájának és műízlésének
hatásából magyarázható.

A kivitelnek ezen finomsága az eredeti elhelyezésben, egy gótiku
orommezőben, mely a kőlap alakja után alig lehet kétséges, csak nagyo
korlátoltan juthatott kifejezésre. Domborművünk tipikus terméke eg
nagy ízlésváltozásnak, mint öncélú élettel telített és zárt képhatásr
beállított renaissance-kompozició még a gótikus építészetnek nagy struktí
keretében áll, még hozzá — ahogy látni fogjuk — aránylag szerény helyen

Tichy Kálmán

232 Vagyondézsma linoleum metsz. Megrendelhető

Tichy Kálmán

Kézé XVII. kiáll. 1925—

Nemzeti Szalon

198 Gróf Károlyi József ur arcképe, akvarell mgtul.
199 Páday Gedeonné grófnő arcképe, akv. mgtul.
200 Gróf Batthyány Bálint arcképe, akv. mgtul.
201 Gróf Károlvi Gvörgyné urnő arck. akv. mgtul.
202 Gróf Keglevich Nénárd urnő arck.. akv. mgtul.
203 Gróf Wenkheim Szigi arcképe akv. mgtul.
204 Fáy Lászlóné urnő arcképe akv. mgtul.
205 Weisz Irén urleány arcképe, akv. mgtul.
206 Zichy Mária Eugenia grófnő arck., akv. mgtul.
207 Őrgróf Pallavicini Alfonz R. ur arcképe, akvarell mgtul.
208 Gidró Anna urnő arcképe, akv. mgtul.
209 Szablya János és neje arcképe, akv. mgtul.
210 Gróf Keglevich Georgette arck., pasztel mgtul.
211 Károlyi Fruzsina grófnő arcképe, elefántcsont miniatüre mgtul.
212 Gróf Semsey Andorné urnő arcképe, elefántcsont miniatüre mgtul.
213 Báron Tibor arcképe, elefcs. miniatüre mgtul.
214 Báron János arcképe, elefcs. miniatüre mgtul.
215 Tanulmány, rajz
216 Tanulmány
217 Tanulmány
218 Tanulmány
219 Tanulmány

Tichy Kálmán

festő

erdő

Erdélyi Múzeum.

1943. 477, 478. l.

(~~[illegible]~~ V.M.: Beszterce egy újabban felfedezett város-képe, kappel.)

tehát a NM. Minisztériumot, hogy
a jelenlegiek átszervezésével

Tichy Kálmán

Szerepel a Pozsonyi Kegyzőművészeti Egyesület jubiláris Tiállításán.

M. 934. XI. 15.

TICHÝ Kálmán

1918 után a Szepességből Rozsnyóra megy, ahol a fostiści grafikus rezető személyiség lett.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 18.

MDK

Tichy Kálmán

Őszi diskurzus

Gonosz tervek

Középkori novella, repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.1. Repr. 12.1.

MDK

Tichy Kálmán

Őszi hangulat Sajóházán

Kilátás Káposztafalvára, repr.

Falucska a tavaszi alkonyatban

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l. Repr.13.l.

MDK

Tichy Kálmán

Rocca Priora. Illusztráció,temp.

Tibet. Illusztráció, temp.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 50.l.

MDK

Tichy Kálmán

"Candidum Soractc". Illusztráció,temp.

Fekete vizek mellett. Illusztráció,temp.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 50.l.

MDK

Tichy Kálmán

Tulipánok

Piros szék, piros könyv

A "Tizenegyek"

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

Miracolo

Szentek serege

Egyházalapitás

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

Raguzai részlet, rézk.

Raguzai kikötő, rézk.,repr.

Castelnuovo vára, rézk.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 23.l. Repr. 29.l.

MDK

Tichy Kálmán

Castelnuovo városi torony, rézk.repr.

Jacht Scylla, rézk.,repr.

Rákosalja-utcai kunyhó,rézk.,repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 23.1.
Repr. 16,24,31.1.

MDK

Tichy Kálmán

Havas hárs, rézk.

Melancholia, rézk.

Kofák, rézk.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyűjtő 1916. 1. sz. 23.1.

MDK

Tichy Kálmán

Modern bábel, rézk.,repr.

Raguza-Odak, rézk.

Rozsnyói sikátor, rézk.,repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyűjtő 1916. 1. sz. 23.l. Repr. 18,21.l.

MDK

Tichy Kálmán

Várrészlet, hidegtü

Cirkvenicai utcarészlet, rézk.

Egy régi timárház Rozsnyón, rézk.,repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 23.1. Repr. 15.1.

MDK

Tichy Kálmán

Rozsnyói részlet, hidegtü

Dalmát vár, rézk.,repr.

Vajdahunyad, rézk.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 23.l. Repr. 33.l.

MDK

Tichy Kálmán

Ötablakos ház, hidegtü, repr.

A gőzmalom, hidegtü

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 23.l. Repr. lo.l.

MDK

Tichy Kálmán

Erzsébetvárosi templom, rézk.,repr.

A Weber-ház Rozsnyón, hidegtü, repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. **23.l.** repr.14,15.l.

MDK

Tichy Kálmán

A jó barát

Magyar Cunard

Buen retiro

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Kálmán

Porto Rose

Jadransko

Krivosije

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Kálmán

Fenyvesek között, temp.

Légyott a várudvarban, temp.

Az álmok menyasszonya, temp.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.1.

MDK

Tichy Kálmán

Móló Almádiban, temp.

Krasznahorka vára, temp.

Csendélet, temp.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Kálmán

A betléri Andrássy-birtok, of.

Gömöri hegyek, of.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Kálmán

Lomb és hó, of., repr.

Cukorka, csokoládé, of.

Kincstári bányász a Sajó völgyében, of.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l. Repr. 1.l.

MDK

Tichy Kálmán

Vihar Betlér felől, of.

Kilátás Rozsnyóra, of.

Meredek köz, of.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Kálmán

Virágillat a mezők felett, of.

Tavasz az Ivágyó alatt, of.

Komor napfény, of.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Kálmán

Téglavető tavaszi napfényben, of.

Parva domus magna quies, of.

Nyári borongás, of.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyűjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Kálmán

Kunyhó, of.

Kisvárosi külváros, of.

Rozsnyói részlet, of.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.1.

MDK

Tichy Kálmán

Tavaszi hó az Ökörhegyen, of.

Nyári vihar Jólész felett, of.

Zsendülő tavasz a Zugónál, of.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 24.l.

MDK

Tichy Kálmán festőművész

1929-ben a "KÉVE" Művészegyesület művésztagja.

Nemzeti Szalon, Kéve XX.kiáll. 1929. 4.l.

MDK

Tichy Kálmán

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. A Lakás. 1914. 5. sz. 99.l.

Tichy Kálmán MDK

A tenger halottja, vizf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Tichy Kálmán

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 12.1.

MDK

Tichy Kálmán

Vásári jelenet, repr.

Kedvező széllel

Hetivásár

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l. Repr. 9.l.

MDK

Tichy Kálmán

A szerelmes lovag

Februári alkony

A Genezarethi csoda

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

A buvár kalandja

Lemminkeinen /Kalevala/.

A felhő. Illusztráció, repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l. Repr.23.l.

MDK

Tichy Kálmán

Eljön-e vajjon, repr.

Szent Ferenc látomása

A szentegyház lovagja

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. **25.1.** Repr.:cimlap

MDK

Tichy Kálmán

A bájital

Téli utazás, repr.

Mezei ünnep, repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.Repr.5,27.l.

MDK

Tichy Kálmán

Közeledő esőfelhő

Hó a csucsomi hágóm

Kakaslábon forgó vár ostroma

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

Miracolo di Venezia

Apostolok

Banya a hidon, repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.1. Repr. 17.1.

MDK

Tichy Kálmán

Velencei hangulat

Palazzo Ducale udvara

Salute Osservatorio Velencében

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

Farkas Zoltán: Tichy Kálmán és Tichy Gyula.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 1-1o.l.

MDK

Tichy Kálmán

Liceum-ág, szines aquatinta

Havas falu, szones aquatinta

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 26.1.

MDK

Tichy Kálmán

Kis csokor, szines aquatinta

Szigfrid, linoleum

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 26.l.

MDK

Tichy Kálmán, festöm.

majd mindegyik kiállitó erös fejlödést mutat, igy ö
is,bár katonai szolgálatot teljesit.

Nemzeti Szalon.-"Kéve" kiálliátsa. Megnyilt nov.4.
Müvészet .1917. 70.1.

MDK

Tichy Kálmán

Sárga akác, sz. aquatinta

Nagy csokor, szines aquatinta

Két piros rózsa, szines aquatinta,repr.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 26.1. Repr. 25.1.

MDK

Tichy Kálmán

Meseillusztráció

Meseillusztráció

Harcosok

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv. kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 26.l.

MDK

Tichy Kálmán

Ágyuszó Tirolban

Támadás Pelagosa ellen

Shing herceg

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 26.1.

MDK

Tichy Kálmán

Ellenség vizen, égen

A nagy szüret 1914-15

Zeppelin reflektorfényben

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 26.1.

MDK

Tichy Kálmán

Kisvárosi éjszaka

Tarkabarka csendélet

S.S. Rosario Velencében

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 26.1.

MDK

Tichy Kálmán

Irisek

Őrtörony

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyűjtő 1916. 1. sz. 25.l.

MDK

Tichy Kálmán

Exlibris Thérése de Prahars, repr.

Exlibris Winner Berta

Hid a Drázuson

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l. Repr. 2.l.

MDK

Tichy Kálmán

Exlibris Tichy Mihály

Exlibris Tichy Mihályné, repr.

Exlibris Horn J.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.l. Repr. 3.l.

MDK

Tichy Kálmán

Exlibris N. Faborsky

Exlibris Miss Ethel Lloyd, repr.

Exlibris K. Kiss Kálmán

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.1. Repr. 3.1.

MDK

Tichy Kálmán

Vasárnap délelőtt

Exlibris Tichy Kálmán, repr.

Exlibris Brandt Zs.

Tichy Kálmán és Gyula kollektiv kiáll. kat.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 25.1. Repr.2.1.

Tichy Kálmán.

A "Kéve" müvészegyesület tagjai a fiatalabb müvész gárdából 1929-ben.

Bende J: A Képzőművészeti egyesületek története,

KDK

Tichy Kálmán festőművész

A "KÉVE" művésztagja 1925-ben.

A "KÉVE" XVI-ik kiáll.knt.1925.nov.29-től dec.13-ig.

MDK

Tichy Kálmán

Magyar Iparművészet. 1916. 174.l.

Tichy Kálmán MDK

A vasorru bába vadászzsákmánya, meseill.

Őszi verőfény, aqu.

A felvégen, sz.toll.

Műcsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Tichy Kálmán /Rozsnyó/

A számüzött király, repr.

Képzőművészet 1932. 226.l.

MDK

Tichy Kálmán

Tengonosz tervek, mese ill. sz.toll

Terefere, meseill.

Mücsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Tichy Kálmány

"Candidum Soracte", ill.temp.

Fekete vizek mellett, ill., temp.

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Tichy Kálmán MDK

Rocca Priora, temp.

Tibet, Illusztráció, tempera

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Tichy Kálmán, Rezsnyó

Magyar Müvészet 1928. 317.l.

MDK

Tichy Kálmán

Szenteknek serege, vf.

Ponte dei Incurabili Venezia, vf.

Rio terra Catecumeni Venezia, vf.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 78.1.

MDK

Tichy Kálmán

S. Maria della Salute. Venezia. Vizf. /temp./

Ponte di Rialto Venezia. Vf. /temp./

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 78.1.

MDK

Tichy Kálmán

Forum 1932. 4. sz. 125.1.

MDK

Tichy Kálmán

Meseképek:

Turáni szent a csengetyükkel, vf. Repr.

A tizenegyek, vf. Repr.

Magyar Iparmüvészet 1916. 103.1.

MDK

Tichy Kálmán

A "Kéve" Művészegyesület tisztikara és tagjai. Kéve XX. kiáll. 1929.

Tichy Kálmán MDK

Váratlan találkozás, vizf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Tichy Kálmán, festő

Részlet a Masaryk Akadémia kiállításáról
(1935. okt. 19. – nov. 4.)

Turczel Lajos: Magyar művészeti élet az első csehszlovákiai
köztársaságban.
Irodalmi Szemle 1966/7. 655. l.

MDK

Tichy Kálmán

Renoválnak a várban, rk.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

Tichy Kálman, festő és grafikus, 1888[2]

Rozsnyon született magyar családból származott. Münchenben Hollósy Simontól tanult, 1907-1911 között a budapesti képzőművészeti főiskolán rajztanári oklevelet szerzett. Rozsnyon tanitott. A második világháború után magyarországra hol-

Mariam Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 135. 136. old.

 M. D. K.

Tichy Kalmán, festő és grafikus 1888 – tőzött. – Sorgalmas kiállító volt. Képeket ilusztrációkat kamara és használati grafikát állított ki. Munka társa volt a „Slovak Grafika" cimű folyóiratnak. 1922-ben a szlovák képzőművészek kiállításán Prágában több mint. 100

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918–1945.

135. 136. old.

1960.

 M. D. K.

Tichy Kálman, festő és grafikus, 1888

különböző művel szerepelt. A szeceszió tagathatatlanul rányomta bélyegét alkotásaira, szerette a fantasztikus dekorativ elemeket. Irodalmi témak gyakran inspirálták alkotásait. Műveinek karaktere ilustrativ, szimbólikus.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

135. 156. old.

1960.

Tichy Kálmán

MDK

Épül az uj Vár, rézkarc

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Tichy Kálmán, graf. - festőm.

Fekete vizek mellett. Illusztr. Tempera.

Gonosz tervek. Meseillusztr. Szines tolltajz. 51.l.

Tere-fere. " " 51.l.

Mücs.-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat. kiáll.

Akv.- és Pasztf. festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 50, 51.l.

Tichy Kálmán, festőm.-graf. MDK

A vaszorru bába vadászzsákmánya. Meseillusztr.

Őszi veröfény. Akvarell.

A felvégen. Illusztr. Szines tollrajz.

Műcs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pasztf.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 51.l.

MDK

Tichy Kálmán

Virágcsokor, rézk.

Rózsaág, rézk.

KMT 1910/11. téli kiáll. kat. 55.l.

Tichy Kálmán MDK

Virágcsokor, rézkarc

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Tichy Kálmán MDK

A varázsló elutazik, vizf.

A feledés vára, vizf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Tichý Kájmán MUK

A vuvapajó elubanik, vlaf.

A Tejadóa vára, vlaf.

Milcsarnok 1927 bavasai Kájlitéa

Tichy Kálmán MDK

Rózsaág, rézkarc

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Tichy Kálmán MDK

Összeesküvés, vizf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Tichy Kálmán MDK

Illusztráció Mécs László verséhez, vizf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

Tichy Kálmán

MDK

Cirkvenicai utca, rézkarc

A visegrádi őrtorony, rézkarc

Dalmát erőd, rézkarc

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Tichy Kálmán MDK

Meseillusztráció, vizf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Tichy Kálmán MDK

Pusztuló hó, vizf.

Közelgő vihar, vizf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Tichy Kálmán MDK

Téli táj, vizf.

Hársfák alatt, vizf.

Műcsarnok 19[illegible]3-14. téli kiállitás

Tichy Kálmán MDK

Vásári jelenet, vizf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Tichy Kálmán / 1888-/

Magyar Grafikusok Egyesülete - Kiállitas. 1911.
94.5x63 OSZK

A Kéve Kiállitása. é.n., 98x62.5 MNG 58.71

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 40.l.

Tichy Kálmán, graf.
festöm.

Rocca Priora.	Illusztráció.	Tempera.
Tibet.	"	"
"Candidum Soracte."	"	"

Mücs-OMKT Hegedüs L.é sTull Ö. hagyat.kiáll.
és
Alv.- és Paszt.festök Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekciójából rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 5c.l.

MDK

Tichy Kálmán

Eső után, of.

A magányos ajtó, of.

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. [illegible] 1918. nov.

12 l.

MDK

Tichy Kálmán

A kolostor csöndje, of.

Árnyas sikátor, of.

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

13.1.

MDE

Tichy Kálmán

Szent Ferenc oltára, of.

Kőrisfa árnyában, of.

KEVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

13. 1.

MDK

Tichy Kálmán

Szindbad, akv.

Az időtlen bolt,"

KEVE 11. kiáll. S.Szal. 1918. nov.

2o 1.

MDK

Tichy Kálmán

Őszi borongás, of.

A sárga ház, of.

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 2o l.

MDK

Tichy Kálmán

A vallomás, temp.

A féltékeny Milos, akv.

KÉVE II. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 20 l.

Tichy Kálmán MDK

A féltékeny várur, vizf.

Milosarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

TICHY Kálmán MDK

Mennek a csehek, lino

Flört a szigeten, vizf.

A jó testőr

Az uj kreáció, vizf.

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben

Tichy Kálmán. V. R. T.

249. Genezareth taván. Tempera. 800 korona.
250. A vörösfalu ház. Olajfestmény. 250 korona.
251. Tavasz a hegyek között. Olajfestmény. 200 korona.
252. Kert téli holdfényben. Olajfestmény. 400 korona.
253. Ősz a felvidéken. Olajfestmény. 250 korona.
254. Néptelen utca. Olajfestmény. 250 korona.
255. Kertek között. Olajfestmény. 250 korona.
256. Egy forró nyári nap. Olajfestmény. 260 korona.
257. Vásári jelenet. Olajfestmény. 1200 korona.
258. Öreg timárházak. Olajfestmény. 250 korona.
259. A távoli fenyves. Olajfestmény. 230 korona.
260. Csacsogó patak. Olajfestmény. 250 korona.
261. Csárda a hid mellett. Olajfestmény. 220 korona.

Kéve X. kiáll. 1917. N.Szal.

35. 2.

Szöri József. V. R. T. (†)

Elesett 1914 október 1-én az uzsoki szoros hősies védelménél.

274. Utcarészlet. Olajfestmény. Magántulajdon.
275. Férfiarckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
276. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
277. Tájkép. Olajfestmény. Magántulajdon.
278. Tarlón. Olajfestmény. Magántulajdon.
279. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
280. Vázlat. Olajfestmény. Magántulajdon.
281. Udvarlók. Rajz. Magántulajdon.
282. Tiszán. Olajfestmény. Magántulajdon.
283. Szőlőszedegetők. Olajfestmény. Magántulajdon.
284. Munkás. Olajfestmény. Magántulajdon.
285. Téli tái. Olajfestmény. Magántulajdon.

Tichy Kálmán

MDK

Mennek a csehek, lino
Flört a szigeten, vizf.
A jó testőr
Az uj kreáció, vizf.

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

MDK

Tichy Kálmán

A felvégen, of.
A korhadó kapu, of.

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 12. l.

MDK

Tichy Kálmán

A kolostor csöndje, of.

Árnyas sikátor, of.

KÉVE XI.kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13. 1.

MDK

Tichy Kálmán

Egy régi ház, of.

KÉVE XI.kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13.1.

MDK

Tichy Kálmán

Eső után, of.

A magányos ajtó, of.

KÉVE XI,kiáll. N.Szal. 1918. nov. 12.1.

MDK

Tichy Kálmán

Szent Ferenc oltára, of.

Kőrisfa árnyékában, of.

KÉVE Kl.kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13. l.

MDK

Tichy Kálmán

Krudy, Szindbád, ill. akv.

Tormay, Az időtlen bolt, ill. akv.

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

20. 1.

Csókakő
Fejér m.

ed viritsnék
i mosojognék
ki kedvéért élnék

kis borocskát
ajándékát
e fáradságát
piczi száját.

ha nem szeretne

MDK

Tichy Kálmán

Őszi borongás, of.

A sárga ház, of.

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

20. 1.

MDK

Tichy Kálmán

A vallomás, temp.

A féltékeny Milos, akv.

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

Szecha

20. 1.

MDK

Tichy Kálmán

A kisértet, akv.

A szentségtörő, "

KEVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 2o l.

MDK

Tichy Kálmán

A révész hazatér, akv.

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

21.1.

MDK

Tichy Kálmán

Rablólovag, akv.

János barát halála, "

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 22.1.

MDK

Tichy Kálmán

Bucsuzó napfény, of.

A Varga patak mellett, of.

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 22.l.

MDK

Tichy Kálmán

A kialvó mécses, akv.

Nem jön a Jóska, temp.

KÉVE XI. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 22 l.

MDK

Tichy Kálmán és Gyula

Tájképek és kompoziciók, of.

A Gyüjtő. Szt.György Czéh 41. müv. aukc. 192o.jan.
9.1.

MDK

Tichy Kálmán

Rónay K.:"Derü a müvészetben" kiáll. a Mücsarnokban.
Képes Krónika 1939. ápr. 16. 63-64.l.

MDK

Tichy Kálmán graf.

A szlovenszkói magy. képzőművészek kiáll. rendezé-
tek Losoncon. Szinházi Élet, 1925, 4.sz. 45.46 l.

MDK

Tichy Kálmán festő

Perkes Zs: N.Szal.tav.kiállítása. Vas. Ujs. 1911.
25.sz. 498. l.

NDK

Tichy Kálmán festőm.

Farkas Z: Téli kiáll. a Mücs.-ban. Vas. Ujs. 1910. 47.sz. nov. 20. 966. l.

Tichy Kálmán MDK

Sötét lagunák, illusztráció, vizf.

Mücsarnok 1913 tavaszi kiállitás

MDK

Tichy Kálmán MDK

Jézus a Genezáreth tavon, vizf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Tichy Kálmán MDK

Szt. Márk csodatétele; mozaikrészlet San Marcoból, vizf.

A Megváltó;mozaikrészlet a San Marcóból, vizf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

A Megvéltó;mozaikrészlet a San Marcoból,
vizet.

Tichy Kálmán MDK

Meseillusztráció, vizf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Tichy Kálmán MDK

Apostolok; mozaikrészlet a San Marcoból, vi
vizf.

Palazzo Contarini-Fasan, Velencében, vizf.

A Palazzo Ducale udvara, vizf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Tichy Kálmán

Rozsnyai-utca, repr. Hidegtü-karc.

Müvészet 1914. 324.l.

Tichy Kálmán

MDK

Illusztrációk, vizf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Tichy Kálmán MDK

Illusztrációk, vizf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Tichy Kálmán MDK

Illusztrációk, vizf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

MDK

Tichy Kálmán és Gyula

Magyar Iparmüvészet 1916. 174.l.

MDK

Tichy Kálmán

Virágcsokor, sz.akvatinta, repr.

Sárga ákác, sz. akvatinta, repr.

Magyar Iparmüvészet 1916. 1o2.l.

MDK

Tichy Kálmán, festőm.

623. Sötét lagunák. Illusztr. Vizf.
627. Jézus a Genezáreth taven. "

Képzőm.Társ. 1913.tav.kiáll. Kat. 79.l.

MDK

Tichy Kálmán

A tenger halottja, vf.

Képzőm. Társ. 1907/8 téli kiáll. kat. 49.l.

MDK

Tichy Kálmán

A cseh vagyondézsma, linometszet

Az Ungvári Müvészeti Hetek. Szépmüvészet
1941. 18o.l.

TICHY Kalmán

Szij 1990 87.
139. p. ill

Szij arti emleti, hogy Tülön is írt róla a
porsonyi Új Szóban

a barguzini lelet

Rendkívüli közgyűlés kezdődik holnap, hétfőn a Magyar Tudományos Akadémián. Többek között megvitatják az Akadémia és a felsőoktatás együttműködését, s döntés születik az 1825-ben alapított, de 1949-ben megszüntetett Széchenyi István Művészeti Akadémia nyomdokaiba lépő Művészeti Akadémia létrehozásáról. Közérdeklődésre tarthat számot a biológiai osztály ülése is, ahol Kovács László, az MTA Régészeti Intézetének igazgatóhelyettese számol be arról, milyen eredményekre jutottak a kutatók és az Akadémia Petőfi Bizottságának tagjai a barguzini, költőnk földi maradványainak tulajdonított csontváz vizsgálatai után. Erről hamarosan tanulmánykötet jelenik meg.

Kovács László, a mintegy 400 oldalas könyv szerkesztője, a Vasárnapi Hírek munkatársának elmondta, hogy „Nem Petőfi" címmel természettudományi szakértők és társadalomtudósok ismertetik álláspontjukat az elhúzódó és úgy tűnik meddő vitában. *Fekete Sándor* irodalomtörténész a történeti kérdéseket tekinti át, *Kis József* irodalomtörténész pedig a Petőfi-legendák keletkezését, valóságtartalmát vizsgálja. Kovács László arról fejti ki véleményét, hogy megalapozott volt-e a barguzini ásatások helyszínének kijelölése, az elfogadott módon történt-e a sírok feltárása.

A kötetben találhatjuk majd *Farkas Gyula* és tudományos munkatársainak jelentését a hagyományos antropológiai módszerekkel lefolytatott vizsgálatokról, de megismerkedhet az olvasó *Gromov* és *Zvagin* szovjet professzorok, igazságügyi orvosszakértők, valamint a nemrég elhunyt *Alekszejev* professzor szakvéleményével is.

Három csoport egymástól függetlenül jutott arra a következtetésre, hogy a 7. számú barguzini csontváz egy nő és nem férfi földi maradványa. A Morvai-féle Petőfi Bizottság állításait cáfolják majd *Lengyel Imre* és *Harsányi László* professzor újszerű kormegállapító vizsgálatainak eredményei is. Az akadémiai Petőfi Bizottság véleményét *Herman Róbert*, a bizottság titkára ismerteti.

— *Meggyőzik-e érveikkel a Morvai Ferenc köré csoportosuló ellentábort?* — kérdeztük a könyv szerkesztőjétől és egyik társszerzőjétől.

— Erről nincsenek illúzióim — hangzott a válasz.

(márkus)

mdk

Tichy Kálmán festő, grafikus

Nemzeti Szalon. A Magy Grafikusok Egyesülete és a Magy. Aquvarell és Pastellfestők Egyesulete együttes Kiállítást rendez Bp. 1911 márc -
Sárga és barnás szinek. Szimetrikusan elhelyezett szövegrész között szárnyas oroszlán stilizált ennerrel.

Az O. Sz. K. Grafikai Plakátjai. 76. l

MDK

Tichy Kálmán, festöm.

Udvarrészlet. Olf. 65x48. J.l.j.
A cattarói öböl. Vizf. 16x1o. J.l.j.
Kofák. Aquatinta. 4ox3o. J.l.b.

Árv.Közl. 193o. 4.ck.sz. 55.szám. 35.l.

Tichy Kálmán MDK

Rozsnyói részlet, rézkarc

A Porta della Carta reflektorok fényében, rézkarc

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Tichy Kálmán

Ex Libris

Siklóssy László dr.: Tichy Kálmán és Tichy Gyula.
Magyar Iparmüvészet 1916. 88-92.l.

MDK

Tichy Kálmán, festőm.

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

5.1.

Tichy Kálmán MDK

A kialvó mécses, akv.

Nem jön a Jóska, temp.

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 22.1.

Tichy Kálmán

A Varga patak mellett, of.

Bucsuzó napfény, of.

KEVE 11. Kiáll. M.Csal. 1918. nov. 22.1.

MDK

Tichy Kálmán

Rablólovag, akv.

János barát halála, akv.

KEVE 11. kiáll. N.Szol. 1918. nov. 22.1.

MDK

Tichy Kálmán

A révész hazatér, akv.

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov.

21 l.

MDK

Tichy Kálmán

A kisértet, akv.

A szentségtörő, akv.

[illegible] II. kiáll. [illegible]. nov. 20 l.

MDK

Tichy Kálmán, festőm.

Kéve 12. kiáll. 1920. okt. H. Szel.

5. l.

BDK

Kéve X.kiáll. 1917. N.Szal.

Tichy Kálmán

Az elrabolt Adria, vf.

Udvarrészlet, of.

Cattaroi öböl, vf.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 32 l.

TICHÝ KÁLMÁN

Grafikus és festő". Rövid életrajzot közöl róla.

Hollóvy tanítványa volt.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice, 1964. 53.

MDK

Tichy Kálmán

A felvégen, of.

KÉVE 11. kiáll. N.Szal. ~~1918~~ 1918. nov.
12 l.

BÚVÁR

1939 OKTÓBER

ÁRA 90 FILLÉR

V. ÉVFOLYAM. 10. SZÁM

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

A BÚVÁR OKTÓBERI SZÁMÁNAK ÍRÓI

Dr. Gaál István
Magyar Nemzeti Múzeumi igazgató

Dr. Gyulai Elemér
az Orsz. Szociálpolitikai Intézet munkatársa

Dr. Koch Sándor
egyetemi magántanár

Remete Dezső
szakíró

Dr. Rotarides Mihály
egyetemi m. tanár, múzeumi őr

nemes Suhay Imre
ny. altábornagy

Nyíresi Tichy Kálmán
a rozsnyói Városi Múzeum igazgatója

AZ OKTÓBERI SZÁM TARTALMA:

Koch Sándor: Magyarország aranybányái 681
Nyíresi Tichy Kálmán: A gömöri házak homlokzata és oromfala... 685
Gaál István: Miért és hogyan gyűjtök lepkét? 690
Rotarides Mihály: A hegyek arca 695
Gyulai Elemér: A látható zene 700
Suhay Imre: Ausztrália és problémái 705
Remete Dezső: A színes fényképezés 711
A tudomány műhelyéből 714
A Búvár szellemi sportja 720

Címképünk: Ausztrália partvidékén. (H. L. Downing felvétele).

MIÉRT ÉS HOGYAN GYÜJTÖK LEPKÉT?

Gaál Elemér rajzaival

Írta GAÁL ISTVÁN

Más emberfia bizonyára egyáltalán nem érzi szükségét a különösebb megokolásnak, amikor megkérdik tőle, miért gyüjt ezt vagy amazt? Elég egyszerűen annyit felelnie:

— Mert kedvem tartja!

Igaz különben, hogyha mélyére tekintünk a dolognak, voltakép minden gyüjtőnek a hozzá intézett kérdésre ezt kellene válaszolnia; mert igazában mindenki, aki természeti tárgyat gyüjt, kedvtelésből, helyesebben az ősöktől örökölt gyüjtögető hajlandóságnak szabad folyást engedve gyüjt. Csakhogy jó magam — akár helyesen, akár tévesen — rendszerint úgy minősítem a nekem szögezett kérdést, mintha — legalább bizonyos mértékig — kérdőrevonás lappangana benne.

Hogy ezeknek a bevezető soroknak nyomán támadt homályt mielőbb eloszlassam, sietek az olvasóval közölni, hogy kereken 35 esztendős földbúvár-múlt van a hátam mögött; barátaim, ismerőseim és tanítványaim népes serege tehát jogosan lepődik meg azon, hogy most nem az ősmaradványok, hanem a lepkék gyüjtésének módját ismertetem.

Nos, ennek oka elég világos és röviden megjelölhető. Mert semmi más, mint hogy a föld- és őslénykutatás terén 30—35 év előtt magam elé tűzött célokat elértem, újabbak kitűzését pedig több oknál fogva nem tartom szükségesnek. De minthogy másfelől a természet szépségeiben éltem végig, nem szűnhetek meg gyönyörködni, a természetjárást viszont egyszerű séta, kilométerfalás vagy tájképbámulás formájában a magam számára nem tartom kielégítőnek, rátérrem annak az állatcsoportnak gyüjtésére és közelebbi megismerésére, amellyel azelőtt legkevesebbet törődtem, s amelyről ennélfogva a legkevesebbet tudtam.

Íme az ok, amiért földkutató működésem betetőzéséül — lepkésszé lettem!

De mindezt nem minden célzatosság és a továbbiakkal való kapcsolat nélkül bocsátottam előre. Erről azonban egyelőre csak annyit, hogy a lepkészet terére való «átnyergelésem»-nek ilyen késői időpontja, illetőleg más irányú kutatásaim után történt nyélbeütése azzal járt együtt, hogy — más légkörhöz és távlatokhoz szokva — bizonyos kitaposott utakat és útirányokat nem tartottam magamra mindenben olyan kötelezőknek, mint tartottam volna máskülönben. Az sem irányított, hogy a többség, vagy a nevesebb korifeusok mit és hogyan végeznek. A világért sem akarom ezzel a hagyományok értékét kisebbíteni, sőt sok tekintetben elismerem szükségességüket; csak annyit óhajtok jelezni, hogy amennyiben magam sem követtem tüskön-bokron át más lepkészek módszereit és célkitűzéseit, a következő sorok is csupán tájékoztató célzatúak. Azt tartom: minden gyüjtő külön egyéniség, (ami a műgyüjtés terén tűnik ki legvilágosabban), s nem baj, sőt jó, ha az egyéniség a gyüjtés módjában, illetőleg gyüjteményében is kiütközik. A sokirányú próbálkozásnak az általános haladásra is üdvös lehet az eredménye.

*

A lepkék az úgynevezett teljesen, vagy tökéletesen átalakuló rovarok közé tartoznak. Átalakulásuk fokozatai: pete, hernyó, báb, lepke. Azt is mindenki tudja, hogy a lepke szárnyát — egymást cserépzsindely módjára fedő, rendkívül apró — színes pikkelyek (hímpor) borítják. S tudjuk azt is, hogy ezek a pikkelyek elég lazán tapadnak az alapjában hártyaszerű szárnyfelületre, tehát érintésünkre könnyen letörlődnek. De nem is kell a hímport erőszakosan eltávolítanunk, lehull, lepattog, lekopik az eső és szél hatására, sőt sok esetben pusztán repülés közben magától is. Minthogy azonban a lepkék, — *Gárdonyi* találó hasonlata szerint «repülő virágok» — a maguk teljes pikkelyzettségükben a legszebbek, minden gyüjtő főtörekvése, hogy példányai sértetlenek, frissek legyenek. Ezt a célt úgy érhetjük el legbiztosabban, ha a lepkét hernyó korában gyüjtjük. S valóban, a lepkészek oroszlánrésze voltakép — hernyó-gyüjtő.

*

Azok számára, akik a lepkegyüjtésnek ezt az irányát óhajtják művelni, hadd álljon itt a következő tájékoztatás.

A hernyók tápláléka csaknem kivétel nélkül növényi részekből áll. Ezt a szabályt csak a szőrmepusztító molyok álhernyói, valamint egyes bagolypillék hernyói lépik át; ez utóbbiak egyéb táplálék híján más hernyókat falnak föl. Az is szabály, hogy a növényrontó hernyók többnyire a leveleket, fiatal hajtásokat, virágokat rágják le, azaz a növény felületén tartózkodnak. Vannak azonban nem csekély számban a növények belsejében: szárában, gumójában, termésében tanyázó hernyók is. Nyilvánvaló, hogy ez utóbbiak begyüjtése nem kis fáradsággal jár, mert rejtekhelyüket nem könnyű kikutatnunk.

Hernyókat, sőt esetleg petéket — ezek nagysága és száma szerint — kisebb-nagyobb dobozokba gyüjthetünk. Ezeken szitaszövettel födött ablakot hagyunk. Ha

az irányban, hogy itt valami egészen rendkívüli születessen és hirdesse az építő és építtető nevét a késő utódoknak. A célt el is érték, de a lehető legkedvezőtlenebb értelemben. Elrettentő példát állítottak arra, hogyan nem szabad falusi magyar homlokzatot díszíteni! Ilyen megtévelyedés a *lekenyei* tornác is. Oszlopai cementből készültek. Amint kinyomoztam, a hisnyóvizi vasöntőben csinálták őket, régi öntőformák felhasználásával.

Ugyanott, *Lekenyén*, egy kis porta utcafelől levő tornác-szélén téglából rakott, fehérre meszelt nyolcszögű oszlop, egyszerű oszlopfővel s mellé símuló, ugyancsak téglákból rakott s meszelt ráccsal hirdeti az eredeti falusi elgondolás őszintébb, földbengyökerező szépségét.

Zsupfedeles görgői ház, amelynek pompás keretet adnak a mesterien felrakott szalmamatringok

A gömöri falvakban számos nyomát találjuk a rozsnyói püspökség alapításakor (1776) itt dolgozó építőmesterek hatásának. Ezek a Mária Terézia-korabeli barokkot hozták magukkal s elhintették nemcsak a püspöki székházon, de vidéki kúriákon, templomokon, még falusi magtárak homlokzatain is. *(Gömörpanyiton* találtam egy egész barokk-pompával borított magtárt.) A tiszta stílus azután a falusi pallérok kezén átalakult. Sok meszeléssel a formák elpuhultak, későbbi leolvasóik átmagyarázták őket és így lassan különleges magyar falu-barokkot eredményeztek. Ezen a környéken igen sűrűn fellelhető. Legkedveltebb mintái vakolatformában utánozzák a templomi drapériák, oltárdíszek és szószék-szegélyek függő rojtjait, sallangjait, fűzéreit. Olykor egészen kellemes eredmények születnek az átstilizálásból, máskor egészen kínosak.

Istenfélelem, béke, otthon-szeretet és a munka becsülete sugárzik a magyar házak homlokzatáról. Érdemes szembenézni vele, elmélyedni gazdagforrású szépségeiben. És megfigyelni, hogyan fészkel a mosolygó magyar ház ormán a vakolatba formált szív, a szeretet jelképe, hogyan sugárzik alatta a kereszt, a hit hirdetője és hogyan ékeskednek mellette a bősugarú csillagok. A padlásablakok keretébe tűzött lóherelevél, távolabb meg az egymáson átfektetett rozmaringszálak bújnak az eresz alatti hullámos dísz mellé, a főpárkány pedig zsindelyfedéllel óvja szinte keletiesen dúsvonalú tagozását. Az egyszerű osztású lapos pillérek ormán domború csillagok helyettesítik az oszlopfőt. Az ablakoknak nincs vakolatkeretük, csak barna fájuk sötétlik, mint a szempilla valami széptüzű szemen. A tető zsúpkötegei szorosan sorakoznak egymás mellé, fent a gerincen az átvetett póznák védik a szél orvtámadásai ellen, mert bizony az néha *legórja* az egész tetőt.

A gömöri kis házak homloka színgazdag, mély és magyar, a nép lelkének igazi tükre.

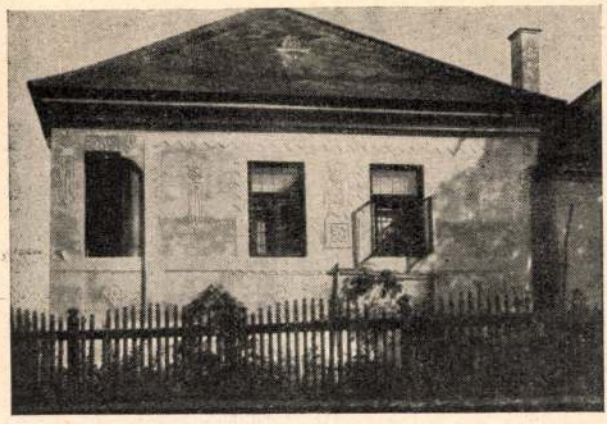

Szkárosi ház elhibázott díszítéssel

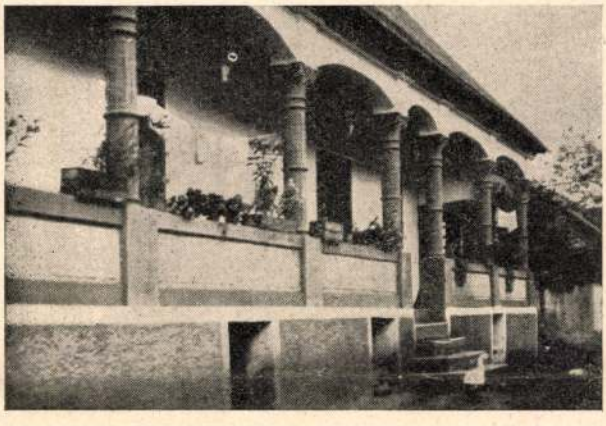

Lekenyei ház tornáca cementből öntött korinthusi oszlopokkal

az oromfalak. Az oromdeszkákba vékonypengéjű fűrésszel vágják bele a díszítéseket oly módon, hogy a hossztengelyben felezett motívum felét az egyik, felét a másik deszkába illesztik. A szorosan egymásmellé szögezett deszkák adják ki a teljes motívumot, melyet a padlás mélyének feketesége emel ki a deszka világos színéből. A gyertyák, kelyhek, keresztek megstilizálása mindig kifogástalanul anyagszerű és ízléses. Szerepelnek még hat- és nyolcágú csillag-motívumok és rozmaringágak, tulipánok, cserépből hajtó virágok is.

Némelyik régi házon az utcai ablakokat kétszárnyú vastábla védi. Ez napközben kitámasztva, fekete foltjával tarkítja a fehér homlokzat hatását. A vastáblát kovácsolt vaskeretre feszítik és egymást X-alakban metsző pántokkal merevítik. Az X középpontjában s a tábla csúcsain kisebb-nagyobb, szépen kovácsolt vasrózsák dícsérik a vasban megszólaló népművész ügyességét és szépérzékét. Kis falusi kúriák ablakain gazdagon díszített kosaras ablakrácsokat találunk.

A zsúpfedeles házak külön díszítőeleme a *matring* (szalmaköteg) művészi fonása és kötése. A matringok a tetőormon, a szelelőlyuknál a legsűrűbbek és legdíszesebbek. Elől a tető-élen pedig sűrűn, lépcsőzetesen egymásra rakva az egyszerű anyagot meghazudtoló szépséggel hatnak. Gazdagon díszített oromfal és fűrészelt tetőszegélydeszkák még az eternitfedelű háznak is bájos, meghitt külsőt adnak. Különösen az utca felől nézve, ahonnan a palatető merev hidegsége nem szembeötlő.

A homlokzatok évszámaiból megállapítható, hogy a kilencszáztizes években még hamisítatlan, tiszta népi elemekkel díszített házak épültek a gömöri falvakban. Legszebbek természetesen a régibbek, közöttük egy 1865-ből valót jegyeztem fel *Berzéte-Kőrös*ön, mint legöregebbet. De már számos példáját találjuk annak, hogy a századforduló utáni évtizedekben a díszítő elemek sajnálatosan átalakultak, eltorzultak, városi, rosszul megértett stílus-keverékekkel fertőződtek. Találunk olyan házat is, melynek oromfala régi, de homlokzatát «kijavították». Tükörüvegablakokat illesztettek bele s a párkányt és a lapos pilléreket szörnyű díszekkel borították. Ez a tiszta népi építés eltorzításának iskolapéldája lehetne.

Ennek a stílusrombolásnak — ami pedig alapjában jószándékú továbbfejlesztés akart lenni — kirívó példáját jegyeztem fel *Szkáros*on, egy 1929-ben épült házon. Ennek eternites fedele alatt az oromfal már teljesen elsikkadt, a homlokzaton megtaláljuk ugyan a régimódi falusi faldíszítés minden alapgondolatát, a motívumok azonban kétségbeejtő ízléstelenséggel halmozódnak, torzulnak és zavarodnak. Felvonul még a *tulipán-mozgalom* gomblyuk-tulipánja, a szecesszió beteg vonaglása és a falusi barokk néhány kifacsart eleme. Csupa erőfeszítés abban

lódnak. Rendszerint az oromfal függélyes középtengelyéhez szimmetrikusan állnak, de néha mulatságosan és szeszélyesen oldalra hajlanak. A lakószoba ablakainak szimmetria-tengelyével csak akkor egyeznek, ha a háznak oldalt kiálló tornáceresze nincs. Ha van, úgy az oromfal háromszögének alapvonala szélesebb, mint a homlokzaté (szobafalé) s e két felület középtengelye egymástól többékevésbbé eltolódik.

Maguk a padlásablakok beérik egyszerű keretezéssel is. Közeik, az alattuk és felettük lévő falfelületek azonban gazdag vakolatdíszt kapnak. Néha összefüggésben, máskor szétszórva, de mindig csodálatos térkitöltő érzékkel és kellemes stílusegységben. Itt az évszám helye is, mely a házépítés évét örökíti meg. Vannak domború és vakolatba mélyített számok, szöveggel (ÉPÜLT .... ÉVBEN), vagy a nélkül, bekeretezve, vagy szabadon, a négy számjegy egy végben, vagy kettesével széthelyezve, a középtengelyhez szimmetrikusan, rendszerint a padlásablakok két oldalán. Ezek a számjegyek és betűk külön tanulmányt érdemelnének eredeti alakjukkal, kedvesen primitív vonalvezetésükkel.

Szádudvarnoki ház oromfala (1897)

Az utcára néző tetőélt fűrészelt szegélydeszka ékesíti. Alatta, az oromfal két eresze alatt, azzal párhuzamosan gazdag kiképzésű párkány és szalagdísz található. Ezt gyakran úgy készítik, hogy a vakolatdísz és a tetőszegély fűrészelt deszkáján azonos motívumot használnak. A folyamatos szegélydíszek formanyelvét külön rendbe lehetne összeállítani. Aránylag kevés elemből nagy változatosságot hoznak ki. Mindig kedvesek, magyarosak és helyes érzékkel alkalmazkodnak a falfelület többi díszítéseihez.

Az oromfal legfelső csúcsában igen gyakran látjuk azt a vakolatcifrát, amely sugarat ontó napkorongot stilizál. Mintegy jelképezi a föld népének és a ház lakóinak vágyát a kalászérlelő nap áldásaira. Sokszor szerepel a padlásablakok körül a rozmaring-koszorú. Templomjáró, vallásosan buzgó falvakban pedig az «Isten szeme» naiv, gyermeteg elstilizálásban, olykor a kereszt és a kehely, mint a katolikus és kálvinista házak megkülönböztetője. A kis magyar címerrel és Szent István koronájával is találkozunk még régi házakon.

A kereszt, vagy a kehely — két gyertya közé állítva — igen gyakori motívuma a deszkából készült oromfalnak, mely a homlokzatnál hátrább álló függélyes síkban zárja le a padlás-űrt. Ezek a deszkaorom-háromszögek jóval kisebbek, mint

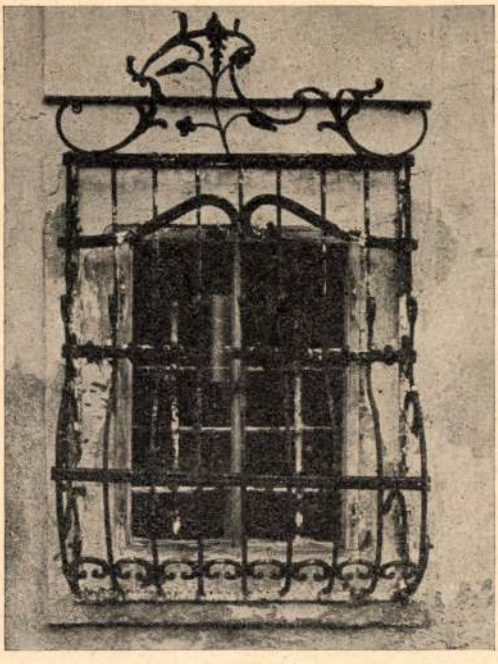

Barokk kovácsoltvas ablakrács Szalócon

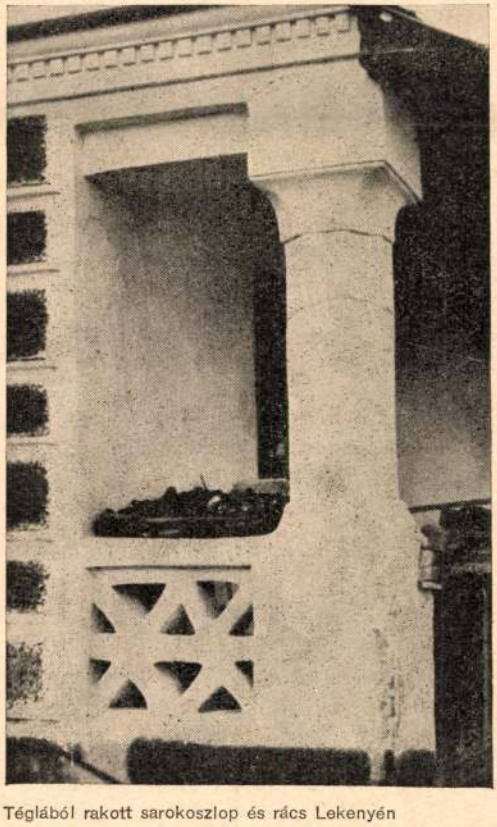

Téglából rakott sarokoszlop és rács Lekenyén

csúcs szögletes meghagyása s a háromszögoldalak áttörése enyhe, homorú ívekbe, melyek szintén rövid függélyessel záródnak az ereszhez.

Ha az oromfal ilyen dekoratív megoldású, természetesen nem hordhatja magán a tető legszélső gerendáit, hanem azok fölé nyúlik. Az utca felől nézve háta mögé rejti a tetőt és csak nagy vonalvezetésében érezteti a mögötte lévő szerkezeti elemeket.

A tulajdonképpeni homlokzatot (tehát az utcára néző lakószoba falát) és az oromfalat (mely az előbbinek felfelé, a tetőcsúcsig terjedő meghosszabbítása) vízszintes párkány választja el egymástól a lakószoba mennyezetének magasságában, azzal szerkezeti összefüggésben. Ez a párkány az egyszerű, lapos vakolatdíszvastagságtól egészen tekintélyes kiépítésig változik, sokszor fedelet kap, zsindelyből, cserépből, új építkezéseknél néha eternitből.

A homlokzat és oromfal két nagy függélyes síkját a vízszintes párkány a díszítő elemek tekintetében elkülöníti egymástól. Egészen külön formanyelv fejlődött ki a homlokzatok és külön az oromfalak díszítésére. Ebben szerepet játszott a felületek, céljukból s rendeltetésükből eredő, további tagozása is. A homlokzat hordja ugyanis az ablakokat (legtöbbször kettőt, ritkán hármat, ezek harmadika néha nem is a szobához szolgál, hanem a tornác utcáranéző nyílása). Így tehát az ablak-közökbe s a fal széleire lapos támpillérek kívánkoznak. A pillérek több-kevesebb díszítéssel, oszlopfővel, hosszirányú bordázással sorakoznak a vízszintes párkány alá. Az ablakok keretezést, oromdíszt és néha könyöklő-párkányt kapnak. Ezek hol szerényebb, hol gazdagabb alakban jelentkeznek. Olykor csak egyik-másik a három elem közül. Az oromfalon helyezkednek el a padlásablakok, ritkán csak egy, többször kettő, sokszor három is. Félhengeres fülkéket is találunk a padlásablakok közé építve, szent szobrocskák számára. A padlásablakok elhelyezése és alakja már nagy változatosságot mutat a lakószobák ablakaival szemben. Az utóbbiak legfeljebb az ablaknégyszög felső vízszintesének enyhe ívvel való helyettesítésében variálnak. A padlásablakok azonban alacsonytól egészen nyujtott négyszögformáig váltakoznak, kör-, ovális-, félkör-, lóherelevél-alakúak és olykor kettesével, hármasával egybekapcso-

Búvár 1939. okt.

Kisporta Szalócon barokkos díszítéssel

A GÖMÖRI HÁZAK HOMLOKZATA ÉS OROMFALA

Írta NYÍRESI TICHY KÁLMÁN

A nagyközönség még ma is — a népi forrásokhoz való szomjas visszafordulás korában, mikor a város igyekezik megismerni, magához közelebb hozni a falut — aránylag kevés figyelmet fordít a falu építőművészetére és annak különleges népi sajátosságaira. Mintha csak a tovarobogó autók utasai a porfelhőtől nem látnák, hogy olyan szépségek mellett száguldanak el, amelyekben éppúgy a magyar néplélek virágzik ki, mint a gyöngyös pártában, vagy a cifra szűrben. Csak a nyelve más, mert fában, kőben, vakolatban beszél ; lemond a színek pompájáról és benső gazdagságával gyönyörködtet.

A falu ősi váza : egyetlen főutca, kétoldalán házsorokkal. A házak az utcára fordítják homlokzat-orcáikat. Erre összpontosítanak minden díszítést, amelyet az udvar felől való — legtöbbször tornácos — oldal nélkülöz. Ezek az utcára néző homlokzatok valóságos arcok, melyeknek különböző egyéniségük van. Derűs, nyájas vagy komorabb jelleggel. Valahol, az ablakkeretek, párkányok és oromdíszek között ott bújkál a házban élők lelke is. Otthonát mindenki a maga képére igyekezik teremteni. Hogy milyen otthonban érzi jól magát, azt jól leolvashatjuk a házak változatosan felsorakozó homlokzatáról.

Természetesen vannak alapvonások, melyek révén ezek a homlokzat-egyéniségek rokonságot tartanak. Ezek közül a leglényegesebb a tetőszerkezetből adódik. A többnyire derékszögben gerincbefutó tetőgerendák a hozzájuk igazodó oromfalakat is derékszögű háromszögbe kényszerítik. Az oromfal azonban néha tompaszög, még ritkábban hegyesszög, ha a tetőgerendák így kívánják. A háromszögletű alap különböző díszítő tagozódást kaphat, például az oromcsúcs félkörös, vagy gyengén elliptikus letompítást, amelyet rendszerint homorú ívek folytatnak kétoldalt. Ezek rövid függélyesben záródnak le az ereszhez. Gyakoribb az orom-

Tichy Kálmán

* A pécsi művészeti hetek során rendezett kiállításon Hóman Bálint kultuszminiszter megvásárolta Tichy Kálmán festőművész, grafikus „Bártfai sikátor" című rézkarcát. A szép műlap az ismert grafikusművész legjellegzetesebb alkotásainak egyike.

Uj Magyarság

1941. márc. 22.

DEMBINSKY
BUDAPEST,
Zsigmond utca 8.

941 MÁR. 21

72

941 MÁR. 21

72

Dr. Szentiványi Gyula úr

Bpest

Tichy Kálmán

festő

Arad

Nemesvári

139. l.

Österr. Monatschrift f. d. öffentl. Baudienst 1898.

Kanzel und Seite

Entworfen von

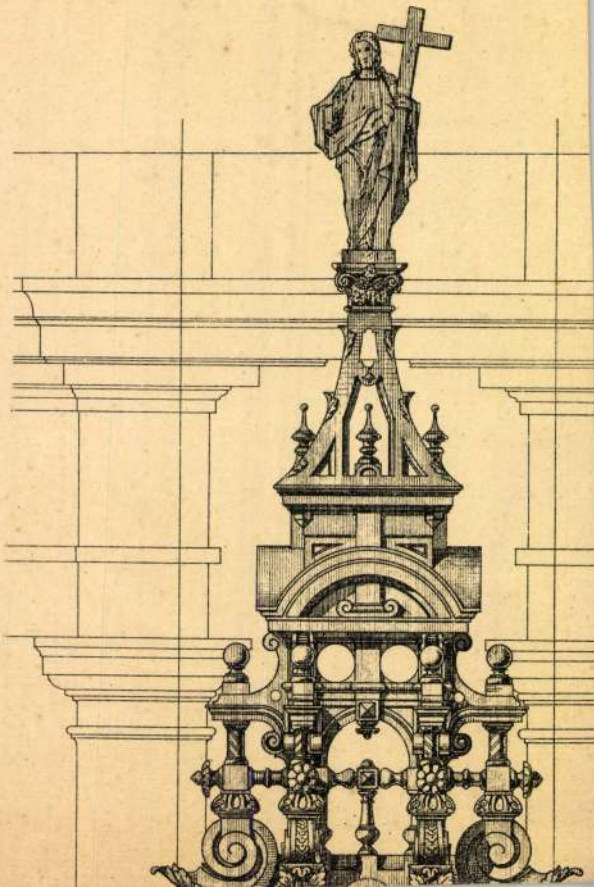

Tichy Kálmán

festő és grafikus

Stul. 1888 okt. 31.

Rozsnyon

ivod

Toman

693. l.

Tichy Kálmán
festő és illustrátor
szül. 1888. Rozsnyón -
Egy műve az alábbi
képtárban.

Kat Bratislava
306. l.

Sbierky 45. l

Tichy Kálmán

szül. 1888. Rozsnyó

Bő életrajz

Csákó 15. l.

vagy Forum 1934-35

Tichy Kálmán

Vasárnap 1939 febr. 19

VASÁRNAP, 1939 FEBRUÁR 19

— **Tichy Kálmán a Nemzeti Szalon új választmányi tagja.** A Nemzeti Szalon művészeti egyesület egyik utóbbi ülésén Tichy Kálmán rozsnyói festőművészt művészi és magyar kulturális érdemeinek méltatása mellett, egyhangú lelkesedéssel választmányi tagjává választotta. Tichy egyébként a Nemzeti Szalonnak alapító, a Kévének rendes és számos felvidéki művész egyesületnek választmányi tagja.

IV

...ogok szobrail
meg magukkal a befestett szobrokkal.

A polychromia különben nem csup
szempontjából, hanem átalános művész
György drezdai tanár vette kezébe a
olvasását nagy érdekkel hallgattuk m
tatlan tudós beutazta a német birodalm

RLATA BERLINBEN.

lománya, majdnem olyan régen vitatják
ténettudomány és a gyakorlat egyenlő
élet az utánzás eszközei szerint oszt-
s a szobrászat és a képírás között két
ör azt, hogy a szobrászat a valóságot

Tichy Kálmán

festo

A zsákmány c. képe

repr.

Csákós J. l.

Tichy Kálmán

M. tcs. kiá. I, tól
Pipics 56 l.

Tichy Kálmán

Mese c. képe repr.
A Gyűjtő 1916. 27. l.
Ragurai kikötő c.
rézkarca repr.
u.o. 29. l.
Castelnuovo c.
aquatintája repr.
u.o. 31. l.
Dalmát vár c. rézkarca repr.
u.o. 33. l.

Budakeszi, r. k.

45

Tichy Kálmán

Felvidéki magyar nép-
művészeti gyűjteséről.

Repr.

Magyar Iparművészet

1930. 98. l.

110, 111. l. 123. l.

VI. tanfolyam: Kollokviumi el
VII. " : Előkészités sz
Esztétika-tört

C./ MÜVÉSZETTÖRTÉNET.

VIII./ tanfolyam: Kollokviumi el

IX. " : Előkészités szi

Az egyes tanfolyamokon az elő
megbeszélik az egyetemen előadott, t
tanfolyamok során történik a kötelez
tárgyalása, technikai tanácsok adása
közlése. Müvészettörténetből a szeml

A tanfolyamok hallgatói az el
jegyzeteket 50% engedménnyel vehetik

Előadó tanárok: Bolgár Ágnes
Gyula egyet. tanársegéd, Kenyeres Im
tanársegéd és Dr. Tóth Lajos egyet.t

Tandij: A heti 1 órás tanfoly
2 órás tanfolyamoknál havi 8 pengő.
havi 12 pengő.

Tanitási idő: október 20-t

Jelentkezés és az órák me
Dr. Tóth Lajos egyetemi tanárdegéde
zött az Esztétikai Gyüjteményben. /:

Beiratási dij tanfolyamonkin

Tichy

T. 2. *Kálmán*, festő és grafikus. * Rozsnyó 1888 okt. 31. Münchenben Hollósynak, a budai képzőműv. főiskolán Olgyai Viktornak tanítványa főleg grafikai munkáival vált ki. A Kéve tagja. „Egy tusosüveg meséi" címen linóleummetszet-sorozatot adott ki. Kakaslábú vár ostroma c. képe a pozsonyi városi múzeum tulajdona.

Eg II 534 l

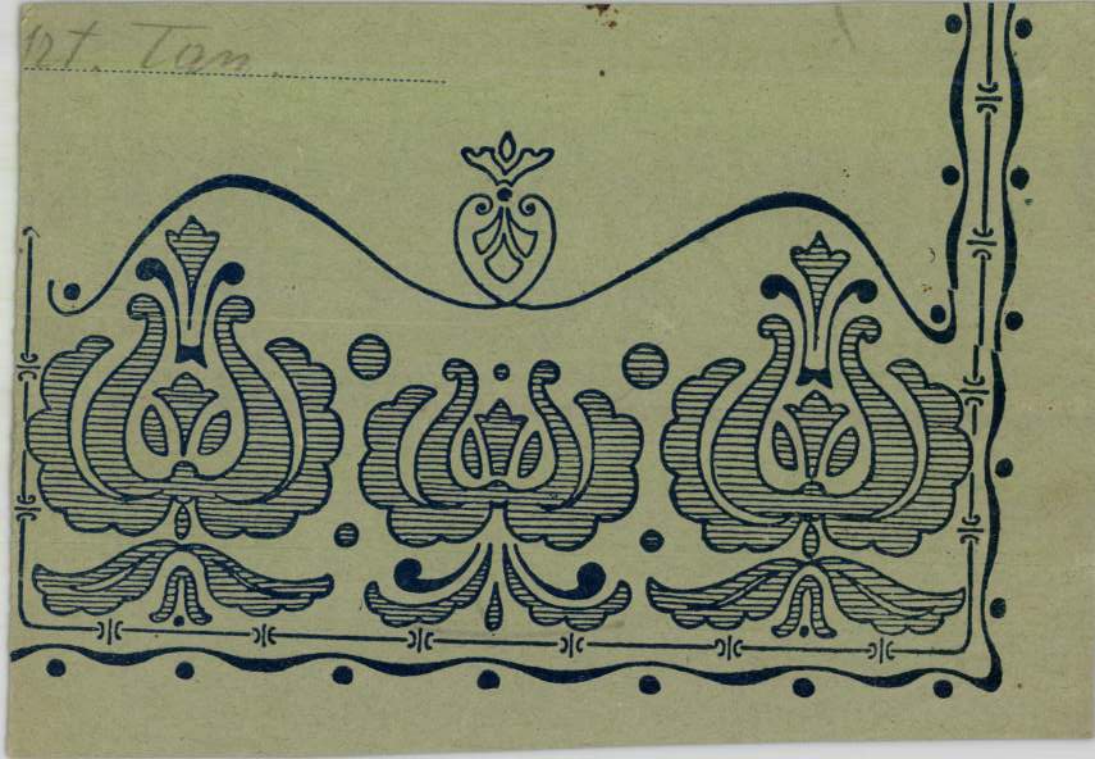

Tichy Kálmán

úrod

Magyar Iparművészet

1930. 130. l

(Népművészeti gyűjtések.)

MDK

A Nemzeti Szalon grafikai kiállitása dijai.

Tichy Kálmán

Müvészet 1911. 192.o.

Tichy Kálmán, festőm.

tekintettel arra, h. at 1907.évt.-ben leszájlett pályázati eredmény az volt, h. nem találtak a sokszorositásra alkalmas müvet, uj pályázatot irtak ki 1908.évre. Az eredmény azonban u.a. De azért müve 100.K.-ás jutalomban részesült.

"Kraznahorka vára".

Képeslevelezőlapok pályázata. -Műbarátok Köre. Dalműbarátok. 1908.nov. 186.1.

A FELVIDÉKI MAGYAR IRODALOM TIZENÖT ÉVE.

Szlovenszkói magyar irodalom a fordulat előtt nem volt. A szlovenszkói magyar irodalom a szükségszerűség szülötte. A háború előtt Pozsonyban, Komáromban Kassán már dolgozott néhány magyar író, akik abban a pillanatban, amikor a tettvágytól duzzadó fiatal írónemzedék megjelent, évtizedet öregedtek egyszerre. A világ alaposan megváltozott körülöttük, lelkük már nem volt eléggé rugalmas ahhoz, hogy a változott körülményekhez hozzáigazodjanak s nem volt bennük annyi erő sem, hogy az élre álljanak s az irodalom vándormadarainak vezetését átvegyék.

Legendás idők voltak ezek. Az ájult tehetetlenségbe süllyedt magyarság szelleme tért magához legelébb. A nagy lidércnyomás elmúlt, a háborúnak vége lett, a lélek békés délutánokra vágyott, kelettje lett a könyveknek, folyóiratoknak. A határokat elzárta a politika s ez a lélek az ajtón se be, se ki elv megfosztotta az idegen imperium alá került magyarságot attól a szellemi táplálléktól, amelynek kenyérosztó centruma Budapest volt. A közönség ízlése megmaradt a régi, vágyódása a betű után, ha lehet fokozódott. Az a tömeg, amely ambicióval teli, az irodalom mezejét elöntötte, mint harcra kész fekete sereg, nem nyujthatta azt, amit ez a közönség elvesztett. Jönni kellett egy olyan folyamatnak, amely B-listára tette a diletánsokat, másrészt fokozott munkára buzdította a hivatottakat. Néhány év s kialakult az élgárda, írók csoportja, akik ma együttesen adják a szlovenszkói magyar irodalom arculatát.

Sok-sok munka kellett még, hogy ez a kezdetleges eszközökkel tapogatozó, de a művészi élménykereséshez egyre biztosabban közeledő irodalom eljusson valamelyes biztos talajra. A fellendülés és elhanyatlás grafikonja a magyar lélek sajátosságából származik, bár minden szellemiség mutat idők folyamán efféle ingadozást, ami faji sajátosságokon túl a lélek labilis voltából származik. Ma a tizenötéves szlovenszkói magyar irodalom az írók politikai sodortatása miatt úgylátszik, hogy tesped. A lázas órák éjfélt ütöttek, a versengés megszűnt s valahol forr a szlovenszkói lélek.

Kezdetben a folyóiratok raja támadt életre, hogy tiszavirág sorsuk beteljesedjék. Az Új Élet című folyóirat volt az első Kassán, dekadens irányzata már indulásakor eljegyezte az elmúlással. A liberális Kassának sem kellett ez az Új Élet. Pozsony, amely emberemlékezet óta a konzervativizmus fellegvára volt, Tavasz című folyóirattal próbálkozott. Ez már hosszabb ideig élt, de a kisebbségi magyar folyóiratok sorsa ezt is elérte.

Szerkesztői Kumlik Emil dr., majd Szeredai Gruber Károly voltak. Tűz, Revű, Képes Világ, Mátyusföldi Lapok, Vagyunk, Hajnal, Turul, Vakáció s még sok-sok folyóirat sietett ennek az új szellemiségnek segítségére. A napilapok is foglalkoztak irodalommal, legjelentőségteljesebb volt a Kassai Napló vasárnapi melléklete, amely megszólaltatta hasábjain mindazokat, akik értéket jelentettek a szlovenszkói magyar irodalomnak. 1925-ben a Prágai Magyar Hirlap adott másfél esztendeig irodalmi mellékletet, ez azonban érthetetlen okokból megszűnt. A Prágai Magyar Hirlap, amely ma is a vezető lapja az

Napredek 1935. marec 1.

ottani magyarságnak, vasárnapi és ünnepi számában gazdag irodalmi rovatot nyujt. Véleménye ma is döntő, fennállása a magyarság élniakarásának s nemzeti hűségének bizonyítéka. Több mint egy esztendeje a Hiradó című pozsonyi napilap ad vasárnaponként irodalmi mellékletet. Az asszonyok lapja, a Péchyné Bartóky Mária szerkesztésében megjelenő kitűnő Nagyasszony. Az ifjúsággal kezdetben a Jövőnk, majd pedig a Mi Lapunk, jelenleg a Tábortűz foglalkozik. Gyermekújság a Szivárvány.

A szlovenszkói könyv nehéz stációkon született. Az iró maga adta ki művét, nem szánta a halhatatlanságnak, lehetőleg 500—1000 példányt nyomatott belőle, mielőbb biztosította azonban a megjelenést az előfizetési felhívások szokásos kibocsátásával. Amikor már megfelelő számú előjegyző gyűlt egybe, a nyomdász hozzáfoghatott a szedéshez. Ilyen körülmények között kelt útjára a szlovenszkói könyv. Külföldről a Voggenreiter Verlag nyúlt a könyvkiadás hona alá, jóval később a kiváló Farkas Gyula vezetésével. Több, mint húsz könyv jelenhetett meg. Apróbb próbálkozásnak számít az írók kiadóvállalata, amelynek anyagi ereje négy kötet erejéig bírta. Még későbbi időre esik a Kazinczy Szövetkezet megalakulása, amely évi hat kötetével maradandó értékű irodalmat adott nívós folyóirata a Magyar Irás mellett.

A szlovenszkói próza első nagy igérete és meglepetése Darkó István Két ember egy árnyék című kötete volt. Előtte az első szlovenszkói magyar könyv Sziklay Ferenc kultúrreferens Hangzatka c. regénye, melyben a szerző jól látó szemmel csehszlovák problémát akart feldolgozni, amikor a magyarrá lett Csermák Antal cseh hegedűművész életét írta meg. A hegedűművész magyarrá alakulása az első kísérlet a szlovenszkói regény felépítésére. Darkó István székely szülők gyermeke s míg ő maga Szentendrén született s Losoncon, a palóc szó hazájában diákoskodott, mégis ízzig-vérig székely maradt. Nyelvében, meséinek színes szövögetésében a székely népi lélek csodálatos építőgerendát találjuk fel. Minden regénye egy-egy kísérlet arra a regényformára, vagy éppen írásformára, amelyben Darkó István tehetsége igazában kibontakozhat. A szép ötvöslegény c. kisregénye áll lelkiségéhez a legközelebb, ahol valamelyes történelmi háttérben különleges erdélyi tehetség nyomaként pompás színekben festette meg az ötvöslegények életét. Modernebb témákkal találkozunk A legnagyobb úr c. utolsó novellaskötetében, ahol közelebb jutott jóval a mai élet határvonalához. Erőben s dinamikában rögtön Tamás Mihály következik utána, erős, nyers naturalismusával, az érzéki élet túlságos kihangosúlyozásával. Tamás Mihály egyes novelláiban egészen közel jutott a mai élet szociális problémáihoz, közelebb mint Darkó, bár itt is vérvörös színű erotika hálozza be meglátásait. Ez a hatalmas lökő erő, amely írásait elindítja s a forróság, ami miliőit átfűzti, elnyelí az élet apró színeit, a mozdulatok finom árnyalatait, az érzések egy-egy villanását. Nyugodtabb, lehiggadtabb művész juthat el az élet örök igazságaihoz, másrészt a gondolatoknak s érzéseknek ahhoz a magasságához, ahova csak igaz művész emelkedhetik. Mozgékonyságban, termékenységben különleges tehetségével Szombathy Viktor jön soron, akit a csonkaország olvasó közönsége is ismer a magyar folyóiratok hasábjáról és napilapok tárcarovatából. Én kedves népem c. kötetében a Szlovenszkóba szakadt magyar nép igazi rajzát adja. Finom humor melegíti át írásait, jó megfigyelőképesség jellemzi, bár itt-ott meglátszik írásain az ujságíró sietsége. Rácz Pál valamelyest konzervatívabb iró, a szlovenszkói Gárdonyi, akinek Könyvnyíró asszony c. kötete eseménye volt

az akkori könyvpiacnak. Nyugodt konzervativizmus árad írásaiból, nem nyúl nagy problémákhoz, erején felül nem gyűrközik, hogy fennakadjon, maga köré néz s amit ott lát, azt komoly alapossággal s minden szenvedély nélkül vetíti elénk. Egri Viktor finomtollú, franciás író, irodalmi műveltsége egyedülálló. A zsidóság problémája él benne kielégítetlenül s Demeter megtérésében ezt a kérdést veszi bonckése alá. Franciás könnyedséggel, apróra kidolgozott részletezéssel egészen elmállyed mondanivalóiban, halálosan komolyan veszi az írást. N. Jaczkó Olga az újabban jelentkezett Palotai Boris mellett igen tehetséges prózaíró. Amit maga körül lát, azt biztos színekkel festi fel. Elmélyedt lélek. Különös nosztalgia sötétlik az eseményekben az Ismeretlen után. Jaczkó Olga nem néz messzebb a maga falujánál, a család vonatkozásai érdeklik túlságosan, de amit megír, az egy darab élet, egy színfolt s valóság. Sebesi Ernő gazdagterméső lirája mellett prózája is számottevő. Az elesett emberek írója, egyetlen megjelent novelláskötete efféle embereket ábrázol megkapóan. A régibb generációt Jankovich Marcell a színes meséjű pozsonyi író, Alapi Gyula a szlovenszkói tudományos irodalom megalapítója, Sziklay Ferenc kultúrreferens képviselik. Nyiresi Tichy Kálmán a festő-író főleg népművészeti kutatásaival Farkas István pedig szlovák fordításai s eredeti falusi történetei révén követelik az említést.

A líra gazdag termésben bontakozott ki Szlovenszkón. Mécs László, az egyetemes magyarság ma élő egyik legnagyobb költője is innen indult el, hogy széles sorokban hömpölygő ezernyi mondanivalójával és tökéletes előadóművészetével meghódítsa a magyarságot határon innen és határon túl. A tragikus végű Ölvedi László után az ő lirája vált valójában szlovenszkóivá és magyarrá. Az erkölcsi bázis, amelyről Mécs László ma az erkölcsében megrendült emberiséghez szól, történelmi jelentőségű s egyelőre felmérhetetlen. A Hajnali harangszó a lira irodalmi eseménye volt s ebben a kötetben kapcsolódott a szlovenszkói magyar irodalom az egyetemes magyar irodalom maradandó értékelésű alkotói sorába. Utána közvetlenül Győri Dezső következett, aki az Újarcú magyarok ideológiáját dobta a közvéleménybe. Győri személye túlnőtt az önmaguk világába záródott poéták gyakorlati jelentőségénél, Győri vezetőnek született volna. Sajnos a politika elszakította a magyarságtól, ma egyedülibb Szabó Dezsőnél. Tehetsége bizonytalan sorsba hullott, vágyakozó közönsége s hívei odahagyták valamennyien. Rimaszombatból indult el, friss gömöri szelek átfútta szántóföldek különös illatát vitte szerte Szlovenszkóba. A szlovenszkói magyar irodalom igaz arculatához szervesen hozzátartozik. Tamás Lajos egyre szlovenszkóibb halkhangú poéta. Pozsonyban él, ott figyeli az élet zakatolását maga körül s minden, amit énekel, a valóság tiszta költészete. A lira Szombathy Viktorja, mélyen rezzenő költői lélek. Fejlődésének grafikonja egyre magasabb régiók felé emelkedik, egyre színesebb és teltebb. Nem mutat utat, de az útról énekel, nem dönget kapukat, de szélesre nyitja maga előtt a kapukat s tágabb horizonok felé néz vágyakozva. Érzik az átélés biztonsága a sorokon. Darvas János, aki legutóbb szlovák verses antológiájával keltett a magyar közönség körében is feltűnést, hangulatos, színes líra mestere. Vozári Dezső modern költő, mondhatnánk nagyvárosi költő, világa nem apró momentumokból tevődik össze, nem a részlet érdekli a mindenségből, hanem az egyetemes világ. Kelembéri Sándor színesedő lírája is egyre jobban fejlődik. Erdőházi Hugó kollektív költő, verseit szociális átérzés jellemzi. Rövidke soraiban egy nyugtalan lélek apró kételyei csitulnak el. Simon Menyhért meleg lírája emberi hangokat üt

meg a szlovenszkói magyar költészetben. B. Palotai Boris és Szenes Erzsi nő-költők, utóbbi magyar viszonylatban is jelentős.

Az idősebb generáció kedvelt költője Kersék János a szlovenszkói magyar irodalom halottja.

Ma Szlovenszkón a Kazinczy-szövetkezet végez jelentős munkát a szlovenszkói magyar írók irányításában. Szent-Iványi József képviselő, aki annak idején évről-évre szentiváni kúriákat rendezett, hogy az írókat egymáshoz minél közelebb vigye, aki maga is kiváló mestere a tollnak, újra kezébe vette a szlovenszkói magyar irodalom ügyét. A teljesen új alakban s új irányban elindult Magyar Irás az egyetemes magyar szellemiség lapja kíván lenni s így találkozójává vált az új, fiatal szellemiségnek. A könyvkiadás értékes terméke az a három könyv, amely a mult esztendőben hagyta el a sajtót s mindenütt osztatlan érdeklődést váltott ki : Darvas János szlovák versfordításai, Tamási Áron népies játéka az Énekes madár és Féja Géza a neves esztéta mesegyüjteménye. A programm, amelynek nagy része még megvalósulásra vár, tartalmazza Zerdahelyi József novelláskötetét, Branecky József szlovák történelmi regényének fordítását, Darkó István Deszkaváros c. regényét s talán ifjúsági regénykiadást is. A tiszta irodalom szolgálatában áll a Magyar Minerva v. havi folyóirat Reinel János szerkesztésében, az Új élet c. inkább katolikus szellemű folyóirat Rády Elemér irányítása mellett, az újonnan indult Magyar Család Farkas István szerkesztésében.

Ha megkevesbbedett az írók és folyóiratok száma, ez korántsem jelent elkedvetlenedést. Oka főleg gazdaságpolitikai. A magyarság is mintha megfáradt volna. A lelkesedés tüzét eloltotta a nehéz élet milliónyi gondja, csoda-e, ha elsősorban az irodalmat áldozza fel tehetősége oltárán? A derékhad, amely most a Tátra alatt kissé tanácstalanul, olykor fellobbanva megszólal, örök időkre eljegyezte magát a tiszta irodalommal. A szlovenszkói regény, amelyet a decentralizált kisebbségi irodalom ajándékaképpen vár a magyarság, kell hogy megszülessen. Tizenöt év csak a kisebbség életében nagy idő. A nemzetek s emberöltők életében csekélyke idő az. Hiába számít minden esztendő kettőnek, a levágott végtagok csak lassan nőnek ki, sejt sejt mellett, milliónyi oszlás útján alakul, nem lehet siettetni, csak bátorítani. A magyar irodalom vezetői számtalanszor nyujtották feléjük segítő kezeiket, a grafikon lefelé zuhant vonalát csak erős kéz emeli majd a megérdemelt magasságba. A hit mindenkiben megvan, hol kisebb lánggal lobog, hol hatalmas lángoszlopok forrósodnak, éltetője a siker s tápja a kitartó, következetes munka.

Marek Antal.

HOLNAPOM.

Nyugtával sem dicsérem én
a lassan áldozó napot.
Nem is hizlalja vágy, remény
számomra már a holnapot.

Álmatlan éjek reggelén
kisértetként lebeg felém,
s jöhet a télre új tavasz,
képmása mindig ugyanaz.

Lesorvadt róla hús, izom,
a szín, a szépség élesztője,
szemüregében bús iszony.

Ha rám mered, nem félek tőle
s olyan lesz, mint egy szép leány,
ha majd utólszor néz reám.

Réz Gyula.

A SZLOVENSZKÓI MAGYAR IRODALOM TÍZ ÉVE

A tíz év előtti államfordulat valami különös keverékmagyarságot szakított le hosszú csíkban az anyaország testéről, szervezett bele a csehszlovák állam keretei közé és utalt önálló életre. Ez az új élet előzmények, hagyományok, összetartó erő és szellem nélkül kavargott, forrt és kereste bódultan a maga kristályosodási tengelyét. Legsürgősebben a politikai szervezés munkáját kellett elvégezni. Ez a sürgősség egyúttal a fontosság értékítéletét is kapcsolta a politikához s Szlovenszkó magyarságának életében a politika tényleg ma is prepotens módon a maga számára foglal le szinte minden érdeklődést és áldozatkészséget. Az irodalmi élet megszervezése Szlovenszkóban meglehetősen az írók magánügye maradt mind a mai napig.

Az írók körül azonban különféle bajok voltak. A decentralizáció íróvá mozdított Szlovenszkó területén hivatlant és hivatottat egyaránt. «Nyelvében él a nemzet», hangzott mindenfelé a politikai ízű jelszó és egy sereg ember jelentkezett azzal az igénnyel, hogy a közösség a puszta nyelvhasználat ellenében írónak tartsa és eltartsa.

A zavart még növelte az írók politikai és művészeti elfogultsága, amely egymáselleni acsarkodásra és igazságtalanságra vezetett. Íróink kölcsönösen rábizonyították egymásra a nyilvánosság előtt a dilettantizmus bűnét és a közönség készséggel hitte el mindegyik félnek azt, hogy igaza van. Íróink és napilapjaink gyakorlatba vették a pajtáskritikát és a közönséget bizalmatlanná tették jó és rossz irodalom iránt egyaránt. Mindez a dilettantizmusnak kedvezett s az első félidő kétségtelenül a dilettantizmus jegyében állt. Az irodalmilag művelt olvasó mindarra, ami a szlovenszkói magyar irodalom keretein belül jelentkezett, már eleve előítélettel tekintett és elfordult attól. Az olvasótábor másik része pedig tényleg odaállt a dilettantizmus pártjára.

Tíz év vergődése, próbája és távlata végre, legalább is az írók körén belül, tisztázta és eldöntötte a dilettantizmus kérdését: háttérbe szorította az értéktelenséget és íróvá ütött egy tucatnyi embert. De a közönség felé a helyzet lényegesen ma sem változott, aminek legfőbb oka, hogy a szlovenszkói magyar kultúrának máig sincs semmiféle szépirodalmi és kritikai fóruma, sem pedig szervezettsége s így lelkes közönsége továbbra is csak a dilettáns irodalomnak van, egyéb könyveket inkább csak nemzeti oktrojjal, vagy gyüjtőív-rendszerrel lehet széthelyezni Szlovenszkón. Az írónak a személyes ismeretsége és hatása határain túlra nem terjed az irodalmi sikere.

1.

Az úttörés munkájából többen kivették a maguk részét. Ki akarok itt emelni néhány kezdeményezést, amelyeknek érdemei vannak a szlovenszkói irodalmi élet megteremtése körül.

Időrendben elsőnek a *Gömöri* Jenő vállalkozását kell említenem, aki folyóirat köré kívánta szervezni íróinkat. Ő fel is fedezett, illetve bevezetett néhány olyan embert, akik azóta jó névre tettek szert. Vállalkozása azonban nagyon rövid életű volt. A másik fórum, amelyen

Nyugat 1930. jan. 1.

Szlovenszkó szellemi értékei kezdetben felsorakoztak, a *Kassai Napló* vasárnapi irodalmi melléklete volt, amely azonban szintén csak néhány évig tarthatta magát. Ennek a megszüntével a *Prágai Magyar Hirlap* kezdeményezett hasonló akciót, melynek élén *Győry* Dezső, a fiatal poéta állt, aki az összes itteni magyar írói értékeket be akarta vonni a lap keretei közé; vállalkozása azonban túlmerésznek bizonyult és megbukott. Hasonló kudarc érte azt a törekvést, amely időnként újra és újra felmerült és amely az írók tömörítését tűzte ki célul anyagi és erkölcsi érdekeik védelmére.

Az első könyvkiadó-vállalkozást *Farkas* Gyula, a berlini magyar egyetem tanára létesítette, aki a Voggenreiter Verlag cégére alatt nagy anyagi áldozattal megkezdte az utódállambeli írók könyveinek rendszeres kiadását. Ezt a vállalkozást a kassai *Kazinczy Társaság* vette át és folytatja a Könyvbarátok Társaságának megszervezésével. Ez az akció tagilletmény fejében évről évre hat új könyvet ad ki. Az akció mögött *Darkó* István író aktív közreműködésével dr. *Sziklay* Ferenc, az egyesült magyar pártok kultúrreferense áll, aki ebben a minőségében a közömbösség és értetlenség miatt sok meddő erőfeszítést végzett már tíz év óta a magyar szellemi élet megszervezése érdekében.

Ezenkívül *Barta* Lajos Pozsonyban megalapította az Írók Kiadóvállalatát, amely egyszerre négy könyvvel jött ki, de amely újabb könyvek kiadására, úgylátszik, nem tud vállalkozni.

A nemzeti élet konzervatív érdekeinek a védelme és ápolása körül a pozsonyi *Toldy Kör* és a komáromi *Jókai Egyesület*, illetve dr. *Jankovich* Marcell és dr. *Alapy* Gyula írók szereztek érdemeket.

2.

Ami az egyes írókat illeti, a szlovenszkóiak közül néhányan szerves részei az egyetemes magyar irodalomnak is. Egyfelől régi nevekre utalhatok, akiknek szlovenszkói működése értékes nyeresége az itteni szellemi életnek. *Antal* Sándor, *Barta* Lajos, *Kaczér* Illés, *Sándor* Imre hosszabb-rövidebb ideje részesei Szlovenszkó szellemi életének. Másfelől azokról van szó, akik innen indulva futottak be az egyetemes magyar irodalomba. *Márai* Sándor és *Komlós* Aladár Budapesten dolgoznak. *Mécs* László, a bőszavú papköltő Szlovenszkó legismertebb neve. Sikerével, amelyben értékes személyi momentumoknak és apostolkodási attitűdnek oroszlánrésze van, egyedül áll íróink és poétáink között. *Győry* Dezső főleg az új magyar ifjúság körében és által vált ismertté, akik magukat a Győry egyik verskötetének címe nyomán nevezik «új-arcú magyarok»-nak. *Sebesi* Ernő drámáival, *Darkó* István, a székely származású fiatal író novelláskötetével és regényeivel ébresztett reményeket maga iránt.

Budapesti kiadóknál jelentek meg: *Egri* Viktor regényíró (Rácsablakos ház), a Mikszáth-díj nyertes *Jarnó* József (A börtön); a versírók közül: *B. Palotai* Boris (Mindennek a végén) és *Szenes* Erzsi (Fehér kendő).

A szlovenszkói lírát képviselik még: *Vozári* Dezső, a mélyérzésű *Darvas* János, *Tamási* Lajos és *Ölvedi* László, továbbá a két korán és tragikusan elhúnyt poéta: *Mihályi* Ödön és *Merényi* Gyula.

Az epikusok közül még a következők érdemelnek említést: az Amerikába szakadt *Reményi* József, *Sziklay* Ferenc, *N. Jackó* Olga, *Farkas*

István, *Rácz* Pál, *Tichy* Kálmán, *Tamás* Mihály és *Lányi* Menyhért. *Szombati* Viktor ügyes ifjúsági irataival szerzett nevet magának.

Az avantgardizmust *Földes* Sándor és *Fábry* Zoltán képviselik nálunk.

3.

Bizonyos, hogy az, amit ma szlovenszkói irodalom név alatt tartunk nyilván, nem mindenestül irodalmi érték, de mindenestül dokumentum jellegü. Érdekes és tanulságos dokumentuma annak a sajátos szellemi folyamatnak, amely szerint egy új közösség irodalmi élete kialakul.

A szlovenszkói magyar könyvhét (dec. 8-tól 15-ig), amit a tízéves évforduló alkalmából rendeztetett a társadalmi egyesületek kongresszusa, abból a szempontból feltétlenül jó munkát végzett, hogy megteremtette a szlovenszkói magyar irodalom tízéves termelésének teljes bibliográfiáját. A könyvhét rendezése, amelynek fáradságos munkáját Sziklay Ferenc és Darkó István vállalták, kettős célt tűzött maga elé: egyrészt az írók anyagi felsegítését, könyveik megszervezett árusítása révén, másrészt a közönség figyelmének felhívását a szlovenszkói irodalomra és annak problémáira; kifejezésre juttatta a szlovenszkói irodalom élniakarását, s szélesebb körök figyelmét vonta rá a szlovenszkói magyar szellemi élet kérdéseire: értékeire és hiányaira, elért eredményeire és megvalósítandó feladataira.

4.

És a jövő útjaira.

Ez az út két lehetőség irányába mutat:

Az egyik lehetőség, hogy megteremtődik egy sajátos szlovenszkói magyar irodalom külön fórummal, írógárdával, kiadói szervezettséggel és jellegzetes szellemmel. Ennek a törekvésnek főleg a fiatalság körében van tábora, de egyelőre hiányzik hozzá az elhatározó erejü tehetség.

A másik lehetőség, hogy a szlovenszkói szellemi élet értékei bekapcsolódnak az egyetemes magyar irodalom áramaiba és azt fogják gazdagítani a maguk sajátos szellemével és színeivel. Ez utóbbi út választására csábit a Nyugat új programmja, amely a nemzeti koncentráció jegyében a szlovenszkói írók előtt is fel akarja nyitni a lap sorompóit. Ez utóbbi út mellett szól a szlovenszkói irodalmi élet anyagi és erkölcsi tehetetlensége, amiket tíz év óta hasztalan próbál leküzdeni. És végül ez utóbbi út felé von ellenállhatatlanul a nemzet kultúrális egységének gravitációs ereje.

Losonc, 1929 december. *SIMÁNDY PÁL*

Tichy Kalman

HAJNALI VÁZLATOK

(Egy bünös naplójából)

Ne terjesszétek rosszhiremet
csillagok, hisz rokonok vagyunk:
ti arcom színét viselitek,
én a ti reszketésetek.

*

A mélyre hullott szava ez.

Versek éjfélén,
kártya poklában s amidőn
a téboly forgolódott
zöld poharamban:
szárazlángu szemmel, rögös ajkkal, akkor is, akkor is
téged kerestelek
emberi áldozat,
ragaszkodó meleg,
füharmatos Isten:
Szeretet, Szeretet!

*

Ősz tiszteletesnek látom én ezt az Istent —

hajnali hazatérők és hajnali hazátlanok
barátja ő, vigasza ő — most nevét mondogatom,
régi, viseltes nevét, mely annyiszor
sistergett villámlásában éjféli
átkoknak és pergett imák füzérén:

Isten,
vajjon e szürkület, melyet te csúsztatsz
hosszú halottasingként a világra,
begöngyöl engem is? Megszánja gyerekarcom?
Ne szánj! Kösd fel az állam inkább,
élő államat, ne tudjak sohatöbbé
az emberek szemébe nézni,
csak eged mély szürkéjét lássa
szemem, segítse átlángolni
és mire itt a reggel:
úgy álljak, felkötött állal,
megölt szemekkel.

*

Nézd ezt a hajnalt, még előbb
sejtelme is alig lebbent az uccán
s most villog, keményen, fegyveresen
s úgy tör rám, olyan hevesen
mint néha-éjt önnön szivdobbanásom.

*

Egy tiszta ének remeg a messziben,

egy tiszta szempár ez az ének:
int hogy kövessem —

tán gyógyultabb vidékre érek ...

FENYŐ LÁSZLÓ

Egressy Gábor mint Gritti.

Füredi mint Sobri a «Két pisztoly»-ban.

Szigeti József a «Mátyás király lesz» vigjátékban, mint Ujlaki Miklós.

Csillag Teréz (komédia), Blahánné (népszinmű), Márkus Emilia (tragédia) Herczeg Ferencz ünnepi játékában.

A «Fenn az ernyő, nincsen kas» ünnepi előadásáról: Csillag Teréz, Várady Aranka, Tasnády Ilona és Lugosi.

A «Liliomfi» ünnepi előadásáról: Rózsahegyi, Nagy Ibolya, Ligeti Juliska és Mészáros.

A «Valéria» ünnepi előadásáról: Iványi, Beregi, Hegyesi Mari, Bakó.

RÉGI ÉS MAI KÉPEK SZIGLIGETI EDE DARABJÁNAK ELŐADÁSÁRÓL. — A fényképek Jelfy Gyula fölvételei.

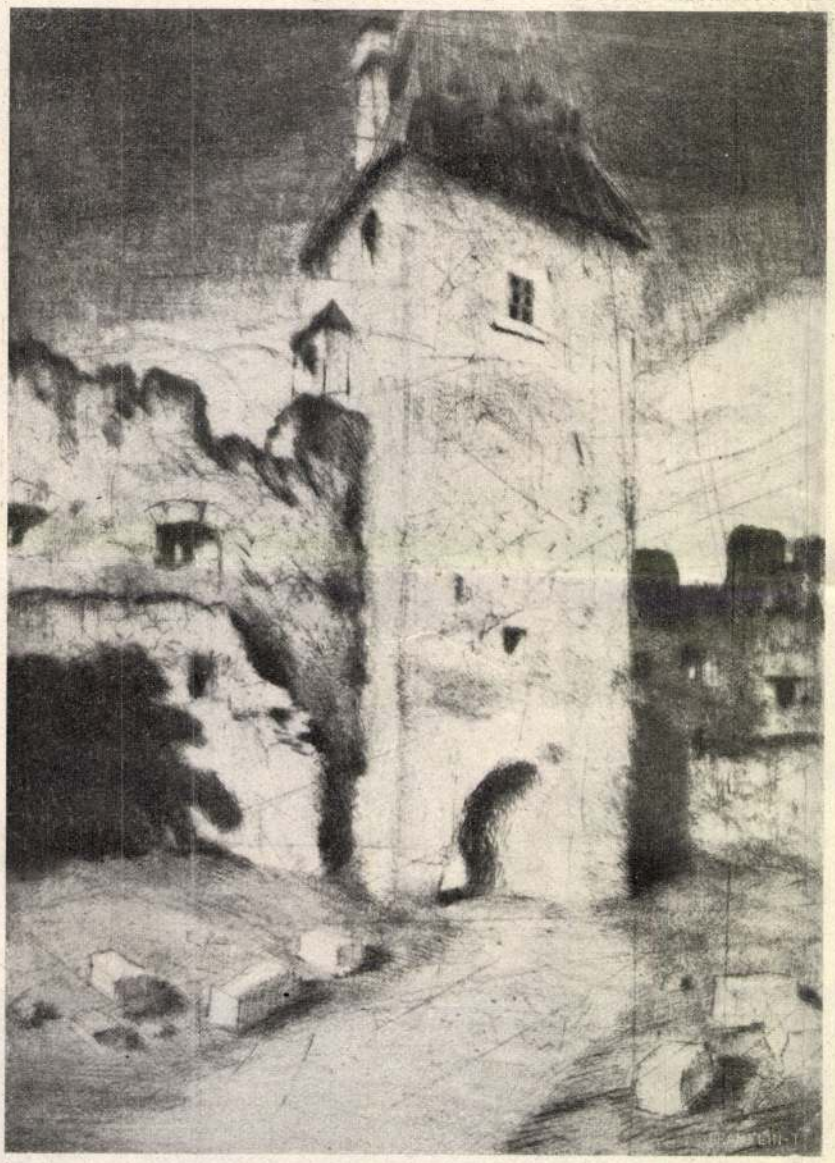

ŐRTORONY VISEGRÁDON.

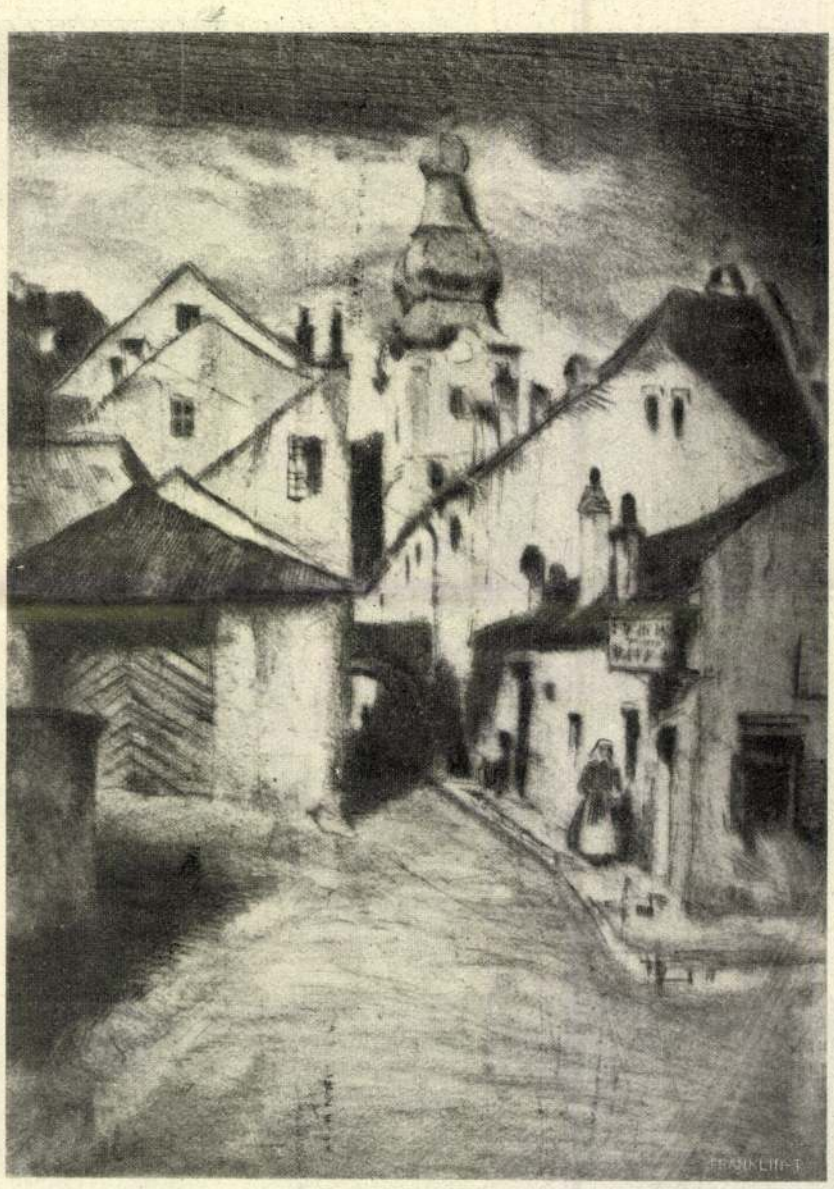

Tichy Kálmán hidegtű-karcai.

ROZSNYÓI RÉSZLET.

REINHOLD LUBENAU UTAZÁSAI MAGYARORSZÁGON A XVI. SZÁZAD VÉGÉN.

Időről-időre egy-egy elsőrangú fontosságu magyar vagy magyar vonatkozásu emlék felfedezésének hire vagy hazakerülése visszatart bennünket attól a hittől, hogy jól ismer jük már a hazai és külföldi gyűjtemények minket érdeklő kincseit, bármennyire átkutatták is már ezeket. Hogy csak például említsék néhányat: nemrég került elő Danzigban a két legrégibb magyar nyelvű nyomtatvány 1527-ből. Augsburgban egyik legrégibb rovásirásos emlékünk 1515-ből s egy nem kevésbbé fontos rovásirásos naptár Bolognában; nem rég hallottunk hirt egy idegenből hazakerült gyönyörű Kupeczky-képről s becses gazdagodását jelentette Nemzeti Muzeumunknak az a londoni aukczión megvásárolt közjegyzői okmány, melyben Beatrix, Mátyás özvegye, elmondja II. Ulászlóval való házassága történetét.

Ilyen kellemes meglepetéssel szolgált a königsbergi városi könyvtár kiadványainak legutolsó kötete is, mely a város egy polgára, *Reinhold Lubenau*, útleirásainak közlését kezdte meg. Königsberg nevét eddig is gyakran emlegettük az ott felfedezett töredékek révén, a melyek második legrégibb összefüggő magyar nyelvemlékünket őrizték meg, s most Lubenau útleirásainak kézirata csak öregbíti előttünk fontosságát.

Evlia Cselebi a XVII. századi híres török világutazó, a kinek útleirásaiból csak a hazánkra vonatkozó részek több kötetre rugnak, álmában történt véletlen szócserével adja magyarázatát annak, hogyan lett ő világutazó: egyszer álmában «*Sifáát* já! rászul Allah!» (*Közbenjárást* óh! Allah prófétája) helyett zavarában azt mondta: «*Sziáhát* já! rászul Allah!» (*Utazást* óh! Allah prófétája); a próféta elmosolyodott s megigérte, hogy világutazó lesz belőle. Lubenaunál nem kell ilyen természetfölötti magyarázatát keresnünk. Korán került Montanus Jakab, herczegi udvari orvoshoz és gyógyszerészhez, a kinek házánál ritkán hiányzott a vendég; az asztalnál sok szó esett utazásokról, uti kalandokról s e csevegésekből a sok országot bejárt, joviális, kedves házigazda vette ki az oroszlánrészt; a már öregedő orvos nagyon keveset evett s inkább uti élményei gazdag gyűjteményéből tartotta szóval vendégeit.

A kis Reinhold csupa fül volt ilyenkor, szerényen kérdezősködött is és jól megjegyzett magának mindent. Montanus úr különösen Itáliáról mesélt mindig nagy lelkesedéssel és gyakran emlegette, hogy a ki Itáliát nem látta, semmit sem látott, még ha az egész világot bejárta is. Mindez élénken foglalkoztatta a fiú képzeletét s leghőbb vágya lett, hogy ő is megismerhesse messze földek szépségeit.

15 éves korában bevégezvén iskoláit, hét esztendeig a gyógyszertárban inasoskodott, majd Lengyelországba vitték, hogy megtanuljon lengyelül. Krakóból haza megy, de már nincs otthon maradása, kezébe veszi a vándorbotot 1580 júliusában, bejárja Németország java részét s Pécsen át Pozsonyba kerül.

Pozsonyban egy esztendőt töltött, fél évig Mauritius Györgynél szolgált, fél évig pedig Heinderl Andrásnál, «*de az egyiknél csak annyit láthattam, mint a másiknál* — irja — *mert a magyarok, éppúgy mint a törökök, nem sokra tartják a gyógyszereket s mindenféle betegségre a fokhagyma az összes orvosszerük.*»

Pozsonyban élénk élet folyt ekkoriban, Buda török kézen lévén, ez volt az ország fővárosa, itt lakott a helytartó, itt zajlottak le a fényes koronázási ünnepségek, itt tartották az országgyűléseket. Túlsúlyban a németek voltak, de a magyarok is iparkodtak minél nagyobb szerephez jutni a város vezetésében; a németek azonban féltékenyen őrizték hatalmukat s nemcsak, hogy nem engedtek belőle semmit, hanem teljesen kiszorították a magyarokat a tanácsból. Ezek titkos összejöveteleket tartottak, a hol régi pozicziójuk visszaszérzéséről tanácskoztak, de megjárták, egy ilyen alkalommal rajtuk csaptak s börtönbe hurczolták őket; mikor Lubenau 1582 elején elment Pozsonyból még fogházban ültek.

Még egy eset történt pozsonyi tartózkodása alatt, a mely nagyon felzavarta a város nyugalmát. 1581 nagy hetén az áldozócsütörtöki szertartásokra betévedt két lutheránus pap is, a kik jóizűt nevettek, mikor a helytartó Radécsy István egri püspök, a szokásos lábmosást végezte. A püspök nem vette tréfára a dolgot, elfogatta, bebörtönöztette őket, de a kalaposok, a kik nagyszámmal voltak Pozsonyban s mint Lubenau irja, a kis magyar kalapokat — Maierken genandt (Magyarka) — gyártották. Kiszabadították a két papot. Másnap persze nagy házkutatás a lutheránusoknál, s a kalaposoknál elő is kerültek a szökevények. A püspök kivitette a Dunára s megfenyegette őket, hogy a vízbe fojtatja, ha nem térnek át, a fiatalabbik engedett, de az öregebbik nem; a büntetése ennek az lett, hogy a hajdúk úgy megbotozták, hogy félholtan szedték fel az irgalmas polgárok s gondoskodtak gyógyitásáról.

A város körül nagyon sok szőlő van — irja — s ebből élnek meg legtöbben; reggel kimennek kapájukkal a szőlőbe s ott töltik el az egész napot. Ha nincs pénzük, kiakasztanak a ház elé egy golyót, kimérnek egy hordó bort s egyik szomszéd segit a másiknak ezt elfogyasztani. De a ki teheti, feküdni hagyja a borát, évenként megjönnek az augsburgi borkereskedők s megveszik.

Mikor az 1582-iki országgyűlésre lejött Rudolf is, Lubenau az udvari patikában kapott alkalmazást; az udvarral együtt hagyta oda Pozsonyt, február végén ment az augsburgi birodalmi gyűlésre, majd innét Bécsbe. 1583-ban azonban megvált ez állásától, bejárta Németországot s 1586-ban haza került ismét Königsbergbe.

De nem sokáig maradt otthon; az Olaszország után való vágy, a melyet Montanus gyújtott fel benne, most, hogy már megfordult idegenben, s megizlelte az utazás gyönyöreit, csak erősebben lángolt fel benne. Rigába, Vilnába, majd Bécsbe megy, a hova 1587 elején érkezett meg, ép akkor, a mikor dr. Petz Bertalan császári követ nagyban készülődött már konstantinápolyi útjára. A követ meghivta őt kiséretébe, s miután megegyeztek, őt is *magyar ruhába öltöztették*, mint a többi szolgákat, s február 12-én nagy ünneplés után elindultak hosszú útjukra.

A követség 45 tagból állt, a melyhez 26 kocsis és lovászgyerek csatlakozott. Volt köztük: pap, orvos, gyógyszerész, szakács, kovács, szabó, borbély, ötvös, tolmács; a magyarok ezek voltak: Gábor János iródeák, Szabó Balázs, szabó, Horváti Péter tolmács és furir, Walthauser Grave Pozsonyból, trombitás, orgonista, zeneszerző, a ki művésze volt valamennyi

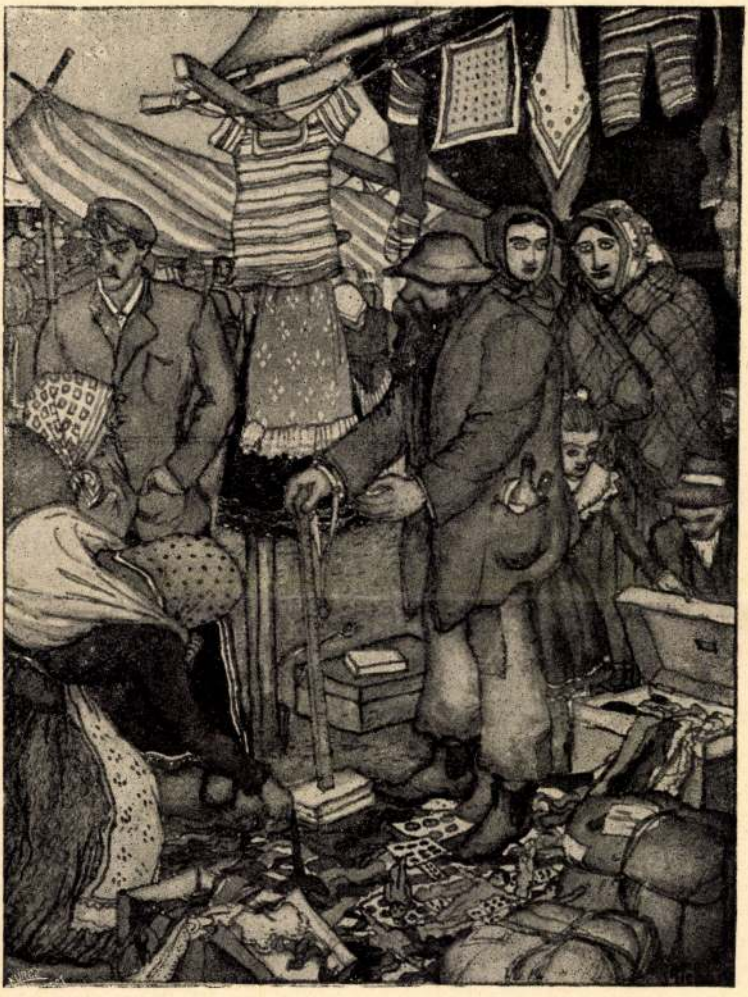

Tichy Kálmán: Vásári jelenet. (Akvarel.)

Uj Élet (Kassa–Rozsnyó)
1934. 10 sz.

Tichý Kálmán

Tichy Kálmán

Lód

Elek Artúr:

Az újabb magyar grafikai művészet.

Magyar Művészet

1937. 211. l.

TICHY KÁLMÁN

tanár, szül. Rozsnyón, 1888. Tanulmányait Bpesten és Münchenben végezte. 1911-ben rajztanári oklevelet szerzett. 1910-ben grafikai díjat, 1912-ben állami ösztöndíjat nyert. Utóbbival olasz tanulmányuton volt. Számos művészi és grafikai pályázat nyertese. 1912-ben több társával megalakította az Ifjú Művészek Egyesületét. Műveivel 1907 óta szerepel a tárlatokon. 1916-ban Bpesten a Szt. György Céhnél nagysikerű kollektív kiállítást rendezett. 1918 óta Rozsnyón él és részt-vesz a Felvidék művészi életében. Az 1931-ben alapított Masaryk-akadémia képzőművészeti szakosztályának alapító tagja, a Nemzeti Szalon alapító, a KÉVE művészegyesület rendes tagja.

TICHY COLOMANNO

nato a Rozsnyó, nel 1888. Studiò a Budapest ed a Monaco. Nel 1911 ottenne il diploma di professore di disegno. Nel 1910 ottenne il premio per l'arte grafica, nel 1912 una borsa di studio dello Stato. Con quest'ultima si recò in viaggio di studio in Italia. Ha vinto numerosi concorsi di arte grafica. Nel 1912 insieme ad altri campagni fondò la Società dei Giovani Artisti. Dal 1907 espone. Nel 1916 ordinò con lusinghiero successo un' esposizione delle sue opere presso la Corporazione San Giorgio. Dal 1918 in poi vive a Rozsnyó e partecipa alla vita artistica dell'ex Alta Ungheria. E' membro fondatore della divisione delle Belle Arti dell'Accademia Masaryk fondata nel 1931. E' fondatore del Salone Nazionale e della Società Artistica KÉVE.

Tichy Kálmán

Mese illusztráció c.
vörf. repr.

Vas. Ujs. 1913. 835. l.

Egypt. tyl

155, 156,

Tichy Kálmán

írod

Dalmúbarátok

1861.

Tichy Kálmán

Ország-Világ 1913. 19. l.

TICHY KÁLMÁN: Szentek serege.

PESTI

Tichy Kálmán

Pesti

Műcs, kiáll, 1907 tól

Pipics 12 i. f

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Tichy János
magyarádi
nyomdász
1806

l. Novák V. 69. l.

Utóda Tichy János
Ferenc 1838-ig, majd
Tichy Alajos.

M. Cs

Tichi János

ötvös

1846 Pécs

Kapmagyaron ötvösök 46 l.

Tokaj.

A középtért a város és a
lalja el, a háttérbeli hegyek
az előtérben pedig egy csigái
kezében sodart tart. Felirata

TOCKAY IN

fölül középütt: INERTIA. STUI
jobbra: H. 93.
alól: Qui cupis Uxorem, sempe
Hanc, cui contingerit t
legalól: Der dich verlangt na
Schaw an diese fig
Wer ein solch Weib e
Der Hellen port ih

Rm., mér. a vk. 7

140-95.

TICHY Ödön építőmester (Pécs)

1903

Pécsi Szemle 2003/4. 17.

ties, popular works, even in books for children, by the Slovak Heraldic Commission activities (since 1975), regional archives, museums and more recently by the Slovak Genealogical-Heraldic Society, heraldry has become so widely accepted, we can say, it has achieved its zenith in Slovakia. The heraldic symposium, held on September 5-7, 1996 in Trenčín, is further evidence. It will remain memorable, especially by opening the first permanent exposition of contemporary Slovak heraldic art. It was also the first Slovak undertaking of its kind with substantial international participation. The symposium followed several previous meetings of heraldists from Slovakia and the Czech Republic (organized in the period when these countries formed a common state). About 100 native and a number of foreign (Czech, Polish and Hungarian) researchers and many others interested in heraldry took part in it. The papers presented at the symposium and published in this volume, reflect the level which has been achieved and breadth of heraldic research taking place in Slovakia and partly in the Czech Republic as well. The proceedings appear as the first volume of the series Bibliotheca heraldica Slovaca, founded by the Slovak Genealogical-Heraldic Society at the Matica slovenská.

falképei.
emplom alapfalai.

olom
falképei.
mplom.

Vas

Battyánfalva (Rak
Borcsa vagy *Bore*
Borostyánkő, várr
Bucsu, r. k. temp
Csendlak (Tissina
Csókakő, várrom.
Dobra, régi vár.
Dolincz templomá
Domonkosfa, r. k
Epervár, várkasté
Felső-Lendva, r.
Hodos, leégett ten
Jaák, r. k. templ
Körkápolna
Katafa, római út.
Kőszeg, r. k. tem
Várrom.
Kercza, templom
Kethely (Neumarl
képek.
Léka (Lockenhau
falképma
Máriafalva, r. k.

Tichy Kálmán

MAGYAR MŰVÉSZET
1930. 240.

Tichy Kálmán kiállítása Rozsnyón.

Tichy Kálmán

Univerzeti lex. 777. l.

OKTÓBER

24

MDK

Tichy Kálmán festő

Sávoly M: Képzőműv. kiáll. Pozsonyban. Magyar Minerva, 1935, nov. 15. 280-281 l.

MDK

Tichy Kálmán, Rozsnyó

e.a: Felvidéki és kárpátaljai művészek. Ujság, 1943. márc. 6.

MDK

Tichy Kálmán festő
A nagy kanyar, olaj

Komáromi Müvészeti Hetek. Szépmüvészet,
1942, 45 l.

MDK

Tichy Kálmán

Öreg erdészház a Nagyhegyen, olaj

Komáromi Művészeti Hetek. Szépművészet, 1942, 45 l.

MDK

Tichy Kálmán

Velencei részlet, temp.

Emit-díj, N.Szal. 1943. ápr.

MDK

Tichy Kálmán

Városrész I. rézk.

" II. "

Magy. müvészek rézk. kiáll. katal. x Aurora, 1922.

MDK

Tichy Kálmán
Város télen, sz. rézk.

Magy. művészek rézk. kiáll. katal. a Aurora, 1922.

Tichy Kálmán
Vár, rézk.
Templomudvar,"

Magy. művészek rézk. kiáll. katal. Aurora, 1922.

M.D.K.

Tichy Kálmán
festő

(660) Akt
Somogym. Muz.

Egyet köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

46 l.

Tichy Kálmán
Virrasztás, hidegtükarc
Részlet a bártfai muzeumból, hidegtükarc
Bártfai sikátor, hidegtükarc

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940. október,

12 l.

IPOLYI ARNOLD CÍMERE

IPOLYI ARNOLD CÍMERE
Magyar munkák a XIX. századból
51×44 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

IPOLYI ARNOLD CÍMERE
Magyar neogót utánzat, XIX. század
59×35 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

IPOLYI ARNOLD CÍMERE
Magyar munka, XIX. század
Tondó, átm. 17 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

S MŰVEK

A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp., 1884., második terem, 2. l. — Ipolyi / Biharvármegye, 398/11. szám. — Gerevich: PA, 259. l.

EREKLYETARTÓ-KERESZT ELŐLAPJA,
rajta vésett orans-alak, lábai szalagfonadékból.
Magyar munka, XI. század.
Bronz, mag. 7·8 cm.
1927. évi vétel.

TICHY Ödön épitész

LEVÁRDY Ferenc-LEVÁRDY Henrietta: Pécs historikus építszete. = Baranyai Müvelődés, 1987. 1.sz. 22. p.

Tichy Kálmán

életrajz

rend.

Csokonay 137. l.

Vöröskővár.

A középtérben balra látjuk
rősitett várost ~~[illegible]~~;
leány és egy úr képez csopor
lad podgyásszal a hátán; a h
ki. Felirata:

Bibersburg Stamms

Szines rm., mér. a r

várat és a

Tichy Kálmán

koll. Eiall a Szent György

cérben

Művészet 1916, 23 l

24. l.

Nagyp

BUDAPEST
935 DEC 21
4

A RÁDIÓ JÓ BARÁT

MAGYAR
2 f
MAGYARORSZÁG

Szentiványi Gyula

urnak

H

Budafoki ut 10/c

VII ~~[illegible]~~

Tichy Kálmán

IV. éves rajztanárjelölt

1911-ben a Nemzeti Szalon grafikai kiállításának egyik díja -

Évkönyve, Képzőművészeti Főiskola. 1910-11.

40. l.

8 SZT JÓZSEF OLT., GIZELLA **SZERDA** DE LA SALLE JÁN., ZSÓFIA

9 GERGELY **CSÜTÖRTÖK** NEP. JÁNOS, MÓZES

10 *Első negyed* — ANTONIN, ÁRMIN **PÉNTEK** PASKÁL

11 HIER. SZT. FER., MAMERTUS **SZOMBAT** VENANC, ERIK — *Holdtölte*

Tichy Kálmán

Rozsnyai utca c. hidegtü-karca repr.
Müvészet 1914. 324.

Tengeri eröd Dalmáciában c. hidegtü karca, repr.
u. o. 325. l.

1103. *V. István.*

Derékon alólig, állva, sze
májú, de egyoldalú érem elő
kezében liliomvégű jogart, f
resztes országalmát tart. N
vetett szalagon érmet visel. I
kálla nincs. Öltözete : deréko
vetett palást. Felirata a von
kel : »V. ISTVÁN 21-DIK KIR

Ezüstözött rézvéset, átmér
Értéke 30 K. — Havas (Hirsc
30-án (787–907). — Átvétetett
(1950–909), az 1910 február 25-
eln. sz. leiratok, illetőleg az 19
az 1910 márczius 23-iki (519–91
jelentetett 1908 január 31-én

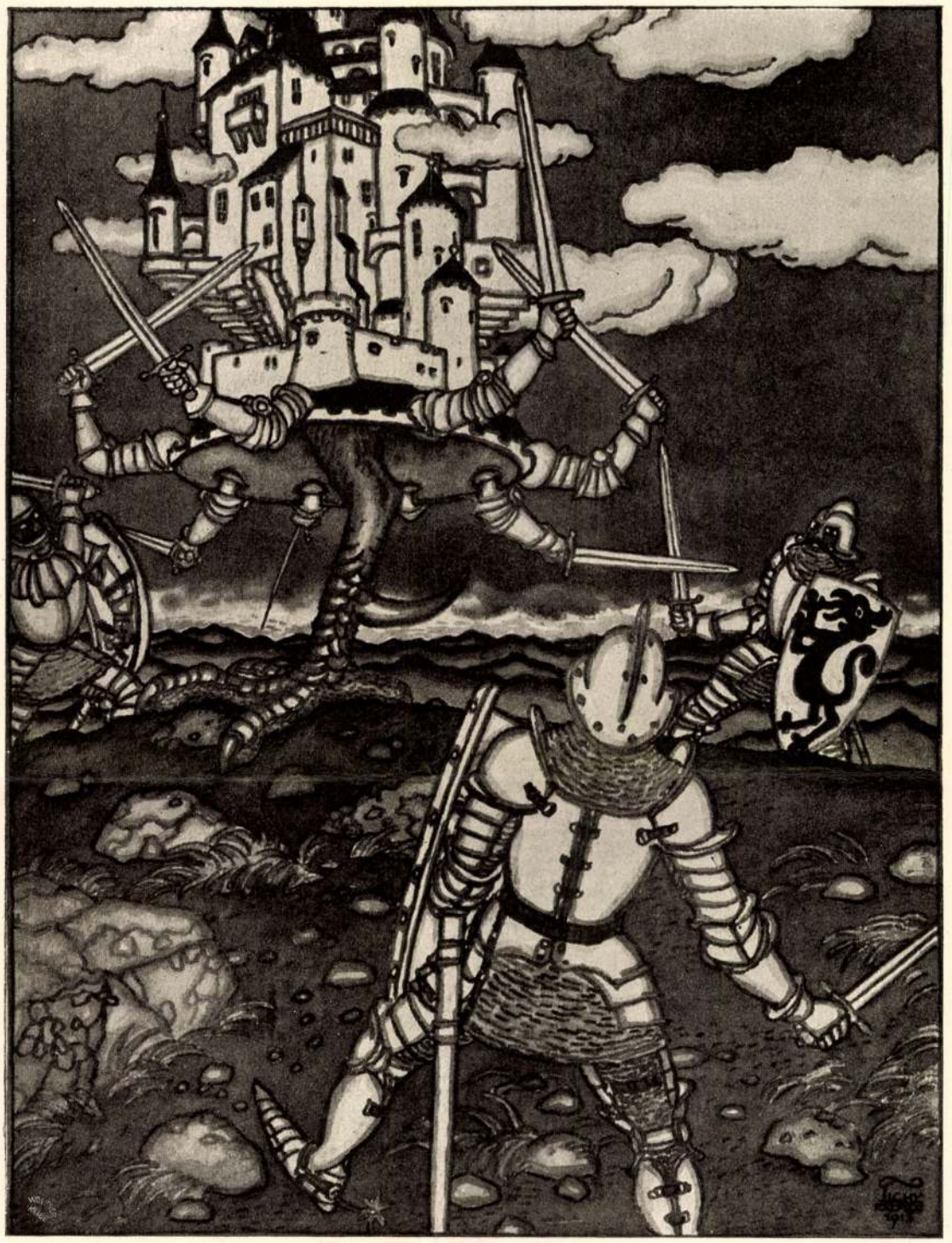

IFJÚ MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA
A NEMZETI SZALONBAN

A KAKASTALPON FORGÓ VÁR OSTROMA
TICHY KÁLMÁN VÍZFESTMÉNYE

Művészet 1914.

Meglepően nagy számmal vannak gyüjteményünkben az umbriai szoborművek, melyeknek egy része még a trecentoból való. Az ó-umbriai művészet perugiai kiállítása, az ottani Akadémiában felállított szobrok és a Bargello néhány plasztikája lehetővé teszi most már ennek a művészetnek tartományi elhatárolását. A legkoraibb darab (22. ábra) egy fából való, életnagyságúnál nagyobb, dúsfürtözetű angyalfej, amely valami üdvözlő angyalnak lehetett része és amely természetesen festett volt. Aranyos, dús hajfürteit vörös szalag tartja össze. Sokkal ritkább darab ennél is a Madonnának fából faragott, festett nagy alakja, karján a ruhás álló gyermek (magassága 1·55 m.; 24. ábra). Festése — barnán aranyos brokátruha, vörössávos bélésű fehér köpeny — érintetlen és igen üde állapotú, még a bal kezében almát tartó gyermek fehér ingecskéjén is. Igazi umbriai módon csöndes belső hatásra törekedett a szobor művésze. A szobor valamikor bizonyára szabadon állott; mert hátába selyemmel kibélelt tabernaculum van belemetszve. A Bargelloban egy ezzel rokon mű látható; mind a két szobor a quattrocento első felében készülhetett.

Hogy az angyaloktól megkoronázott ülő Madonna 1·04 méter magasságú stucco-reliefje a sienai vagy az umbriai iskola körébe tartozik-e, bajos eldönteni; mert mind a két iskola sokszor foglalkoztatta ugyanazokat a mestereket és Sienából szorgalmasan vándorolgattak a művészek Perugiába. Reliefünk 1450 táján készülhetett. Aláírása: . . . tarsia fecit fieri hoc opus MC . . . sajnos, legvégzetesebb helyén szakad meg. A sienai San Francesco-templom márványreliefje bizonyos rokonságban van kompozicionkkal, csak a tagbaszakadt, mezítelen gyermek kezelése egészen más rajta. SCHUBRING PÁL

Vége következik

21. ÁBRA.
SIENAI MUNKA, XIV. SZÁZAD:
TABERNACULUM-KERET KÖTÖREDÉKE.

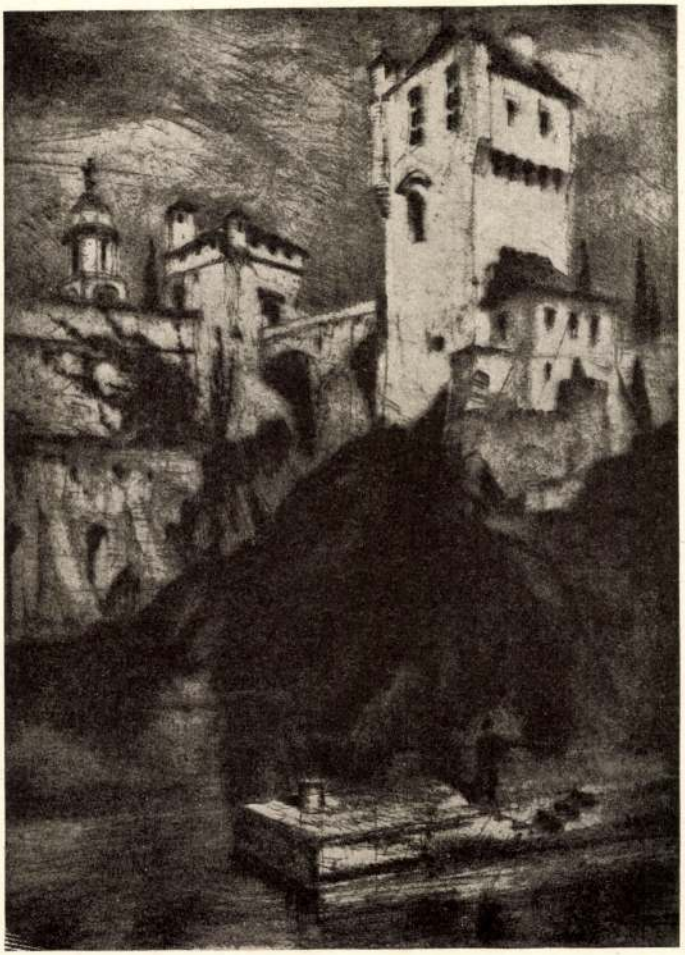

TENGERI ERŐD
DALMÁCIÁBAN

TICHY KÁLMÁN
HIDEGTŰ-KARCA

Művészet 1914, 325. l.

Tichy Szalman

kor nálunk ugyancsak artisztikus nivón mozgott, idővel azonban elsatnyúlt s ma is még. az iparművészet különböző hajtásai közt, a legnehezebben akar lábrakapni. A bibliophilek öröme, a könyvkötés művészete ez, aminek pedig együtt kellene járni azzal a növekedéssel, ami épen az utóbbi évtizedekben állt elő a közönségnél, az irodalmi termelésben, ami — arányait tekintve — a régi viszonyokhoz nem is hasonlítható.

A kinálkozó anyag gazdagságánál fogva a kötet legnagyobb fejezete, Mihalik Gyula és Török Kálmán ismertető tanulmánya arról a mesterségről, amely a fazekasság mellett a legősibb mesterség: a szövött munkákról. Talán sehol sincs annyiféle technika, s talán egy iparművészet se mutatta a virágzásnak azt a megszakitatlan folytonosságát, amit a szövés-fonás története, termékeny korszakokban gazdag élete tár elénk. Nálunk is, a népnél ép úgy megvoltak állandóan e házi művészkedés egyszerűbb gyakorlatai, mint a felsőbb osztályoknál e mesterség fényűző termékei, álomnak beillő selyemszőnyegei és csipkéi iránt való kultusz. Mihalik Gyula és Török Kálmán rendre kifejtik mindazt, ami az ókori szövőszéktől visz a byzanci, a perzsa, kinai selyemszövet, a velencei csipke, a francia gobelin magaslatáig.

Nádai Pál, a finom tollú esztetikus már napjaink iparművészeti jellemét vizsgálja, erről ad színes és átfogó pillantással rajzolt képet. A főbb modern iparművészeti eredmények, mindegyik tanulmány végén megjelennek ugyan. De míg ott ezek az új keletű, új ízlést tükröző munkák inkább csak az időrendi teljesség kedvéért érintődnek: Nádainál a modern iparművészet a maga szuverén teljességében a téma. Nádai Pál napjaink előretörő, kisérletező, sokfelé ágazó s mégis már bizonyos egységességet, sajátos bélyegeket mutató iparművészetét boncolja «Iparművészeti törekvések a huszadik században» című lendületes tanulmányában. Vizsgálja azt a televényt, amelyből kisarjadt a múlt század közepén: az angol kezdeményezőket, megjelöli ama gazdasági, technikai, képző-művészeti, költői, faji hatásokat, amelyekkel útvonala összefügg, rámutat kitűzött céljaira, s azokra az emberekre, akik e már nagy folyammá dagadt mozgalom első sorban álló reprezentánsai.

Mutatóul a könyvből egy sor képet közöl a «Művészet» mostani száma.

KATONASIR EGYSZERŰ LEGYEN. Most, amikor a hadügyminisztérium vette kezébe a katonasírok létesítésének ügyét s az egyes hadtápparancsnokságok fognak a harctéri sírok művészi és kegyeletes ellátásáról gondoskodni, nagyon időszerű a kérdés, hogy milyen is legyen a katonasír, hogy az eseményekhez fűződő nagy érzéseinket méltóan fejezze ki. Ez a kérdés a német katonai, polgári és művészköröket éppen annyit foglalkoztatja, mint a mieinket. Már az elmult év őszén a birodalmi hadügyminisztérium és kultuszkormány egy művészekből álló küldöttséget menesztett a keleti harctérre, melynek tagjai közt vezetőszerepe volt Bruno Paulnak, a berlini iparművészeti iskola igazgatójának. Ez a bizottság tapasztalatairól egy célszerű használati utasítást szűrt le, amely könnyen, világosan és mégis alaposan foglalja össze a jó katonasír kellékeit s immár tízezer példányban forog a hadtápparancsnokságok kezei közt. Talán nem érdektelen, ha ezt a módszert nemcsak a mi bizottságunk és hadvezetőségünk figyelmébe ajánljuk, de el is mondunk egyet-mást az igen okos útbaigazításokból. Az első dolog, hogy a katonasír felismerhető legyen, meglegyen a saját jellege. Legjobb, legegyszerűbb emlékjel az, amelyet a katonák maguk csinálnak, amely az ő csapatuk bajtársi érzéseinek keresetlen kifejezője. A katonasír megválasztásánál legjobb a tájnak egy szép pontját kijelölni s kivált a vidék fás területeit kell szem előtt tartani. Mihelyst tömegsírról van szó, annak terjedelme arányban legyen a benne eltemetett katonák számával. A sír emlékjele legtöbbnyire a hant fölé emelt, talapzatnélküli egyszerű kereszt, de mindenesetre fontos, hogy az egész sírhely a tipikus egyformasággal, a folytonosan megismétlődő formákkal a katonatemető jellegzetes képét adja. Az utasítások nem győzik hangoztatni az egyszerűséget, inkább a hely szépségének kiaknázását, mint a díszek keresését s az óvatosságot a csapatoknál levő „művészi erők“ felhasználásával szemben, mert a művészi erők közreműködése a háború után sem késő. Mert a bajtársak egyszerű, keresetlen, de sokatmondó szavai fontosak. Mind e megfontolásokat ajánljuk azoknak a tervezőknek figyelmébe, akik a katonasírok nemes egyszerűségének szellemében akarnak résztvenni a kegyeletes munkában.

EMLÉKKÖVEK ÁRADATA. Egy német katonatiszt levelet írt haza a frontról s ez a levél most sorra bejárja a német lapokat. A katonatiszt megköszöni azt a buzgalmat, mellyel a német városok emlékekkel tisztelik meg az elesett hősöket. De — úgymond — csak egy méltó forma van az ő megtisztelésükre: messzemenő, tartós gondoskodás a hátramaradottakról, az özvegyekről és árvákról, „Kenyeret adjatok és ne köveket“ — írja a katona azzal a lapidáris egyszerűséggel, melylyel a túlvilág mesgyéjén álló ember nézi a kis hangyabolyok törekvéseit. S el kell ismerni: a hősemlék-mozgalom mindenütt kiáradással fenyeget. Mennyi könyv, mennyi terv és mennyi szobor, emlékmű, sírkő, obeliszk és „monumentális“-nak jelzett, de alapjában csak nagyméretű kőrakás! Pedig bizonyos, hogy a nagy sietség, a láz, mellyel pályatervek íródnak ki, melyben elmék csigázzák túl magukat és pénzek gyűlnek össze, nem az az érlelő meleg, melyben a plasztikus gondolat kialakulhat, a művészet s kegyelet egyetlen élményben összeforrhat. Az idők robogása nem alkalmas a nyugodt, elmélyülő munkára s még csak a kínálkozó térviszonyok helyes mérlegelésére sem. Hiszen a legtöbb helyen ma még azzal sincsenek tisztában, hányféle megoldás lehetséges a hőskultuszra, nem tudják, hogy a templom vagy a temető, az épület vagy a liget, a kút vagy az emléktábla megfelelő helyen vagy megfelelő művészi koncepcióban épp úgy időtlen időkig hirdetheti a hazáért elesett hősök gyönyörű és nemes végzetét, mint a tipikus szobor allegórikus alakjaival, kőtalapzatával és bevésett nevekkel. A legtöbb ember számára ma még a hőskultusz egy hideg, érzéstelen agyagból formált, kőbe vagy bronzba átvitt és zöld gyeppel körülvett utcadíszt jelent, mely mellett az ember eleinte csodálkozó tisztelettel, később közönnyel halad el. Kövek milliói fenyegetik a világot s a hősöknek ott kinn kell hogy összeszoruljon a szívük, ha azon banális „művészi alkotásokra“ gondolnak, melyben a hálás utókor egy közhelynek emel oltárt. Mennyi igazság, tisztánlátás és szarkazmus van a német katonatiszt levelében. Vajjon nem hirdethetné-e méltón egy-egy árvaház, egy gyermekjátszótér a közepén egy szép és emblématikus szökőkúttal, valamely nagy nyilvános könyvtár az előcsarnokában vagy a homlokzatán büszke jelmondatokkal, hogy a hazaszeretetnek s kegyeletnek új fáklyáit gyujtotta meg ez a nagy háború. A régi időkben a nagy megrendülés ily napjaiban egyedül a templom előtti tér, a bejáró vagy a hajó oldalfala volt elég méltó a történeti megnyilatkozás kőbe vésett formái befogadására. Mi a kultúra s a demokrácia korát éljük, a népmilliók önakarata vívja harcait s az emlékjelek is kell hogy a népművelődés s a jövő nemzedék céljait szolgálják. Ne emlékköveket rakjatok, emlékkövek áradatát s hegyeit a hősök földjére, hanem szép és megnyugtató épületeket, büszke fasorokat emeljetek, megbékíteni a véráldozatokkal s megerősíteni az élet gondolatát!

LEGENDA A HÁBORÚS FOGADALMI GYERTYÁKRÓL. Egy frank lovag, ki egykoron törökök ellen csatába méne, fogságba jutván, fogadalmat tőn. Ah, Szűz Anyám, imígyen szóla, ha most kiszabadítanál szomorú rabságomból, nagy viaszgyertyát áldoznék tenéked az én kicsi templomomban, Volkachban, a szent dombon és az a gyertya embernyi nagy lenne, rajta volna cifra ábrázolatban a Te együgyű szolgád, amint a Stockházban ül, kemény vasban és körülte mindennemű keserves jószágok. És a Boldogságos Szűz kegyesen megsegíté őt és a gyertya, e nemes lovag hitének bizonysága, ott állt hajdan a volkachi templomban. Most pedig Würzburg városában a Luitpold királyról elnevezett múzeumban áll sárguló, kicsinyt fakó testével, beszélvén a hajdani időkről, melyben nemcsak hite vala az embernek, de lelékeny is volt és puha viaszra rá tudta írni szép színes föstékkel, rá tudta önteni domború jelképpel az ő életének hányattatásait. Nézzétek meg, emberek, e volkachi gyertyákat és nézzétek meg őket, kicsiny és nagy testvéreit, valahol éritek, büszke palotákban s kicsiny kápolnákban, ahogy állanak facövekek, kívül viasz rájuk öntve, családok címerével ékes, viráglombbal díszes, madárfüttytől hangos és a jóságos Szűz tekintetétől mosolygós. Nézzétek meg, ahogy állnak, mint büszke oszlop olyik, érctalpon, nem is gyertya, csak a vége az, de mások megint karvastagságúak, kicsinyek s ércállványon sorakoznak rendre, mintha volnának orgonasípok. Nézzétek meg őket, az egyiken megszakadt szíve sajog egy özvegynek, más együgyű gyertyamártókról beszél, kik vágtató huszárral díszíték a gerincet, de a huszárnak vére folyik, ki tudja miért, ki tudja hol... És ha látjátok, gondoljátok el, e gyertyák itt maradt jelképei elmult életeknek és fogadkozásai álmatlan éjjeleknek. Az emberi hit önmagának gyujt benne lobogó reménységet, kialudt hamvában történelem szunnyad. És aztán gondoljátok el, emberek, mialatt testvéreitek odakint elhullanak, ti mennyi kóficságot követtek el a kegyesség nevében, a művészet nevében, a hadsegélyezés nevében. Tábornokokat szögeltek tele, de az nem elég, tengernagyokat szögeltek tele, még az sem elég, tartományi védőszenteket szögeltek tele. Tábornoknak lovát, tengernagy hajóját, védőszent papucsát apró szögekkel verdesitek tele, nem félitek az Égnek haragját emberek? És sátrak oldalát és utcasarkok kövét és vendéglők törzsasztalát papucstalpszögekkel hintitek tele és több ma a szöges micsoda, mint réten a fű, égen a csillag, szegény embernél a gyermek. Miért nem gondoltok ama régiekre, akiknek szívében nem kalapácsot kért a jószándék, hanem cifra, szép Máriás-gyertyákat és kicsiny templomban láthatatlan fénynyel lobogott, ezüst csengő hangján hallhatatlanul csilingelt.

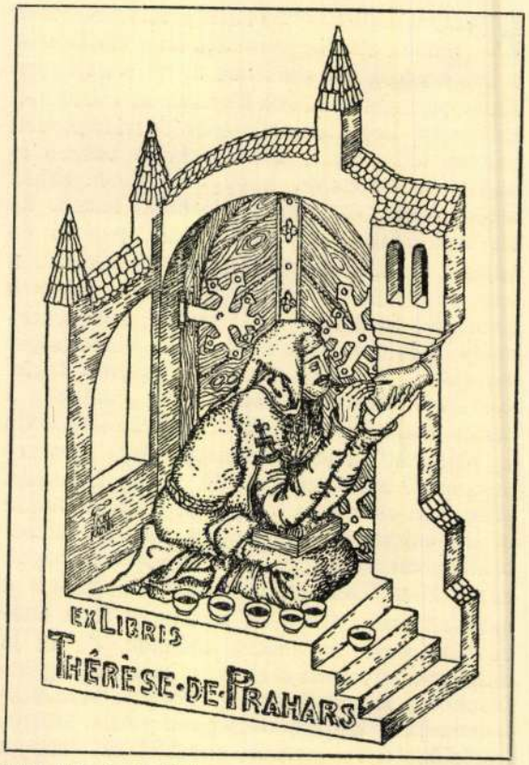

Tichy Kálmán: Exlibris. K. Tichy: Exlibris.

A RÉSZLETFIZETÉSES BÚTOROK. Vannak könyvek, amelyek már születésük pillanatában el vannak jegyezve az antikváriustemetőnek. S vannak bútorok, amelyek a homlokukon hordják a részletfizetéses jelleget. Ha nem fejlődhetik a kispénzű emberek számára egy egészséges, puhafából való, olcsó és ízléses bútortipus, akkor abban főleg a részletfizetésre dolgozó bútorcsarnokok és bútorügynökök a hibásak. Kivált a háború után lesz ezeknek bő aratásuk, mikor a sok helyen felszaporodott szükségleteket gyorsan kell majd pótolni és a pénznek pillanatnyi hiányai a megrendeléseknél komolyan számbaveendő minőségi romlást fognak maguk után vonni. Örömmel kell tehát fogadni a keletporoszországi akció újítását ezen a téren. Az a bizottság, mely az orosz betörések folytán feldúlt tűzhelyeket a német kormány tőkéjével újraépíti, nagyon határozott hangú figyelmeztetést eszközölt ki a porosz minisztériumtól a részletfizetéses bútoripar ellen. Minden e segélyezést végző közegnek s kivált azoknak, akik a pénzt kiutalják, kötelességük arról meggyőződni, hogy a több részletben folyósítandó segélyből esetleg részletre

vásárolt bútor jó-e, erős-e, célszerű-e, külső és belső értékeivel a család viszonyainak s a vásárlási értéknek megfelel-e. Joguk van segélyt meg is tagadni, ha az oly részletbútorra fordíttatik, mely véleményük szerint értéktelen. De nemcsak hatóságilag igyekszenek a jó lakásberendezést biztosítani. Hanem igazi német alapossággal az értelem kimüvelésével is. Mert a minisztérium rendeletére a téli hónapokban mindenfelé vetített képekkel kísért előadások tartandók, melyeken beszélni kell a kislakásos bútorok alapvető gondolatairól, különös tekintettel a művészies faldíszre s terjeszteni kell olcsó, népies füzeteket, melyeknek rövidre fogott szempontjait maga a kormányleirat sorolja el. Afféle lakásberendezési kiskáté ez, melynek a címe: „Tanácsok és útbaigazítások Keletporoszország háziasszonyai részére". Minden fejezet világos, kategórikus. Például: Hogyan rendezem be a lakásomat? Mit ne csináltassunk? Kitől ne vásároljunk? (A részletüzlettől, mert az drágább, mint a legdrágább készpénzen vásárolt bútor.) Mi kell a tornácra? A lakószobába, a hálószobába, a konyhába stb. Mire nincs szükség. (Szalonra plüsgarniturával, trumeaura magas lógó tükörrel.) Melyik a legolcsóbb falikép? Mely cégek reprodukcióit érdemes beszerezni. Ilyen és hasonló pozitív szellemű védőintézkedések vannak ama bútorszemét ellen, mely iszap módjára önti el az inségbe jutott vidékeket. A német nép művészi nevelésére még a nagy háború is jó alkalom, mint ahogy a nagy járványok ellen való védekezés egy jó közigazgatás kezében jó alkalom a testápolás általános tanítására.

❦ ❦ ❦

A szépség ritkán volt arravaló, hogy közelebb hozza egymáshoz vagy egyesítse különféle imádóit. Ha a görögök valamikor Helenáért háborúskodtak, úgy ma is majdnem összecsapott több községük Praxiteles Hermeséért, melyet egyszerre akart mindegyikük birtokolni. Guyau.

KIÁLLÍTÁSOK

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS STOCKHOLMBAN. Március hó 27-én nyílik meg Stockholmban, a Nordiska Kompaniet nagyszabású és előkelő árúház helyiségében egy osztrák és magyar divat- és iparművészeti kiállítás. Eredetileg csupán osztrák kiállításról volt szó; nyilván a napokban bezárult bécsi Modenschau anyagát egyéb kiválóbb iparművészeti cikkekkel kibővítve akarták bemutatni a svéd közönségnek s csak az utolsó órákban merült föl a terv, illetőleg kívánság, hogy a kiállításon Magyarország is vegyen részt. Noha csak néhány nap állt rendelkezésre a kiállítási anyagnak egybegyüjtésére, a M. Kiállítási Központ meghívására egybegyült érdekelt körök egyhangúlag elhatározták a kiállításon való részvételt. Zsolnay Miklós főrendiházi tagé az érdem, hogy az aggodal-

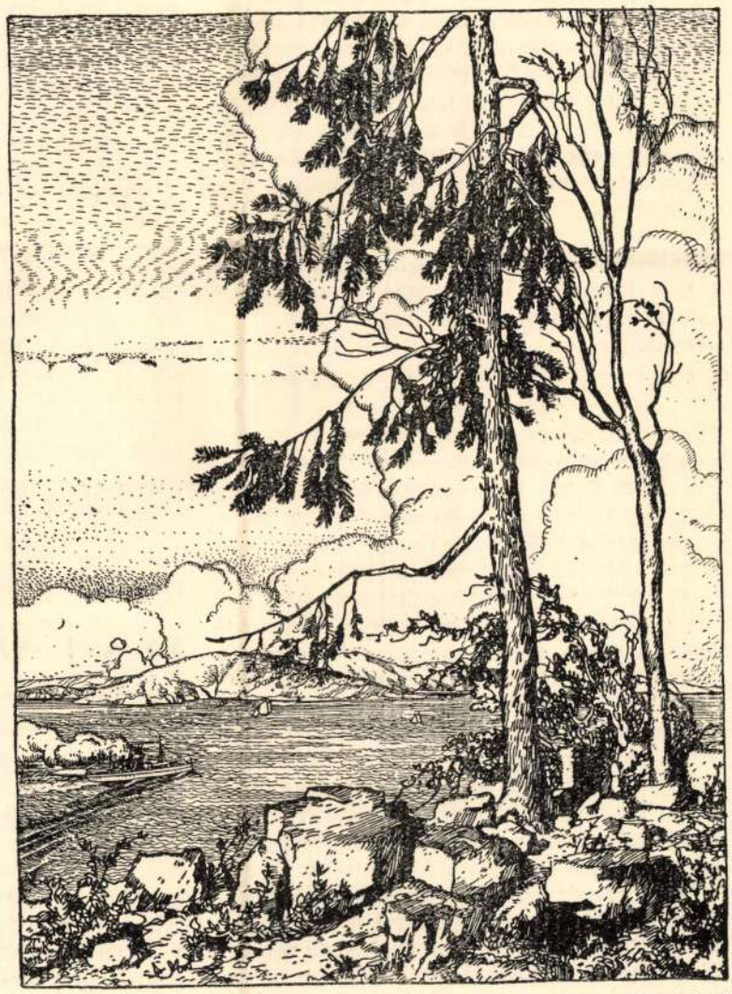

Tichy Kálmán: Dalmát táj. K. Tichy: Dalmatiner Landschaft.

maskodókat meggyőzte a magyar osztály felállításának szükséges voltáról s hogy immár a magyar kollekciónak nem csupán tekintélyes anyaga, hanem művészi színvonala is biztosítva van. A kiállítási tárgyak egybegyüjtését és elbírálását az O. M. Iparművészeti Társulat végzi; az adminisztratív munkák egy részét a M. Kiállítási Központ tisztikara vállalta magára. A magyar osztálynak a helyszínén való rendezésével s a magyar érdekek képviseletével pedig a kereskedelemügyi miniszter Faragó Ödön tanárt bízta meg, akit erre a munkakörre a kiállítások rendezésében való nagy tapasztalata és finom ízlése jelöl ki. Reméljük, hogy a magyar iparművészetnek Stockholmban való szereplése nem csupán a kiállítókra nézve jár előnyökkel, hanem hogy az a magyarság iránt a svéd nemzetben tartós rokonérzéseket fog fakasztani.

BAZÁRJELLEGŰ ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS. Karácsonyi bazárunkat ezidén a szokásos időnél korábban kellett bezárnunk, mert a rendelkezésre álló helyiségeket az Iparművészeti Múzeum jótékonycélú kiállítás céljaira óhajtotta igénybevenni. Utóbb azonban a tervezett kiállítás elmaradt s a helyiségek újból felszabadultak. A közönség óhaja s a kiállítók vágya egyaránt az volt, hogy bazárunkat újra megnyissuk. Ez meg is történt s a részben felfrissült anyag most újból bő alkalmat nyujt iparművészetünk barátainak, hogy házi díszhoszükségletük művészies tárgyait ott olcsón beszerezhessék. Megtekinthető mindennap 9—1-ig. Belépődíj nincs.

VAKTŰZLÁRMA EGY KIÁLLÍTÁS KÖRÜL. Néhány vállalkozó szellemű osztrák úr összeállott nemrég és megalapítottak ez év nyarára egy kiállítást Bécsben. Osztrák-magyar hadikiállítás lett a vállalat főcíme, alcíme pedig Ipar — kézművesség — művészet. Helye is van már, a Kaisergarten csarnokában, célja is van már, mi más, mint a hadsegélyezés. Csak természetes, hogy a hazaszeretet sokféle érzelmeket vált ki az emberekből s nem kevés azoknak a száma, akik itthon, mint a kiállítási bizottságok tagjai, az első arcvonalon akarják bevárni a miniszter érkezését és az elsőosztályú tiszteletjelvényeket. Nem kevésbbé érthető azoknak az érzelmessége is, akik e mozgalmas időkben a zsebükre gondolnak s így akarják szeretni a hazát. Szóval Bécsben összeültek az urak és mivel már megvolt a hely, a cím, a cél és a szándék, csak néhány kiállítót, egypár komoly egyesületet és pezsgőcsarnok-tulajdonosokat kerestek a vállalathoz. Azonkívül pedig egynéhány osztrák és magyar minisztert is védnököknek. Azonban bécsi kiállításokat az utóbbi években némi gyanakvással szokás fogadni s így történt, hogy az alsóausztriai Iparegyesület kereken kijelentette, hogy a kiállításra semmi szükség, sem idő, sem kedv nincs hozzá, a Magyar Kiállítási Központ pedig szintén nyomatékosan kijelentette, hogy ilyen nehéz időkben ezt a kiállítást rendezni egyenesen bűn, a magyar miniszterek meg éppenséggel még a nevüket sem engedték ebbe az ügybe belekeverni, amire megjelentek a plakátok, prospektusok, üzleti körlevelek, hogy így meg úgy, milyen nagy kiállítás lesz a nyáron Bécsben, csak siessen az ipar, a kézmű, a művészet és a pezsgő. Hogy ezek mennyire sietnek, azt nem tudjuk innen ellenőrizni, de egy magyar napilap már sietett és tárcában jelentette be a magyar kormánynak, hogy ne engedjen bennünket ez ügyben az osztrák iparművészettel egy bódéba szorítani és kinullázni. Hogy itt komolyan meg kell védeni nemzeti különvalóságunkat és a magyar iparművészet érdekeit. Holott a valóság az, hogy semmit sem kell itt megvédelmezni, csak azokat a jóhiszemű gyárosokat és iparosokat, akik az ilyenféle kecsegtető reklámoknak „bedülnek“ és nem okulva az utóbbi évek hasonló jellegű bécsi kiállításain, okvetlenül ott akarnak elesni a bécsi hadikiállítás mezején, a Práterben.

MUZEÁLIS ÜGYEK

AZ O. M. IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM gyüjteményeinek ismertetését, a holicsi fajanszokról szóló, e számunkban közölt cikkel befejeztük. A múzeum igazgatósága az ismertetéseket a képekkel együtt füzetbe foglalva külön lenyomatja s önköltségi áron fogja forgalomba hozni. Örvendünk, hogy lapunk révén megvalósulhatott a múzeum vezetőségének és a múzeum barátainak régi kívánsága s hogy az érzékeny hiányt pótló, tartalmas füzetet már a közel jövőben könnyűszerrel megszerezheti minden érdeklődő.

PÁLYÁZATOK

POSTABÉLYEGEK. A Magyar Iparművészet mostani száma pályázatra hívja fel iparművészeinket jó postabélyegek érdekében. Nem kell ez alkalommal külön utalnunk rá, hogy hányszor tettük már szóvá e folyóirat hasábjain azt a művészietlenséget, mely postabélyegeinket jellemzi s a magyar iparművészetnek meg a magyar posta hírnevének kivált a külföldi érintkezésben egyaránt ártalmára volt. Most végre történik is valami: az Iparművészeti Társulat választmányának hatá-

Egressy Gábor mint Gritti.

Füredi mint Sobri a «Két pisztoly»-ban.

Szigeti József a «Mátyás király lesz» vigjátékban, mint Ujlaki Miklós.

Csillag Teréz (komédia), Blaháné (népszinmű), Márkus Emilia (tragédia) Herczeg Ferencz ünnepi játékában.

A «Fenn az ernyő, nincsen kas» ünnepi előadásáról: Csillag Teréz, Várady Aranka, Tasnády Ilona és Lugosi.

A «Liliomfi» ünnepi előadásáról: Rózsahegyi, Nagy Ibolya, Ligeti Juliska és Mészáros.

A «Valéria» ünnepi előadásáról: Iványi, Beregi, Hegyesi Mari, Bakó.

RÉGI ÉS MAI KÉPEK SZIGLIGETI EDE DARABJÁNAK ELŐADÁSÁRÓL. — A fényképek Jelfy Gyula fölvételei.

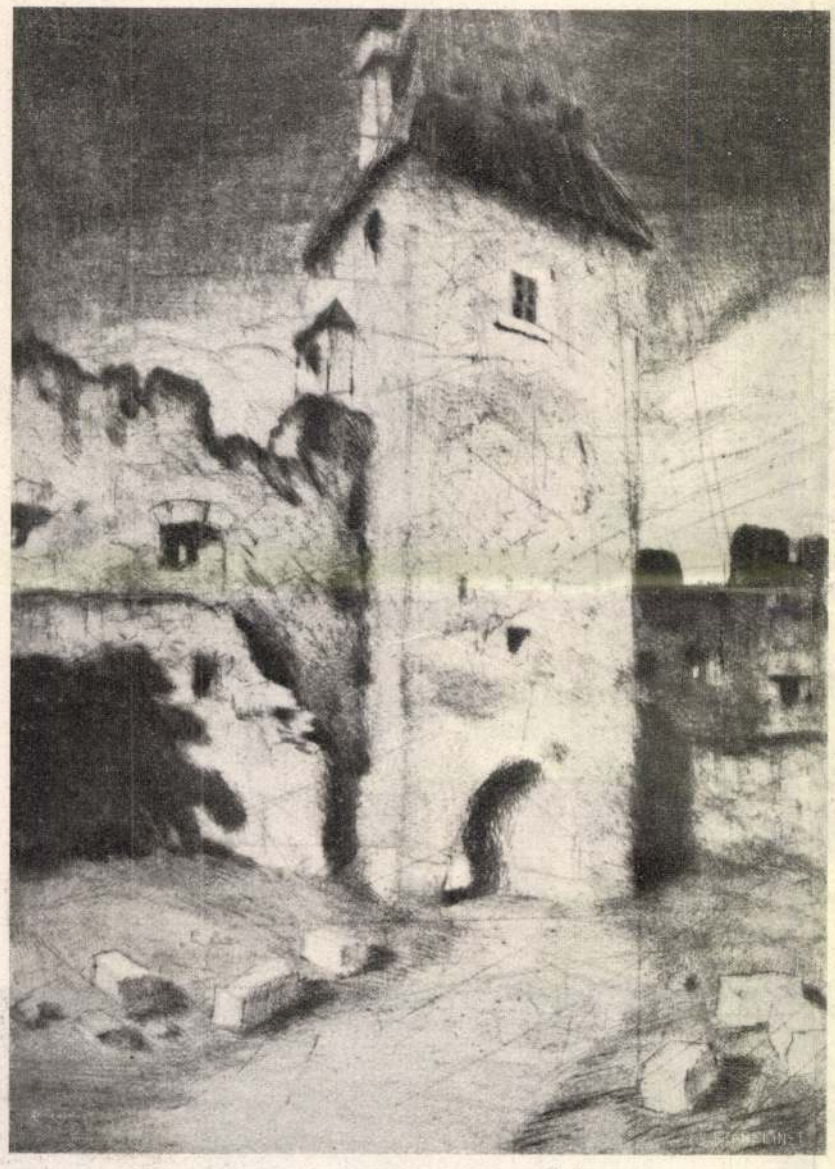

ŐRTORONY VISEGRÁDON.

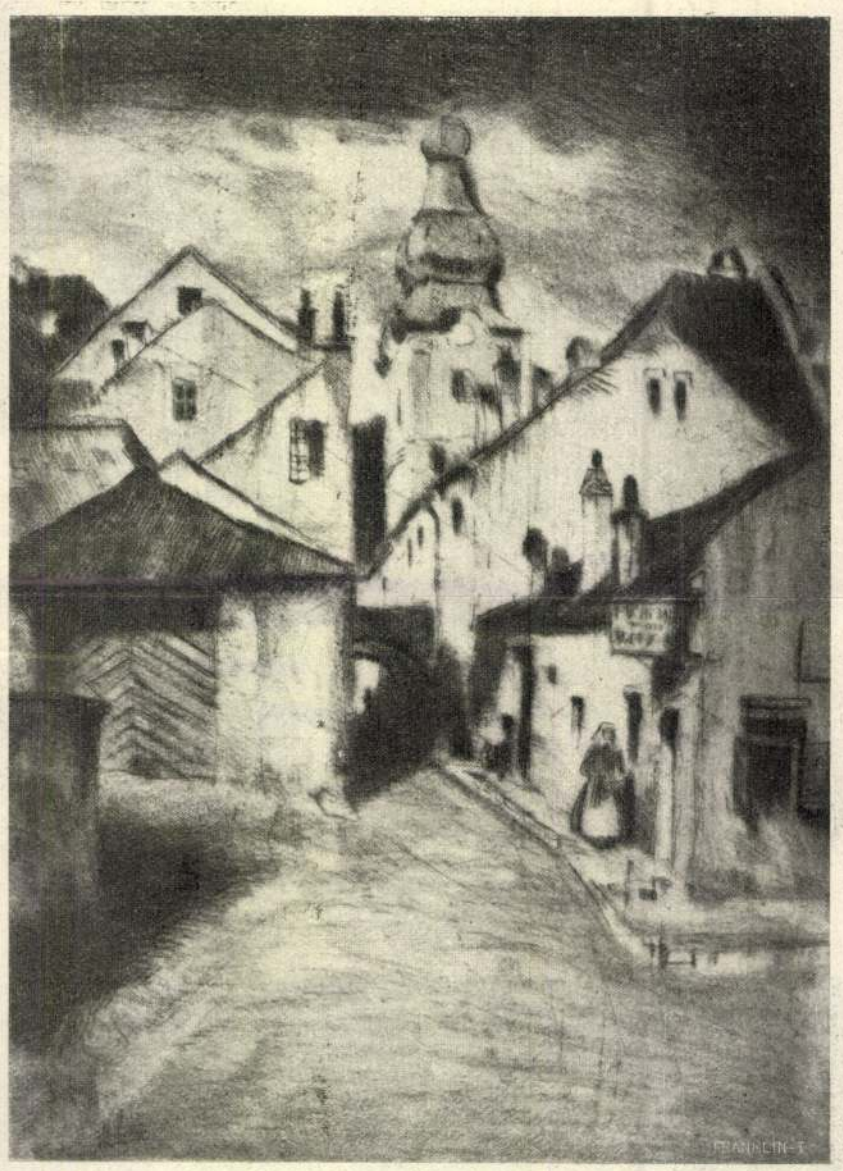

Tichy Kálmán hidegtű-karczai.

ROZSNYÓI RÉSZLET.

REINHOLD LUBENAU UTAZÁSAI MAGYARORSZÁGON A XVI. SZÁZAD VÉGÉN.

Időről-időre egy-egy elsőrangú fontosságu magyar vagy magyar vonatkozásu emlék felfedezésének hire vagy hazakerülése visszatart bennünket attól a hittől, hogy jól ismer jük már a hazai és külföldi gyüjtemények minket érdeklő kincseit, bármennyire átkutatták is már ezeket. Hogy csak például említsék néhányat: nemrég került elő Danzigban a két legrégibb magyar nyelvű nyomtatvány 1527-ből. Augsburgban egyik legrégibb rovásirásos emlékünk 1515-ből s egy nem kevésbbé fontos rovásirásos naptár Bolognában; nem rég hallottunk hirt egy idegenből hazakerült gyönyörű Kupeczky-képről s becses gazdagodását jelentette Nemzeti Muzeumunknak az a londoni aukczión megvásárolt közjegyzői okmány, melyben Beatrix, Mátyás özvegye, elmondja II. Ulászlóval való házassága történetét.

Ilyen kellemes meglepetéssel szolgált a königsbergi városi könyvtár kiadványainak legutolsó kötete is, mely a város egy polgára, *Reinhold Lubenau*, útleirásainak közlését kezdte meg. Königsberg nevét eddig is gyakran emlegettük az ott felfedezett töredékek révén, a melyek második legrégibb összefüggő magyar nyelvemlékünket őrizték meg, s most Lubenau útleirásainak kézirata csak öregbíti előttünk fontosságát.

Evlia Cselebi a XVII. századi híres török világutazó, a kinek útleirásaiból csak a hazánkra vonatkozó részek több kötetre rugnak, álmában történt véletlen szócserével adja magyarázatát annak, hogyan lett ő világutazó: egyszer álmában «*Sifáát* já! rászul Allah!» (*Közbenjárást* óh! Allah prófétája) helyett zavarában azt mondta: «*Sziáhát* já! rászul Allah!» (*Utazást* óh! Allah prófétája); a próféta elmosolyodott s megigérte, hogy világutazó lesz belőle. Lubenaunál nem kell ilyen természetfölötti magyarázatát keresnünk. Korán került Montanus Jakab, herczegi udvari orvoshoz és gyógyszerészhez, a kinek házánál ritkán hiányzott a vendég; az asztalnál sok szó esett utazásokról, uti kalandokról s e csevegésekből a sok országot bejárt, joviális, kedves házigazda vette ki az oroszlánrészt; a már öregedő orvos nagyon keveset evett s inkább uti élményei gazdag gyüjteményéből tartotta szóval vendégeit.

A kis Reinhold csupa fül volt ilyenkor, szerényen kérdezősködött is és jól megjegyzett magának mindent. Montanus úr különösen Itáliáról mesélt mindig nagy lelkesedéssel és gyakran emlegette, hogy a ki Itáliát nem látta, semmit sem látott, még ha az egész világot bejárta is. Mindez élénken foglalkoztatta a fiú képzeletét s leghőbb vágya lett, hogy ő is megismerhesse messze földek szépségeit.

15 éves korában bevégezvén iskoláit, hét esztendeig a gyógyszertárban inasoskodott, majd Lengyelországba vitték, hogy megtanuljon lengyelül. Krakóból haza megy, de már nincs otthon maradása, kezébe veszi a vándorbotot 1580 júliusában, bejárja Németország java részét s Pécsen át Pozsonyba kerül.

Pozsonyban egy esztendőt töltött, fél évig Mauritius Györgynél szolgált, fél évig pedig Heinderl Andrásnál, «*de az egyiknél csak annyit láthattam, mint a másiknál* — irja — *mert a magyarok, éppúgy mint a törökök, nem sokra tartják a gyógyszereket s mindenféle betegségre a fokhagyma az összes orvosszerük.*»

Pozsonyban élénk élet folyt ekkoriban, Buda török kézen lévén, ez volt az ország fővárosa, itt lakott a helytartó, itt zajlottak le a fényes koronázási ünnepségek, itt tartották az országgyüléseket. Túlsúlyban a németek voltak, de a magyarok is iparkodtak minél nagyobb szerephez jutni a város vezetésében; a németek azonban féltékenyen őrizték hatalmukat s nemcsak, hogy nem engedtek belőle semmit, hanem teljesen kiszorították a magyarokat a tanácsból. Ezek titkos összejöveteleket tartottak, a hol régi poziciójuk visszaszerzéséről tanácskoztak, de megjárták, egy ilyen alkalommal rajtuk csaptak s börtönbe hurczolták őket; mikor Lubenau 1582 elején elment Pozsonyból még fogházban ültek.

Még egy eset történt pozsonyi tartózkodása alatt, a mely nagyon felzavarta a város nyugalmát. 1581 nagy hetén az áldozócsütörtöki szertartásokra betévedt két lutheránus pap is, a kik jóizűt nevettek, mikor a helytartó Radécsy István egri püspök, a szokásos lábmosást végezte. A püspök nem vette tréfára a dolgot, elfogatta, bebörtönöztette őket, de a kalaposok, a kik nagyszámmal voltak Pozsonyban s mint Lubenau irja, a kis magyar kalapokat — Maierken genandt (Magyarka) — gyártották. Kiszabadították a két papot. Másnap persze nagy házkutatás a lutheránusoknál, s a kalaposoknál elő is kerültek a szökevények. A püspök kivitette a Dunára s megfenyegette őket, hogy a vízbe fojtatja, ha nem térnek át, a fiatalabbik engedett, de az öregebbik nem; a büntetése ennek az lett, hogy a hajdúk úgy megbotozták, hogy félholtan szedték fel az irgalmas polgárok s gondoskodtak gyógyitásáról.

A város körül nagyon sok szőlő van — irja — s ebből élnek meg legtöbben; reggel kimennek kapájukkal a szőlőbe s ott töltik el az egész napot. Ha nincs pénzük, kiakasztanak a ház elé egy golyót, kimérnek egy hordó bort s egyik szomszéd segit a másiknak ezt elfogyasztani. De a ki teheti, feküdni hagyja a borát, évenként megjönnek az augsburgi borkereskedők s megveszik.

Mikor az 1582-iki országgyülésre lejött Rudolf is, Lubenau az udvari patikában kapott alkalmazást; az udvarral együtt hagyta oda Pozsonyt, február végén ment az augsburgi birodalmi gyűlésre, majd innét Bécsbe. 1583-ban azonban megvált ez állásától, bejárta Németországot s 1586-ban haza került ismét Königsbergbe.

De nem sokáig maradt otthon; az Olaszország után való vágy, a melyet Montanus gyújtott fel benne, most, hogy már megfordult idegenben, s megizlelte az utazás gyönyöreit, csak erősebben lángolt fel benne. Rigába, Vilnába, majd Bécsbe megy, a hova 1587 elején érkezett meg, ép akkor, a mikor dr. Petz Bertalan császári követ nagyban készülődött már konstantinápolyi útjára. A követ meghivta őt kiséretébe, s miután megegyeztek, őt is *magyar ruhába öltöztették*, mint a többi szolgákat, s február 12-én nagy ünneplés után elindultak hosszú útjukra.

A követség 45 tagból állt, a melyhez 26 kocsis és lovászgyerek csatlakozott. Volt köztük: pap, orvos, gyógyszerész, szakács, kovács, szabó, borbély, ötvös, tolmács; a magyarok ezek voltak: Gábor János iródeák, Szabó Balázs, szabó, Horváti Péter tolmács és furir, Walthauser Grave Pozsonyból, trombitás, orgonista, zeneszerző, a ki művésze volt valamennyi